

รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)

วันศุกร์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๕๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๕๘๘ คน

ประธานรัฐสภา : บัดนี้ได้มีท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติได้มาประชุมจำนวน ๓๓๑ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว กระผมขอดำเนินการประชุม ก่อนอื่นผมต้องขอแสดงความยินดีกับท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่านที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาในครั้งนี้อย่างดี และในวันนี้ก็เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรก ผมขอดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้ง ผมมีเรื่องที่จะแจ้งให้ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติได้ทราบ มีอยู่ ๒ เรื่อง

เรื่องแรก เรื่องการใช้ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๑ ได้บัญญัติไว้ว่าในการประชุมร่วมรัฐสภานั้นจะต้องใช้ข้อบังคับของรัฐสภา แต่ถ้าหากว่ายังไม่มีข้อบังคับที่จะใช้ในการประชุมร่วมแล้ว ขอให้ใช้ข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรไปพลางก่อน ในขณะที่รัฐสภาของเรายังไม่มีข้อบังคับใช้ จึงจำเป็นต้องไปใช้ข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๕ ไปพลางก่อน จึงแจ้งให้ท่านสมาชิกรัฐสภาได้โปรดทราบ

เรื่องแจ้งที่ ๒ เรื่องการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ในการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมในวันนี้ ผมได้จัดให้มีการถ่ายทอดทางวิทยุและโทรทัศน์ด้วย ดังนั้นผมขอเรียนท่านสมาชิกว่าการอภิปรายนั้นโปรดได้ระมัดระวังด้วย เพราะเหตุที่ว่าในข้อบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๑ วรรคสอง นั้น จะไม่ได้คุ้มครองเอกสิทธิ์ในการที่จะอภิปรายละเมิดในทางแพ่งหรือทางอาญา จึงขอให้ท่านสมาชิกได้ใช้ดุลพินิจของท่านเอง

(ที่ประชุมรับทราบ)

ต่อไปเป็นระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๘ ซึ่งได้วางไว้หน้าห้องประชุมให้ท่านสมาชิกรัฐสภาได้ตรวจแล้ว ถ้าหากว่าไม่มีท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ใดขอแก้ไข ผมถือว่าที่ประชุมนี้ได้ให้การรับรองรายงานการประชุมครั้งนี้แล้ว

ต่อไปนี้เป็นการพิจารณาเรื่องด่วน ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

(ถ้าเนา)

ที่ นร ๐๒๑๔/๕๐๕๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๑๕ เมษายน ๒๕๓๕

เรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...)

พุทธศักราช

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช
ต่อรัฐสภา

จึงขอเสนอร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวพร้อมด้วยบันทึกหลักการและ
เหตุผล มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณา
ตามรัฐธรรมนูญต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

บรรหาร ศิลปอาชา

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)

นายกรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...)
พุทธศักราช

หลักถกเถียง

- (1) เพิ่มเติมนบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
 (เพิ่มเติม หมวด 12)
- (2) เพิ่มเติมนบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมร่วมกันของรัฐสภา
 เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มเติมนบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
 (เพิ่มเติม (15) (16) (17) (18) และ (19) ของมาตรา 160)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรจัดให้มีวิธีการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่
 ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง โดยให้มีคณะกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายสาขาอาชีพเป็นองค์กรในการ
 จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองขึ้นใหม่ให้มี
 เสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
 อนุมัติรัฐธรรมนูญโดยการออกเสียงประชามติได้ด้วย ทั้งนี้ โดยยังคงรักษา
 ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไว้ตลอดไป จึงจำเป็นต้องตรา
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้

ร่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...)

พุทธศักราช

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

.....

.....

มาตรา 1 รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช"

มาตรา 2 รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (15) (16) (17) (18) และ (19) ของมาตรา 160 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538

"(15) การให้ความเห็นชอบยุติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามมาตรา 211 ทวิ

(16) การขยายระยะเวลาในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามมาตรา 211 สัตต วรคหนึ่ง

(17) การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามมาตรา 211 นว

(18) การให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่คณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นที่รัฐสภาเสนอตามมาตรา 211
ทศ(1)

(19) การให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่คณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามผลประชามติตามมาตรา 211
เตรส"

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด 12 การจัดทำรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่ มาตรา 211 ทวิ ถึงมาตรา 211 โสฬส ของรัฐธรรมนูญแห่งราช-
อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราช-
อาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538

"หมวด 12

การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา 211 ทวิ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทน-
ราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งใน
ในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิ เสนอญัตติต่อ
รัฐสภา เพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามความในหมวด
นี้ได้ การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาให้ถือเอาเสียง
ข้างมากเป็นประมาณ

เมื่อรัฐสภามีมติอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการ
เสนอญัตติตามวรรคหนึ่งอีกไม่ได้ เว้นแต่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่

มาตรา 211 ทรี เมื่อรัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ" ประกอบด้วย

- (1) ประธานรัฐสภา เป็นประธานกรรมการ
- (2) ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นรองประธานกรรมการ
- (3) ผู้แทนของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎร พรรคละหนึ่งคน
- (4) สมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภา จำนวนห้าคน
- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขากฎหมายมหาชน สาขารัฐศาสตร์ หรือสาขาอื่น ซึ่งได้รับการเลือกตามมาตรา 211 เบญจ สาขาละห้าคน รวมเป็นจำนวนสิบห้าคน
- (6) ผู้แทนสาขาอาชีพซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา 211 จ จากสาขาอาชีพดังต่อไปนี้ จำนวนสามสิบสองคน
 - (ก) แพทย์หรือสาธารณสุข หนึ่งคน
 - (ข) ทนายความ หนึ่งคน
 - (ค) วิศวกร หนึ่งคน
 - (ง) สถาปนิก หนึ่งคน
 - (จ) นักบัญชี หนึ่งคน
 - (ฉ) นักศิลปกรรม หนึ่งคน
 - (ช) ครูคณะอาจารย์ สามคน
 - (ซ) ข้าราชการประจำ ห้าคน
 - (ฌ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนึ่งคน
 - (ญ) ลูกจ้างประจำของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หนึ่งคน

- (ฎ) พนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น หนึ่งคน
- (ฉ) เกษตรกร ห้าคน
- (ช) ผู้ใช้แรงงาน สามคน
- (ซ) สื่อมวลชน หนึ่งคน
- (ฌ) นักแสดงอิสระ หนึ่งคน
- (ฉ) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หนึ่งคน
- (ค) ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หนึ่งคน
- (ค) ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย หนึ่งคน
- (ด) ผู้แทนองค์การพัฒนาเอกชน หนึ่งคน
- (ท) ผู้แทนองค์กรทางศาสนา หนึ่งคน

มาตรา 211 จัตวา ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการให้วุฒิสภาเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นกรรมการตามมาตรา 211 ครี (4) ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบตามมาตรา 211 ทวิ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา 211 เบญจ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้สถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษาคัดเลือกคณาจารย์ในสถาบันนั้นในสาขากฎหมายมหาชน สาขารัฐศาสตร์ หรือสาขาอื่น จำนวนสถาบันละไม่เกินสิบคน และส่งรายชื่อให้ประธานรัฐสภาภายในระยะเวลาที่ประธานรัฐสภากำหนด

คณาจารย์ในสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษาซึ่งมิได้รับการคัดเลือกตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะเข้ารับการเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสามให้กระทำได้ โดยยื่นใบสมัครต่อประธานรัฐสภาภายในระยะเวลาที่ประธานรัฐสภากำหนด

ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้คณาจารย์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเลือกกันเอง โดยแบ่งเป็นสามกลุ่ม คือ สาขากฎหมายมหาชน

สาขาวิชาชีพ และสาขาอื่น การลงคะแนนให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ โดยให้ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดห้าอันดับแรกของแต่ละสาขาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 211 ทรี (5) ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211 ทรี (1) (2) (3) และ (4) ร่วมกันกำหนด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 211 ทรี (5) ต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 211 ฉ การกำหนดคุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกกรรมการ ซึ่งเป็นผู้แทนสาขาอาชีพตามมาตรา 211 ทรี (6) ให้เป็นไปตามระเบียบที่กรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211 ทรี (1) (2) (3) (4) และ (5) ร่วมกันกำหนด

มาตรา 211 สัตต ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่มีการร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวนตามมาตรา 211 ทรี ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ประธานรัฐสภาอาจขยายระยะเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน ถ้ายังไม่แล้วเสร็จให้เสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอขยายระยะเวลาต่อไป

การประชุมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนด

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่ประธานกรรมการ ถ้ารองประธานกรรมการมาประชุมหลายคน ให้รองประธานกรรมการที่มาประชุมเลือกกันขึ้นเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น ถ้าประธานและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131 และมาตรา 132 ให้นำมาใช้
บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย

เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
เสร็จสิ้นแล้ว ให้นำเสนอต่อรัฐสภา

มาตรา 211 อัญญ ร่างรัฐธรรมนูญใด ๆ ที่มีผลเป็นการ
เปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข รัฐสภาจะรับไว้พิจารณาไม่ได้

มาตรา 211 นว ให้รัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่คณะ
กรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอโดยพิจารณาเป็นสองวาระ ดังนี้

(1) การพิจารณาในวาระที่หนึ่ง ให้พิจารณาเรียงตามลำดับ
มาตรา สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิอภิปรายแสดงความคิด
เห็นได้ โดยไม่มีการลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในแต่ละมาตรา

(2) เมื่อการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเรียงตามลำดับมาตราตาม
(1) เสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน หลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้
รัฐสภาพิจารณาเป็นวาระที่สอง เพื่อลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่าง
รัฐธรรมนูญ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นรายมาตรา และจะต้องมี
คะแนนเสียงเห็นชอบในแต่ละมาตรามากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในกรณีที่รัฐสภามีมติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญทุกมาตราให้ประธาน
รัฐสภาดำเนินการตามมาตรา 211 จุดทศ ต่อไป

เมื่อรัฐสภาได้ออกเสียงลงคะแนนร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นแล้ว
ถ้ารัฐสภามีมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญในมาตราหนึ่งมาตราใด ให้ยับยั้ง
ร่างรัฐธรรมนูญนั้นไว้ก่อน เพื่อดำเนินการตามมาตรา 211 ทศ

ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญตามหมวดนี้ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสหิธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมรัฐสภาได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และให้น้ำเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131 และมาตรา 132 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 211 ทศ ในกรณีที่รัฐสภามีมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ ในมาตราหนึ่งมาตราใด ให้ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประชุมร่วมกันเพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเห็นว่ามาตราใดที่รัฐสภาไม่เห็นชอบเป็นเพียงการไม่เห็นชอบในรายละเอียดและหากมีการแก้ไขแล้วจะไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ให้ส่งประเด็นดังกล่าวไปให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา ถ้าคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญตามประเด็นที่รัฐสภาเสนอ ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการพิจารณาของรัฐสภาให้พิจารณาเฉพาะมาตราที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติม การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(2) ถ้าเห็นว่ามาตราใดที่รัฐสภาไม่เห็นชอบเป็นประเด็นสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ หรือในกรณีที่ส่งร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาตาม (1) แต่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญไม่ส่งร่างรัฐธรรมนูญคืนมายังประธานรัฐสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมไปให้ทราบ หรือในกรณีที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญคืนมาแต่รัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบตาม (1) ให้ดำเนินการสรุปประเด็นแต่ละประเด็นเพื่อจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติและแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ

ให้ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 211 เอกเทศ ในกรณีที่จะต้องดำเนินการให้ประชาชนออกเสียงประชามติตามมาตรา 211 ทศ วรรคหนึ่ง (2) ให้ประธานรัฐสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ซึ่งจะต้องไม่ก่อนเก้าสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศ และวันออกเสียงประชามติต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามประเด็น แต่ละประเด็นที่ประชุมร่วมกันกำหนดตามมาตรา 211 ทศ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบในแต่ละประเด็นที่มีการจัดให้ออกเสียงประชามติ

ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการจัดให้มีการพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญในแต่ละประเด็นที่จะจัดให้มีการออกเสียงประชามติ พร้อมทั้งเอกสารชี้แจงสาระสำคัญและเหตุผลของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และบันทึกสรุปการอภิปรายของรัฐสภา เพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนก่อนที่จะมีการลงประชามติไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

มาตรา 211 ทวาทศ บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในการให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

มาตรา 211 เดรต ในการออกเสียงประชามติ หากผลปรากฏว่าประชาชนโดยเสียงข้างมากเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการต่อไปตามมาตรา 211 จตุทศ แต่ถ้าเสียงข้างมากไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญนั้นในประเด็นใด ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นนั้นให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ในการนี้ถ้าการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวขัดแย้งกับบทบัญญัติอื่นในร่างรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับผลประชามติด้วย และให้เสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบผลประชามติ

ให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยให้พิจารณาเฉพาะมาตราที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราให้ถูกต้องตามผลของประชามติ การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประमाण

มาตรา 211 จตุทศ ในกรณีที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญในทุกประเด็นแล้ว ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 93 และมาตรา 94 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 211 ปีฉดต คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไปแล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 211 สัตต วรรคหนึ่ง
- (2) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

- (3) ร่างรัฐธรรมนูญได้รับความเห็นชอบหรือตกไป
- (4) เมื่อรัฐสภาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาตามมาตรา

211 อัญญ

มาตรา 211 โสฬส เมื่อตำแหน่งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่างลงไม่ว่ากรณีใด ประธานรัฐสภาอาจแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา 211 ตริ (3) (4) (5) หรือ (6) แล้วแต่กรณี เป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลงก็ได้"

มาตรา 5 ในวาระเริ่มแรกเมื่อรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแล้ว ให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211 ตริ เพื่อดำเนินการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวด 12 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีต้องเสนอยุติหรือให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบตามมาตรา 211 ทวิ

มาตรา 6 ให้พรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งผู้แทนของพรรคการเมืองเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211 ตริ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จ และส่งรายชื่อให้ประธานรัฐสภาภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211 ตริ (4) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211 ตริ (1) (2) (3) และ (4) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ดำเนินการออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 211 เบญจ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการประกาศใช้ฉบับนี้ และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 211 ตี (5) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใช้บังคับ

ให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 211 ตี (1) (2) (3) (4) และ (5) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ดำเนินการออกระเบียบว่าด้วยคุณสมบัติ และวิธีการคัดเลือกกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสาขาอาชีพตามมาตรา 211 ก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ ภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการประกาศใช้ฉบับนี้ และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้มีการคัดเลือกกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสาขาอาชีพตามมาตรา 211 ตี (6) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสามวันนับแต่วันที่ระเบียบว่าด้วยคุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสาขาอาชีพใช้บังคับ

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ ให้ประธานรัฐสภามีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาได้ตาม

ความจำเป็น เพื่อให้มีการเลือกหรือคัดเลือกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้
ตามรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ขอเชิญท่านรัฐมนตรีครับ

นายโกสิน พลกุล (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) :
กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกที่เคารพ กระผม นายโกสิน พลกุล
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในนามของคณะรัฐมนตรีใคร่ขอเสนอร่าง
รัฐธรรมนูญ

(นายอดิศร เพียงเกษ ได้ขึ้นและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านรัฐมนตรี เชิญครับ

นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม อดิศร เพียงเกษ ในฐานะสมาชิก
รัฐสภา ขออนุญาตรบกวนเวลาท่านรัฐมนตรีนิดเดียวครับ ขอปรึกษาท่าน
ประธานรัฐสภา เพื่อจะทำให้การประชุมร่วมกันของรัฐสภาเราต่อไปมีความ
สะดวกขึ้น ผมคิดว่าวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ เรื่องเลือกตั้งคณะกรรมการ
ยกร่างข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๑ น่าจะได้
หยิบยกขึ้นมาพิจารณา ก่อน เพื่อจะได้ตั้งคณะกรรมการยกร่างข้อบังคับการ
ประชุมร่วมกันของเราซึ่งอาจจะใช้เวลาไม่มากนัก แล้วค่อยไปสู่วาระที่ ๒
ไม่ทราบว่าทางท่านประธานรัฐสภาจะมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เพื่อจะได้
ให้ที่ประชุมรัฐสภาของเราที่เป็นญาติ กับผู้แทนฯ มีข้อบังคับใช้ร่วมกัน จึงขอ
เสนอปรึกษาท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : จะต้องตั้งคณะกรรมการร่วมกันใช้ไหมครับ
ท่านอดิศร ผมว่าเอาไว้ตอนท้ายจบร่างรัฐธรรมนูญแล้วค่อยตั้ง เชิญท่าน
รัฐมนตรีครับ

นายโกสิน พลกุล (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) :
กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกที่เคารพ รัฐบาลขอเสนอร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ...
โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

หลักการ (๑) เพื่เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (เพิ่มเติมหมวด ๑๒)

(๒) เพื่เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (เพิ่มเติม (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) และ (๑๙) ของมาตรา ๑๖๐)

เหตุผล โดยที่เป็นการสมควรจัดให้มีวิธีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง โดยให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายสาขาอาชีพ เป็นองค์กร ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองฉบับใหม่ให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุมัติรัฐธรรมนูญ โดยการออกเสียงประชามติได้ด้วย ทั้งนี้ โดยยังคงรักษาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไว้ตลอดไป จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้

กระผมใคร่ขออนุญาตท่านประธานกราบเรียนอธิบายเพิ่มเติมถึงเหตุผลและถึงเนื้อหาสาระในบางประการของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ะครับ กระผมคิดว่าจุดเริ่มต้นของแนวความคิดเรื่องการปฏิรูปทางการเมืองนั้น ได้เริ่มต้นอย่างค่อนข้างเป็นรูปธรรมเมื่อท่านอดีตรองประธานรัฐสภาคือ ท่านศาสตราจารย์มารุต บุณนาค ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยขึ้น เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีท่านอาจารย์คุณหมอบริเวณ ะสี เป็นประธาน วัตถุประสงค์ในการที่จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยขึ้นนั้น ผมคิดว่าพวกเราก็คงมองเห็นกันว่าระบบการเมืองของเรานั้นยังมีจุดอ่อน ยังมีข้อบกพร่อง ยังมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอยู่พอสมควร หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยแล้ว คณะกรรมการดังกล่าว

ก็ได้นำเสนอหลายสิ่งหลายอย่าง ได้วางข้อสรุปหลายประการเพื่อนำไปสู่ การปรับปรุงระบบการเมืองให้ดีขึ้น เราจะพบว่าคณะกรรมการพัฒนา ประชาธิปไตยนั้นก็ได้เสนอใน ๒ เรื่องสำคัญ ก็คือว่าจะต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และก็ต้องมีการปฏิรูปการเมือง ผมเรียนย่อ ๆ ว่าการปฏิรูปทางการเมืองนั้นถ้าโดยสรุปแล้ว ซึ่งจะตรงกันหมด ตั้งแต่ คพป. จนมาถึงรัฐบาลเมื่อตอนจัดทนายโยบายน จนมาถึงคณะกรรมการ ปฏิรูปการเมืองซึ่งรัฐบาลได้แต่งตั้งขึ้นมานั้น เรามองปัญหาของการเมืองไทย อยู่ ๓ ปัญหาใหญ่ ปัญหาแรก ก็คือว่าทำอะไรจะให้การเข้าสู่อำนาจทาง การเมืองเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ปัญหาที่ ๒ ก็คือว่าทำอะไรจะให้การ ใช้อำนาจทางการเมืองเป็นไปโดยถูกต้อง ชอบด้วยกฎหมาย และมีความ สุจริต ปัญหาที่ ๓ ก็คือทำอะไรจะส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนและ ของสื่อมวลชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศให้มากที่สุด นี่ ก็คือเป้าหมายใหญ่ ๓ ประการ คพป. คือคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย นั้น ก็มองใน ๒ ด้าน ด้านแรกก็คือ ในด้านของเนื้อหาสาระที่จะต้องปรับปรุง แกไข ส่วนด้านที่ ๒ ก็คือในด้านของวิธีการ เราจะพบว่าทางคณะกรรมการ พัฒนาประชาธิปไตยนั้น ท่านก็มีความคิดเห็นที่เป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งก็คงต้องรับฟัง ท่านก็มองว่าถ้าหากจะปฏิรูปการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะสร้างองค์กร ขึ้นมาเพื่อที่จะตรวจสอบนักการเมืองก็ดี เพื่อที่จะทำให้การเข้าสู่อำนาจทาง การเมืองเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้นก็ดี ท่านอาจจะมองไปว่าสมาชิก รัฐสภาแห่งนี้มีส่วนได้เสียอยู่ ท่านก็อาจจะไม่อยากจะให้เข้ามาเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนร่วมตรงนี้นักนัก อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐบาลตอนจัดทนายโยบายน นั้นก็ได้มองปัญหานี้ เพราะสืบเนื่องมาจากในช่วงของการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง พรรคการเมืองส่วนใหญ่ สักส่วนของสังคมส่วนใหญ่ก็มองกันว่า การเมืองของเรานั้นจะต้องมีการปรับปรุง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ก็ตามการศึกษาในรายละเอียดว่าตรงไหนต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรนั้น อาจจะยังไม่ได้ดูกันอย่างชัดเจนลึกซึ้ง ส่วนใหญ่ก็จะมีการอ้างอิงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ตลอดจนข้อเสนอขององค์กรประชาธิปไตยอื่น ๆ จากจุดเริ่มต้นตรงนี้เองพรรคการเมืองเอง โดยเฉพาะในพรรคร่วมรัฐบาลก็ได้มีการแถลงออกไปในช่วงหาเสียงเลือกตั้งว่าการปฏิรูปทางการเมืองนั้นต้องกระทำ คำถามก็ตามมาว่าการปฏิรูปทางการเมืองนั้นหมายความว่าอย่างไรบ้าง ก็ได้ข้อสรุปใน ๓ ส่วนใหญ่ ๆ ส่วนแรกก็คือการจัดทำแผนพัฒนาทางการเมืองเพื่อเป็นกรอบหรือเป็นแนวทางการที่จะปฏิรูปทางการเมืองต่อไปนั้น มีแผนมีแนวความคิดมีการไว้อย่างไร ส่วนที่ ๒ ก็คือว่าการปรับปรุงในเนื้อหาสาระต่าง ๆ นั้นควรจะมีอะไรบ้าง ซึ่งเราจะพบว่าในส่วนของการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองนั้น เราจะมืออยู่ด้วยกันก็คือ ๑. การสร้างองค์กรที่เรียกว่าคณะกรรมการเลือกตั้งขึ้นมา หรืออีกหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นการมองถึงระบบการเลือกตั้ง ในส่วนของ การใช้อำนาจทางการเมืองให้เป็นไป โดยถูกต้องสุจริตนั้นก็มีการมองว่าจะสร้างระบบตรวจสอบการบริหารราชการการใช้อำนาจต่าง ๆ อย่างไร ข้อเสนอเรื่องศาลปกครองก็ดี ผู้ตรวจการรัฐสภาที่ดี ก็เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการกันต่อไป ในส่วนที่ ๓ การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้นก็ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภานี้มาหลายฉบับ และก็จะเสนอกันต่อไป จากทั้ง ๓ ส่วนนี้เราก็มารู้กันว่า การแก้ไขกฎหมายอย่างเดียวนั้นไม่ได้เป็นทางออกทั้งหมด หลายอย่างอาจจะขึ้นอยู่กับการบริหารราชการ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้คนที่เกี่ยวข้อง ส่วนเหล่านี้รัฐสภาแห่งนี้อาจจะไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงนัก นี่ประเด็นที่ตามมาอีกประเด็นก็คือว่าในส่วนของมาตรา ๒๑๑ หรือที่เราขโมยเรียกว่า ๒๑๑ มันมาเกี่ยวข้องกับอะไร เพราะมาตรา ๒๑๑ นั้นเป็นมาตราที่ว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตรงนี้เอง

ที่ผมกราบเรียนในตอนต้นว่า คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยนั้นมองว่า
 ถ้าจะปฏิรูปทางการเมืองแล้วควรจะยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ การจะ
 ยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับได้นั้นก็ไปมองถึงว่าจะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมในหมวด
 ที่ว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ครึ่งนี้เองคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองก็ตี
 รัฐบาลที่ดี ก็รับเอาความคิดนี้เข้ามาและมาพิจารณาว่าเราจะทำกันได้
 อย่างไร ส่วนแรกหมายความว่า มาตรา ๒๑๑ ปัจจุบันนี้ซึ่งหากเราต้องการ
 จะแก้ไขบางประเด็น บางเรื่อง บางมาตรา ยกตัวอย่างเช่น เราอาจจะ
 แก้ไขในเรื่องของการตรวจสอบนักการเมือง หรือแก้ไขในเรื่องของระบบ
 เลือกตั้ง และเราเห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนอยากจะเสนอเฉพาะจุด
 เฉพาะประเด็นก็สามารถทำได้ ความคิดอีกประการที่ตามมาก็คือว่า แต่ถ้า
 หากเราจะยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ ถามว่าจะมีกระบวนการอะไร
 ที่แตกต่างไปจากกระบวนการที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ผมขออนุญาตใช้เวลาตรงนี้
 สักนิดหนึ่งก็คือว่า กระบวนการที่เป็นอยู่ในขณะนี้ในการที่จะแก้ไขเพิ่มเติม
 รัฐธรรมนูญก็คือว่า กระบวนการขั้นตอนการเสนอ ผู้จะเสนอได้ก็ได้แก่
 คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาจำนวนหนึ่ง ขั้นตอนการพิจารณาก็คือรัฐสภา
 แห่งนี้ จากนั้นถ้ารัฐสภาแห่งนี้เห็นชอบก็พูดง่ายๆ ถวายในหลวงเพื่อทรงลง
 พระปรมาภิไธย ซึ่งพระองค์ก็ยังคงทรงมีพระราชอำนาจที่จะยับยั้งไว้ได้ นี่ก็
 ขั้นตอนปกติ ในคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองที่ดี คณะรัฐมนตรีที่ดี ก็เห็นว่าเรา
 จะทำสักครั้งหนึ่งให้เห็นว่ามันมีรัฐธรรมนูญ ถ้าหากพวกเราช่วยกันจัดทำแล้ว
 จะเป็นรัฐธรรมนูญของสังคม ก็มาดูกันว่าในกระบวนการยกร่างนั้นทำอย่างไร
 ที่เราจะให้มีสัดส่วนอื่น ๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการยกร่าง ในการ
 พิจารณาที่เคารพบทบาทของรัฐสภาแห่งนี้ซึ่งถือเป็นตัวแทนของประชาชน และ
 ในส่วนสุดท้ายก็คือว่า หากข้อเสนอของผู้ร่างกับของรัฐสภาแห่งนี้ไม่ตรงกัน
 ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เราก็จะเปิดโอกาสให้มีการลงประชามติโดย
 ประชาชนเพื่อชี้ขาดว่าควรจะเดินไปทางไหน ประชาชนชี้ขาดอย่างไร

เป็นยุติ เมื่อได้ร่างทั้งหมดสมบูรณ์แล้วก็ทูลเกล้าฯ ถวายในหลวงเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ก็ใช้กระบวนการปกติ พระองค์ก็ยิ่งทรงมีพระราชอำนาจที่จะหวังดั่งจะยับยั้งได้อีก เท่ากับว่าทำอะไรจะให้มีรัฐธรรมนูญของสังคมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ดังนั้นในขั้นต้นก็คือว่าในขั้นการยกร่าง เราจึงได้เสนอว่ามืองค์ประกอบ ๓ ส่วน ส่วนแรกก็คือผู้ที่เป็นตัวแทนของฝ่ายการเมือง ได้แก่ใครบ้าง ๑. ก็คือประธานสภาทั้งสอง นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้าน ตัวแทนของวุฒิสภาจำนวน ๕ ท่าน ตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๑๑ พรรค ก็ได้มา ๑๑ ท่าน นี่คือองค์ประกอบที่ ๑ จากนั้นก็ให้องค์ประกอบที่ ๑ มากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบที่ ๒ ก็คือนักวิชาการจำนวน ๑๕ ท่าน เป็นนักรัฐศาสตร์ ๕ ท่าน นักกฎหมาย ๕ ท่าน นักอื่น ๆ ในสาขาอื่น ๆ อีก ๕ ท่าน เพื่อให้นักวิชาการมาเป็นองค์ประกอบที่ ๒ มาร่วมกันยกร่าง หลังจากนั้นก็ให้องค์ประกอบที่ ๑ กับองค์ประกอบที่ ๒ ไปกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบที่ ๓ ก็คือตัวแทนสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองก็ทำงานกันหนักกว่าจะหาข้อยุติได้ว่ามาอยู่ ๒๐ สาขาอาชีพ แต่ละสาขาอาชีพอาจจะมิ ๑ คนบ้าง ๓ คนบ้าง ๕ คนบ้าง แล้วแต่ว่าลักษณะของสาขาอาชีพนั้น ๆ เป็นอย่างไร เมื่อได้องค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนมาแล้ว ซึ่งเราเอามาคำนวณตัวเลข ณ วินาทีนี้ ได้ ๖๗ ท่าน ๖๗ ท่านคือผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ ในร่างที่รัฐบาลเสนอนั้น ก็มีข้อแม้ว่าการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับนั้นท่านจะไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่ได้ เมื่อ ๖๗ ท่านไปยกร่างขึ้นมา ซึ่งในนี้ก็เขียนไว้บอกว่าให้เวลา ๑๘๐ วัน หากไม่เสร็จก็ต่อได้อีกโดยครั้งละ ๕๐ วัน ๒ ครั้ง เป็นอำนาจประธานรัฐสภาเป็นผู้ให้ต่อ แต่หากไม่เสร็จจริง ๆ ต้องมาขอต่อ

รัฐสภาแห่งนี้ ซึ่งก็หวังว่าถ้าหากรัฐสภาแห่งนี้จะกรุณารับหลักการ ในขั้นตอน
ตรงนั้น ถ้าเห็นว่าอาจจะยังยืดยาวหรืออาจจะเห็นว่ายังไม่รอบคอบรัดกุม ก็
สามารถไปปรับ ไปแก้ ไปปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เมื่อกรรมการยกร่าง ยกร่าง
มาเสร็จแล้วก็จะนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาแห่งนี้ ท้ายที่สุดก็คือรัฐสภา
แห่งนี้จะต้องลงมติไปเป็นรายมาตรา ถ้าท่านเห็นด้วยก็ผ่าน จบ ถ้าท่าน
ไม่เห็นด้วยก็ให้บุคคล ๔ ท่าน ก็คือประธานสภาทั้งสอง นายกรัฐมนตรี
และผู้นำฝ่ายค้านมาร่วมกันตัดสิน โดยไปวางระเบียบกันเสียก่อนว่าประเด็น
อะไร ที่เป็นเรื่องสาระสำคัญและมีความจำเป็นต้องให้ประชาชนตัดสินใจด้วยวิธี
ประชามติ ยกตัวอย่างเช่นผู้ยกร่าง ๖๗ ท่านนั้นเสนอเปลี่ยนระบบเลือกตั้ง
จากเขตละ ๓ คนเป็นเขตละ ๑ คน รัฐสภาไม่เห็นชอบด้วย เราเห็นว่า
เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญก็ให้ประชาชนตัดสินใจ ถ้าประชาชนตัดสินใจโดยวิธี
ประชามติว่าสมควรเป็นเขตละ ๑ คนก็ยุติ แปลว่าต่อไปมีระบบเลือกตั้งการ
แบ่งเขตเป็นเขตละ ๑ คน ระหว่างที่มีประเด็นที่เป็นปัญหานั้นก็จะให้รอร่าง
รัฐธรรมนูญนี้ไว้ก่อน รัฐธรรมนูญจะไม่ตกไป ที่ผ่านแล้วก็ถือว่ารอไว้ก็เอา
เฉพาะมาแก้ประเด็นที่เป็นปัญหา อะไรเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ใช่สาระสำคัญ
ก็ให้ถามกลับไปยังผู้ยกร่างใหม่ว่าสถานะนี้แนวความคิดมีความเห็นอย่างนี้ ท่าน
จะปรับแก้ตามนี้ไหม ถ้าท่านปรับแก้ก็จบ ถ้าท่านไม่ยอมปรับแก้ก็กลายเป็น
เรื่องที่จะต้องไปถามประชามติกันต่อไป ส่วนเหล่านี้ที่ผมกราบเรียนมานี้
ก็เป็นรายละเอียด ถ้าเห็นว่าอาจจะเอนเอียงยังไม่สมควรต่าง ๆ ก็ไปปรับแก้
กันต่อไปได้

สรุปก็คือว่าหลักการที่นำเสนอในวันนี้ก็คือหลักการที่ว่าด้วย ท่าน
จะเห็นด้วยไหม ถ้าหากเราจะให้มีอีกหมวดหนึ่งว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญ
ขึ้นใหม่ทั้งฉบับควบคู่ไปกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในมาตรา ๒๑๑ ที่เป็น
อยู่ในปัจจุบัน การจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับนี้เพื่อให้เป็นประวัติศาสตร์

ว่าต่อไปถ้าเราปรับกันในวันนี้ต่อไป สังคมทั้งสังคมจะมีส่วนร่วมจะมีส่วนเป็นเจ้าของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีส่วนตั้งแต่การยกร่าง การพิจารณา ไปจนถึงการพิจารณาประเด็นที่ผู้ยกร่างกับผู้พิจารณาหรือสภาแห่งนี้เห็นแตกต่างกัน และเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ที่จะทรงวินิจฉัยในขั้นสุดท้ายว่าสมควรจะเป็นอย่างไร นี่ก็คือกระบวนการซึ่งเราจะจัดทำขึ้น ในส่วนเนื้อหาสาระหากจะไปปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างไรนั้นทางรัฐบาลคงตอบไม่ได้ ก็คงเป็นเรื่องของคณะยกร่าง หากท่านยอมรับใน ๖๗ ท่านนี้ หรือถ้าจะไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจะมีน้อยกว่านี้มากกว่านี้ก็ตามแต่ไปพิจารณากัน ซึ่งกระผมก็มีความเชื่อเหลือเกินว่า หลายท่านอาจจะวิตกกังวล อาจจะห่วงว่าเดี๋ยวไปยกร่างเป็นอะไรก็ไม่รู้ เดี่ยวไปเขียนอะไรซึ่งกระทบกระเทือนสถาบันที่ดีอยู่แล้วหรือที่ดีในสังคมแห่งนี้ กระผมก็คิดว่าโดยพื้นฐานทั่วไปก็ไม่น่าจะเป็นไปได้อย่างนั้น เพราะว่ามิตัวแทนทั้งของสภาแห่งนี้ มีตัวแทนของสาขาอาชีพ มีตัวแทนของนักวิชาการ กระผมคิดว่าทุกท่านหากเข้ามาด้วยกันนั้นและถ้ามองว่าสิ่งนี้เป็นเรื่องของสังคม เป็นเรื่องของทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันสร้างสิ่งที่ดีที่สุดให้กับสังคม ก็ไม่น่าจะเกิดลักษณะที่ผิดแปลก ในเรื่องของความจะขัดขวางจะเสียเวลามากไหม กระผมคิดว่าหลักการหลายหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งนี้ ก็เป็นหลักการพื้นฐานที่เราได้ปฏิบัติกันมานานแล้วก็ไม่ค่อยได้เปลี่ยนแปลง อาจจะมียางเรื่องบางประเด็นเท่านั้นที่อาจจะมีการเสนอแนะ มีการคิดขึ้นมาใหม่ ถ้าหากได้ร่วมมือกันกระทำเช่นนี้ก็คิดว่าน่าจะส่งผลได้ดีพอสมควร ก่อนจะจบกระผมขออนุญาตอีกนิดหนึ่งครับท่านประธาน ก็คือว่าบางทีก็มีข้อต่อว่าเหลือเกินว่าในแง่เนื้อหาทางรัฐบาลได้ทำอะไรไปบ้าง กระผมอยากกราบเรียนว่าในช่วงประมาณ ๘ เดือนเศษ รัฐบาลได้ทำไปหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกฎหมาย ผมอยากกราบเรียนย่อ ๆ เท่านั้นว่า ในส่วนของการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองนั้น ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งก็อยู่ในขั้นการ

ตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็คิดว่า จะนำเสนอเข้าสู่
 รัฐสภาแห่งนี้ให้ทัน เพราะเงื่อนไขรัฐธรรมนูญก็กำหนดไว้ว่าต้องทำให้เสร็จ
 ภายใน ๒ ปี นับแต่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ อันนี้รัฐบาลก็ให้หลักประกันได้
 เต็มที่ว่ารัฐบาลจะรีบนำเข้ามา ขอรบเรียบเรียงว่าทำไมจึงล่าช้าก็อาจจะเป็น
 ปัญหาเรื่องนี้ว่า การกำกับดูแลกับการบริหารการเลือกตั้งความเหมาะสม
 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทอำนาจคณะกรรมการจะอยู่ตรงไหนจึงจะ
 เกิดผลดี เกิดการยอมรับของทุกฝ่ายได้มากที่สุด ในส่วนต่อมาก็คือในเรื่อง
 ของศาลปกครองก็ดี ผู้ตรวจการรัฐสภาที่ดี หรือการปรับปรุงระบบการ
 ตรวจเงินแผ่นดินต่าง ๆ ก็ดี ก็คิดว่าคงจะนำเสนอเข้าสู่สภาได้คงไม่ช้านี้
 แล้วในส่วนของรัฐบาลนั้นก็กำลังจะพิจารณาในสิ่งเหล่านี้ ก็อยากกรบเรียบเรียง
 เช่นเดียวกันครับว่า ในปัญหาของศาลปกครองก็เช่นกัน บางครั้งมีบางจุด
 ที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อน จะพบว่ารัฐบาลที่ผ่านมาถึง ๒ รัฐบาลนั้นได้ชัดเจน
 ก็คือว่า ต้องการจะพัฒนาระบบเรื่องราวร้องทุกข์ ซึ่งอยู่ที่กฤษฎีกาให้เป็น
 ระบบศาลปกครอง เพราะตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ ปี ๒๕๖๔ จนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังไม่อาจ
 จะดำเนินการ ในจุดเหล่านี้ได้ ขณะนี้รัฐบาลก็ได้ขอยุติว่าจะต้องทำอย่างไร

ในประเด็นสุดท้าย ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ รัฐบาลเอง
 ได้ทำอย่างเต็มที่ แม้แต่ในเรื่องของวิธีบริหารราชการเอง การเสนอการ
 ออกระเบียบว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์
 ก็ดีหรือการปรับปรุงการทำงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีระเบียบอันหนึ่ง
 ก็คือว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน สิ่งที่รัฐบาลได้ผลักดันไปก็คือ
 สอบถามหน่วยงานทุกหน่วยงานว่า ในการที่จะให้บริการประชาชนนั้นท่านได้
 กำหนดขั้นตอนระยะเวลาไว้อย่างไรแล้ว ปิดประกาศให้ทราบที่หน่วยงาน
 คนมาติดต่อจะได้รู้ว่ามาติดต่อเรื่องนี้กี่วันเสร็จ ถ้าไม่เสร็จจะเป็นอย่างไร
 แล้วท้ายที่สุดก็คือ รัฐบาลได้ประกาศให้ปีนี้ เป็นปีแห่งการบริการประชาชน

ของรัฐ เพราะฉะนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารราชการที่ได้พยายามทำอย่างเต็มกำลัง ในส่วนเกี่ยวกับคัวบทกฎหมายที่เป็นเนื้อหาสาระก็ได้ทำอย่างเต็มกำลัง ณ วันนี้ก็ถือเป็นส่วนที่สังคมจะมีส่วนร่วมกันในการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญอาจารย์ชุมพล ศิลปอาชา เชิญครับ

นายชุมพล ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี) : ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีความเกียรติ กระผม ชุมพล ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุพรรณบุรี พรรคชาติไทย กระผมก็อยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า กระผมไม่ใช่เป็นรัฐบาล ไม่มีสิทธิในการนำเสนอร่างกฎหมายอันนี้ แต่เนื่องจากเป็นผู้ที่ทำเรื่องนี้มาร่วมกับครุฑาอาจารย์ ๓๕ ท่าน อยากจะกราบเรียนว่าเพื่อให้การประชุมการพิจารณาร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ นี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเข้าใจ กระผมเองก็อยากจะขอกราบขออนุญาตท่านประธานว่าในบางจุดต่าง ๆ ผมอยากจะพูดเสียแต่ตอนต้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวร่าง เพราะบางท่านไม่ได้คุ้นเคยกับเรื่องนี้ก็คงสงสัยในจุดต่าง ๆ กระผมอยากจะขอนำจุดต่าง ๆ ซึ่งคิดว่ามีไม่เกิน ๖-๗ จุด มาเพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุมอันนี้ ไม่ทราบท่านประธานจะอนุญาตไหมครับ

ประธานรัฐสภา : ครับเชิญ

นายชุมพล ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี) : ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพครับ การเสนอร่างกฎหมาย ๒๑๑ ในวันนี้เป็นผลมาจากการที่เราประนีประนอมกันในสังคมในความคิดที่แตกต่างกันและหลากหลายกัน ท่านประธานรัฐสภาคงจะจำได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสมัยรัฐสภาของเราชุดที่แล้วนั้น มีวิกฤตการณ์เกิดขึ้นหลายอย่างด้วยกัน เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มีพยายามหาทางออกให้แก่สังคมและการเมือง ในวิกฤตการณ์

ทางการเมืองก็มีการแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งได้ทราบกันคืออยู่แล้วว่าที่มีคุณหมอ
 ประเวศเป็นประธาน ซึ่งอดีตท่านนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย เป็นผู้ริเริ่ม
 ขึ้นมาโดยท่านประธานมารุต เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง ก็ได้หาทางออกให้แก่
 วิกฤตการณ์ขณะนั้น คณะกรรมการชุดนั้นซึ่งมีคุณหมอประเวศเป็นประธาน
 ก็ได้ตั้งขึ้นมาหาผลงานออกมา ๑๕ เล่มด้วยกัน ผลงานเมื่อออกไปสู่สายตา
 ประชาชนก็มีความคิดหลากหลาย ทั้งที่ยอมรับและไม่ยอมรับ ความคิดที่ยอมรับ
 ก็ถือว่าเป็นความคิดที่แนวใหม่ น่าจะลองใช้แนวคิดที่คุณหมอประเวศได้นำ
 เสนอขึ้นมา อีกซีกหนึ่งก็คือทางอีกฝ่ายหนึ่งก็มีความเห็นว่าแนวคิดที่เสนอนั้น
 คงเป็นไปได้ไม่ได้ หลักการนั้นอาจจะดี แต่คงทำได้ลำบากความเป็นไปได้คง
 ลำบาก เพราะจะมีการปฏิเสธอำนาจตามครรลองระบอบประชาธิปไตย เมื่อ
 เป็นลักษณะอย่างนั้นแล้วคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ซึ่งรัฐบาลชุดนี้เป็นคน
 ตั้งขึ้นมา ก็รับภาระที่จะต้องไปหาทางออกให้แก่สังคมที่กำลังถกกันอยู่ในเรื่อง
 ความคิดแตกต่างโดยยกเอาผลงานที่คุณหมอประเวศได้ศึกษาขึ้นมาเอามาเป็น
 ตัวตั้ง รวมทั้งนักวิชาการประมาณ ๓๕ ท่านได้ไปช่วยกันหาทางออกให้ว่าทาง
 ออกที่จะเป็นกลางที่สุด ประนีประนอมที่สุดแต่อย่างคงไว้ซึ่งประโยชน์ส่วนรวม
 ประโยชน์ของประชาชน ประโยชน์ของประเทศชาติ เราควรจะไปทางไหน
 อันนี้เป็นคำถามอันแรกที่เราได้นั่งถกกันในวันประชุมครั้งแรก ผลออกมา
 ทั้งหมดก็เป็นผลของการที่เราเห็นว่า น่าจะเป็นแนวทางประนีประนอมดีที่สุด
 ระหว่างครรลองประชาธิปไตยกับผลประโยชน์ของส่วนรวมในการที่จะนำไปสู่
 การปฏิรูปทางการเมืองของประเทศชาติ ผลจึงได้ออกมาในลักษณะอย่างนี้
 ในแต่ละจุดของในตัวร่างนั้น กระผมอยากจะกราบเรียนว่าเราไม่ได้ถกกัน
 วันสองวัน มีความคิดเห็นหลากหลายเช่นเดียวกันกับที่ประชุมวันนี้ ก็คงจะมี
 ความคิดเห็นที่หลากหลายกันในแต่ละจุด ๆ ของข้อเสนอ คำถามแรกอย่างนี้
 พวกท่านก็จะถามว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เสียหายตรงไหนจะต้องไปแก้ไข เรา

กีดกัน ทำไมจะต้องขกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับ เพราะอะไร แก๊ที่ละประเด็น ไม่ได้หรืออย่างไร คำถามต่าง ๆ เหล่านี้เราได้คัดกันมามากมายเหลือเกิน จนกระทั่งสุดท้ายข้อยุติก็ต้องไปลงอยู่ที่ตรงกติกาประชาธิปไตยว่า ในที่ประชุม ๙๕ ท่านมีความเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างไร เราก็ต้องทำดันเรื่องไปตามครรลองประชาธิปไตยในแม้จะเป็นคณะกรรมการชุดเล็กก็ตามที ผลมันจึงได้ออกมาในลักษณะนี้ว่า ประเด็นที่ ๑ การที่ยกร่างทั้งฉบับนั้นเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของการปฏิรูปทางการเมือง รัฐธรรมนูญปัจจุบันไม่ได้ให้อำนาจในการที่จะไปแก้กร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้วเราเคยใช้รัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้มาโดยตลอดแก๊ที่ละประเด็น ๆ มาโดยตลอด หลังสุดนั้น ๙๕ ประเด็นที่เราได้นำสู่ที่ประชุมรัฐสภาชุดนี้ ความพยายามในเรื่องแก๊ที่ไขในบางประเด็น บางจุดแต่ละจุด ๆ ไปในแต่ละแห่ง ๆ ไปนั้น เราได้พยายามมาโดยตลอด การแก๊ที่ไขในลักษณะอย่างนั้นจากผลที่ผ่าน ประสพการณ์ที่ผ่านมาจะประสบผลสำเร็จต่อเมื่อสังคมนั้นมีแรงผลักดันที่ค่อนข้างจะสูง ประชาชนให้ความสนใจอย่างสูง ประชาชนมีความต้องการอย่างสูง การแก๊ที่ไขลักษณะนั้นจึงได้ผ่านไป ถ้าท่านประธานจะทบทวนดูเหตุการณ์เมื่อเดือนพฤษภาคมจะเห็นได้ชัดเลยว่า ๔ ประเด็นที่เราได้แก๊ที่ไขผ่านไปในนั้นเป็นประเด็นที่ใหญ่มากไม่อาจจะผ่านได้ แต่เนื่องจากเพราะเหตุการณ์มาช่วยกันสมทบทำให้การแก๊ที่ไขรัฐธรรมนูญที่ละประเด็นนั้นได้ประสบผลสำเร็จ แต่ถามว่าหลังจากนั้นแล้วเราพยายามแก๊ที่ไขมาจะมีความสำเร็จไหม ไม่ว่า ๙๕ ประเด็นก็ดี ไม่ว่าที่ละประเด็นที่ได้เสนอไปก็ดี มันก็ไม่มีประสบผลสำเร็จ แต่ทางหนึ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อประสพการณ์เราได้ใช้ทางนี้มาโดยตลอดแล้ว ประสพผลสำเร็จบ้าง ไม่สำเร็จบ้าง ทำไมเราไม่ลองดูอีกทางหนึ่งละ ลองดูสิว่าเราน่าจะให้มีความกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาทั้งฉบับอีกสักทางหนึ่งถามว่าถ้าเราผ่านรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วันนี้แล้ว ให้คณะกรรมการ

ยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับใหม่ขึ้นมา ถามว่าเราขาดทุนหรือกำไร ในที่ประชุมนี้ขาดทุนหรือกำไร ผมเองนั่งถกกันในที่ประชุมก็เห็นว่ามิแต่กำไรกับกำไร ถูกเดียว ถามว่าประชาชนขาดทุนหรือกำไร ถ้าเราเพิ่มเติมข้อความว่าให้มีทางออกอีกทางหนึ่งคือยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับขึ้นมา ดูแล้วก็มิแต่กำไร ถูกเดียว ประชาชนก็ได้กำไร เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วเราก็ได้มีมติเอกฉันท์เลยในประเด็นนี้ว่าน่าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ นั้นเพิ่มวิธีการแก้ไขให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาอีกทั้งฉบับได้ เพราะอย่างน้อยก็เป็นทางออก ถ้าที่ประชุมรัฐสภาชุดนี้วันใดเห็นว่าควรแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นบางมาตรา สามารถใช้วิธีการปกติได้ แต่ถ้าวินิจฉัยที่ประชุมแห่งนี้เห็นร่วมกันว่าควรที่จะมีการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับขึ้นมา เพราะรัฐธรรมนูญใช้นานแล้วแต่ที่แต่ละประเด็นก็เหมือนกับมองจุดต่าง ๆ ซึ่งมองไม่เห็นภาพรวมของทั้งหมด เมื่อที่ประชุมแห่งนี้เห็นว่าควรจะยกร่างใหม่ก็ทำได้ เพราะฉะนั้นเรามีทางออกของสังคมให้แก่สังคมทั้ง ๒ ทางด้วยกัน พวกเราก็ได้พิจารณาแล้วดูว่าไม่ได้ขาดทุนอะไร มิแต่กำไร แล้วก็สามารถที่จะแก้วิกฤตทางการเมืองได้โดยตลอด การที่จะมีการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับมิได้หมายความว่ารัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้บกพร่อง หามิได้ครับ แต่เป็นการมองภาพรวมในกระบวนการทางการเมืองร่างรัฐธรรมนูญอีกลักษณะหนึ่ง เป็นลักษณะเหมือนกับคล้ายกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทบอาจจะขอนิดหนึ่งท่านประธานครับ สมัยก่อนเราไม่มีแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อไม่มีแล้วต่างคนต่างกระทรวงก็ทำแผนของตัวเองขึ้นมาเป็นจุด ๆ ไป แต่ขาดความเชื่อมโยงกันในระหว่างจุดต่อจุด ขาดความที่จะเอาแผนมาประสานกัน การเข้าซ้อนของแผน การเข้าซ้อนของจุดต่าง ๆ ก็เกิดภาพรวมไม่ออกมาว่ามันจะวิ่งไปสู่ผลประโยชน์ของประเทศชาติสูงสุดหรือเปล่า เรามองไม่ออก แต่พอมีแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นมาแล้ว เป็น

การดึงเอาภาพย่อย ๆ ทั้งหมดเข้ามาสู่ภาพรวม ลักษณะอย่างนี้ทำให้มองเห็นภาพได้ประโยชน์สูงสุดกับส่วนรวมและประเทศชาติ ฉะนั้นใครที่ฉันทานประธานที่เคารพครับ การยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดทั้งฉบับก็เป็นการรวมเอาจุดต่าง ๆ นั้นเข้ามาประสานกันว่าทิศทางทางการเมืองของเมืองไทยเราควรจะเป็นอย่างไร การพัฒนาประเทศไทยเราทางการเมืองควรจะเป็นอย่างไร การพัฒนาประชาธิปไตยควรจะเป็นอย่างไร สิ่งนี้ละครับ คือภารกิจและหน้าที่ที่พวกเราต้องทำ ที่ประชุมร่วมรัฐสภาชุดเรานี้ต้องทำ ลูกหลานที่เราจะเกิดขึ้นมาต่อไปในอนาคตต้องกระโจนเข้าสู่วงการเมืองแน่ ๆ ถ้าเราไม่เริ่มต้นจุดให้พวกเขา ไม่เริ่มต้นวางแผนให้พวกเขา ไม่เริ่มวางกรอบที่คิดงามให้เขา เวลาเขาจะกระโจนเข้าสู่ระบบการเมือง ตามที่เขาจะกระโจนเข้ามาสู่ระบบการเมืองได้อย่างสง่างามไหมครับ เมื่อเขากระโจนเข้าสู่ระบบการเมืองไม่สง่างาม เวลาเขาจะดำรงอยู่ในตำแหน่งทางการเมืองเขาจะสง่างามอย่างนั้นหรือครับ แล้วเวลาเขาจะออกจากระบบการเมืองเขาจะสง่างามไหม นี่แหละคือสิ่งที่จะต้องหาคำตอบให้แก่สังคม แก่ลูกหลานเราในอนาคต ความพยายามอันนี้แหละครับคือจุดหนึ่งที่จะจุดประกาย เป็นการเปิดประตูไปสู่การปฏิรูปทางการเมือง เพื่อที่จะวางพื้นฐานให้แก่อนาคต ให้แก่ลูกหลานเรา ไม่ใช่พวกเรา นะครับ พวกเรานี้อาจจะยังไม่ได้ใช้ผลจากอันนี้ก็ไม่ได้ เพราะกระบวนการปฏิรูปทางการเมือง ไม่ใช่กระบวนการที่เราจะเสร็จสิ้นภายในเดือนสองเดือน หรือปีหนึ่งปี ไม่ใช่ครับ เข้าใจกันคิด กระบวนการปฏิรูปทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ต้องทำกันไม่หยุดยั้ง ไม่ใช่รัฐบาลชุดนี้เริ่มต้นมาแล้วพอรัฐบาลนี้ไปปฏิรูปการเมืองจะหายไป ไม่ใช่ นะครับ ต้องทำกันต่อเนื่อง รัฐบาลชุดที่แล้วสภาชุดที่แล้วพยายามจุดพลุในเรื่อง ๒๕ ประเด็นขึ้นมา สำเร็จอยู่แค่ประเด็นเดียว อายุ ๑๘ ปี ก็ยังได้ผลแค่สังคม อีก ๒๕ ประเด็นไม่สำเร็จ เราก็

ขอยกมาผ่องถ่ายเอาการปฏิรูปทางการเมืองนี้ไปขมวดเข้ามาอยู่ในกระบวนการยกร่างอันนี้ ก็ยังได้ประโยชน์แก่สังคม เพราะฉะนั้นท่านประธานที่เคารพ ปัญหาที่ตามกันมากก็คือว่า แล้วสาระสำคัญของการปฏิรูปอยู่ที่ตรงไหน นี่เป็นแต่เพียงทำประตูเพื่อไปสู่การปฏิรูป แล้วสาระอยู่ตรงไหน มองไม่เห็น กระผมอยากจะทำความเข้าใจในประเด็นนี้สักเล็กน้อยนะครับ ประเด็น และสาระสำคัญของการปฏิรูป ท่านประธานครับ เวลานี้มีกองอยู่เยอะเหลือเกิน ๒๕ ประเด็นของที่นี่ก็มี ผลการศึกษาของวุฒิสมาชิกเรื่องซื้อสิทธิขายเสียงก็มีข้อเสนอของสภาวิจัยก็มี ข้อเสนอของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มี ข้อเสนอของนักวิชาการสถาบันต่าง ๆ เวลานี้ประเด็นที่พูดกันในสังคมกองกันอยู่ในผลการวิจัยมากมายก่ายกองเหลือเกิน ไม่ใช่ไม่มี เป็นแต่เพียงยังไม่มีใครที่เข้าไปหยิบขึ้นมาแล้วมาประธาน แล้วมาชี้ให้เห็นว่าจุดไหนอย่างไรเหมาะสมสำหรับประเทศไทยใน ๕ ปี ๑๐ ปีข้างหน้า ในอนาคตไม่มีครับ เพราะฉะนั้นความพยายามอันนี้แหละครับ จะเป็นความพยายามที่ตั้งขึ้นมาโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในสาขาอาชีพต่าง ๆ บวกกับทางฝ่ายการเมือง มาช่วยกันหยิบเอาประเด็นสาระสำคัญของการปฏิรูปทางการเมือง ที่มีอยู่แล้ว ต้องใช้ประโยชน์จากที่มีอยู่แล้วทั้งหมด เอามากองอยู่ แล้วก็ปูพื้นฐานหาทางทำอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์กับลูกหลานในการพัฒนาประชาธิปไตยในอนาคต เพราะฉะนั้นการที่แก้ไขรัฐธรรมนูญวันนี้เพื่อให้มีทางออกในการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ทั้งฉบับนั้น เราพิจารณากันในที่ประชุมแล้ววิจัยอย่างไรไม่มีขาดทุน มีแต่กำไรลูกเดียว แต่ขณะเดียวกันเราอาจจะได้พื้นฐานและได้ความคิดใหม่ ๆ ที่จะนำมาประยุกต์เข้าไปอีก ท่านประธานที่เคารพ ปัญหาอยู่ตรงที่ในเนื้อหาสาระสำคัญของตัวร่างรัฐธรรมนูญที่ติดใจกันมีอยู่หลายประเด็นด้วยกัน ผมจะสรุปประมาณไม่เกิน ๕ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ ทำไมจะต้อง ๖๗ คน ทำไมจะต้องเอาสาขาอาชีพ ๒๐ สาขา ทำไมสาขานี้ทำไมเป็น ๑ ทำไมสาขานี้เป็น ๕ แล้วทำไมจะต้องมี กระบวนการลงประชามติเข้ามาด้วย ทั้ง ๆ ที่เรามีกระบวนการเลือกตั้ง มีกระบวนการรัฐสภาอยู่แล้วด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องการคำตอบครับ ที่ประชุมแห่งนี้ต้องการคำตอบ กระผมอยากพยายามนะครับ เวลาว่าง มาตรา ๒๑๑ ร่างกัน ๓๕ ท่านในที่ประชุม แต่วันนี้ผมอยู่ในที่นี้ท่านเดียวก็ ว่าเหว่ แต่ไม่เป็นไร จะพยายามใช้โอกาสนี้ชี้แจง ทำความเข้าใจให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แล้วแต่ว่าพรรคพวกของผมที่อยู่ในที่นี้ ถ้าจำความได้ในจุดไหนก็กรุณาช่วยถูกขึ้นชี้แจงให้ที่ประชุมได้ทราบด้วย เพื่อจะได้ให้การ พิจารณานี้ง่ายเข้า ในประเด็นที่ ๑ ทำไม ๖๗ ท่าน ตัวเลข ๖๗ ท่านนี้ อาจจะแปรเปลี่ยนไปได้โดยถือโครงสร้างการเมืองปัจจุบัน เวลานี้เรามี ๑๑ พรรค ๑๑ พรรคการเมืองอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นตัวเลข ๑๑ ยังคงอยู่ แต่ถ้าเลือกตั้งสมัยหน้าพรรคการเมืองอาจจะเหลือ ๘ พรรค หรือ อาจจะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕ พรรค ตัวเลข ๖๗ ท่านจะแปรเปลี่ยนไปตามจำนวน พรรคการเมืองที่มีที่นั่งอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร นี่จุดหนึ่ง จุดที่ ๒ ก็คือว่า ทำไมจะต้องมี ๒๐ กลุ่มสาขาอาชีพ ผมจะลงถึงจุดเลย ไม่พยายามไปพูด อย่างอื่นทำไมถึง ๒๐ กลุ่มสาขาอาชีพ ท่านประธานที่เคารพ เราได้เอา ประวัติศาสตร์ของสนามม้ามาดู เราได้เอาประวัติศาสตร์ของการตั้ง วุฒิสมาชิกตั้งแต่ต้นจนจบมานั่งดูก็ปรากฏว่า เราหาหลักเกณฑ์ที่แน่นอนไม่ได้ เมื่อหาหลักเกณฑ์ที่แน่นอนไม่ได้ว่า แต่เรามีจุดจุดหนึ่งก็คือว่าในการยกร่าง ทั้งฉบับน่าจะมีส่วนร่วมมาจากชิกประชาชนด้วย เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้วพวกเรา ทั้งหมด ท่านประธานครับ เราไปเอาเอกสารของยูเนสโก (UNESCO) ของ ไอ.แอล.โอ (ILO.) ของสำนักงาน ก.พ. ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แล้วก็เอาบัญชีทำเนียบ แม้กระทั่งทำเนียบสตรี คุณหญิง

คุณนายต่าง ๆ เราก็เอามาดูครับ ว่าสิทธิสตรีว่า มีอาชีพอะไรกันบ้างที่พวก
 สุภาพสตรีเขามีอยู่ เราได้เอามานั่งกรองแล้วนั่งดกกันไม่ใช่เป็นวัน ๆ เป็น
 เดือนครับ กว่าจะลงตัวออกมาได้ ๒๐ ความคิดเห็นหลากหลายปรากฏในที่
 ประชุมของผมนั่นเองครับ ท่านประธานครับ มีความคิดเห็นหลากหลายทำไม
 ไม่เอา ๓๐ อาชีพ ทำไมไม่เอา ๔๐ อาชีพ ทำไมต้องเอา ๒๐ แค่นี้ ทั้งหมด
 ในประเทศไทย ๖,๐๐๐ กว่าอาชีพ และอย่างตั้งวุฒิสมาชิกที่บอกว่าเป็น
 หลากหลายสาขาก็ไม่ได้กี่สาขา ผลสุดท้ายก็ต้องตกอยู่ตรงนี้ต้องหาข้อยุติ
 ณ จุดใดจุดหนึ่งแน่นอน แต่พวกเราได้พยายามและกระทำดีที่สุด โดยมองถึง
 ประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติไม่ได้มีอคติในการคัดเลือก ๒๐ สาขาอาชีพ
 ท่านมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นว่า อาชีพนี้ไม่ใช่นักแสดงอะไร นักร้อง
 หรืออย่างไร นักเล่นกลหรืออย่างไร หรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น
 เรามีที่มาทั้งหมดของการที่ทำมาถึงกำหนดอาชีพ ๒๐ อาชีพ ในรายละเอียดที่
 มากมายครับท่านประธาน ผมจะคงมาราบเรียนในที่นี้คงจะอึดยวนะครับ
 แต่ถ้าจะให้โอกาสกับผมก็กับพรรคพวกก็อาจจะไปชี้แจงในชั้นกรรมาธิการและ
 ก็ไปแปรญัตติก็น่าจะก็ไปเปลี่ยนแปลงตัวเลข ไปเปลี่ยนแปลงอะไรใน ณ จุด
 นั้น เพิ่มเติมลดน้อยด้วยเหตุด้วยผลซึ่งกันและกัน พวกเรายอมรับฟังทุกอย่าง
 ครับ เพราะสิ่งนี้ไม่ได้ทำเพื่อใคร เพื่อคน ๖๐ ล้านคน และลูกหลานที่จะ
 เกิดขึ้นเท่านั้นเองแหละครับ เพราะฉะนั้นในเรื่องของที่มาขององค์ประกอบ
 ๖๑ คน ในเรื่องของสาขาอาชีพที่ติดใจกันมาก ทำไมข้าราชการ ๕ เกษตรกร
 ๕ อย่างเกษตรกรเราดูตามภาค ภาคเมืองไทยเราแบ่งเป็น ๕ ภาค เอา
 ภาคละ ๑ ภาคละ ๑ ก็มีหลักเกณฑ์อยู่แล้วนั่นครับ ถ้าจะถามกันจริง ๆ ทำไม
 ข้าราชการ ๕ แล้วก็แบ่งไปพลเรือน ทหาร ตำรวจ พวกอะไรอย่างนี้ครับ
 เราก็แบ่งสัดส่วนกันไป เรามีที่มาของตัวเลขตรงนี้ทั้งหมดครับท่านประธาน
 ครับ ในอีกจุดหนึ่งผมขออนุญาตผ่านจุดนี้ไป ไปในอีกจุดหนึ่งในเรื่องของการ

ออกเสียงลงประชามติ วิธีการนี้เป็นวิธีการใหม่ที่เราได้นำเข้ามาใช้ แต่ไม่ใช่เป็นข้อเสนอใหม่ครับที่มีอยู่ ใน ๒๕ ประเด็นของเราได้เสนอไว้แล้วเหมือนกันในเรื่องของการออกเสียงลงประชามติของประชาชน เราอยากนำวิธีการอันนี้มาใช้ กระบวนการทั้งหมดปัญหาอยู่ตรงที่ว่า ประชาชนจะรู้ได้อย่างไรว่าที่เขาทะเลาะกัน ที่เขามีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องรัฐธรรมนูญ และไปให้เขาลงประชามติ เขาจะรู้ได้อย่างไร ลงคะแนนได้อย่างไรกัน กระผมจะขอเวลาสักนิดเดียวเพื่อกราบเรียนขั้นตอนสักนิดว่า หลังจากที่ ๖๑ คนเขายกร่างรัฐธรรมนูญมีข้อขัดแย้งกับที่ประชุมรัฐสภาอันนี้ เห็นไม่ตรงกัน สมมุติมีสัก ๑๐ ประเด็น ๑๐ ประเด็นนี้ละครับ ก่อนที่จะมาถึงจุด ณ ว่ามีความขัดแย้งให้ปรากฏว่า ๑๐ ประเด็น ท่านประธานรัฐสภาผู้ใหม่ครับ กระบวนการพิจารณาพิจารณาทำมาโดยตลอด ๑๘๐ วัน ที่เรากำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อที่จะให้คณะกรรมการร่างภายใน ๑๘๐ วัน ไม่เสร็จต่ออีก ๕๐ วัน ๕๐ วัน ระหว่างการร่างนี้ละครับ สังคมจะได้รับรู้กระบวนการเรียนรู้ รับรู้ในเรื่องรัฐธรรมนูญมีส่วนร่วมในเรื่องรัฐธรรมนูญมาโดยตลอด ประเด็นอะไรที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ประเด็นอะไรที่มีความสำคัญจะไปปรากฏในสื่อมวลชนแล้วนี้ละครับ เป็นวิธีการดึงประชาชนเข้ามาสู่ระบบอำนาจของรัฐของเราได้ในทางอ้อม เพราะฉะนั้นก่อนที่จะ ๖๑ คน เขาจะทำงานยกร่างเสร็จนี้ละครับ ผ่านกระบวนการทางพิจารณาพิจารณามากมายเหลือเกิน กระผมยกตัวอย่างท่านประธานที่เราเคารพครับ เราย้อนอดีตเมื่อสภาคู่ที่แล้ว แต่ ๒ มาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๘๕ กระจุยไปหมดเลย ทุกคนรู้หมด ไม่เคยรู้ คนกรุงเทพฯ ไม่เคยรู้จักกันนั้น ผู้ใหญ่บ้านรู้จักหมดเลย กันนั้น ผู้ใหญ่บ้านคืออะไร เด็ก ๆ ตามท้องไร่ท้องนาทุกคนถึงแม้ มาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๘๕ การถกเถียงทางปัญญาของสังคม ความขัดแย้งที่มีนampak ให้เห็นกันอยู่ในสังคม มันเป็นเรื่องน่าทำให้เกิดความสนใจ ความร่วมมือของ

ประชาชน อยากจะไม่มีส่วนร่วม อยากจะเข้ามาช่วยในการตัดสินใจใน
อำนาจของรัฐด้วย ลักษณะอย่างนี้ละครับ ก่อนที่จะมาถึงจุดที่เราไปทำ
ลงประชามติ สังคมจะรับรู้เฉพาะประเด็นสำคัญ พวกเรากงไม่ถกกันตั้งแต่
มาตรา ๑ ไม่เห็นด้วยตั้งแต่มาตรา ๑ ไปถึงมาตรา ๒๐๐ หรือครับ เรากง
จะอยู่แต่กลุ่ม ๒๐ หรือ ๓๐ ประเด็นเท่านั้นเอง ที่จะไม่ตรงกัน อย่าง
เช่นที่คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองเสนอวิธีการเลือกตั้งแบบผสม ให้มีการ
เลือกตั้งแบบเขตละคนบวกกับระบบสัดส่วน อย่างนี้ก็คงจะเป็นประเด็นที่ถกกัน
แต่กว่าจะไปลงประชามติได้ ผมว่าสังคมเข้าใจเรื่องพอสมควรพอสมควร
ทีเดียว เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ท่านประธานครับ หลังจากถกยุดกันไม่ได้เรื่อง
ความขัดแย้งกับข้อเสนอร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เราก็ไปลงประชามติโดยมี
ท่านประธานรัฐสภา ผู้นำฝ่ายค้านอะไรมาดูประเด็น ดูประเด็นแล้วทำ
เอกสารแต่ในนี้เราบังคับว่า หลังจากที่มีรัฐสภามีมติไม่เห็นด้วยกับ ๖๗ ท่าน
แล้ว ไม่เห็นด้วยแล้ว ห้ามไปทำประชามติก่อน ๕๐ วัน เพราะฉะนั้นหลังจาก
ที่เราสมมุติวันนี้ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ที่ประชุมนี้ไม่เห็นด้วยกับ ๖๗ ท่าน ก็จะ
มีการทิ้งระยะไว้อีก ๕๐ วัน ๕๐ วันเพื่อที่ทางรัฐบาลจะไปทำความเข้าใจ
ประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนเห็น เตรียมเอกสาร เตรียมอะไรต่าง ๆ เสร็จ
แล้วในช่วง ๕๐ วัน ถึง ๑๒๐ วัน ถึงไปกำหนดวันที่จะลงประชามติ การลง
ประชามตินั้นมันไม่ใช่ไปเข้าใจเอาตอนที่ลงเท่านั้นเอง สังคมจะถกปัญหานี้
มาโดยตลอด เพราะฉะนั้นอันนี้เราก็เป็นที่คาดหวังว่า โดยกระบวนการทาง
ประชาธิปไตยจะทำให้ประชาชนได้เข้าใจมาก มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น
ประเด็นที่เรื่องการลงประชามติแล้ว ประชาชนจะเข้าใจเรื่องหรือไม่
อย่างนั้น ผมว่าอาจจะบรรเทาได้ด้วยระบบของสังคม ระบบประชาธิปไตยนี้
ซึ่งทำมาตั้งแต่ต้นจนจบ ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ
กระผมก็อยากจะกราบเรียนที่ประชุมว่าร่างอันนี้เราร่างขึ้นมาเป็นต้น เรื่องนำ

เรื่อง พวกเราว่างอยู่ฝ่ายเดียว ๓๕ คน นำเสนอรัฐบาล รัฐบาลเสนอเข้าสู่สภา เพราะฉะนั้นก็เป็นสิทธิที่ทุกท่านจะต้องแสดงความคิดเห็น ดิฉันวิพากษ์วิจารณ์ จุดไหนบกพร่อง จุดไหนอ่อน จุดไหนไม่ดี มีเหตุผล พุศแก่ใจเลย พวกเราพร้อมยินดีที่จะรับค่าแก้ไข น้อมรับทั้งหมดเลยเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ถ้ามีเหตุผลแก้ไขวิธีอะไรดีกว่า ผมว่าใส่มาเลยแสดงมาเลย หรือถ้าไม่วันนี้ก็ไปตอนชั้นกรรมาธิการวิสามัญก็ได้ ก็ทำได้ อยาจะให้ทุกฝ่ายนี้ทำร่วมกันทั้งหมดไม่ว่าอีกทางฝ่ายค้านก็ดี ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายวุฒิสภาวิสามัญก็ดี อยาจะให้ทำร่วมกันเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติสักที ครั้งนี้จะ เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ท่านประธาน ที่ประชาชนจะได้มาลงร่วมมือกันสักที กับในการร่างรัฐธรรมนูญ บางท่านก็อาจจะว่าเป็นความฝัน ฝันก็ฝันเถอะครับ แต่ถ้าฝันไปไม่รอดมันก็ไม่ได้ขาดทุน แต่ถ้าฝันว่าไปรอด ๆ นิดหน่อย ก็กำไรเหมือน ๒๕ ประเด็น ฝัน ๒๕ ประเด็นไม่ได้ ประเด็นเดียวได้ก็คือกำไร เพราะฉะนั้นความพยายามทุกอย่างไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จเป็นประโยชน์กับสังคมทั้งสิ้นเลย เพราะฉะนั้นถึงจะล่าช้า ถึงจะช้าอย่างไรใช้กรรมวิธีขั้นตอนมากมาย พวกเราว่างมาตรา ๒๑๑ นี้มาใช้เวลาเกือบตั้ง ๗ เดือน กว่าจะจูน (Tune) ความถึก ๓๕ คนให้เข้าด้วยกันแทบแย่แล้ว เพราะฉะนั้นความหลากหลายในสังคมประชาธิปไตยมีสูงเหลือเกิน แต่อย่างไรก็ตามเราก็คงหาทางออกให้แก่สังคมให้ได้ เพราะฉะนั้นอันนี้คือผลของมัน ที่ออกมาในลักษณะของประนีประนอม และประนีประนอมเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมประเทศชาติ ไม่ใช่เพื่อคน ๒๓๓ คน ไม่ใช่เพื่อคน ๑๕๘ - ๑๕๙ คน ไม่ใช่เพื่อคน ๒๖๐ คน ไม่ใช่ พวกเรานี้อยู่อย่างมากก็อีก ๑๐ ปี ๒๐ ปี ก็ไม่มีอะไรแล้ว นี่คือการจุดประกายเพื่อเปิดพื้นฐานไปให้สำหรับอนาคตลูกหลานเราต้องเข้าสู่ระบบ ถ้าระบบไม่ดีเข้าสู่ระบบมานั่งอยู่ในระบบ มันก็ไม่ดี ออกจากระบบมันก็ไม่ดี เพราะฉะนั้นอยากจะขอพลังร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย มีอีก ๒ ประเด็นที่ค้างอยู่ ที่สงสัยก็คือเรื่องพระราชอำนาจ กระผม

อยากจะกราบเรียน เราไม่ได้คิดที่จะไปและต้องอะไรพระราชอำนาจเลย พระราชอำนาจยังคงอยู่เหมือนเดิมหมด แต่ถ้าในส่วนที่เห็นว่าควรจะให้ พระราชอำนาจมากขึ้น ค้ำขึ้นหรืออะไรขึ้น อย่างนั้นเรามีสิทธิที่จะทำได้ โน้ตขึ้นแปดจุดดี ข้อความที่เขียนมาในร่างต้นฉบับนี้อาจจะไม่สมบูรณ์มีคำหนึ่ง ผมเองก็ยังติดอยู่เหมือนกันว่า เขียนแล้วทำให้เหมือนกับว่าเหมือนไปกระทบ กระเทือนเหมือนกัน อันนี้ก็ต้องยอมรับกัน เราสามารถทำกันได้ แก้ไข เปลี่ยนแปลงกันได้ครับ อย่าไปถือเป็นสาระสำคัญอะไรเลย เห็นอันว่าคง ประโยชน์ส่วนรวมเอาไว้ให้ได้ก็แล้วกัน ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ อันนี้ เพราะฉะนั้นนั่นก็คือสิ่งที่กระผมเองในชั้นนี้ อยากจะขอกราบเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้การพิจารณาของสภานี้ได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และกระผมเอง ท่านประธานจะอนุญาตผมก็จะชี้แจงในจุดที่ผมสามารถชี้แจงได้ แต่ถ้า จุดไหนที่กระผมเองไม่สามารถชี้แจงได้ผมก็ขอยกออกไปในกรรมาธิการ วิสามัญ ซึ่งจะมีพรรคพวกผมเข้าร่วมอยู่ด้วยก็คงจะได้ชี้แจงทำความเข้าใจ ให้ได้ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไรผมว่าเราทำได้เต็มที่ อำนาจอยู่ในมือเราแล้ว ทั้งหมดแล้ว เราจะใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมประชาชนได้มากแค่ไหนมันขึ้นอยู่กับที่ประชุมวันนี้แหละ ขอบคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : คุณสุรชาติ ชำนาญศิลป์

นายสุรชาติ ชำนาญศิลป์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ท่านประธานรัฐสภา ด้วยความเคารพ กระผม สุรชาติ ชำนาญศิลป์ ส.ส. อุดรธานี พรรคเสรีธรรม ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ ผมเอง ก็คิดว่ารัฐบาลได้เสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เข้าสู่ รัฐสภาของเรา แต่ท่านประธานครับ ผมก็ยังหวังว่ารัฐบาลค่อนข้างจะไม่มี ความจริงใจในการเสนอร่างเท่าที่ควร เพราะเหตุว่า ๗๗ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้นำรัฐบาลและ เป็นผู้เสนอต่อสภาผู้แทนฯ แห่งนี้ เกี่ยวกับเรื่อง

นโยบายที่รัฐบาลจะแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ใช้ไปแล้ว ท่านประธานครับ ผมเป็นห่วงอย่างยิ่งว่า ท่านนายกฯ เองค่อนข้างจะไม่ค่อยสนใจ เพราะวันนี้เป็นวันสำคัญอย่างยิ่งที่ท่านประธานรัฐสภาได้เรียกประชุมร่วมรัฐสภาของเรา ทั้งวุฒิสมาชิกและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านประธานครับ ที่ผมมองอย่างนี้เพราะอะไร เพราะว่าอย่างน้อยท่านนายกฯ ต้องให้เกียรติรัฐสภา เป็นผู้เสนอร่างเสียเอง ไม่ใช่มอบหมายให้ ขอบประธานอภิสิทธิ์ที่กล่าวนามท่านอาจารย์โภคิน มาเป็นผู้เสนอ ก็อย่างนั้นน้อยถ้าเกิดรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมกันในวันนี้ ถ้าเกิดตกไปหรือมีอันเป็นไปอย่างไรแล้ว ท่านนายกฯ ท่านก็ไม่กล้ารับผิดชอบอย่างชัดเจน จริงครับอาจารย์ชุมพลที่ขออนุญาตที่เอ่ยนามท่าน เพราะท่านเป็นน้องชาย เป็นผู้ดำเนินการยกร่างตัวนี้ขึ้นมาเสนอต่อสภาในวันนี้ ท่านประธาน ผมก็เลยมองทำให้จิตใจของผมเองวิตกกังวลอย่างยิ่งว่า การแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ของเรากลับจะหล่นหรือตกไปแล้วสื่อมวลชนก็จะตำหนิครมมาอีกว่า สมาชิกรัฐสภาไม่มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหา แม้กระทั่งรัฐบาลเสนอมาแล้ว ก็ยังทำให้ตกไปอีก รัฐบาลมีความจริงใจเสนอแต่สภาเราไม่มีความจริงใจการพิจารณา นี่คือจุดแตกต่าง ๆ ท่านประธาน ผมฝากท่านประธานด้วยความเคารพว่า คณะกรรมการที่ยกร่างขึ้นมาเสนอในวันนี้ก็ตาม ผมมองดูแล้วก็ยังมีการเอนเอียงในกลุ่มที่การคัดเลือกศาสนาละ ๑ ศาสนา ขออนุญาตนะครับ ท่านประธาน ผู้แทนองค์กรศาสนา ๑ คน แต่ศาสนาไหนผมก็ไม่ทราบ เพราะเมืองไทยเรามีหลายศาสนาที่เกิดขึ้นให้มีศาสนาหลากหลาย ท่านประธาน จุดนี้ก็ไม่ชัดเจนจะเอาศาสนาพุทธ อิสลาม หรือศาสนาคริสต์ คริสเตียน หรืออย่างไรงี้ไม่ทราบ ฉะนั้นผมอยากจะฝากข้อสังเกตไปยังท่านประธานด้วยความเคารพว่า น่าจะเป็นศาสนาละ ๑ ท่าน นี่ก็ส่วนหนึ่ง

อีกส่วนหนึ่งพนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น ๑ คน แต่อย่าลืมว่า
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวจักรสำคัญ ผมอยากจะฝากข้อสังเกตไปยังท่าน
 ประธานด้วยความเคารพว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่ใช่ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
 นะครับ เรามีตำแหน่งในส่วนท้องถิ่น ลักษณะปกครองท้องถิ่นไม่ใช่ท้องถิ่น เคียวก
 คณะกรรมการที่ยกร่างขึ้นมาแต่แรก อาจจะเข้าใจไขว้เขวก็ได้ เพราะท่าน
 ไม่เคยเป็น อย่างผมเป็นอดีตกำนัน ฉะนั้นย่อมจะรู้ดีว่า ท้องที่หรือท้องถิ่น
 กันแน่ ส่วนหนึ่งเป็นท้องถิ่น เพราะเหตุว่ายกฐานะมาเป็น อบต. หรือ
 องค์การบริหารส่วนตำบล อันนั้นคือท้องถิ่น แต่พวกที่เหลือเป็นจำนวนมากก็ยัง
 ไม่ได้มาอยู่ในจุดนี้ท่านประธานครับ

อีกส่วนหนึ่งที่รัฐบาลประกาศนโยบายอย่างชัดเจนว่า เราจะ
 ส่งเสริมกลุ่มสตรีให้มีบทบาทสูงขึ้น แต่กลุ่มสตรีในคณะกรรมการชุดนี้ไม่มีเลย
 ๖๗ ท่าน ท่านลือคอไว้เลย ฉะนั้นผมฝากข้อสังเกตไปยังท่านประธานด้วยความ
 เคารพว่า อย่างไรก็ตามขอให้พิจารณาบุคคล ๒ กลุ่มนี้ด้วย และขอให้
 เพิ่มเติมศาสนาละ ๑ คน เป็นข้อสังเกตผมฝากท่านประธาน

ท่านประธานครับ ผมเองก็ขอพูดอีกนิดหนึ่งว่า อย่างไรก็ตาม
 ถ้าถามผมว่า เห็นด้วยไหม ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ผมห่วง ห่วงในการ
 ยึดถือในการแก้ไข ๑๘๐ วันแล้วทำไมไม่เสร็จเพิ่มอีก ๑๘๐ วันเพิ่มไปเรื่อย ๆ
 เพิ่มไปเพิ่มมานานยกฯ ยุบสภาคุมเรียบร้อย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ เราทำ
 กันมาเป็นระเบียบเสียค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเบี้ยประชุมมากมายมหาศาล ผลสุดท้าย
 ตกไปอีก ผมฝากไว้ว่าทำอะไรถึงจะแก้ไขอย่างรวดเร็ว ทำอย่างไรท่าน
 นายกรัฐมนตรีถึงจะมาให้ชัดเจนต่อสมาชิกรัฐสภาของเราในวันนี้ให้ได้ว่า
 ท่านนายกฯ มีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะเสนอแก้ไขอย่างชัด ขอบุญฉันทะครับ
 ไม่ใช่ดูถูก ๆ หนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกฯ ท่านอาจารย์โกติน ไข่ ท่าน
 เป็นบุคลากรที่มีความตั้งใจอย่างสูงส่ง แต่ผมห่วงว่า การแก้ไขในวันนี้จะ

ล้มเหลวอีกในอนาคตข้างหน้า. ผมฝากท่านประธานด้วยความเคารพ ฉะนั้น รัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมขอตั้งข้อสังเกตว่า ที่ไม่ต้อง น้องทำเอง ขอบกฤษณ์

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณวิชัย โสสุวรรณจินดา เชิญครับ

นายวิชัย โสสุวรรณจินดา (สมาชิกวุฒิสภา) : กราบเรียนท่าน

ประธานที่เคารพ ผม วิชัย โสสุวรรณจินดา สมาชิกวุฒิสภาในฐานะ สมาชิก รัฐสภา ท่านประธานครับผมได้อ่านร่างข้อเสนอของรัฐบาลเพื่อจะขอแก้ไข รัฐธรรมนูญด้วยความสนใจ ก็เห็นว่าเป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งน่าจะได้มีการพิจารณากันให้รอบคอบนะครับ เพราะความจริงแล้วในอดีตที่ผ่านมาแล้วเราจะเห็นได้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นเป็นกฎหมาย ซึ่งมีการแก้ไขกันมากที่สุดเรียกว่า มากกว่ากฎหมายใด ๆ ซึ่งมีอยู่ในประเทศนี้ มีการขุดแล้วเลิก แล้วร่าง แล้วแก้ไขกันมาหลายครั้ง และการแก้ไขในแต่ละครั้งนั้นก็เรียกได้ว่าเป็นการแก้ไขตามกระแสที่เกิดขึ้น ก็คือเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมา เมื่อเกิดข้อบกพร่อง เกิดข้อเรียกร้องเกิดความขัดแย้งขึ้นมาก็มีการเสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็ว่ากันไปในแต่ละประเด็นซึ่งมีความขัดแย้งนั้น ทำให้เราขาดโอกาสที่จะมองข้ามรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ และขาดโอกาสที่จะมองอนาคตของระบบการเมืองไทย เพราะฉะนั้นในการเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ผมถือว่าเป็นโอกาสหนึ่งที่รัฐสภาจะได้มีโอกาสพิจารณาออกไปข้างหน้า เพื่อจะมีการแก้ไขระบบการเมือง ในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และเอื้ออำนวยอย่างถึงต่ออนุชนรุ่นหลัง ๆ ที่จะต้องมารับภาระ รับสืบทอดช่วงทางการเมืองต่อไป ท่านประธานครับถ้าหากว่าเราจะมองปัญหาในประเทศ ในปัจจุบันนี้จะเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของกรุงเทพมหานคร ก็คือเรื่องของการจราจร การจราจรนั้นเราจะแก้ปัญหาก็เมื่อมีรถคับคั่งเต็มถนนแล้วค่อยขยายถนน เมื่อมีรถเต็มสี่แยกค่อยขยายสะพานข้ามสี่แยก แต่เราไม่เคยคิดว่า เราน่าจะเตรียมการวางแผนจราจรไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดปัญหาความคับคั่งของการจราจรขึ้น ใน

ทางการเมืองก็คงจะเป็นไปอย่างเดียวกันถ้าหากว่าเราไม่คิดถึงอนาคต ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น ถึงความขัดแย้งซึ่งอาจจะมีและกระเตรียมในการแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นไว้ก่อนเราก็คงจะเผชิญปัญหาคล้าย ๆ กันการจลาจลก็คือเมื่อมีปัญหาแล้วค่อยตามแก้ ขณะที่รถก็แน่นถนน ถนนก็ต้องขุดทางก็ต้องขยาย ฝู้นก็ต้องฟุ้ง เพราะฉะนั้นผมเห็นว่าในหลักการแล้วการ เสนอให้มีแนวทาง ในการร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับนั้น น่าจะเป็นโอกาสสำคัญอันหนึ่งที่จะเป็น การแก้ไขปัญหาในอนาคตของการเมืองไทย ในขณะที่เดียวกันก็เป็นแนวทาง ในการให้ความรู้กับประชาชน หลักการที่เรียกว่าการให้ความรู้กับประชาชน นั้นผมถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะรัฐธรรมนูญนั้นเราถือว่าเป็นกฎหมาย สูงสุดของประเทศ แต่กลับเป็นกฎหมายซึ่งประชาชนรู้จักน้อยที่สุด และเป็น กฎหมาย ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจนกระทั่งจำไม่ได้ แล้วว่ารัฐธรรมนูญในแต่ละมาตรานั้นมีหลักการที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดประ โยชน์ ต่อประชาชนอย่างไรบ้าง การแก้ไขรัฐธรรมนูญในหลักการที่ได้เสนอนั้น มีหลักการอันหนึ่งซึ่งผมว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ก็คือการ เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งหลักการที่ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมนั้นโดยพื้นฐาน แล้วก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหน ผูกพัน และรู้สึกว่าตัวเองนั้นได้เข้าไป มีส่วนร่วมในการกำหนด ในการเสนอความเห็น ในการแก้ไข และในการ วางหลักเกณฑ์ให้เป็นไปอย่างที่ประชาชนต้องการ อีกรว่านั้นประชาชนยังมี โอกาสจะส่งผู้แทนเข้ามา ซึ่งแน่นอนครับหลักเกณฑ์ในการ เลือกผู้แทนเข้าไป ร่วมเป็นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้นยังมีหลายประเด็นซึ่งผมเห็นว่าน่าจะ ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข แต่ก็มีหลายประเด็นซึ่งแสดงให้เห็นถึงความโง่กว้าง ที่เราจะให้ประชาชนซึ่งไม่ได้อยู่ในรัฐสภาได้มีตัวแทนเข้ามา ได้มีโอกาสที่จะ เสนอความเห็นโดยผ่านการลงประชามติ และในที่สุดแล้วก็ยังมีการถกเถียง มีการอภิปราย มีการตั้งประเด็นซึ่งเป็นประเด็นที่ทำให้ประชาชนสามารถจะ

เลือกได้ว่าเขาควรที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยวิธีการอย่างไร ในประเด็นอันหนึ่งซึ่งผมเห็นว่า เป็นประเด็นที่สำคัญที่ผ่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้เกริ่นนำเมื่อสักครู่นี้ก็คือ ประเด็นเรื่องของการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การร่างรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งนั้นจะ เห็นว่า คนที่มีอำนาจในการพิจารณากำหนดเขตก็คือผู้ซึ่งจะสมัครเข้ารับเลือกตั้ง แต่เรายังไม่ค่อยได้เปิดโอกาสให้ผู้ซึ่งจะเลือกตั้งได้พิจารณาว่าเขาควรจะกำหนดเขตเลือกตั้งเพื่อความพร้อมที่เขาจะเข้าไปเป็นผู้เลือกอย่างไร เขาจะเลือกคนที่จะมาเป็นผู้แทนของเขาโดยอาศัยเขตละ ๓ คน อย่างที่มีอยู่ปัจจุบัน อาศัยเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งหรือว่าเขตละ ๑ คน อย่างที่มีคนพูดกัน หรือว่าจะมีการเลือกตั้งโดยระบบสัดส่วน ซึ่งมีการเสนอโดยกรมการวิสามัญศึกษาแนวทางในการป้องกันการซื้อเสียงของวุฒิสภา นั่นก็คือแนวทาง ซึ่งผมเชื่อว่าคนจะไปใช้สิทธิน่าจะมีโอกาสได้ออกเสียง น่าจะมีโอกาสได้รู้รั่วว่าเขาอยากจะได้ใช้วิธีการอย่างไร และประเด็นต่าง ๆ อื่น ๆ ก็อาจจะมีการขึ้นมาอีกครับ ท่านประธานครับ แม้กระทั่งตำแหน่งนายกรัฐมนตรีซึ่งเราก็เคยถกเถียงกันมาว่าจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เท่านั้นหรือไม่ ก็ยังมีประเด็นซึ่งน่าจะต้องพิจารณาว่าเราจะหาคนดี คนมีความรู้ คนมีความสามารถเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศได้อย่างไร ถ้าหากว่านายกรัฐมนตรี ยังจะต้องมาประชุมสภาทุกวันพุธ วันพฤหัสบดี และบางทีต้องไปวันศุกร์ มีเวลาบริหารราชการแผ่นดินเพียงวันจันทร์และวันอังคาร วันเสาร์ วันอาทิตย์ ซึ่งแน่นอนว่างานของประเทศชาติมันไม่สามารถจะรอให้คนคนหนึ่งมาตัดสินใจในทุกเรื่องโดยเวลาอันจำกัดได้ ท่านประธานครับโดยสรุปแล้วผมเชื่อว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยการเปิดโอกาสให้มีการร่างทั้งฉบับนี้จะเป็นแนวทางใหม่ จะเป็นโอกาสที่เราจะมองอนาคตการเมืองไทย เป็นวิธีการที่เราจะหาทางแก้ไขปัญหาซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเอาไว้ล่วงหน้า และก็เป็นที่วิธีการซึ่งจะทำให้

ประชาชนได้มีโอกาสได้รับรู้มีส่วนร่วมและวางแผนรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะ เป็นกฎหมายฉบับเดียวที่เขาได้มีโอกาสในการร่วมร่างขึ้นมาและสามารถจะยึดถือ และยอมรับไปปฏิบัติได้ในอนาคตครับ ขอมพระคุณครับท่านประธาน

ประธานรัฐสภา : คุณอลงกรณ์ พลบุตร เชิญ

นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบุรี) :

ท่านประธานรัฐสภา กระผม อลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามร่างที่ทางคณะรัฐมนตรีได้นำ เสนอต่อรัฐสภานับว่าเป็นความ พยายามครั้งที่ ๒ ของสภาแห่งนี้หลังจากที่พรรคร่วมฝ่ายค้านได้มีการนำเสนอ ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องย้ำว่าเป็นความพยายามที่ต่อเนื่องตั้งแต่ เดือนกันยายน ปี ๒๕๓๘ ในประเด็นสำคัญคือในเรื่องของการจัดตั้งองค์กร ตรวจสอบนักการเมืองตลอดจนในเรื่องที่มาของวุฒิสมาชิก มาจนถึงวันนี้ รัฐสภากำลังจะพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าหากว่ามีความเห็นชอบ ในร่างดังกล่าวนั้นก็จะเป็นร่างฉบับที่ ๖ ที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราช- อาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ค่อนข้างพิกล พิการ จะสืบมาจากจุดกำเนิดที่ขาดความชอบธรรมหรือการมีส่วนร่วมอย่าง เป็นประชาธิปไตยที่สุดแล้วแต่ แต่ต้องยอมรับว่าจุดบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจน รัฐธรรมนูญที่มีสาระ ไม่พอเพียงต่อการรองรับการพัฒนาทางการเมืองและการ ปฏิรูปทางการเมืองนั้น จึงนำมาซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญในหลายครั้ง หลายหน เพราะฉะนั้นการที่มีการนำเสนอที่ถือว่าเป็นการนำเสนอในลักษณะที่ มีการพิจารณาในวันนี้ไม่ใช่เป็นเพียงการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่เป็นการกำหนด ให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญ นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับเดียวในประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครองของเรานับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ๒๔๗๕ ท่านประธานที่เคารพครับ โดยสาระสำคัญของร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้

หลักอยู่ ๒ ประการเท่านั้น นั่นก็คือในประการที่ ๑ ให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นการเพิ่มเติมหมวด ๑๒ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ท่านประธานองคมนตรีว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันนั้นได้มีการแก้ไขมาแล้ว ๕ ฉบับ มีทั้งสิ้น ๒๕๓ มาตรา มีด้วยกัน ๑๑ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล การเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๖ มาตรา ที่กำลังพิจารณาอยู่ขณะนี้เป็นการเพิ่มหมวด ๑๒ นั่นก็คือว่าด้วยการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ และอาจจะมีการแก้ไขมาตรา ๑๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องเนื่องจากเป็นเรื่องของการประชุมร่วมรัฐสภา ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการเพิ่มเติม (๑๕) (๑๖) (๑๗) ถึง (๑๘) ในมาตรา ๑๖๐ เพื่อรองรับหมวด ๑๒ ที่ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมท่านประธานที่เคารพ ถ้าหากว่าเราจะมองย้อนออกไปว่าทำไมถึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องให้รัฐสภาได้มีการพิจารณาและมีความจำเป็นอย่างไรที่การแก้ไขรัฐธรรมนูญในหมวด ๑๑ ในมาตรา ๒๑๑ ไม่พอเพียงต่อการที่จะแก้ไขปัญหของประเทศไทย ไม่พอเพียงต่อการปฏิรูปทางการเมือง ไม่พอเพียงต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ด้วยเหตุผลกลใดนั้นกระผมจะได้อภิปรายให้เหตุผลต่อไป แต่สิ่งที่สำคัญก็มีความจำเป็นอย่างเหลือเกินที่เราจะต้องมาดูว่านับแต่เราได้มีการยึดอำนาจโดยคณะ รสช. เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ แล้วก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่ว่าเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ซึ่งวันนี้ถือเป็นวันแรกของการระลอกถึงเหตุการณ์นองเลือดดังกล่าว ที่เราไม่ประสงค์ที่จะให้ประวัติศาสตร์เกิดซ้ำรอย จึงได้เกิดความพยายามอย่างมากเหลือเกินทั้งในสภาและนอกสภา ทั้งแวดวงการเมือง ในแวดวงนักวิชาการ ในแวดวงของประชาชนคนทั่วไปที่ต้องการที่จะหามาตรการใดก็ตามที่จะเป็นบาทวิถี เป็นมรรควิธีในการที่จะนำไปสู่การหลีกเลี่ยงมิให้ใช้ความรุนแรงในทางการเมือง นั่นก็คือให้อยู่ในครรลองของระบอบประชาธิปไตย ให้อยู่ในระบบของกฎหมายภายใต้กติกาสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

แต่ถึงวันนี้เราได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายว่า ถ้าหากร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 ดังกล่าวของคณะรัฐมนตรีได้รับการยอมรับ นั่นหมายความว่าเรายอมรับ
 กันทุกคน ว่ากติกาสูงสุดตลอดเวลาที่ผ่านมานั้นไม่พอเพียงต่อการที่เราจะ
 แก้ไขปัญหา และ ไม่พอเพียงต่อการสนองต่อความคาดหวังของประชาชนที่มี
 ต่อนักการเมือง ต่อสมาชิกรัฐสภา ต่อรัฐบาล ต่อคณะรัฐมนตรี และต่อทุก
 องค์การพหุในระบบราชการและการเมืองที่มีการกิจหน้าที่ ในการที่จะต้องดูแล
 แก้ไขปัญหาของประเทศไทย ถ้าหากว่าเรายอมรับในประเด็นนั้นกระผมใคร่
 ขอชวนไปสู่ในส่วนเริ่มต้นของความพยายามว่านับแต่สภาผู้แทนราษฎรได้มีการ
 ตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๓๕ และ
 นำมาสู่การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ และแนวความคิดเก่า ๆ ซึ่งยังเชื่อมั่น
 ว่าจะ เป็นวิถีทางในการแก้ไขปัญหามาจากการแก้ปัญญัตติของรัฐธรรมนูญ ซึ่ง
 สรุปรวมยอดได้ ๒๕ ประเด็น หลังจากนั้นในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๖ ก็ได้
 มีการเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีการตั้งคณะกรรมการแก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้น
 จนกระทั่งมีการแก้ไขได้ จริง ๆ แล้วกระผมใคร่ขอเรียนว่าดำเนินการแก้ไข
 ไปได้อย่างน้อย ๑๘ ประเด็น มิใช่เพียง ๑ ประเด็นอย่างที่ท่านประธานคณะ
 กรรมการ สปท. ได้เสนอความเห็น และข้อเท็จจริงเมื่อสักครู่นี้ เมื่อเป็น
 ความพยายามที่สมาชิกสภาที่อยู่ ณ ที่นี้หลายท่านที่เคยเป็นคณะกรรมการ
 แก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งกระนั้นซึ่งกระผมได้มีส่วนร่วมอยู่ด้วย ได้ใช้ความ
 พยายามโดยลดทิว โดยลดปัญหาความแตกต่างในทางความคิดและหาข้อสรุป
 ที่ดีที่สุดและนำมาสู่รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) ซึ่งมีการแก้ไขไป
 อย่างน้อย ๑๘ ประเด็นที่สำคัญ ไม่ว่าในมาตรา ๒๔ ในเรื่องสิทธิชาย หญิง
 มีสิทธิเท่าเทียมกันที่เรียกร้องกันมาตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการ
 จัดตั้งผู้ตรวจการรัฐสภาในมาตรา ๑๖๒ หรือแม้แต่การให้มีการจัดทำแผน
 พัฒนาการเมืองในมาตรา ๘๐ ตลอดจนการที่จะให้คณะกรรมการเลือกตั้ง

เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมในมาตรา ๑๑๕ ตลอดไปถึง ในเรื่องของการปรับเปลี่ยนจำนวนวุฒิสมาชิก ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของวุฒิสมาชิกในมาตรา ๑๐๐ ทวิ และมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง และมาตรา ๑๐๑ ยังมีอีกหลายมาตราที่เกี่ยวข้องที่เราได้ใช้ความพยายามในการแก้ไขระบอบเพียงกฎหมายของสภารัฐธรรมนูญที่เป็นภารกิจของรัฐบาลชุดนี้ที่ต่อเนื่องจากความพยายามของสภาชุดที่แล้ว และรัฐบาลชุดที่แล้ว ย่อมดำเนินการให้ปรากฏผลในทางเป็นรูปธรรม ท่านประธานที่เคารพครับ การแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นแน่นอนที่สุดว่าไม่สามารถที่จะดำเนินการฝ่ายเดียวได้ ไม่ว่าจะเป็นคณะรัฐมนตรี ไม่ว่าจะเป็นสภาผู้แทนราษฎร หรือแม้แต่ในส่วนของวุฒิสภา ย่อมต้องใช้ความพยายามร่วมกันให้มีความแตกต่างทางความคิดน้อยที่สุด และให้มีความเห็นพ้องต้องกันมากที่สุด ถ้าหากว่าเราจะมองหิราณาถึงประเด็นสำคัญที่ทางคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอนั้น กระผมใคร่ขอเรียนท่านประธานเพื่อให้เกิดความชัดเจน มีบางประเด็นปัญหาที่ เสนอบทบัญญัติ เราไม่สามารถที่จะหาคำตอบได้ในบางมาตรา โดยสาระสำคัญได้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ครับท่านประธาน

ประการที่ ๑ ก็คือว่าให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น โดยเป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๒ ซึ่งจะแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญปัจจุบันที่มีเพียงหมวด ๑๑ นั่นก็คือในมาตรา ๒๑๑ ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในหมวด ๑๒ ในมาตรา ๒๑๑ ทวิ ที่ปรากฏตามร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นได้กำหนดให้มีการเสนอญัตติเพื่อให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยการเสนอของคณะรัฐมนตรีก็ดี โดยสมาชิกไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของสภาผู้แทนราษฎรก็ดี หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของสมาชิกวุฒิสภาก็ดี เมื่อเสนอเป็นญัตติหากว่ารัฐสภามีความเห็นชอบก็ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา ซึ่งองค์ประกอบเป็น ๓ ส่วนอย่างที่ทำนายรัฐมนตรีโกติน พลกุล ได้นำเสนอต่อที่ประชุมไปแล้ว หลังจาก

มีการตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญแล้วก็จะใช้เวลาในการทำงาน ซึ่งครั้งนี้ค่อนข้างเป็นปัญหา เพราะได้กำหนดว่าจะต้องให้ทำการยกร่างให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน หลังจากนั้นหากไม่แล้วเสร็จประธานรัฐสภาสามารถอนุญาตให้ขยายเวลาต่อไปได้อีก ๒ ครั้งก็คือ ๘๐ วันและอีก ๘๐ วันรวมแล้วอีกไม่เกิน ๑๘๐ วัน แต่ไม่ได้หมายความว่าเวลา ๑๘๐ วันในช่วงแรกกับ ๑๘๐ วันในช่วงที่ ๒ นั้นจะหมายถึงข้อจำกัดในเงื่อนไขที่จะต้องทำให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ยังสามารถขยายเวลาการทำงานต่อไปได้ โดยการขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ประเด็นในเรื่องของเงื่อนไขในการทำงานนั้น กับความเร่งด่วนในการที่ทางคณะรัฐมนตรีอ้างถึงการเสนอร่างกฎหมายแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในการเร่งรัดเพื่อให้มีการปฏิรูปทางการเมืองนั้นยังเป็นข้อสงสัยอยู่ว่า โดยเงื่อนไขเวลาดังกล่าวนี้ เราจะสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จหรือไม่ เราคงไม่ปฏิเสธถ้าหากจะมีการพัฒนาทางการเมืองนั้นคงใช้เวลา ๔ ปี ๕ ปี อาจถึง ๑๐ ปีเพราะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง แต่การปฏิรูปทางการเมืองนั้นไม่ควรจะใช้เวลาเกิน ๑ ปี ๒ ปี ซึ่งอยู่ในภาวะที่รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีนั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการ เพราะฉะนั้นประเด็นในเรื่องของบทบัญญัติในเรื่องของการกำหนดเวลาในการทำงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้นยังเป็นปัญหา

ประการที่ ๒ ก็คือว่า สาระสำคัญของร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น ยังมองไม่เห็นว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นในร่างรัฐธรรมนูญที่จะมีการยกร่าง ถ้าหากว่าร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการเห็นชอบ นั่นหมายความว่า การให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเพียงกลไกของรัฐสภานี้จะมอบให้ในการดำเนินการต่อไป แต่ไม่ทราบว่าจุดมุ่งหมายปลายทางนั้นจะไปอยู่ที่ไหน จะมีสาระสำคัญเป็นประการใดแน่นอนที่สุดว่า

คำชี้แจงคงจะปรากฏออกมาว่าเป็นเรื่องของสิทธิ เป็นเรื่องของหน้าที่ของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่จะต้องกำหนดกันต่อไป แต่ท่านประธาน ครับ ผมได้ลำดับความเป็นมาของการที่ได้มีการ เสนอการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าในชั้นการศึกษาที่ดี หรือในขั้นของการแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐสภาที่ดี นั้นไม่ใช่หมายถึงว่าความพยายามดังกล่าวเป็นความว่างเปล่าหรือสูญญากาศ เพราะฉะนั้นจะต้องมีคำตอบอย่างน้อยให้เห็นถึงเค้าโครงว่า ความเป็นไปได้ ของเค้าโครงของรัฐธรรมนูญที่จะมีการรายนั้นจะเป็นประการใด ในสาระสำคัญของการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นอกเหนือจากในเรื่องของการ กำหนดระยะเวลาในการทำงานแล้วก็จะมาสู่ประเด็นที่สำคัญ ก็คือเมื่อมีการ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จก็จะเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งกำหนดไว้ แตกต่างจากกระบวนการในอดีตที่ผ่านมา ในการพิจารณาไม่ว่าจะเป็นร่าง พระราชบัญญัติก็ดี ในการพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ดี นั่นก็คือให้มีการ พิจารณาเป็น ๒ วาระ ในวาระที่ ๑ ให้พิจารณาเรียงตามมาตราแต่ไม่มีการ ลงมติ แม้แต่มาตราหนึ่งมาตราใด เป็นการพิจารณาเรียงตามมาตรา หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่ในวาระที่ ๒ หลังจากพิจารณา วาระที่ ๑ เสร็จ ๑๕ วัน ในขั้นนี้จะเป็นการลงมติเรียงตามมาตรา กระผมเข้าใจว่าเรายังไม่มีวิธีปฏิบัติ ในลักษณะเช่นนี้ในกระบวนการฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมร่วมรัฐสภา หรือการประชุมของสภาหนึ่งสภาใด ไม่ว่าในการพิจารณาของร่างกฎหมาย ธรรมดาหรือในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในกรณีที่เป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา ก็คือ ว่า ถ้าหากว่ารัฐสภาไม่เห็นชอบในมาตราหนึ่งมาตราใดก็จะมีกระบวนการ ต่อไปเป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อนแต่จำเป็นต้องทำความเข้าใจ เพราะนี่คือ กติกาสูงสุดของประเทศในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้าน ประธานรัฐสภา และประธานวุฒิสภาจะต้องมาหารือร่วมกันเพื่อ ที่จะสรุปประเด็นที่รัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบ มีมาตราใดบ้าง มีประเด็น ใดบ้าง หลังจากนั้นกำหนดให้มีการลงประชามติ นั่นคือสาระสำคัญที่เป็น

หลักการสำคัญที่ ๒ ของการเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญนอกเหนือจากการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ก็คือการออกเสียงลงประชามติที่ต้องยอมรับว่าเป็นครั้งแรกหลังจากที่เรามีการใช้รัฐธรรมนูญมา ๑๕ ฉบับแล้ว ได้มีการกำหนดในเรื่องของการลงประชามติในส่วนนี้ ท่านประธานที่เคารพพรียการทำประชามตินั้นเพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีความเห็น ได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง เพื่อที่จะได้แสดงความคิดเห็นว่าเขาเห็นชอบ ไม่เห็นชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย กับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในมาตราหนึ่งมาตราใดหรือหลายมาตราที่รัฐสภาไม่ได้ให้ความเห็นชอบในกระบวนการตรึงนี้จะดำเนินการก่อน ๕๐ วันมิได้ เพื่อให้เวลาดังกล่าวนั้นจะได้ทำความเข้าใจกับประชาชนในประเด็นต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกันจะให้เกินจาก ๑๒๐ วันไม่ได้ เพราะฉะนั้นกระบวนการลงประชามตินั้นจะถูกกำหนดโดยเงื่อนไขเวลาดังกล่าวนี้นี้ ประเด็นปัญหาจะเกิดขึ้นตรงนี้ครับท่านประธาน ในบทบัญญัติดังกล่าว ๑. ก็คือถ้าหากว่าประชาชนให้ความเห็นชอบก็จะเป็นไปตามกระบวนการ แต่ถ้าหากว่าการลงประชามตินั้นเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนไม่เห็นชอบ แล้วคณะกรรมการร่างได้นำกลับเข้ามาเสนอต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ ถ้าหากว่ารัฐสภาไม่เห็นชอบก็อะไรจะเกิดขึ้น จะมีกระบวนการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อเนื่องตรงนี้ปัญหา เพราะว่าร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญของทางคณะรัฐมนตรีนั้นไม่ได้มีการเขียนบทบัญญัติรองรับว่า ในกรณีที่ความเห็นระหว่างประชาชนที่ออกเสียงลงประชามติแตกต่างไปจากความเห็นของรัฐสภา ลงประชามติแล้วในประเด็นหนึ่งประเด็นใด มาตราหนึ่งมาตราใด แล้วรัฐสภามีความเห็นที่ไม่ตรงกับการลงประชามติ แล้วจุดสิ้นสุดบทสรุปของร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขในมาตรานั้น หรือบางมาตรา หรือทุกมาตราที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นใครจะเป็นผู้ตัดสิน ตรงนี้คือข้อบกพร่องที่เป็นจุดอ่อนในร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ที่พอสำรวจตรวจสอบจริง ๆ แล้วยังมีอีกหลายประเด็นที่เราสามารถที่จะหยิบยกขึ้นมา แต่ในเบื้องต้นนั้นคงต้องขอคำชี้แจงจากท่านนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้นำรัฐบาล และเป็นผู้นำเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ท่านประธานที่เคารพ ความมั่นใจอันมั่นใจว่ารัฐบาลนั้นมีความตั้งใจจริงเพียงใด ในการที่จะดำเนินการให้ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญที่นำเสนอต่อสภานั้นบรรลุสู่เป้าหมาย ที่เป็นการคาดหวังในการที่จะให้ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเครื่องมือและกลไกในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในทางการเมือง ในการตอบสนองความคาดหวังของประชาชน ประเด็นนี้ผมเชื่อมั่นว่าไม่ใช่เฉพาะสมาชิกวุฒิสภาบางส่วนที่ตั้งคำถามไว้ไวในใจ ประชาชนคนไทยทั้งประเทศมีความเคลือบแคลงใจ โดยเฉพาะภายหลังจากที่รัฐบาลได้ปิดอภิปรายหนีการซักฟอกของฝ่ายค้าน ต้องยอมรับว่าไม่ใช่เกมการเมือง ไม่ใช่เรื่องที่จะมาชี้ว่าฝ่ายใดผิดฝ่ายใดถูก จะต้องยอมรับว่าประชาชนทั่วทั้งประเทศ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย และหลังจากนั้นไม่กี่วันก็มีการเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญด้วยข้ออ้างเหตุผลของรัฐบาล บอกว่านี่คือวิธีการที่จะนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย ในการสร้างสวัสดิความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับระบบการเมืองการกระทำที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่นนี้ ท่านประธานครับ เราปฏิเสธไม่ได้ในการไปหักห้ามความรู้สึกนึกคิดของประชาชน ไปหักห้ามความรู้สึกนึกคิดของสื่อมวลชน และสมาชิกวุฒิสภา ท่านนายกรัฐมนตรีจะต้องตอบให้เกิดความชัดเจนว่า ท่านจะไม่ใช้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในการซื้อเวลา เพื่อแก้ไขคำสัญญา เมื่อครั้งที่ท่านรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ท่านเห็นด้วยหมดกับทุกคน เห็นด้วยกับทุกหลักการ เห็นด้วยกับวิธีการที่จะนำมาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้ง แต่หลังจากที่ท่านได้รับมอบหมายอาณัติให้ดำรงตำแหน่งเป็น

ผู้นำรัฐบาล ท่านได้ดำเนินการหลายอย่าง หลายครั้ง แม้แต่ในช่วง ๑ เดือนที่ผ่านมา จนกระทั่งสัปดาห์ที่ผ่านมา ที่สวนทางต่อแนวทางที่ท่านได้สัญญาไว้กับประชาชน และเป็นเจตนารมณ์ของการแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ เพราะฉะนั้นผมกราบเรียนท่านประธานรัฐสภาผ่านไปถึงท่านนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้นำเสนอร่าง ว่าท่านจะต้องตอบคำถามนี้ให้ชัดเจน อย่าได้ใช้เวลาของระบอบประชาธิปไตยของเราระบบของรัฐบาลของเราเพียงเพื่อการดำรงอยู่ของรัฐบาลชุดนี้ เพียงเพื่อที่จะเป็นข้ออ้างในการที่จะไม่ดำเนินการปฏิรูปทางการเมือง นั่นคือสาระที่เป็นคำถามที่ทางรัฐบาลจะต้องตอบต่อรัฐสภา

ท่านประธาน กระผมใคร่ขอสรุปในเบื้องต้นว่า ความพยายามในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมือง และนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ไม่ใช่เป็นเพียงความพยายาม ความคาดหวัง มุ่งหวังของสมาชิกสภาและคณะรัฐมนตรีเพียงจำนวนไม่กี่ร้อยคน แต่เป็นความคาดหวังของประเทศชาติของประชาชนในการที่จะแก้ไขปัญหาความตกต่ำของภาพพจน์ของสภา ของนักรการเมืองของคณะรัฐบาล เราต้องการระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ เราต้องการการเมืองที่มีคุณภาพ เราต้องการการเมืองที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคอขวดของคน เพื่อไปสู่การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขันของประเทศ เราต้องการนักรการเมืองที่มีคุณภาพ ที่เข้ามาโดยไม่ใช้วิธีการซื้อเสียง เราต้องการการศึกษาสูงสุดในการปกครองประเทศ ที่จะนำมาสู่สิ่งที่เราคาดหวังกันทุกคน กระผมขอกราบขอบพระคุณท่านประธานรัฐสภาที่ให้ความกรุณาให้ผมได้อภิปรายขอขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ ผมขอเรียนอย่างนี้ว่า เรื่องรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องใหญ่ทุกคนก็อยากจะอภิปราย แต่ว่าก็ควรจะอภิปรายอย่าให้ยาวนาน ให้พอสมควรแก่เวลา เพื่อให้คนอื่นได้มีโอกาสอภิปรายบ้างก็จะเป็นการดี ประการสำคัญก็คือ ตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรที่ให้อภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายสนับสนุนนั้น ในกรณีนี้คงจะดูยากผมก็จะขอกำหนดอย่างนี้ว่า สภาผู้แทนราษฎร ๒ ท่าน แล้วก็วุฒิสภา ๑ ท่านสลับกันอย่างนี้ สำหรับสภาผู้แทนราษฎรก็ฝ่ายรัฐบาล ๑ ฝ่ายค้าน ๑ สลับกันไปโดยผมจะบอกล่วงหน้าว่าคนต่อไปจะเป็นใคร เพื่อจะได้เตรียมตัวได้ เมื่อกี๋ฝ่ายค้านแล้ว ทีนี้ก็ฝ่ายรัฐบาล เชิญคุณประยุทธ์ ศิริพานิชย์ ถัดจากคุณประยุทธ์ก็จะเป็นวุฒิสภา ดอกเตอร์อมร จันทระสมบุรณ์ เชิญคุณประยุทธ์ครับ

นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(มหาสารคาม) : ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ประยุทธ์ ศิริพานิชย์ พรรคชาติไทย จังหวัดมหาสารคาม ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมต้องกราบเรียนท่านประธานว่า ก็เป็นความใจกล้าของรัฐบาล ไม่ใช่ใช่ว่าเป็นการซื้อเวลาดังที่มีท่านสมาชิกบางท่านเข้าใจ ทุกคนก็จะได้อ่านนโยบายของทางรัฐบาลที่แถลงต่อสภาไว้ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ว่าไว้ชัดเจน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วในการเริ่มต้นตรงจุดนั้น กระผมขออ่านข้อ ๑.๑.๒ ว่า สนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ผมกราบเรียนท่านประธานว่า ในเบื้องต้นนั้นกระผมไม่ค่อยเห็นชอบด้วยในกรณีอย่างนี้ แต่เมื่อมองเจตนาลึกซึ้งแล้วว่า รัฐบาลกล้าหาญชาญชัยที่จะกำหนดไว้ในนโยบายอย่างนี้ เป็นสัญญาประชาคม เป็นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนว่าจะต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ท่านประธาน กระผมเห็นชอบในหลักการที่จะให้มีการแก้ไข นัยเป็นนโยบายของทางรัฐบาลก็ตาม ผมว่าตรงนี้ทาง

การเมื่อเข้าสู่สู่วิถีอันตราย สู่วิถีของการกล่าวหาซึ่งกันและกัน ผมอยาก
จะให้ทุกฝ่ายได้ทำใจในสิ่งที่มากล้นนั้นให้น้อยกว่านี้หน่อย ก็จะเป็นการเปิด
โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนรับรู้เห็น นั่นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ก็คงจะเป็นแนวทางในการแก้ไขรัฐธรรมนูญตาม
แนวทางที่เป็นสากลนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบยุโรป ไม่ว่าฝรั่งเศส
สวิตเซอร์แลนด์หรือประเทศใดก็ตาม ก็คงจะมีการศึกษากันอย่างต้องแท้
ในการเฝ้าระวังนี้ ที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการที่จะให้กฎหมายรัฐธรรมนูญ
ซึ่งเป็นกฎหมายมหาชน เป็นกฎหมายแม่บทของประเทศ ได้มีความสมบูรณ์
มากขึ้น ในการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในขั้นตอนของประชามตินั้นก็คงจะมี
หลายคนเป็นห่วงรวมทั้งตัวผมด้วย คงจะมีความเป็นห่วงในข้อนี้หน่อย

ประการที่ ๓ นอกจากจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้ว กระผมมี
ความเข้าใจว่า รัฐบาลคงจะต้องแก้ไขกฎหมายลูกอีกหลายจุด ไม่ว่ากฎหมาย
เลือกตั้งที่มีปัญหาการคาซังอยู่อาจจะมีการขยับพร่อง ไม่ว่าการกำหนด
ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งหรือวิธีการในการเลือกตั้งต่าง ๆ เราอาจจะมีการ
กำหนดกันขึ้นมาใหม่ ในหลาย ๆ จุดในกฎหมายลูก ไม่ว่ากฎหมายคณะ
กรรมการเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง ผู้ตรวจการรัฐสภา รวมทั้งการ
ปรับปรุงโครงสร้างของรัฐสภาเอง และยังมีอีกหลาย ๆ จุด ในเรื่องที่เรา
จะต้องให้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพี่น้องประชาชนนั่นคือ ถึงแม้
ว่าจะมีการแก้ไขในมาตรา ๒๑๑ แล้วก็ตาม แต่กระผมอยากจะกราบเรียน
ในขั้นนี้ในวาระนี้ถึงความเป็นห่วงที่กระผมมีต่อร่างรัฐธรรมนูญนี้โดยตรง ว่า
เป็นประเด็นที่ ๑ ผมยังมีความเห็นว่ามียางประเด็นที่ขัดแย้งต่อกฎหมาย
รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะในหมวด ๑๑ ว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น
มีแนวทางในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่จำกัดมาตราว่าจะแก้ไขมาก
หรือน้อย แต่กำหนดขั้นตอนหลักเกณฑ์และวิธีการนั้นกำหนดไว้อยู่ใน ๑ วงเล็บ

เฉพาะเจาะจงไว้ใน ๑ วงเล็บเท่านั้น ในกรณี ๑ วงเล็บนี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ถ้าหากมาแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นหมวด ๑๒ โดยเขียนไว้ว่า การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเดิมที่เขียนไว้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทั้งฉบับกระผมจึงไม่แน่ใจ คือมีประวัติศาสตร์ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ตาม ในการแก้ไขกฎหมายอื่นก็ตาม ถ้าในกรณีที่แก้ไขเป็นเพียงมาตราบางมาตราเล็ก ๆ น้อย ๆ เขาจะเขียนคำว่า แก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีที่เขียนมาก ๆ แก้ไขมาก ๆ เขาจะใช้คำว่า ปรับปรุงกฎหมาย ทำไมละครับ ทำไมคณะกรรมการที่ร่างกฎหมายนี้ขึ้นมา ไม่เขียนว่า ในหมวด ๑๒ เป็นการปรับปรุงกฎหมายรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ซึ่งผมมีความเข้าใจว่า อาจจะมีบทกฎหมายที่อาศัยมาจากเมืองนอก อาจจะแปลความออกมาจากภาษาอังกฤษ เขาบอกว่าจัดทำก็จัดทำ ทั้ง ๆ ที่ศัพท์ตัวนี้ไม่เคยมีปรากฏในการแก้ไขกฎหมาย ท่านประธานเองท่านก็ทราบดี เพราะท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหานี้

ประการที่ ๒ ที่กระผมเป็นห่วงเป็นใย ผมคิดว่าในกรณีที่มีความขัดแย้งต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญเดิม ไม่ว่ามาตรา ๓ ซึ่งมีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งพระมหากษัตริย์จะใช้พระราชอำนาจได้ ๓ ทาง ในมาตรา ๓ ในทางรัฐสภานั้นก็คือ คงใช้อำนาจนิติบัญญัติ กระผมไม่ได้ห่วง ไม่ได้หวง ไม่ได้กังวลในการที่จะถูกฉีกรอน แต่ขั้นตอนในกระบวนกฎหมายต่าง ๆ ที่เรจะต้องคำนึงถึงไม่ว่ามาตรา ๘๒ แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญก็ตาม มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และรวมทั้งมาตรา ๕ ว่ากฎหมายใดที่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นจะกระทำไม่ได้ กระผมเป็นห่วงเป็นใยอยู่ ความขัดแย้งเหล่านี้ ผมไม่ได้มองถึงว่า การแก้ไขเหล่านี้เป็นการลดทอนพระราชอำนาจหรือไม่ ทั้ง ๆ ที่บางครั้งบางขณะก็มีความกังวลในเรื่องนี้พอสมควรข้างจะมาก ผมจึงกราบเรียนท่านประธานว่า ตรงนี้ก็คงจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในขั้นแปรรูปต่อไป ส่วนที่เป็นภาพเฉพาะเจาะจงกับพระราชบัญญัติใหม่นี้ กระผมคิดว่า

ประการที่ ๑ เกี่ยวกับหลักการและเหตุผล ตลอดจนชื่อร่าง
ชื่อหมวด ถ้าจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขมาเป็นปรับปรุงรัฐธรรมนูญทั้งฉบับนั้น ก็จะไม่ทำให้สาระสำคัญของกฎหมายเสียหายไป

ประการที่ ๒ ไม่ได้แก้ไขในหมวดที่ว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ในหมวด ๑๑ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดไว้ เพียง
๑ วงเล็บเท่านั้น กระผมจึงมีความกังวลว่า กฎหมายนี้จะขัดแย้งหรือไม่

ประการที่ ๓ กระผมเป็นห่วงเป็นกังวล อยู่ในเรื่องของ
องค์ประกอบของคณะกรรมการ ๖๗ คน คณะกรรมการโดยตำแหน่งนั้นก็คงจะ
ไม่มีปัญหาอะไร เพราะว่าทั้งท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา
นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้าน และตำแหน่งอื่น ๆ แต่สำหรับผู้แทนสาขาอาชีพ
ต่าง ๆ ที่ยกมา ๒๐ สาขาอาชีพ ซึ่งกระผมเข้าใจว่าก็คงจะมีหลายร้อยหลาย
พันอาชีพ แต่ยกมาเพียง ๒๐ อาชีพ แต่ละอาชีพที่คงจะต้องเป็นห่วงเป็นใยนั้น
ก็คงจะมีหลายอย่างอย่างเช่น ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้พูดถึงว่า อย่างผู้แทน
องค์กรศาสนา ศาสนาในประเทศไทยนั้นก็คงจะมีหลายศาสนา ศาสนาพุทธ
ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ซือฮ์ หรืออะไรต่าง ๆ ขงจื้อก็ว่ากันไป แต่มี
ผู้แทนที่จะมาร่วมเป็นองค์กรในการร่างได้ ๑ คน ทั้ง ๆ ที่ในกฎหมาย
เลือกตั้งก็ตาม กฎหมายรัฐธรรมนูญก็ตาม บอกว่าภิกษุ สามเณร นักพรต
นักบวช ไม่มีสิทธิในการที่จะสมัครรับเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิในการที่จะมา
เลือกตั้ง

ท่านประธาน กระผมขออนุญาตในประเด็นต่าง ๆ ที่กระผมได้มี
ความเป็นห่วงเป็นใยว่า ในแนวทางที่จะคัดเลือกตัวแทนแต่ละกลุ่มบุคคลนั้น
ก็เห็นที่จะต้องทำลำบากมากยิ่งขึ้น เฉพาะอย่างในกรณีที่ว่าตัวแทนองค์กรทาง
ศาสนานั้น ผมไม่แน่ใจว่ากฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมาย
รัฐธรรมนูญมีการกีดกันว่า นักพรต นักบวช ภิกษุ สามเณรไม่ให้มีสิทธิในการ

สมัครรับเลือกตั้งและในการที่จะมาเลือกตั้ง แต่ในกรณีอย่างนี้เป็นการชี้ชวนให้ท่านมีโอกาสเข้ามา ซึ่งกระผมไม่ได้กันทำหรือก แต่กระผมเกรงว่าจะเอาคนจำนวนส่วนหนึ่ง ซึ่งไม่เกี่ยวกับการเลือกตั้งดังท่านมาเถลือกอกลัวกับทางการเมืองให้สถาบันศาสนาได้เสียหาย นั้นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ผมคิดว่าความสมบูรณ์จริงหรือไม่ในตัวกฎหมายนี้ในการที่จะคัดเลือกตัวบุคคลจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ทั้ง ๒๐ สาขา ๗๒ ท่านมา ผมเกรงกังวลอยู่นิดเดียวว่าการกระจายตัวบุคคลไปยังภูมิภาคต่าง ๆ จังหวัด ต่าง ๆ นั้นจะไม่มี จะมีการกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร เพราะว่ามีตัวแทนชั้นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพความ สถานักข่าว หรือตัวแทนองค์กรใด ๆ นั้นก็จะเกิดปัญหาการกระจุกตัว เพราะฉะนั้นการระดมมันสมองในการที่จะต้องมาร่างกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมายมหาชน กฎหมายแม่บทของพวกเรา นั้นจะขาดความสมบูรณ์ตั้งแต่เริ่มต้น

ประการที่ ๓ ในสาขาต่าง ๆ ผมเข้าใจว่าคนที่รู้เรื่องกฎหมายมหาชนที่จะทำให้ความสมบูรณ์เกิดขึ้น ๆ จริงนั้นจะไม่มี อาจจะมีการชักชวน ชี้ชวน เชิญชวน หรือชี้แนะในลักษณะที่อาจจะไม่เข้าใจเท่าที่ควร นี่คือสิ่งที่กระผมกังวลในแง่คิดของปัญหาต่าง ๆ ในขั้นตอนที่มีการร่าง แล้วในขั้นตอนที่ ๒ ท่านประธาน ในการพิจารณาร่างกฎหมายใด ๆ ก็ตามเป็นกฎหมายเล็ก ๆ หรือในหมวด ๑๑ ว่าด้วยการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นบางมาตรา เราได้มีกระบวนการผ่านขั้นตอนวาระที่ ๑ วาระที่ ๒ วาระที่ ๓ เป็นลำดับ เพื่อที่จะทำให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณาร่างกฎหมายนั้น ๆ แต่กระบวนการของการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามหมวด ๑๒ ถ้าหากออกไปอย่างนี้ทั้งหมด ดูเหมือนว่าจะใช้คนอยู่ ๖๗ คนนั้นไปร่างมา มาถามสภาที่ละมาตรา ๆ ในวาระที่ ๑ ซึ่งไม่ให้มีการลงมติแต่ประการใด แต่จะให้ลงมติในวาระที่ ๒ เป็นรายมาตรา ถ้ามีรายมาตราอย่างนี้ในวาระที่ ๑ ไม่ได้

ลงความเห็น ไม่ได้ลงมติ ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการที่เราจะคมสองความคิดและการใช้พระราชอำนาจตามมาตรา ๓ แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ เราจะบรรลุผลได้อย่างไร นี่เป็นประการที่ ๓

ประการที่ ๔ ในเรื่องของขั้นตอนในการประชุมมติ จะกำหนดไว้ว่าจะต้องออกกฎหมายถูกในการใช้ประชุมติ ในท่ามกลางกระแสความรู้สึกของประชาชนเป็นอย่างไร การประชุมติในครั้งนั้นก็ออกจะเป็นไปตามกระแสนั้น ๆ เพราะฉะนั้นการประชุมตินั้นก็เป็นการเสี่ยงค่อนข้างจะเอาการอยู่ ไม่ว่าในเรื่องของรูปแบบก็ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการที่จะต้องมีการประชาธิปไตยก็ตาม กระผมถามท่านประธานว่า ถ้าสมมุติว่าในกรณีที่ให้มีการประชุมติในวันเดียวกันทั่วประเทศ กำหนดให้ผู้ว่าฯ นายอำเภอ ท่านผู้ใหญ่บ้าน หรือใครก็ตามเป็นผู้จัดให้มีการประชุมติ ให้มีการลงคะแนนเสียงในการลงคะแนนเสียงนั้นมีการชักนำได้ง่าย ๆ ผมเกรงว่าประชามตินั้นจะทำให้กฎหมายรัฐธรรมนูญไม่มีผลสมบูรณ์เท่าที่ควร มันจะเป็นการคัดค้านกันอยู่ในลักษณะของตัวบทกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอยู่เดิม และกฎหมายใหม่ที่จะเกิดขึ้น กระผมจึงอยากกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านผู้เสนอร่างและรวมทั้งท่านกรรมาธิการว่า ก็คงจะต้องมีการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ในชั้นวาระ ๒ ซึ่งจะมีการแปรญัตติในคราวต่อไป ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณอมร ต่อไป
คุณจำลอง ครุฑขุนทด

นายอมร จันทรมบรรณย์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม อมร จันทรมบรรณย์ สมาชิกวุฒิสภา ผมต้องขอขอบคุณท่านประธานที่กรุณาให้โอกาสผมพูด ความจริงผมก็ไม่ค่อยชอบพูด แต่ชอบเขียน เพราะการเขียนนั้นอธิบายได้ชัดเจนทุกแห่งทุกมุม ในวันนี้ผมอยากจะเรียนว่า ผมอยากจะพูดไม่ว่าแต่ขอพูดด้วยหลักวิชาการ ด้วยนิติปรัชญา ด้วยลอจิก (Logic) เบื้องต้นของกฎหมายมหาชน ดังนั้นถ้าหากผมจะกล่าวถึงพฤติกรรม

หรือความมีส่วนได้เสียของใครก็ตาม อนุสาระสิกว่าผมพูดถึงพฤติกรรมโดยรวม ไม่ได้มุ่งถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ในการอภิปรายวันนี้เนี่ย ผมนึกถึงการอภิปรายในสมัย พ.ศ. ๒๕๑๖ ขณะที่ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๖ ขณะนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของสิ่งที่เรากำลังเกิดขึ้นในวันนี้ ก็คือความสนใจในวิชาการ ท่านประธานที่เคารพ กระผมขออนุญาตพูดผ่านท่านประธานไปยังคนไทยทั้งที่อยู่นอกสภาและในสภา กระผมอยากจะเรียนว่า การที่ผมพูดในสภาแห่งนี้ พูดกับท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือพูดกับท่านสมาชิกวุฒิสภา นั้น กระผมถือว่าเป็นการพูดกับคนไทย เพราะว่าการปฏิรูปการเมืองนั้นเป็นหน้าที่ เป็นภาระของคนไทยทุกคน เมื่อสักครู่นี้ได้มีสมาชิกท่านผู้มิเกียรติได้กล่าวถึงคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งคุณหมอประเวศเป็นประธาน และคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ก็ได้มีร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ อยู่อีก ๑ ร่าง ซึ่งความจริงแล้วเป็นร่างที่กระผมเองกับนักวิชาการ ๒ - ๓ คนมาช่วยกันร่างขึ้นไว้เลย ๆ สำหรับให้ท่านผู้สนใจในการปฏิรูปการเมืองนั้น ได้มาอ่านและคิด ขณะนี้คุณหมอประเวศไม่ได้อยู่ในที่ประชุมแห่งนี้ กระผมเองก็อยากจะชี้แจงในบางประเด็นในตอนนี้ ไม่ใช่ออนันต์ ปัญหาของเราก็คือว่า เราแก้รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ เพื่ออะไร เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับใช่หรือไม่ เพราะขณะนี้นั้นเราพูดกันถึงว่าเราจะแก้ทั้งฉบับและก็ได้แก้ไขหรือไม่ได้ก็แล้วแต่นักกฎหมายจะว่า แต่ความจริงแล้วการที่ร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ ของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยร่างไว้นั้น ไม่ได้มุ่งที่จะแก้ทั้งฉบับหรือไม่ทั้งฉบับ แต่มุ่งที่จะจัดสรรการใช้อำนาจของสถาบันการเมือง พร้อมกับการแก้ไขกฎหมายลูก คือ พ.ร.บ. ต่าง ๆ นั้นไปพร้อมกันเป็นการปฏิรูปการเมือง แต่จะใช้เวลาประมาณ ๑ ปี ๓ เดือน จบตามระยะนั้น ดังนั้นการที่เราจะมาพูดว่าทั้งฉบับหรือไม่ทั้งฉบับนั้น กระผมคิดว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเมืองในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ปัญหาก็คือว่าเราคงจะต้องรู้ก่อนว่าเราจำเป็นต้องปฏิรูปการเมืองหรือไม่ และสิ่งที่มีอยู่ในมือท่านนั้นก็คือร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ ของรัฐบาล หรือแม้แต่ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สามารถปฏิรูปการเมืองได้หรือไม่ สิ่งนี้คือจุดหมาย ผมอยากจะทบทวนว่าเราจำเป็นต้องมีปฏิรูปการเมืองหรือไม่ ขอให้ทบทวนเหตุการณ์คุณะกริบ ว่าในช่วงเวลา ๕ เดือนหรือแม้แต่อาทิตย์ที่แล้ว อะไรเกิดขึ้น ผมเองไม่อยากจะทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และที่เกิดขึ้นนั้นเพราะอะไร และทำไมสถานการณ์การเมือง องค์การการเมืองสูงสุดนั้นจึงมีปัญหาอย่างนั้น สิ่งเหล่านี้เป็นระบบ และสิ่งเหล่านี้มีที่มา ถ้าจะให้ผมตอบว่าขณะนี้ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ของรัฐบาลจะปฏิรูปการเมืองได้หรือไม่ ผมก็ตอบด้วยความเชื่อของผม ร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ ของรัฐบาลนั้นไม่สามารถทำการปฏิรูปการเมืองได้ ถ้าจะถามต่อไปว่าร่างมาตรา ๒๑๑ ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง คปก. ๑๐ กว่าท่าน ปฏิรูปการเมืองได้หรือไม่ ผมก็ตอบเหมือนกันว่า ไม่สามารถปฏิรูปการเมืองได้ เพราะโครงสร้างของร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ทั้ง ๒ ฉบับนั้นเหมือนกัน ประการแรกท่านก็จะเห็นว่ามีคณะกรรมการนานาชาติ ประการที่ ๒ ท่านก็จะเห็นว่าทั้ง ๒ ร่างนั้นอ่านจในการที่ให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นใหม่นั้นยังคงอยู่ที่รัฐสภา เพราะฉะนั้นในโครงสร้างใหญ่นั้นเหมือนกันจริง ๆ แล้วในทฤษฎีการที่จะทำอะไรนั้นเราจะต้องดูประวัติ ดูวิวัฒนาการ ดูพฤติกรรม ถ้าหากว่ารัฐสภานี้สามารถปฏิรูปการเมืองได้ ไม่จำเป็นต้องแก้มาตรา ๒๑๑ เพิ่มขึ้นเลย เพราะว่ามาตรา ๒๑๑ ปัจจุบันนั้นท่านทำได้อยู่แล้ว ท่านจะแก้โครงสร้างกลไก ท่านก็สามารถทำได้อยู่แล้ว แต่ท่านได้พิสูจน์ความล้มเหลวของท่านนั้น ๒ ครั้ง ๒ ครา คณะกรรมาธิการวิสามัญภายใต้ท่านสมาชิกผู้ที่มีเกียรติ คือท่านทุกคนจะ ๒๕ ประเด็น ๑๘ ประเด็น

๔๕ ประเด็น ท่านก็พิสูจน์มาแล้วว่าล้มเหลว คณะกรรมการวิสามัญ ภายใต้ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ขออนุญาตเอ่ยนาม คือ ท่านประจวบ ท่านก็พิสูจน์แล้วว่าท่านล้มเหลว แน่นนอนครับ เหตุการณ์ล้มเหลวนี้มีเหตุผลทางวิชาการที่จะอธิบายได้ แต่ถ้าสตาร์ท (Start) ตรงนี้อีกครั้งลงไปสู่ที่เดิม คือ คณะกรรมการ และกลับมาสู่ที่เดิม คือรัฐสภา อะไรที่จะบอกว่าพฤติกรรม โดยส่วนรวมของสถาบันแห่งนี้ได้เปลี่ยนไป เหตุการณ์เมื่ออาทิตย์ที่แล้วได้บอกอยู่แล้ว ผมในฐานะที่ผมไม่ใช่ข้าราชการเมือง ผมก็จะไม่ทบทวน ดังนั้นผมอยากจะเรียนว่าความจริงแล้วผมเองเคยหวังไว้มากว่า คณะกรรมการปฏิรูป การเมืองซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการจำนวนหนึ่งจะสามารถทำร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ของ คปท. ได้ดีกว่านี้ แต่ผมผิดหวัง และขณะนี้เองนั้นได้มี นักวิชาการจำนวนหนึ่งไม่ว่าจะเป็นนักกฎหมายมหาชน หรือไม่ว่าจะเป็น นักรัฐศาสตร์ ได้ลาออกจากคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สมพันธ์ ประชาธิปไตยก็ลาออก และบอกว่าขอตั้งคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปการเมือง สมาพันธ์ประชาธิปไตยก็ลาออก และบอกว่าขอตั้งคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป การเมือง เพื่อที่จะชี้แนะแนวทางของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ท่านจะยึด หรือไม่ยึดทั้ง ๒ ร่าง ไม่สามารถปฏิรูปการเมืองได้ ผมคิดว่าท่านนักวิชาการ และสมาพันธ์ประชาธิปไตยที่ลาออก ท่านไม่ได้วิเคราะห์โครงสร้างของ รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ ของท่านเอง ความจริงรัฐบาลน่าจะเอามาใช้ ณ บัดนี้ ไม่แก้ไขแม้สัก ๑ มาตรา ไม่แก้ไขแม้แต่ด้อยค่าคำเดียว ร่าง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ของ คปท. ก็ไม่สามารถปฏิรูปการเมืองได้ ก่อนอื่นผมอยากจะเรียนว่า เมื่อเรามองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทุกคนรักชาติ แต่จริง ๆ แล้วในใจท่านเวลาท่านใช้อำนาจ ท่านสละ ประโยชน์ส่วนตัวได้หรือไม่ สิ่งนี้โเบเสร็จไม่มี แต่พฤติกรรมหรือการกระทำนั้น จะแสดงออก ก่อนอื่นเรามาดูวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการเมือง ท่านต้อง

แก้ปัญหาของประเทศอะไรบ้าง กระผมเองได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ประการ ประการแรก คือ แก้ไขให้คนดีเข้าสู่ระบบการเมืองนี้มากที่สุด ประการที่ ๑ ประการที่ ๒ นั้น เมื่อคนดีเข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยแล้ว คนดีแม้แต่ตัวผมเองก็สามารถที่จะเสียได้ ถ้าหากว่าไม่มีกลไกที่จะควบคุม ดังนั้นกลไกของรัฐ ซึ่งในต่างประเทศนั้นมีมากมาย มีระบบโครงสร้างมากมาย เป็นเครือข่าย เนตเวิร์ค (Network) ขององค์กรของกฎหมายมหาชนนั้นมากมาย แต่เราไม่รู้จัก ดังนั้นองค์กรเหล่านี้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ ก็คือว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นเครือข่าย ไม่ใช่หลักเรื่อง ๓ อำนาจตามที่ท่านเข้าใจหรอก เครือข่ายนั้นมีองค์กรที่เป็นอินฟรา สตรัคเจอร์ (Infra-structure) นั้น อย่างน้อยตั้ง ๔ - ๕ สถาบัน และประการที่ ๓ ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีคงประสบมาแล้ว ผู้บริหารประเทศนั้นจะต้องอยู่ในฐานะที่สามารถบริหารประเทศได้ด้วยเหตุด้วยผล เพื่อประโยชน์ส่วนรวมท่านต้องสามารถนำสังคมไทยบริหารประเทศได้ด้วยเหตุด้วยผล และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ท่านต้องอยู่ในฐานะตรงนี้ให้ได้ เพราะม็อบ (Mob) ที่มาหาท่านนั้น บางม็อบก็มีเหตุผล บางม็อบก็ไม่มีเหตุผล ถ้าหากโครงสร้างของรัฐธรรมนูญนั้นไม่สามารถให้ฐานะเช่นนี้กับท่านได้แล้ว การบริหารประเทศนั้นจะขาดจุดมุ่งหมายระยะยาว ดังนั้นใน ๓ ประการนี้ ๑. เอาคนดีเข้าสู่ระบบ ๒. กลไกที่จะควบคุมคนดีนั้นไม่ให้เสียไป และ ๓. ทำให้หัวหน้าผู้บริหารประเทศนั้นอยู่ในฐานะที่จะบริหารประเทศได้ด้วยเหตุด้วยผล ไปสู่จุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ท่านลองคิดดูสิครับว่า วัตถุประสงค์ ๓ ประการนี้ เมื่อแปลงออกมาเป็นกลไกแล้วจะต้องแก้กฎหมายและรัฐธรรมนูญพร้อม ๆ กันถึงฉบับ ด้วยเหตุนี้จึงจะเห็นว่าถ้าลองแปลงออกมาแล้ว ลองดูเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างเดียว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้พูดไว้ในขณะเมื่อท่านอภิปรายเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ นาฬิกา ท่านได้ยอมรับด้วยความกล้าหาญว่า ท่านนายกรัฐมนตรีคิดว่า การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นอย่างไร ท่านพูดของท่านเอง

เราจะแก้จุดนี้ได้อย่างไร ผมอยากจะเรียนว่า การที่จะแก้จุดนี้ แล้วบอก
 ลอ เอนฟอร์ซเมนต์ (Law enforcement) การจัดการฟ้องร้องที่จะต้องมีการ
 ประสิทธิภาพขึ้นไปถึงผู้จ่ายเงิน ไม่ใช่ขึ้นไปถึงเฉพาะที่เก็บเงินไว้ในบ้าน
 เพราะฉะนั้นโครงสร้างในอำนาจขององค์กรกลาง วิธีการหาเสียง วิธีการ
 ดึงกองทุนในการหาเสียงการตรวจสอบกองทุนในการหาเสียงรวมทั้งการแบ่ง
 เขตเลือกตั้ง อันนี้เท่าที่ผมพูดเป็นเพียงตัวอย่างเฉพาะเพื่อจุดมุ่งหมาย
 อันเดียวคือ ให้คนดีเข้าสู่ระบบเท่านั้น ท่านต้องแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัยรวมทั้ง
 ด้วยทวิรัฐธรรมนูด้วย ในจุดหมายประการที่ ๒ ท่านจะต้องมีองค์การ
 พื้นฐานของรัฐที่จะตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ไม่ใช่เฉพาะของนักการเมือง
 ของข้าราชการประจำ หรือแม้แต่ของผู้ที่จะใช้อำนาจในการชี้ขาดต่าง ๆ
 กลไกเหล่านี้ท่านต้องสร้างขึ้น สร้างขึ้นในที่นั้นไม่ใช่สร้างขึ้นโดยมีชื่อ
 แต่เพียงชื่อกฎหมาย โครงสร้างในแต่ละกฎหมายนั้นจะต้องอยู่บนฐานของ
 หลักวิชาการในการวิเคราะห์ทางวิชาการด้วยไม่ใช่เฉพาะชื่อ ท่านประธาน
 ที่เคารพ เราลองดูสิว่า สภาพสถานการณ์ขององค์กรการเมือง คือสภา
 นิติบัญญัติแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร หรือรัฐสภา แก้ปัญหาได้ไหมครับ ผม
 บอกง่าย ๆ เรามีกฎหมายพระราชบัญญัติเปิดเผยทรัพย์สินของนักการเมือง
 ซึ่งจบลงด้วยการปกปิดไว้ในซอง อันนี้ง่ายที่สุด เรามีพระราชบัญญัติเรื่อง
 ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ท่านลองไปดูอินเทอร์เน็ต (Internet)
 คดี โอ. (O)เจ. (J) ถึง แซด. (Z) เรียกอินเทอร์เน็ตมาดูสิ บทวิจารณ์
 อย่างน้อย ๑๐ เรื่อง ถ้าท่านต้องการดูค่าแสดงการฉ้อโกงการกดขี่ได้
 คำวินิจฉัยคดีได้ แต่เมืองไทยถ้ามรรคา ๆ ในการดำเนินคดี ถ้ามจริง ๆ
 ท่านไปขอคัดได้ไหม กฎหมายนี้ท่านเพิ่งผ่านไปเมื่อ ๒ - ๓ วันนี่ ดังนั้นผม
 อยากจะเรียนว่า แต่ละจุดการสร้างองค์กรพื้นฐานรวมทั้งการที่จะให้อำนาจ
 ประการที่ ๓ ให้หัวหน้ารัฐบาลนั้นมีประสิทธิภาพที่จะสามารถต่อรองได้ อยู่ใน

ฐานะที่จะนำการเมืองได้ ผลในปัจจุบันเป็นอย่างไร ทางฝ่ายค้านเดิมซึ่งเคยเป็นรัฐบาล หรือทั้งรัฐบาลปัจจุบันเต็มไปด้วยมุ้ง ในมุ้งมีอะไร การซื้อสิทธิขายเสียง ออกโฉนด ส.ป.ก. บ้าง หมอชั่งบ้าง ร่ำรวยจนผิดปกติ

(นายมานะ กุสกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ประท้วงเรื่องอะไรครับ

นายมานะ กุสกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ กุสกูล สมาชิกสภาจากจังหวัดนครพนม พรรคความหวังใหม่ ผมได้นั่งฟังมาตั้งนานท่านผู้อภิปราย ผมเคารพในเหตุและผล แต่ดูเหมือนท่านจะดูถูกสภานี้เหลือเกิน เพราะฉะนั้นผมขอให้ท่านพิจารณาด้วย ท่านประธานครับ พิจารณาดูเพราะวันนี้เรามาอภิปรายเรื่องกฎหมายมาตรา ๒๑๑ มาตราที่ท่านพูดรู้สึกจะดูถูกสภานี้มาก คำก็ซื้อเสียง ๒ คำก็ซื้อเสียง อะไรหลาย ๆ อย่าง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ถ้าคุณจะประท้วงคุณต้องบอกว่าผิดข้อบังคับข้อใด

นายมานะ กุสกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ข้อ ๕๓ ครับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เขาพูดอยู่ในประเด็นว่าจะปฏิรูปการเมืองกันอย่างไร และไม่พูดถึงมูลเหตุในการปฏิรูปจะพูดกันได้อย่างไร

นายมานะ กุสกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
พูดเรื่องปฏิรูป

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมนั่งฟังอยู่ถ้าเขาออกไปนอกกรอบเมื่อไรจะเตือน

นายมานะ กุศล สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
การพูดบางครั้งก็เสียคสที่ท่านประธานผมทนนั่งฟังอยู่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เขาไม่ได้เสียคสเขาพูด
ตรง ๆ เชิญนั่งเลยครับ เชิญต่อไป

นายอมร จันทรมบูรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ขอบคุณท่านประธาน
ครับ และขอขอบคุณท่านผู้ประหวังด้วย อย่างที่ผมเรียน ผมอภิปรายทั้งที่ผม
ไม่จำเป็นต้องอภิปราย แต่ผมพูดตรงนี้เพื่อที่จะให้ท่านรับรู้ เมื่อสักครู่นี้ผม
ขึ้นต้นว่าผมพูดโดยพฤติกรรมโดยรวม ผมจะไม่มุ่งถึงใครโดยเฉพาะ ขอบคุณ
ท่านประธานครับ แต่เมื่อเรารู้เหตุและรู้ว่ามีมาตรการต่าง ๆ นั้นต้องแก้ไข
ทั้งรัฐธรรมนูญและทั้ง พ.ร.บ. เป็นจำนวนมาก ทำอย่างไรจึงจะ

(นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)
ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณประจวบประหวัง
หรือเปล่า

นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)
: ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกรัฐสภา ที่จริง
แล้วกระผมอยากจะขอฟังท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้อภิปรายให้จบสิ้นเสียก่อน
กระผมมีความจำเป็นต้องประหวังท่านผู้อภิปราย ด้วยคำกล่าวของท่านว่า
เมื่อสักครู่นี้ ท่านพูดพฤติกรรมโดยรวม แต่ท่านเอ่ยชื่อกระผมว่ากระผม
ในฐานะที่เป็นประธานกรรมาธิการวิสามัญแก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านกล่าวว่า
เป็นความล้มเหลวโดยกล่าวชื่อกระผมเพียงคนเดียว

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : อีกสักครู่คุณประจวบ

นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)
: กระผมอยากจะให้ท่านประธานคือขอдингไว้ตรงนี้ก่อน ถ้าท่านจะกรุณา

กล่าวว่า ถ้าเป็นความล้มเหลวก็เป็นความล้มเหลวของรัฐสภาทั้งสิ้นทั้งปวง
คราวที่แล้วและเป็นความล้มเหลวของกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด ไม่ใช่
กระผมคนเดียว

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ถ้าคุณประจวบจะใช้สิทธิ
พาดพิงตรงนี้เดี๋ยวจะไม่มีสิทธิไปใช้สิทธิพาดพิงอีก เดี่ยวจะมีสิทธิพาดพิง
เชิญคุณอมรครับ

นายอมร จันทรมบูรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ขอบขอบคุณ
ท่านประจวบ และผมขอยอมรับว่าสิ่งที่ท่านพูดเป็นความจริง เพราะเป็นความ
ล้มเหลวของระบบ

(นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)
ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เดี๋ยวคุณประจวบ

นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)
: ท่านประธาน ผมขอใช้สิทธิประท้วงตรงนี้เลย ขอความกรุณาให้ท่านถอน
ชื่อกระผมออกจากคำกล่าวของท่าน และใช้คำที่ท่านพูดเมื่อสักครู่นี้ทั้งหมด

นายอมร จันทรมบูรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ยินดีที่จะถอนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ดังนั้นอย่างที่ผมเรียนว่า
การปฏิรูปนั้นต้องการความเสียสละ ส.ว. เองในฐานะที่ผมเป็นเอง ส.ว.
เองมีส่วนได้เสียเหมือนกัน เพราะการปฏิรูปการเมืองนั้นถ้ามีการปฏิรูปแล้ว
อาจจะไม่มีวุฒิสมาชิกก็ได้ หรือวุฒิสมาชิกอาจจะมาจากการเลือกตั้งก็ได้
เพราะฉะนั้นการปฏิรูปการเมือง ถ้าจะวางโครงสร้างจึงควรจะต้องทำจาก
ผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสีย ผมพูดรวมทั้งตัวผมเองด้วย หลายท่านก็จะเห็นว่าเมื่อ
ผมพูดอย่างนี้แล้ว ผมคงจะถูก ส.ว. รวมทั้งตัวผมเอง เหมือนกับที่ท่าน
สมาชิกพูดเมื่อีกว่า ผมถูกวุฒิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผมอยากจะเรียนว่า เรา

มองด้วย ลอจิก สมาชิกวุฒิสภาทุกท่านมีเกียรติ มีความรู้ มีความอิสระและมีความเสียสละ แต่บังเอิญท่านมีส่วนได้เสีย ผมถามว่ามีคนอื่นใหม่ที่มีเกียรติ มีความรู้ มีความเสียสละ และมีความอิสระ และไม่มีส่วนได้เสีย ถ้ามี ทำไมเราไม่ยอมรับให้บุคคลเหล่านั้นจะโดยวิธีการอะไรก็ตาม เข้ามาช่วยในการปฏิรูปและไม่ต้องเล่นการเมือง ผมอยากจะเรียนว่าการที่เราจะบอกตัวเราเองว่า ข้าพเจ้าอิสระ มีเกียรติ ใช้ดุลพินิจโดยสุจริตเราบอกได้ แต่การมีส่วนได้เสียนั้นมาจากคนนอก คนนอกเขาจะเชื่อถือหรือไม่เชื่อถือ ดังนั้นผมอยากจะคิดว่าถ้าเรารวมทั้งหมดด้วย คิดว่าความมีส่วนได้เสียนั้นไม่สามารถสร้างความสำเร็จให้กับบุคคลข้างนอกได้เท่ากับคนอื่นซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ความอิสระ ความดีเท่ากัน ในส่วนตัวผมเองผมยินดี ดังนั้นผมอยากจะเรียนว่าเมื่อเรามองความมุ่งหมายของการปฏิรูป มมองกลไกของการปฏิรูปแล้ว เราก็คงมานึกว่า เราจะสร้างมาตรา ๒๑๑ ให้มีโครงสร้างอย่างไร ท่านประธานที่เคารพ เมื่อการอภิปรายทั่วไปเมื่อวันที่ ๑๐ เดือนนี้ ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรได้พูดถึงเรื่องการรอมชอม ผมก็นั่งถามว่าการรอมชอมนี้ความหมายว่าอย่างไร การรอมชอมนี้หมายถึงว่า พรรคการเมืองฝ่ายค้านกับพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลตกลงกันว่าจะทำอะไร เผลอๆขณะนี้ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่ คราวนี้ผมอยากจะเรียนถามท่านการรอมชอมนั้น ถ้าเป็นการรอมชอมเสียสละโดยเอาประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละคนแลกกันท่านรอมชอมได้ไหม แต่การรอมชอมโดยเอาประโยชน์ส่วนรวมนั้นไปแบ่งกันท่านทำไม่ได้ ท่านมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาประโยชน์ของชาติ เมื่อไรที่ท่านเอาประโยชน์ของชาตินั้นไปรอมชอมแบ่งปันกันนั้น เมื่อนั้นท่านบิดเบือนการใช้อำนาจแล้ว ผมได้ยินหลาย ๆ ครั้งที่บอกว่า ขอให้เราสามัคคีกัน มีอะไร ๆ ให้ผ่านไปก่อน อะไรคือความสามัคคี ความสามัคคีระหว่างคนไม่ดีก็มีความสามัคคี ความสามัคคีระหว่างคนดีก็ไม่มี ความหมาย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณอมรครับ เห็นจะต้องสรุปลงหน่อย เพราะยิ่งพูดไปมันชักเหี้ยมดิวเข้า ไปทุกที ก็ควรจะมีคนประห้วง

นายอมร จันทรมนูญ สมาชิกวุฒิสภา : ขอบคุรท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นความจริงและความสามัคคีเนี่ยมีเป้าหมาย คือสามัคคีเพื่อทำความดีความสามัคคีเฉย ๆ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ เป็นความสามัคคีที่ขาดออบเจ็กต์ (Object) ความจริงแล้วพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เน้นความสามัคคี แต่ถ้าท่านอ่านละเอียด ท่านมุ่งถึงความสามัคคีในการทำ ความดี ทีนี้เพื่อที่จะตรวจดูว่า ทำไมร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ ของรัฐบาลจึงไม่สามารถที่จะปฏิรูปได้ ความจริงในระบบกฎหมายมหาชนมันมีระบบเช็ก เช็กแต่ละจุดนะครับไม่ต้องไปลงรายละเอียด

ประการแรก การปฏิรูปการเมือง ถ้าอยู่กับผู้มีส่วนได้เสียแล้ว โอกาสที่จะปฏิรูปน้อยมาก ท่านดูมาตรา ๒๑๑ บวกกับบทเฉพาะกาล มาตรา ๕ ท่านก็จะรู้ว่า สตรักเจอร์ (Structure) ตัวนี้อาจยังคงอยู่กับตัวท่านเอง รวมทั้งวุฒิสภาด้วย คณะกรรมการนานาชาติฯ ผมอยากจะเรียนว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แทนผู้แทนอยู่แล้วถ้าทำได้ ท่านสามารถที่จะปฏิรูปได้ ไม่จำเป็นต้องมีนานาชาติฯ แต่ทำไมถึงสร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา อย่างที่ผมเรียนว่า สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาสร้างขึ้นมาได้ ท่านจะเอาอาชีพไหนก็ได้ ๒๐ ก็ได้ ๕๐ ก็ได้ แต่ท่านระลึกหรือเปล่าว่า ในคณะกรรมการวิชาการวิสามัญซึ่งประกอบด้วยบุคคลเพียง ๒ กลุ่มเท่านั้น คือพรรคการเมืองของรัฐบาลกับ พรรคการเมืองของฝ่ายค้าน ท่านยังปฏิรูปไม่ได้ ถ้าท่านเอาใส่เข้าไปหลาย ๆ กลุ่ม ท่านคิดว่าท่านจะปฏิรูปได้หรือไม่ ท่านตอบตัวท่านเอง คราวนี้เรามาดูวิธีการที่อยู่สักระยะ วิธีพิจารณาของท่าน การลงมติเป็นรายมาตรา เพราะฉะนั้นมันจะออกไปเป็นรายมาตราไม่มีโครงสร้างเลย ในมาตรา ๒๑๑ นว (๒) เขียนชัดว่าเป็นรายมาตรา เสร็จแล้วท่านยังเอาไปให้

กรรมการคืบคลาน ๔ คน ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทน นายกรัฐมนตรี แล้วผู้นำฝ่ายค้าน มาดูสิว่าจะไรมันสำคัญหรือไม่สำคัญ ผมว่า ๔ คนนี้ ตกลง กันได้หรือไม่ได้ ผมว่าได้เพราะอะไรรู้ไหมครับ เพราะประธานรัฐสภา กับ นายกรัฐมนตรี พรรคการเมืองพรรครัฐบาล เพราะฉะนั้นอำนาจจริง ๆ อยู่ ตอนนี้ จากนั้นแล้วไปลงประชามติ ลงประชามติเป็นรายมาตรา พอได้ เรื่องหรือไม่ได้เรื่องกลับมาให้รัฐสภาแก้ ผมอยากจะเรียนว่าโครงสร้าง วิธีการทำงานอย่างนี้ไม่สามารถที่จะบรรลุผลวิธีการปฏิรูปการเมืองได้ บอก อยู่ในดั่ง แล้วถามต่อมาว่าท่านจะทำเสร็จไหม ท่านดูสิครับระยะเวลาต่าง ๆ อำนาจการต่อระยะเวลาอยู่ที่สภาทั้งสิ้น แต่ถ้าท่านไปดูว่า คณะกรรมการ พวกนี้จะล้มไปเมื่อไป มาตรา ๒๑๑ บรรรารักษาสถียร ผมว่าในสตรีกเกอร์ อย่างนี้ ท่านอยู่ได้ครบวาระ ๔ ปี เนื่องจากผมถูกประท้วงมาก ผมขอหยุด ตรงนี้ ขอบคุณครับ

(การประชมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภา ได้กลับมามีขึ้นบัลลังก์ ดำเนินการประชมต่อไป)

ประธานรัฐสภา : ยังคงจะหยุดไม่ได้ เพราะเหตุที่ว่ามัน กระทบ มาถึงผม เพราะว่ารู้จักกันมานาน สมัยอยู่กฤษฎีกา การพูดมันต้องดู ด้วยว่า การอ้อมขอมเพื่อผลประโยชน์ของในสภาเพื่อประเทศชาติหรือเปล่า ส.ส. ของผมทั้งหมดนี้ ถือว่าผมเป็นประมุขของเขานะครับ แล้วผมอ้อมขอมนี้ ผิดด้วยหรือ

นายอมร จันทรมบูรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ผมไม่ได้เรียนว่าผิด ผมอยากจะเรียนถามท่าน

ประธานรัฐสภา : นั่นสิ พูดวกไปวนมาก็อยากจะกราบเรียน ว่าพูดอะไร ควรจะรับผิดชอบตัวเอง กระทบคนอื่นนี้ ผมเจ็บปวดมาก อย่าให้ เจ็บปวดมากกว่านี้เลย ถอนได้ไหมครับ

นายอมร จันทรสมบุรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ขอดอนครับ

ประธานรัฐสภา : ขอบคุนมาก

(การประชุมดำเนินการมาถึงตอนนี้ นายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณจำลอง ครุฑขุนทด ครับ ถัดไปจะเป็นคุณมานะ กุสฤฎ ครัต

นายจำลอง ครุฑขุนทด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)

: กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม จำลอง ครุฑขุนทด นครราชสีมา พรรคชาติพัฒนา ประธานที่เคารพครับ วันนี้สภาก็ได้ความหมายของการเปิดโลกปฏิรูปการเมืองมาพอสมควร ผมเองมีความคิดเช่นเดียวกันกับท่านผู้อภิปราย เมื่อสักครู่ว่าร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญที่รัฐบาลเสนอในครั้งนี้ไม่มีทางที่จะทำให้การปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้นได้ ผมมีความคิดเห็นไปอีกมุมมองหนึ่งว่า ในความรู้สึกของท่านอาจารย์อมร ประธานโททที่กล่าวนามเมื่อสักครู่นี้ นั้นจะให้ความหมายของการปฏิรูปการเมืองที่จะเกิดขึ้นได้ จะต้องประกอบไปด้วยความกล้าหาญ ต้องมีบุคคลที่เป็นกลาง ไม่ยึดอคติคือไม่ยึดตัวเองเป็นหลัก ถ้าในสภาพปัจจุบันดูผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นไม่ต้องไปดูในร่าง คุณละรัฐบาลที่เสนอรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว โอกาสไม่มีเลย ย้อนหลังจากพฤติกรรมที่ถอยหลังไป ๕ เดือน จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการเมืองเป็นเพียงการตอบสนอง โนกรณที่ตนเองได้สัญญากับสภาแห่งนี้ว่าจะปฏิรูปการเมืองโดยวิธีการแก้มาตรา ๒๑๑ ในรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ นั่นคือภารกิจเพียงเท่านั้นเองที่เขาคิดในความรู้สึกของผม เพียงเพื่อแก้รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ แต่วิถีทางหรือหนทางที่จะแก้ปัญหของชาติ โดยการปฏิรูปการเมืองนั้นไม่มีทางเกิดขึ้นได้ ท่านประธานครับ ผมยังมีความรู้สึกยืนยันในความรู้สึกเดิมว่า

บุคคลที่จะนำการปฏิรูปการเมืองได้นั้นจะต้องเป็นคนที่กำลังหาญ ไม่ขี้ลาด
 ตาขาว แล้วก็ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้าง มองเห็นปัญหาไม่ยึดติดตาของตนเอง
 การที่เสนอร่างเข้ามานั้น ผมมั่นใจว่าท่านพูดกับหัวหน้าผู้นำที่เสนอร่างใน
 ครั้งนั้นไม่ได้เข้าใจถึงทัศนคติในการปฏิรูปการเมืองเลย ท่านประธานครับ
 ผมเองได้ร่วมในการแก้ปัญหาในการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาแทบทุกครั้ง ที่มีการ
 แก้ไขรัฐธรรมนูญในสภาแห่งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ๒ ครั้งที่ผมได้ทำหน้าที่
 และผมได้เห็นอะไรต่ออะไรหลายอย่างนั้นก็ถือ การเป็นเลขานุการคณะ
 กรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญที่อาจารย์ชุมพลเป็นประธาน
 ครั้งหนึ่ง กับการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งใหญ่ในปี ๒๕๓๔ ที่ท่านประจวบ ไชยสาส์น
 เป็นประธาน สิ่งหนึ่งที่ผมได้พบในการตั้งคณะกรรมการในครั้งนั้นมิใช่
 มุ่งหมายแต่เอาสมาชิกแห่งสภานี้เป็นกรรมการเท่านั้น แต่ยังมีนักวิชาการ
 ผู้รู้หลายแขนงหลายเหล่าเข้าร่วมพิจารณาด้วยกัน รวมทั้งท่านอาจารย์อมร
 ท่านก็เคยร่วมในคณะกรรมการชุดที่ผมเคยเป็นอยู่เช่นเดียวกัน สิ่งหนึ่งที่
 ปรากฏในการแก้ไขรัฐธรรมนูญทุกครั้งที่มีการพิจารณาในวาระที่ ๒ ก็คือความ
 พยายามของนักวิชาการที่มีความรู้ แล้วก็เชื่อในความรู้ของตนที่ได้ไปร่ำเรียน
 มา แล้วพยายามจะเอาสิ่งนั้นเข้ามาบรรจุในรัฐธรรมนูญตามความคิดของตน
 ให้ได้ คนที่ไปเรียนในฝรั่งเศสก็จะเอาของฝรั่งเศสเข้ามาใส่รัฐธรรมนูญ
 ให้ได้ คนที่มาจากเยอรมันก็จะเอาของเยอรมันใส่ให้ได้ คนอยู่อังกฤษก็จะ
 เอาของอังกฤษใส่ เพราะฉะนั้นรูปร่างของรัฐธรรมนูญในการแก้ไขทุกครั้ง
 จึงออกมาพิกลพิการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านนักวิชาการบางท่านเวลาถ้า
 บรรจุไม่ได้ แพ้โหวดในสภา ท่านออกไปประมาณว่าการแก้ไขครั้งนี้ไม่ถูกต้อง
 เมื่อไม่เห็นตามความเห็นของท่าน ท่านก็บอกว่าการแก้ไขไม่มีทางเป็นไปได้
 ในทางเพื่อประโยชน์ของส่วนใหญ่ได้ อันนี้เป็นส่วนน้อยที่ไปดำเนินการ ซึ่ง
 หลายคนก็เห็นแล้วท่านทั้งหลายได้ติดตามมาแล้ว แต่นั่นไม่สำคัญเท่าว่า

หลังจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้ว สิ่งที่ต้องตามมาในความพยายามของเรา
 ในสภาแห่งนี้ ก็คือผลงานทางปฏิบัติที่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการแก้ไข
 รัฐธรรมนูญใช้เวลาอย่างมาก แล้วมีการแก้ไขมากที่สุดคือ รัฐธรรมนูญ
 (ฉบับที่ ๕) ที่แก้ไข ปี ๒๕๓๔ ซึ่งเพิ่งจบลงมานั้นมีสาระที่เป็นประโยชน์
 มากมายที่ตรงและก็พร้อมที่จะดำเนินการแก้ไขโดยมาตรา ๒๖๑ เดิมอย่าง
 อาจารย์ยอมรับว่า ก็ทำได้ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตรวจสอบในการเข้าสู่อำนาจคือ
 การเลือกตั้ง เรากำหนดในรัฐธรรมนูญไว้ว่าจะให้มีคณะกรรมการเลือกตั้งที่
 จะทำให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์ยุติธรรม แต่ถึงวันนี้รัฐบาลไม่เคยเสนอกฎหมาย
 นั้นเข้ามาในสภาแห่งนี้ เรามีบทตรวจสอบในองค์กรที่เป็นตุลาการที่เรา
 ต้องการที่จะมาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชน คือศาลปกครอง
 ถึงวันนี้ก็ไม่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติศาลปกครอง เข้าสู่ในสภาแห่งนี้เรา
 มุ่งหมายอยากจะมีองค์กรตรวจสอบการทำหน้าที่ของฝ่ายราชการ หรือฝ่าย
 บริหารที่ทำกับประชาชนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนแล้วทำให้ประชาชนเดือดร้อน
 แม้จะชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม คือผู้ตรวจการรัฐสภา ท่านประธาน
 รัฐสภาที่ทำหน้าที่ในขณะนี้ ท่านมีความตั้งใจที่จะตั้งคณะกรรมการหลาย
 พรรค ผู้รู้หลายท่าน แล้วในที่สุดสรุปผลออกมาส่งให้รัฐบาล ถึงเวลานี้บัดนี้
 รัฐบาลไม่เคยสนใจในเรื่องเหล่านี้เลย ท่านประธานครับ จะเห็นได้ว่า
 เบื้องต้นของการปฏิรูปทางการเมืองเมื่อเริ่มต้นก็ไม่มีทางสำเร็จได้ ทั้งนี้
 เพราะคนที่เสนอร่างก็ดี ท่านมีส่วนได้เสียในสิ่งที่จะต้องปฏิรูป สมาชิก
 แห่งนี้ต้องยอมรับตัวเองว่าสิ่งที่จะต้องปฏิรูปนั้นเป็นเรื่องใหญ่จริง ๆ แล้วการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับในทางที่เป็นจริงนั้น ไม่มีทางที่จะยกร่างทั้งฉบับได้
 เป็นไปไม่ได้ที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนั้นจะมีความไม่ดีทั้งฉบับ ผมเชื่อว่าส่วน
 ที่ดีนั้นมีมากกว่า แต่ส่วนที่ไม่ดีที่อยู่ในร่างนั้นเป็นเรื่องสำคัญมากคือเกี่ยวข้อง
 กับตัวผู้ที่เป็นสมาชิกนี้เอง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง ระบบการตรวจสอบ

นักการเมืองในการคอร์รัปชัน ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจ สิ่งเหล่านี้
 ทางฝ่ายค้านได้พยายามเสนอร่างเข้ามา ๒ ครั้ง ที่จะสร้างองค์การตรวจสอบ
 นักการเมืองในการทุจริตคอร์รัปชัน แต่น่าเสียดายที่เสียงข้างมากในสภาแห่งนี้
 ไม่รับ เพราะฉะนั้นเมื่อชุดพฤติกรรมของผู้เสนอร่างซึ่งน่าจะจะมีทิศทางในการที่
 จะปฏิรูปการเมืองแล้ว ผมเห็นว่าการเสนอร่างอย่างนี้นั้นไม่มีโอกาสที่จะ
 ปฏิรูปทางการเมืองได้ ท่านประธานครับ บังเอิญท่านนายกรัฐมนตรีท่านอยู่ที่นี้
 ผมเองนั้นยังมีความคลางแคลงว่า ท่านเข้าใจเนื้อหาของการปฏิรูปการเมือง
 อย่างไร เมื่อสักครู่ท่านอาจารย์อมรได้เรียนแล้วว่าเป้าหมายแห่งการปฏิรูป
 การเมืองนั้นวัตถุประสงค์อย่างไร ท่านประธานครับ เมื่อแปรมาเป็น
 การปฏิวัติแล้ว แท้จริงนั้นรัฐบาลเองได้อ้างเมื่อตอนต้นว่าแนวโน้มนหรือเหตุผล
 ในการแก้ไขพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ในครั้งนี้มันเกี่ยวเนื่อง
 สิ่งเนื่องมาจากคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง และคณะกรรมการพัฒนา
 การเมืองซึ่งได้ทำมาแล้วในอดีต ท่านประธาน ถ้าจะดูเมื่อเปรียบเทียบกับ
 ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอมาในครั้งนี้แล้ว เข้ากรอบในการปฏิรูปการเมืองหรือไม่
 การปฏิรูปการเมืองนั้น มีแนวทางที่จะเข้าสู่ความสำเร็จได้ต้องประกอบด้วย
 การแก้ไขทั้งหมดนั้นต้องเป็นแก้ไขทั้งระบบการเลือกตั้ง การเมือง ทุกสิ่งที่อยู่
 ในรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องถูกการแก้ไข วิธีที่จะทำเช่นนี้ได้มัน ถ้าดูในร่างของ
 รัฐบาลนั้นจะมีแนวทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมได้ฟังการแถลงของรัฐบาล
 ๒ - ๓ วันที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นว่า การเสนอร่างมาตรา ๒๑๑ นั้น เป็นการ
 เสนอเพื่อปฏิรูปการเมือง ซึ่งจริง ๆ แล้วสุดท้ายผลก็ออกเพียงว่าข้อสรุปของ
 รัฐบาลที่ต้องการก็คือเพียงว่า ต้องการหาวิธีใหม่ในการแก้รัฐธรรมนูญเท่านั้น
 จากรัฐธรรมนูญที่มีอยู่เดิมก็คือ แก้ทีละมาตราและทีละบางส่วนกลับมาเป็นการ
 แก้ได้ทั้งฉบับเท่านั้น แต่ความมุ่งหมายนอกจากนี้ไปแล้วรัฐบาลไม่มีทิศทาง
 ใดเลย ท่านประธาน การปฏิรูปการเมืองนั้นต้องมีจุดมุ่งหมาย ในการสร้าง

ความสุจริตและประสิทธิภาพทางการเมือง ถามว่าในร่างนี้ทิศทางจะสร้างความสุจริต ท่านจะสร้างอย่างไร ท่านจะสร้างประสิทธิภาพในทางการเมือง ท่านจะทำอย่างไร ไม่ปรากฏ

ประการที่ ๓ การรกร่างรัฐธรรมนูญที่จะไปสู่ทิศทางการปฏิรูปทางการเมืองได้นั้น จะต้องเป็นการปฏิรูปทางการเมืองโดยเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อจะได้เห็นแนวทางของผู้ร่างหรือผู้เสนอว่าท่านมีทิศทางอย่างไร ในการที่จะขอแก้ไขรัฐธรรมนูญที่จะปฏิรูปการเมือง ถามว่าในขณะที่นั้นท่านไม่มีทิศทางอะไรเลย องค์ประกอบของคณะกรรมการกร่างรัฐธรรมนูญอย่างที่ท่านผู้มีการคิดได้กล่าวไปแล้วว่า อำนาจในการแต่งตั้งนั้นไปอยู่ที่รัฐบาลเสียกึ่งหนึ่ง เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วอย่างน้อย ๆ องค์ประกอบ ๖๗ คนนั้นจะเป็นใคร จากนั้นไปเราไม่ทราบ ในร่างนี้นั้นจะเกิดขึ้นมาอย่างไร วิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง พวกนี้จะมิจะเปรียบวิธีการไม่ทราบ แล้วองค์กรที่มาทำหน้าที่นี้มีความเกี่ยวข้องกับอะไรกับประชาชน ก็ไม่มีปรากฏที่จะถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ได้ เพราะฉะนั้นคน ๖๗ คน ที่จะมานั่งเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งท่านหวังว่าจะเข้ามาทำหน้าที่นั้นจะทำอย่างไรนั้น ท่านจะปล่อยลอยแพไปไม่ได้ คน ๖๗ คนที่มาใหม่เป็นใคร คิดอย่างไร ท่านก็ไม่ทราบ เพราะฉะนั้นหมายความว่าท่านเองไม่มีทิศทางเลยว่าจะทำอะไร มีคนไปหมดว่า การปฏิรูปทางการเมืองจะเป็นไปในแนวทางตามนโยบายของท่านหรือไม่ ท่านได้ใส่ใจ เพราะท่านยืนยันเสมอว่าแนวทางของท่านนั้นเป็นไปตามคณะกรรมการ คปป. แล้วถ้าถามว่าคน ๖๗ คน รู้หรือเปล่าว่าแนวทาง คปป. เป็นอย่างไร ไม่มีใครตอบได้ เพราะฉะนั้นองค์กรที่จะตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติม นั้นจึงไม่เป็นโอกาสได้มีการปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของชาติได้

ข้อสำคัญที่สุด ท่านประธานที่เคารพ ผมเรียนว่าการปฏิรูปทางการเมือง ผมมีความคิดสอดคล้องกับท่านอาจารย์อมร ว่าครบใดที่ให้องค์กรใดพิจารณาการปฏิรูปทางการเมือง แล้วบุคคลนั้นมีส่วนได้เสีย ไม่มีวันที่การปฏิรูปจะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนจิตอึดตา อึดประโยชน์ของตนเอง ถามว่าวันนี้ถ้าจะแยกฝ่ายนิติบัญญัติออกจากฝ่ายบริหาร มีใครทำได้บ้าง เพราะฉะนั้น แม้แต่เรื่องที่ท่านขึ้นที่รัฐบาลทำขึ้น เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะสามารถขยายไปได้ชั่วครวคือพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ควรจะออกตามรัฐธรรมนูญที่ปรากฏ ปัจจุบันท่านยังไม่ทำแล้วจะหวังอะไรที่จะไปปฏิรูปการเมือง ท่านประธาน ในร่างข้อที่ท่านผู้มีเกียรติหลายท่านในซีกฝ่ายค้านได้แสดงเหตุผลไว้แล้วว่า สุดท้ายแท้จริงนั้นเป็นการซื้อเวลาเท่านั้น เป็นการซื้อเวลาเพื่อจะอยู่ให้ครบ 5 ปี อย่างที่ท่านพูดทุกวัน เพราะว่า การปฏิรูปการเมืองถ้าใช้องค์ประกอบที่เป็นอยู่ปัจจุบัน มันเป็นไปได้ไม่ได้ ท่านต้องใช้เวลาในการเสนอร่าง ท่านต้องใช้เวลาในการยกร่างในการลงประชามติ จากเดิมแทนที่จะลงมติครั้งเดียว หลังจากที่มีการพิจารณาไปรอบหนึ่งแล้วนั้น ท่านเปลี่ยนแปลงลงคะแนนตรึงตัวนี้ เปลี่ยนแปลงไปลงมติทีละมาตรา ทีละประเด็น และประเด็นเหล่านั้นไม่รู้เลยว่า เป็นประเด็นอะไร มีเท่าไร จำนวนเท่าไร เพราะฉะนั้น แท้จริงแล้วเรื่องอย่างนี้ เป็นเรื่องหนีออกจากความไม่เข้าใจของตัวรัฐบาลเองแล้วยังขาดความจริงใจ เพราะฉะนั้นในการทำหน้าที่ของกระผมนั้น ผมเห็นว่าถึงแม้ว่าผมเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการที่จะปฏิรูปทางการเมือง แต่ว่าวิธีทางเมื่อเห็นว่าไม่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้เลยในเรื่องของรัฐบาล วันนี้ในวิปฝ่ายค้านได้เคยแสดงแล้วเมื่อวานนี้ว่า เราจะฟังคำชี้แจงจากท่านนายกรัฐมนตรีว่าในการปฏิรูปทางการเมืองของท่านท่านจะทำอย่างไร อธิบายร่างให้เข้าใจ แล้วแนวทางที่ท่านจะทำอย่างไร ถ้าตอบไม่ชัดเจนเราจะไม่รับร่างนี้ นั่นไม่ใช่หมายความว่าทางซีกฝ่ายค้านเราจะไม่เห็นด้วยกับการปฏิรูป

ทางการเมือง แต่ว่าการปฏิรูปการเมืองต้องมีผู้กล้าหาญ ท่านประธานครับ
วันนี้กระแสดการเมืองขับไล่รัฐบาล ก็เสนอร่างวันนี้ท่านก็เอาอันนี้มา แต่ผมคิดว่า
รัฐสภาแห่งนี้คงจะทำหน้าที่ของเรา เราคงพึงหวังอะไรกับรัฐบาลได้ยาก
ฉะนั้นความหวังในการปฏิรูปการเมืองก็คงอยู่ที่สภาแห่งนี้ว่า จะแสดงออกต่อ
ประชาชนส่วนใหญ่ว่า เรามีความรับผิดชอบมากน้อยแค่ไหน เพราะฉะนั้นผม
เรียนว่าในขณะนี้เอง ผมถือว่าร่างอย่างนี้ที่รัฐบาลเสนอนั้นผู้ดำเนินการไปทำ
รัฐธรรมนูญเดิมโดยวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือเสนอร่างกฎหมายแต่ละเรื่อง
ที่เราเสนอเอาไว้แล้ว จะช่วยบ้านเมืองได้มากกว่าที่รัฐบาลทำ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณมานะครับ ถัดไป
คุณบุรพา

นายมานะ กุสกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นกรพม) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ กุสกูล สมาชิกรัฐสภา จาก
จังหวัดนครพนม พรรคความหวังใหม่ ท่านประธานครับ เมื่อได้ดูร่างฉบับ
นี้แล้วจะเห็นว่าเจตนารมณ์ของทางรัฐบาลนั้น มีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะแก้ไข
ปัญหาทางด้านการเมือง เพราะการเมืองของเรานั้นเป็นการนำเศรษฐกิจ
เราต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่า ในสภาแห่งนี้ตั้งแต่อดีตจะต้องมีบุคคลที่ดี ๆ
เข้ามาบริหารบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา ไม่อย่างนั้นประเทศไทยเราไม่เจริญ
มาถึงขนาดนี้หรอกครับ ผมขอกราบเรียนว่า ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่นั้นจะเห็นว่าในมาตรา ๒๑๑ ทวิ จะมีการให้บุคคลซึ่งถือว่าเป็น
เจ้าของประเทศที่แท้จริง ไม่ว่าท่านประธานรัฐสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้ง
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าท่านวุฒิสภา ไม่ว่าท่านผู้แทนราษฎรจาก
ทุกพรรคการเมือง ตรงนี้จะเป็นความหลากหลายอันหนึ่ง ในด้านทางการเมือง
และทางด้านการบริหาร ผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า ในผู้ทรงคุณวุฒิในด้าน
กฎหมายนั้นใน (๕) ของหมวด ๑๒ มาตรา ๒๑๑ ทวิ จะเห็นว่าจะมี

ผู้ทรงคุณวุฒิในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ผมเชื่อมั่นว่าก็คงจะเป็น นักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถของประเทศไทยซึ่งไม่ได้ด้อยกว่าประเทศใดในโลก นักวิชาการของเรานั้นจบมาจากหลายประเทศจบมาจากหลายสถาบัน แล้วเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ มีความชำนาญ และมีประสบการณ์ ท่านประธานที่เคารพ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒินั้นมีถึง ๑๕ คน ซึ่งมีเป็นเสี่ยง จำนวนที่มากพอสมควรในกลุ่มนี้ จะเห็นว่าบุคคลเหล่านี้ที่จะเป็นแกนหลัก ในการเสนอแนะ ในการทำข้อกฎหมาย ทำร่างรัฐธรรมนูญ มีข้อกฎหมาย อ้างอิงได้ แต่สิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนถึงท่านนายกรัฐมนตรี ผ่านท่านประธานไปก็คือใน (๖) ผู้แทนสาขาอาชีพ ตรงนี้จะเป็นไปได้หรือไม่ ว่า ในการเลือกตัวแทนสาขาอาชีพนั้น ไม่ใช่มีเฉพาะ ๒๐ สาขาอาชีพ การที่จะเลือกสาขาอาชีพต่าง ๆ นั้น ผมอยากกราบเรียนว่า ผมอยากจะให้คัดจำนวน ก ข ค เหล่านี้ออก คือให้คณะกรรมการใช้ตาม มาตรา ๒๑๑ ฉ การกำหนด คุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกกรรมการ ตรงนี้น่าจะเป็นประโยชน์ เพราะการกำหนดโดยระเบียบนี้น่าจะแก้ไขได้ง่าย กว่ากว่าการที่จะมาเขียนไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เพราะสาขาอาชีพเราต้องยอมรับว่า ไม่ได้มีเฉพาะแต่อาชีพเหล่านี้ ยังมีอีกหลายสาขาอาชีพ อย่างผมอยากกราบเรียนยกตัวอย่าง อย่างในข้อ ๑๑ พนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น ๑ คน ตรงนี้ถ้าเราจะดูว่า พนักงานข้าราชการส่วนท้องถิ่นนั้นของเรามีมากมายมหาศาล แต่นักการเมืองส่วนท้องถิ่นเราก็มีมากทุกสาขาภิบาลและเทศบาล แต่เราก็ไม่ได้รับเลือกให้มาเป็นตัวแทนตรงนี้ เรามีนักการเมืองระดับชาติ เรามีนักวิชาการระดับชาติ แต่นักการเมืองท้องถิ่นน่าจะมีตัวแทนอยู่ในนี้ อันที่ ๒ ก็คือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน ๑ คน แต่ถ้ามาเทียบกับข้าราชการแล้วมีถึง ๕ คน จะเป็นไปได้ไหม ในการที่เราจะขอแก้เป็นว่า ในแต่ละสาขาอาชีพนั้นให้มีได้ ๑ คน ให้มีการคัดเลือกกันเข้ามา ๑ คนตามที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะ

ให้เกิดความหลากหลายในด้านอาชีพขึ้น แต่จำนวนปริมาณอยู่ที่ ๗๒๐ คนนั้น ผมเห็นด้วย เพราะว่าจำนวนถ้ามากเกินไปก็จะทำให้ยุ่งยาก รวมทั้งหมดแล้วประมาณ ๗๐ กว่าคน ก็คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทุกสาขาอาชีพจะได้นำความคิดเห็นของตัวเองเข้ามา ไม่แน่ว่าคนที่ไม่มีความรู้ปริญญาก็ควรมีประสบการณ์ในชีวิต อาจจะให้ข้อคิดเห็นแก่นักวิชาการ แก่ผู้ที่ร่วมเป็นคณะร่างรัฐธรรมนูญที่จะแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้ได้สมบูรณ์แบบ ให้ได้ถูกต้องตามที่ประชาชนเขาต้องการ เราเคยพูดกันเสมอว่า เมื่อก่อนเราใช้ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากเผด็จการ คนใช้ไม่ได้ร่าง คนร่างไม่ได้ใช้ แต่รัฐบาลนี้แสดงเจตนารมณ์แน่นอนว่า จะต้องการให้คนที่จะใช้และคนที่ป็นเจ้าของประเทศนั้นได้ร่วมกันพิจารณาร่าง เป็นการเปิดโอกาส เป็นการแสดงความจริงใจ ในการที่จะให้เจ้าของประเทศ ๖๐ ล้านคน ได้ตั้งตัวแทนเข้ามาไม่เฉพาะจากสมาชิกสภาผู้แทนฯ และวุฒิสภาเข้ามาร่วมกันทำร่วมกันแก้ไขถ้าเราไปดูในรายละเอียดต่าง ๆ จะเห็นว่า ถ้าการแก้ไขตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ใช้ไป แน่ชอนครึบเวลาไม่นาน ตามข้อต่าง ๆ นี้ผมจะไม่ลงในรายละเอียด เพราะทุกท่านก็ทราบดี ผมเชื่อมั่นว่าในช่วงรัฐบาลนี้ไม่ต้องรอถึง ๕ ปีหรอก ถ้ากฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้เมื่อไร ผมเชื่อมั่นว่าไม่เกิน ๑ ปีเราก็จะเห็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเกิดจากตัวแทนของประชาชน ซึ่งเกิดจากคนที่มาจากหลาย ๆ สาขาอาชีพ ซึ่งมาจากประชาชน ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งเป็นเกษตรกร ได้มีโอกาสเข้ามานั่งทำได้เข้ามานั่งคิดว่า รัฐธรรมนูญของเราจะเป็นอย่างไร ตรงนี้คือสิ่งที่เป็นบทพิสูจน์แก่กระทั้งการที่จะให้ประชาชนลงประชามติ นั้นเป็นการแสดงออกของความใจกว้าง การแสดงออกของความเป็นประชาธิปไตย ตอนนี้มีมอຍากราเรียนว่า เราอย่าเพิ่งมาตำหนิกันเลยว่า ถ้าแก้ไขร่างฉบับนี้ไปแล้วหรือว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาแล้วจะปฏิรูปการเมืองไม่ได้ การปฏิรูปการเมืองหรือจะปฏิรูปอะไร

ก็แล้วแต่ ผมขอกราบเรียนว่าเป็นที่ตัวบุคคล ผมได้ฟังวิทยุหลาย ๆ รายการ ออกมาชี้หน้าด่านักการเมืองว่ามาจากการซื้อเสียง ออกมาชี้หน้าด่า นักการเมืองหาผลประโยชน์ ท่านประธานที่เคารพ เราต้องยอมรับอย่างหนึ่ง ว่า ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลว แม้กระทั่งสังคมในเรือนจำนักโทษที่อยู่ใน เรือนจำนั้น ก็ยังมีนักโทษชั้นดี นักโทษชั้นดีพิเศษ นักโทษชั้นเลวมีอยู่ครบทุกคน แต่สำคัญว่าการแสดงออกของเรานั้น ความตั้งใจจริงของเรานั้นอยู่ที่ตรงไหน มิได้ว่าคุณที่เป็นนายพลจะรักประเทศชาติมากกว่าชาวไร่ ชาวนา มิได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะรักประเทศชาติมากกว่าท่านวุฒิสภา ทุกคนมี สิทธิเสมอกัน อยู่ที่มีการแสดงออก อยู่ที่สันดานของคนว่าจะแสดงออกอย่างไร ท่านมีอำนาจท่านใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องหรือไม่ หรือว่าท่านใช้อำนาจนั้น เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ตัวเอง แน่แน่นอนครับ ถ้าว่านักการเมืองที่ประพฤติ ตัวไม่ดี ผมเชื่อมั่นว่าการลงโทษนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง ก็คือ ประชาชนไม่เลือกเข้ามา ท่านจะเห็นว่าในอดีตได้มีนักการเมืองหลาย ๆ คน ซึ่งเราก็ยอมรับกันในสภาแห่งนี้ ท่านประธานก็ทราบดี ว่าได้มีมลทินมัวหมอง ในหลายสิ่งหลายอย่าง บุคคลเหล่านั้นก็ไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ท่านประธาน ครับ ถ้าว่ามีการซื้อเสียงอย่างเด็ดขั้ว ผมเชื่อมั่นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๐๐ กว่าคนนี้ไม่ได้มีเศรษฐกิจมหากหรอก คนจน ๆ ก็มี ทำไมจึงได้รับเลือกตั้ง เข้ามา นั่นคือเขาเป็นคนดีในสายตาของคนในท้องถิ่น เขาอาจจะไม่ดีใน ท้องถิ่นหนึ่งแต่ว่าเขาอาจจะดีในท้องถิ่นหนึ่ง ผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า การมองคนนั้นอย่ามองที่หน้า การมองคนนั้นอย่ามองที่เสื้อผ้า แต่มองที่จิตใจ มองที่การกระทำและการว่ากล่าวตักเตือนใครนั่น ใครคิดที่ว่าไปตามผิด ใครถูกที่ว่าไปตามถูก อย่าชี้นำกันทั้งหมด เพราะในคนกลุ่มนั้นท่านจะพิสูจน์ ได้อย่างไรว่า คนคนนี้เขาดีมาก แล้วคนนี้เขาเลวมาก ท่านต้องรู้พฤติกรรม ของเขา ไม่ใช่เขาเล่าว่า คำว่า เขาเล่าว่านี่ละครับ เวลาขึ้นศาล

ท่านประธานก็ทราบดี เขาเล่าว่าใช้เป็นพยานต่อศาลไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราจะต้องมีหลักฐานอ้างอิง เราจะต้องมีเจตนารมณ์ของเขาที่ว่ากระทำขึ้นมาอย่างไร ผมอยากทราบเงื่อนไขท่านประธานว่า เจตนารมณ์ของรัฐบาลในการเสนอร่างเข้ามาวันนี้มันเป็นเจตนารมณ์ที่ดี ผมได้อ่านบททวนหลายครั้ง และได้ปรึกษาท่านผู้ใหญ่ของทางรัฐบาลหลายท่าน เห็นเจตนารมณ์อันดีครับ การที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศได้ทำอะไรเพื่อตัวเขาเองเพื่อประเทศชาติของเขาเอง โดยเขามีสิทธิมีส่วนร่วม ตรงนี้คือการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ที่ดี เพราะฉะนั้นผมขอกราบเรียนท่านสมาชิกวุฒิสภาว่าอย่าเพิ่งตำหนิครับ การทำอาหารไม่ใช่ว่าพอเขาไปซื้อไก่มาบอกจะแกงไก่บอกไก่ตัวนั้นมันผอมไปทากับข้าวไม่อร่อย มันอยู่ที่ฝีมือ มันอยู่ที่การแสดงออกอยู่ที่เจตนารมณ์ อยู่ที่ความจริงใจและอยู่ที่การกระทำ ตรงนี้การจะปฏิรูปการเมืองหรือไม่ปฏิรูปการเมืองนั้น ถ้าบุคคลเหล่านี้ซึ่งเป็นคณะกรรมการได้แสดงออก ได้พิจารณาและท่านสมาชิกวุฒิสภาแห่งนี้ได้มาไตร่ตรองอีกครั้งหนึ่งตรงนั้นละครับมันจะถึงจุดสมหวัง ไม่มีใครหรอกครับที่ไม่รักประเทศไทย ไม่มีคนฝรั่งมังค่าที่ไหนมารักเมืองไทยเท่าคนไทย เพราะฉะนั้นผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า ในการรับร่างครั้งนี้ผมอยากจะขอให้ท่านสมาชิกทุกท่านได้เปิดโอกาสเราทำถึงจะดีไม่ดียังไงก็ตามที่ท่านตำหนิ แต่ขอให้มันมีโอกาสได้ทำก่อน ถ้าให้มันล้มไปก่อน ขอกราบขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณบุรพา ถัดไป คุณอภิสิทธิ์ครับ

นายบุรพา อัดดากร สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม บุรพา อัดดากร สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา กระผมคงจะพูดให้สั้นแล้วก็ตรงประเด็น ท่านประธานครับ คงไม่มีใครที่คิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นรัฐธรรมนูญที่สมบูรณ์แบบเท่าที่มิได้ หลายมาตราในรัฐธรรมนูญฉบับ

ปัจจุบันสมควรที่จะแก้ไข กระผมจะไม่พูดถึงรายละเอียดเพราะมันมากมาย
 นะครับ แต่ในจำนวนรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ที่สมควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้น
 มาตรา ๒๑๑ ไม่ใช่ มาตรา ๑ เหตุผลที่ไม่ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมมาตรา
 ๒๑๑ ก็เพราะว่ามาตรานี้คืออยู่แล้ว มาตรา ๒๑๑ ปัจจุบันกำหนดให้รัฐธรรมนูญ
 แก่ยากซึ่งถูกต้อง คงไม่มีใครที่โหมที่ต้องการเห็นทุกรัฐบาลพยายามแก้
 รัฐธรรมนูญให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เช่นที่เคยมีตัวอย่างมาแล้วในประเทศ
 ฝรั่งเศสในสมัยสาธารณรัฐที่ ๔ ตามร่างมาตรา ๒๑๑ ใหม่ถ้าผ่านนะครับ
 ต่อไปทุกรัฐบาลหลังการเลือกตั้งทั่วไปก็จะสามารถเสนอให้เขียนรัฐธรรมนูญ
 ใหม่ทั้งฉบับได้ อีกประการหนึ่ง มาตรา ๒๑๑ ปัจจุบันใน (๑) และ (๒)
 ให้อำนาจแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าต้องทำเป็นข้อ ๆ
 ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสม การเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับนั้นโดยปกติก็จะ
 กระทำกันเมื่อมีการปฏิวัติเท่านั้น กระผมไม่เข้าใจว่าทางรัฐบาลมีนโยบาย
 ที่จะปฏิรูปการเมืองหรืออย่างน้อยปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ทำไมไม่เสนอว่าต้องการ
 ที่จะแก้มาตราไหนอย่างไร แทนที่จะมาขอกระดานเปล่าให้คณะกรรมการที่ตั้ง
 ขึ้นไปร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ก็เลยไม่มีใครทราบว่าที่จะปฏิรูปการเมืองนั้น
 จะปฏิรูปตรงไหนอย่างไร จริงอยู่ท่านรัฐมนตรีโลกินได้ชี้แนะบางแนวที่รัฐบาล
 อาจจะให้แก่ไข แต่คณะกรรมการที่จะตั้งขึ้นนี้จะประกอบด้วย ๖๗ ท่าน ซึ่ง
 ผมไม่คิดว่ารัฐบาลจะสามารถควบคุมให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอตามแนวที่
 รัฐบาลอาจจะคิดอยู่ในเวลานี้ได้ อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐบาลได้เสนอแก้ไข
 เพิ่มเติมมาตรา ๒๑๑ มาแล้ว กระผมก็จะขออนุญาตท่านประธานชี้ให้เห็น
 ปัญหาหลายปัญหา

ปัญหาแรก เป็นเรื่องของความเสี่ยงต่อความผิดพลาดซึ่งสูงมาก
 รัฐธรรมนูญปัจจุบันใช้อยู่แล้ว มีการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้รัฐธรรมนูญนี้มา ๓
 ครั้งแล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่พอใช้ได้ ถ้าเราจะรับรัฐธรรมนูญใหม่

ก็คงจะถูกต้อง ถ้ารัฐธรรมนูญใหม่ดีกว่าเก่า แต่ขณะนี้ไม่มีรัฐธรรมนูญใหม่ให้สภาพิจารณา มีอะไรประกันว่ารัฐธรรมนูญที่เขียนขึ้นใหม่ โดยคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นจะดีกว่าฉบับเก่า ซึ่งถ้าไม่ดีกว่าก็จะเสียทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมากโดยเปล่าประโยชน์ โดยเฉพาะถ้าต้องขอประชามติ ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายร้อยล้านบาท เช่นเดียวกับการเลือกตั้งทั่วไป กระผมเป็นคนหนึ่งที่ไม่เชื่อว่ารัฐธรรมนูญที่จะร่างโดยคณะกรรมการถึง ๖๑ คน จะเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีได้ ความขัดแย้งย่อมต้องเกิดขึ้นแน่นอน ซึ่งย่อมหมายความว่ารัฐธรรมนูญที่จะร่างขึ้นนี้จะเป็นผลของการประนีประนอม โอกาสที่รัฐธรรมนูญที่จะร่างใหม่จะออกมาในลักษณะสัตว์ประหลาดหัวมังกรท้ายมังกรเป็นไปได้มาก

ปัญหาที่ ๒ คือเรื่องของเวลา การร่างรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการกว่า ๖๐ คน ซึ่งจะต้องกลับมาสู่การพิจารณาของรัฐสภา ย่อมต้องยืดเยื้อเป็นปี ๆ อย่างเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะถ้ามีการอภิปรายเป็นมาตรา ๆ ไป รัฐบาลและรัฐสภาเห็นว่าคุ้มหรือครับ ที่จะใช้เวลานานหลายเดือนเพื่อการนี้ แทนที่จะใช้เวลาเพื่อแก้ปัญหา หรือพิจารณากฎหมายที่จะช่วยแก้ปัญหาของชาติ หรือส่งเสริมการกินอยู่ดีของประชาชน ร่างพระราชบัญญัติที่รอการบรรจุในวาระประชุมของสภาผู้แทนฯ หรือรอการเสนอรัฐบาล หรือสภาผู้แทนฯ จากกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ปัจจุบันมีนับร้อยฉบับ การเร่งพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้ น่าจะเป็นเรื่องด่วนกว่าการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ รัฐธรรมนูญปัจจุบันอาจจะเปรียบเป็นรถกระบะที่พอจะใช้เดินทางไปสู่ที่หมายได้ แต่เรากำลังได้รับการเสนอให้ใช้เวลาสร้างรถใหม่เป็นรถระดับเป็นซ์ หรือ รถโรดสเตอร์ซึ่งจะต้องใช้เวลาสร้างนานมาก ได้ลดโอกาสที่เราจะใช้รถกระบะที่มีอยู่แล้ว และรถที่เรากำลังจะสร้างนี้ก็ไม่มีใครทราบเหมือนกันว่าสร้างเสร็จแล้วจะวิ่งได้หรือเปล่า

ปัญหาที่ ๓ ของร่างมาตรา ๒๑๑ เป็นเรื่องหน้าที่ของชนกลุ่มต่าง ๆ ในชาติ รัฐบาลมีหน้าที่ปกครองประเทศ รัฐสภามีหน้าที่ออกกฎหมาย ประชาชนมีหน้าที่เลือกผู้แทนฯ ไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย ประชาชนไม่มีหน้าที่ออกกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ การแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือการเขียนรัฐธรรมนูญใหม่เป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ใช่ของประชาชนโดยตรง การที่จะขอประชามติในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ ผมเห็นว่าไม่ถูกต้องและเป็นการไม่เข้าใจหน้าที่ ถ้าจะขอประชามติที่น่าจะเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารขอประชามติ เพราะต้องการทราบความต้องการของประชาชน เช่น รัฐบาลอาจจะอยากทราบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการได้ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับหรือเปล่า มีบุคคลบางกลุ่มที่กล่าวอ้างว่าประชาชนต้องการ เช่นนั้น แต่มันก็เป็นเพียงการกล่าวอ้าง ถ้าจะขอประชามติก็ควรขอประชามติในประเด็นนี้

ปัญหาที่ ๔ เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ร่างมาตรา ๒๑๑ ที่เสนอนี้ อาจขัดกับรัฐธรรมนูญ การแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ได้รับคะแนนเสียงของสมาชิกรัฐสภาว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกรัฐสภาทำที่มีอยู่ ก็ไม่ใช่ว่าจะมีผลใช้บังคับได้เสมอ กระผมขออนุญาตยกตัวอย่าง ๒ ตัวอย่าง ที่จะช่วยให้เห็นว่าในบางกรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ว่าจะด้วยคะแนนเสียงท่วมท้นเพียงใด ก็จะไม่มีผล เพราะขัดกับรัฐธรรมนูญตัวอย่างหนึ่งคือ มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าเราแก้ไขมาตรานี้ให้รัฐบาลปัจจุบันอยู่ได้ตลอดไป โดยไม่ต้องมีการเลือกตั้งอีกย่อมขัดกับรัฐธรรมนูญ และไม่มีผลบังคับ ถึงแม้ว่าทั้งสภาจะลงคะแนนให้ก็ตาม อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ มาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ การจะแก้ไขบทบัญญัติบางบทบัญญัติอยู่เหนือรัฐธรรมนูญย่อมขัดกับรัฐธรรมนูญ และไม่มีผลบังคับ เช่นเดียวกัน

ในความเห็นของคณะ มาตรา ๒๑๑ เป็นมาตราที่กำหนดวิธีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นมาตราหลักมาตราหนึ่งซึ่งให้อำนาจเฉพาะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ละมาตรา เพราะฉะนั้นการแก้มาตรา ๒๑๑ ให้อำนาจเขียนรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับจึงน่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญ ยิ่งกว่านั้นการให้เขียนรัฐธรรมนูญใหม่ ย้อนนำไปสู่การยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน การแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยรัฐสภา ซึ่งจะมีผลเป็นการยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจรัฐสภาแก้ น่าจะขัดกับความว่าขัดกับรัฐธรรมนูญ เรื่องนี้น่าจะให้ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตีความตามมาตรา ๒๐๑ ก่อนที่จะดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการสิ้นเปลืองเวลาของรัฐสภา และสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศโดยไม่เกิดผล ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณอภิสิทธิ์ ดัดไปจะเป็นคุณอดิศร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : ท่านประธานที่เคารพ คณะ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมต้องขออนุญาตท่านประธานว่า การอภิปรายของกระผมต่อจากนี้ไปนั้น อาจจะใช้เวลาของสภาอยู่บ้างพอสมควร เนื่องจากว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐบาลได้เสนอเข้ามาในวันนี้ เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชนและสาธารณชน และต้องถือเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีความสำคัญ ที่จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ นอกจากนั้นแล้วมีการพูด มีการกล่าวอ้างมาตลอดว่า การเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เรากำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ เป็นเรื่องของการปฏิรูปการเมือง ท่านประธานที่เคารพ ที่กระผมจะต้องขออนุญาตท่านประธานใช้เวลาก็คือเพราะว่า ผมอยากจะกราบเรียนว่า ๑๐ เดือนที่ผ่านมา และมาสิ้นสุดที่วันนี้ถึงที่

รัฐบาลได้กระทำไปนั้นไม่ใช่ปฏิรูปการเมือง แต่เป็นการสร้างความสับสนให้แก่สังคมในเรื่องการปฏิรูปการเมือง และถ้าหากว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่เสนอเข้ามานี้มีผลบังคับใช้ ผมอยากจะกล่าวว่าความหมายของคำว่า การปฏิรูปการเมืองที่แท้จริงนั้นถูกมาดกรรมโดยสิ้นเชิง ท่านประธานที่เคารพ ที่ผมต้องพูดอย่างนี้เพราะว่า ขณะที่เรากำลังพิจารณาอยู่ ผมเชื่อว่าประชาชนจำนวนมากยังไม่ค่อยแน่ใจว่า ทำไมการปฏิรูปการเมืองจึงมาผูกติดอยู่กับมาตรา ๒๑๑ ซึ่งเป็นเรื่องของวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เรื่องของสาระของรัฐธรรมนูญแต่ประการใด และหลายคนก็ยังสงสัยจนถึงทุกวันนี้ว่า ๑๐ เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลที่มีนโยบายชัดเจนว่าจะเข้ามาปฏิรูปการเมืองนั้น เหตุใดเราไม่เคยเห็นวิสัยทัศน์ของรัฐบาล ของผู้นำรัฐบาลว่ามีการคิด มีการตั้งใจที่จะนำพากระบวนการเมืองไปสู่จุดไหนอย่างไร ผมพยายามจะต้องไปค้นในเรื่องของคำสัมภาษณ์ ในเรื่องของคำพูดต่าง ๆ แต่ก็ไม่ค่อยมีปรากฏให้เห็น เพราะฉะนั้นผมจำเป็นจะต้องลำดับความเป็นมาหลายสิ่งหลายอย่าง รวมทั้งจะต้องชี้แจงต่อข้อเท็จจริง ซึ่งท่านรัฐมนตรีได้ชี้แจงในตอนเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้ รวมทั้งท่านประธานคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองของรัฐบาลด้วย ท่านประธาน ความคิดในเรื่องของการปฏิรูปการเมืองนั้นเรามีมากันช้านานพอสมควร และมีการพูดกัน แต่เรามักจะสับสนและวันนี้ความสับสนนั้นถูกตอกย้ำโดยการอภิปราย โดยการชี้แจงหลายต่อหลายครั้ง ผมอยากจะให้แยกแยะตั้งแต่ต้นว่าการปฏิรูปการเมืองนั้นเป็นคนละเรื่องกับการพัฒนาถิ่น เป้าหมายอาจจะตรงกันว่าในที่สุดนั้นเราต้องการที่จะสร้างระบบการเมืองที่ดีกว่า แต่กระบวนการของการพัฒนากับกระบวนการของการปฏิรูปแตกต่างกัน คนที่เชื่อในกระบวนการของการพัฒนาการเมือง คือคนที่เชื่อว่าระบบโครงสร้างโดยรวมนั้นพอไปได้ ดังนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข และรอให้มีวิวัฒนาการของระบบการเมืองนั้น แต่คนที่เชื่อ

เรื่องการปฏิรูปการเมืองไม่ได้เชื่ออย่างนั้น จะผิด จะถูกสุดแล้วแต่ แต่คนที่เชื่อในเรื่องการปฏิรูปการเมืองเชื่อว่า ถึงจุดหนึ่งนั้นระบบการเมืองมีปัญหา มากเกินกว่าที่เราจะมาค่อย ๆ แก้ ค่อย ๆ ปรับปรุง หรือประนีประนอมได้ แต่ต้องมีการรื้อปรับโครงสร้างบางประการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปนั้น ท่านประธานที่เคารพ ผมอยากจะยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน เช่นถ้าเราเชื่อว่าระบบโดยรวมไปได้ แต่ขณะหนึ่งขณะใดเราอาจจะมีรัฐบาลเลว มีรัฐบาลที่ซื้อเสียงเข้ามา มีรัฐบาลที่พทุฐานะของตัวเองด้วยระบบธุรกิจการเมือง แต่ถ้าเราเชื่อในระบบ เราก็คิดว่าวันข้างหน้ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างนี้เราก็สนับสนุนการพัฒนาการเมือง พัฒนาประชาธิปไตยได้ แต่ถ้าหากเราเชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้น กลายเป็นว่าระบบธุรกิจการเมืองนั้นได้กัดกร่อนระบบรัฐสภาโดยรวม และคนที่เข้ามาสู่ระบบการเมืองจะเป็นคนดี คนเลว หรืออะไรก็แล้วแต่ ในที่สุดตกอยู่ใต้อิทธิพลการครอบงำของระบบธุรกิจการเมืองนั้น อย่างนี้เราก็ต้องบอกว่าพัฒนาอย่างไรก็ลงไปยาก ต้องมีการปฏิรูป ที่ทราบเรียนมานี้ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า แนวคิดเรื่องการปฏิรูปการเมือง โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องมาตรา ๒๑๑ นั้นมันเกิดขึ้นมาจากสาเหตุตรงนี้ สาเหตุตรงที่ว่าเป้าหมายของระบบการเมืองของเราที่เราอยากจะเห็นระบบการเมืองที่สุจริต ประการหนึ่ง และระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ อีกประการหนึ่งนั้นเราจะต้องมาแก้ไขกันอย่างไร ดันคิดเรื่องมาตรา ๒๑๑ ท่านประธานครับ ต้องให้เกียรติท่านก็คือท่านอาจารย์อมร จันทรมบูรณ์ ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอบพระทานโทษที่เอ่ยนามท่าน และท่านก็ได้กล่าวอภิปรายไปแล้วมีความชัดเจนพอสมควร แต่ผมลำดับให้เห็นว่า เรื่องนี้คิดกันขึ้นมาโดยท่านอาจารย์อมรและเพื่อนนักวิชาการของท่านตั้งแต่เมื่อไรอย่างไร เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่า การสร้างภาพในเรื่องของการปฏิรูปการเมืองในช่วง ๑๐ เดือนที่ผ่านมามันมันไม่ตรงตามข้อเท็จจริง ท่านประธานที่เคารพครับ

อาจารย์อมรนั้นได้เคยเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑๑ ซึ่งต่อมากลายเป็นข้อเสนองานของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ความจริงข้อเสนอดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนกำเนิดของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะผมเป็นพยานอยู่ด้วย มีการสัมมนาที่โรงแรมเอเชีย เมื่อปี ๒๕๓๖ ในเดือนพฤษภาคม ในระหว่างที่มีการประท้วงอยู่นอกสภาที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรนั้นกระทำการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาทั้งหมดแล้วก็มีปัญหาความขัดแย้งในสังคม แม้แต่ก่อนที่ท่านประธานรัฐสภาในขณะนั้นจะได้หาทางออกโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย หรือ คพป. ระหว่างนั้นระหว่างการที่มีการประท้วงอยู่ที่มีการสัมมนาที่โรงแรมเอเชีย แล้วท่านอาจารย์อมรก็ได้เสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมของท่าน ซึ่งต่อมาเป็นร่างของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ท่านอาจารย์อมร ท่านนักวิชการ แล้วต่อมา คพป. เขามองปัญหาการเมืองอย่างไร ความจริงเขาสรุปไว้ชัดเจนในหนังสือเล่มเล็ก ๆ เท่านั้น ซึ่งเพียงแต่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะใช้เวลาสัก ๑ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมงนั่งอ่านแล้วทำความเข้าใจกับมัน เราก็จะไม่มาอยู่ที่จุดนี้ แต่สำหรับคนที่มีความสนใจไปมากกว่านั้นเขาก็ถูกส่งไปทำรายงานวิจัยมาอีก ๑๕ เรื่อง เป็นหนังสือซึ่งถ้าใช้เวลาอ่านก็อ่านไม่จบ และเป็นข้อคิดข้อเสนอซึ่งเป็นรูปธรรม เป็นร่างรัฐธรรมนูญ เป็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ท่านประธานที่เคารพครับ ข้อเสนอของท่านอาจารย์อมร หรือ คพป. นั้นเขามุ่งแก้หลายปัญหา ปัญหาเรื่องความทุจริตก็มีปัญหา เรื่องว่าทำอะไรเราจะสร้างเครือข่ายกลไกต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์กรที่จะต้องคอยมาตรวจสอบทั้งการเข้าสู่อำนาจและการใช้อำนาจของนักการเมือง พูดถึงเรื่ององค์กรตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง พูดถึงเรื่องศาลปกครอง พูดถึงเรื่องผู้ตรวจการรัฐสภา พูดถึงเรื่องสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และองค์กรอื่น ๆ และเขาพูดถึงเรื่องประสิทธิภาพด้วย เช่นเขามีความคิดว่าระบบสภาที่เราใช้กันอยู่นั้นมันจะ

สามารถสร้างกลไกฝ่ายบริหารที่มีประสิทธิภาพได้หรือไม่ มีการตั้งข้อสังเกต เช่นด้านนายกรัฐมนตรีติดอยู่ภายใต้ของกลุ่มอิทธิพลในพรรคการเมืองของตัวเอง ที่แบ่ง เป็นมุ้ง เป็นกลุ่มเป็นแก๊ง เป็นไปได้หรือครับที่นายกรัฐมนตรีจะสามารถใช้อำนาจทางการเมืองอย่างกล้าหาญ แล้วแก้ไขปัญหาของประเทศชาติด้วยความถูกต้อง ด้วยความชอบธรรมอย่างมีเหตุมีผล สิ่งที่เขาขอขึ้นมาตั้งเป็นปัญหาเหล่านี้ ผมคิดว่าไม่มีใครในที่นี้เลยปฏิเสธได้ว่ามีส่วนของการสะท้อนสภาพความเป็นจริง เอาเฉพาะเหตุการณ์ปัจจุบันก็ได้ครับ ภาพของการแก้ปัญหาทางการเมืองในเรื่องของการจะปรับหรือไม่ปรับคณะรัฐมนตรี สังคมต้องการมาตรฐานแบบหนึ่ง แต่กระบวนการที่นำไปสู่จุดนั้นในระบบการเมืองของฝ่ายบริหารที่มีกลุ่มการเมืองที่ต้องมาต่อรองกันนั้น เป็นภาพที่สะท้อนชัดเจนถึงปัญหาที่เขาแสดงออก ฉะนั้นเขาจึงเสนอทางออก ทางออกที่ประกอบไปด้วยเครือข่ายของกลไกองค์กรต่าง ๆ และการปรับสภาพความสัมพันธ์ลักษณะของรัฐสภา ซึ่งเมื่อมีข้อเสนอดังกล่าวแล้วเขาก็เห็นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางกฎหมายครั้งใหญ่ เหมือนที่ท่านอาจารย์อมร ได้กรุณาอภิปรายไปบอกว่า เรื่องหนึ่งเรื่องใดนั้นไม่ใช่เฉพาะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ต้องแก้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชื่อเสียง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาลปกครอง หรือเรื่องอื่นใดก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้เขาต้องคิดต่อไปว่า ถ้าเช่นนั้นจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นได้ ความจริงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้นั้นไม่จำเป็นหรือครับที่ต้องแก้มาตรา ๒๑๑ และเราไม่จำเป็นต้องมาพูดกันในวันนี้หรือครับ มาถกเถียงกันว่ารัฐธรรมนูญแก้ทั้งฉบับได้หรือไม่ เอาคนนอกมาช่วย เขียนช่วยร่างรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ ความจริงมันทำได้ เหมือนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่แล้วที่มีผู้คิดเป็นร่างแก้ไขเพิ่มเติมเสนอเข้ามาสู่สภารัฐธรรมนูญ ๒๐๐ กว่ามาตราเขาก็เสนอแก้ไขได้ถึง ๑๘๘ มาตรา เพราะ

ไม่ประสงค์จะแก้ไขหมวดสถาบันพระมหากษัตริย์ ถามว่าเอาคนนอกมาช่วยร่างรัฐธรรมนูญได้ไหม ได้ครับ เพราะว่าคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการวิชาการวิสามัญนั้น ถ้าเรารวบรวมกันได้เราขอที่จะเอาคนนอกที่มีความรู้ความสามารถมาร่าง ปัญหาไม่ได้ผู้ตรงนั้นครับ ปัญหาที่ กพป. ที่คนเขาคิดเรื่องมาตรา ๒๑๑ เขาตั้งขึ้นมาอันนี้อยู่ ๒ - ๓ ประการ

ประการที่ ๑ เมื่อการแก้ไขนั้นต้องแก้ไขทั้งระบบแล้ว ใครจะมีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่จะมาทำสิ่งเหล่านี้ได้ด้วยความรวดเร็ว ถ้าท่านประธานไปดูร่างของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ท่านประธานจะเห็นทันทีว่าโครงสร้างของเขานั้น ผู้ที่จะยกร่างรัฐธรรมนูญก็คือคณะกรรมการซึ่งมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ๑๕ คนเท่านั้นเอง แต่เน้นในเรื่องของความเชี่ยวชาญ ความชำนาญทางด้านของสาขาวิชากฎหมายรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายมหาชนที่ต้องทำเช่นนี้ เพราะว่าถ้าวางแบบการจะสร้างระบบการเมืองขึ้นมาใหม่นั้น จำเป็นจะต้องดูว่ามีความสอดคล้องกันทั้งระบบมันจะหยิบจากตรงนั้นมานิดตรงนั้นมาหน่อยแล้วมาผสมกัน และหวังให้เป็นระบบที่มีความสอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพ ยากครับ เพราะฉะนั้นเขาถึงจำกัดว่าคนที่จะมาออกแบบตรงนี้ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนแล้วตัดสินใจครับ เช่นตัดสินใจว่าจะเอาสภา ๒ สภาในระบบรัฐสภาแบบอังกฤษหรือจะพยายามผสมผสานการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเข้าไป อย่างนี้ต้องตัดสินใจทันที และคนที่จะทำสิ่งเหล่านี้ได้ก็ต้องเป็นคนที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ท่านประธานที่เคารพครับ เหตุผลนี้ละครับจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ เขาไม่คิดจัดตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีขนาดใหญ่ แล้วเอาคนจากหลากหลายสาขาอาชีพต่าง ๆ เข้ามา ไม่ใช่เพราะปฏิเสธส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเดี๋ยวกระผมจะได้กราบเรียนต่อไป แต่เป็นเหตุผลที่ว่าถ้าทำกันแบบนั้นเป็นคณะกรรมการ

วิสามัญชนขนาดใหญ่ ประสบการณ์มันชี้ชัดว่าแต่ละคนก็พยายามที่จะมุ่งประเด็น ที่ตัวเองต้องการ พยายามมาปะติดปะต่อ ประนีประนอมกัน แล้วในที่สุดนำไปสู่ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งขาดความสมบูรณ์ในแง่ของการสร้างระบบใหม่ที่แท้จริง ยิ่งไปกว่านั้นก็คือว่า เมื่อการที่จะยกร่างรัฐธรรมนูญแล้วจำเป็นจะต้องมีการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ คณะนักวิชาการกลุ่มนี้ขาดความมั่นใจว่าจะเกิดความสอดคล้อง กลัวการบิดเบือน กลัวการบิดเบือนที่ว่าพอบอกให้มีการออกกฎหมายแสดงทรัพย์สิน ก็ไปออกกฎหมายปกปิดทรัพย์สิน กลัวว่าถ้าจะออกกฎหมายเรื่องศาลปกครอง ก็ไปบิดเบือนความเป็นอิสระของศาลปกครอง เหล่านี้เป็นต้น นั่นคือเหตุผลว่าทำไมข้อเสนอประการแรกก็ต้องการผู้เชี่ยวชาญมาออกแบบทั้งระบบ ไม่ใช่เฉพาะรัฐธรรมนูญ แต่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

ประการที่ ๒ การที่จะดำเนินการปฏิรูปการเมืองดังกล่าว เมื่อมีกระบวนการพิชิตอย่างนี้ขึ้นมาแล้ว เขาก็ขอถอนอำนาจของรัฐสภา ตรงไปตรงมาครับ แล้วที่ท่านอาจารย์ชอมรได้กรุณาอภิปรายนั้น อย่าไปกล่าวหาว่าท่านดูถูกสถาบันหรืออะไรทั้งสิ้น ท่านพูดเพียงแต่ว่าหลักสำคัญก็คือว่าจะเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อย่างนี้ เขาก็วิตกกังวลว่าคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียจะทำได้หรือไม่ นั่นคือเหตุผลว่าทำไมการจะมีกรรมการร่างอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ มันจำเป็นจะต้องมอบอำนาจของรัฐสภาให้คนอื่นที่ไม่ใช่รัฐสภานั้นเป็นผู้ชี้ขาดด้วยว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เป็นการปฏิรูปการเมือง

ประเด็นที่ ๓ ก็คือว่าเมื่อถอดอำนาจจากรัฐสภาไปแล้ว ก็จำเป็นจะต้องหากระบวนการให้เกิดความชอบธรรมว่ารัฐธรรมนูญดังกล่าวนั้น เป็นรัฐธรรมนูญซึ่งเจ้าของอำนาจอธิปไตยจะให้ความเห็นชอบได้ นั่นก็คือกระบวนการของการลงประชามติ สารสำคัญของข้อเสนอมาตรา ๒๑๑ จึงมาจาก ๓ จุดนี้ครับ ไม่ใช่เรื่องยากเลยที่ใครจะทำความเข้าใจถ้าจะใช้เวลาสักนิด

แต่ว่าตลอดระยะเวลา ๑๐ เดือนที่ผ่านมา สิ่งที่ได้ดำเนินการไปนั้นไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในจุดนี้เลย หรือถ้าท่านเข้าใจก็หมายความว่ามีการบิดเบือนเจตนารมณ์และเป็นการหลอกลวงประชาชน ท่านประธานที่เคารพ ผมจำเป็นต้องพูดอย่างนี้เพราะอะไรครับ เพราะข้อเสนอมารตรา ๒๑๑ ของ คพป. นั้นตีพิมพ์เป็นเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร ตั้งแต่ก่อนมีการเลือกตั้งใครจะครบไปหาเสียงไปให้สัญญากับประชาชนว่า ถ้าได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วจะดำเนินการปฏิรูปการเมืองตามแนวทางของ คพป. ผมเน้นคำว่า ตามแนวทางของ คพป. ผมจำได้ครับ ผมเองก็ต้องหาเสียงเลือกตั้ง กระผมรู้ว่าข้อเสนอของ คพป. นั้นเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย พวกกระผมถึงไม่คิดจะไปปรับปากใครง่าย ๆ เพราะว่าถ้าปรับปากแล้วต้องทำ แต่ว่าเมื่อมีพรรคการเมืองกลุ่มหนึ่งแสดงท่าทีชัดเจนซึ่งหาเสียงว่าจะดำเนินการตามนี้ก็เกิดความคาดหวัง ซ้ำร้ายยิ่งกว่านั้นถ้าจะมาปฏิเสธว่า ในช่วงหาเสียงกำลังซุลมุนวุ่นวาย หลังการหาเสียงลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ เต็มหน้าหนังสือพิมพ์ ๑ หน้าว่าภารกิจเร่งด่วนต่อไปคือการปฏิรูปการเมืองตามแนวทางของ คพป. ผมซ้ำอีกครั้ง ตามแนวทางของ คพป. แต่เสร็จแล้วก็มาเขียนนโยบาย ตั้งแต่วันเขียนนโยบาย กระผมได้อภิปรายในรัฐสภาว่าเขียนอย่างนี้ผมรู้แล้วครับว่า นั่นคือการเริ่มต้นของการกระบวนการที่จะเบี่ยง ที่จะบิดเบือน ที่จะเดินถอยหลัง เพราะจากคำว่าตามแนวทางของ คพป. นั้น ท่านเปลี่ยนถ้อยคำทันทีเป็นโดยคำนึงถึงข้อเสนอของ คพป. กระผมทราบทันทีและผมพูดในวันนั้น หลักฐานปรากฏว่า เขียนอย่างนี้เท่ากับว่านโยบายมาตรา ๒๑๑ ปราศจากความเข้าใจปราศจากความหมาย ปราศจากจุดยืนและปราศจากความกล้าหาญโดยสิ้นเชิง แล้วก็เป็นอย่างที่ผมคาดหมาย กระบวนการของการที่จะมาบอกว่า จะพึงเฉพาะ คพป. ไม่ได้ ต้องฟังข้อเสนออื่น ต้องฟังกลุ่มอื่นก็เริ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผมพยายามไปค้นดูว่า จุดยืนของผู้นำรัฐบาลในเรื่องนี้เป็นอย่างไร ไม่เคยได้ยิน

หรือครับ เรื่องของสาระของการปฏิรูปการเมืองตรงนั้นก็ไม่ว่าจะหวังอยู่แล้ว เราซักถามท่านในวันแถลงนโยบาย ท่านก็ไม่ได้ตอบ จริง ๆ ท่านตอบมาเรื่องเดียวครับ ผมไปค้นดูแล้ว ท่านตอบว่า อย่างน้อยที่สุดเวลา มีการเลือกตั้งไม่ยากให้รัฐบาลรักษาการดูแลการเลือกตั้ง นำขึ้นชนครับ แต่ว่าเวลาทำไม่ทำอย่างที่สุด เพราะการเลือกตั้งซ่อมที่ผ่านมาที่สูงสุดหนึ่ง และอีกจุดหนึ่งก็คือ ถึงวันที่คณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองเขาเสนอกฎหมายตั้ง คณะกรรมการเลือกตั้งขึ้นมา ใครละครับในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เช่นความเห็นเข้าไปสู่คณะรัฐมนตรีว่า กระทรวงมหาดไทยยังต้องมีบทบาทอย่างนั้นอย่างนี้อยู่ กระผมก็ไม่ว่าอะไรครับ เพราะว่าผมทราบดีว่า คำพูดของแต่ละคนนั้น ความหมาย ความตั้งใจเวลาเปล่งวาจาออกไปนั้นคงจะไม่เหมือนกัน แต่ผมก็นั่งคิดต่อว่า เอาละครั้งนั้นอาจจะผิดพลาดไปถึง เผลอไป แต่ผมมองดูกระบวนการหลังจากนั้นก็ชัดเจนถึงเดือนตุลาคม เริ่มไป พูดที่ วปอ. ปฏิเสธแนวคิดของ คพป. แต่ว่าตอนหลังที่สุดถูกใจ ท่านก็ต้องบอกว่าเป็นการพูดโดยยังไม่ได้เรียบเรียงให้เป็นไปตามนโยบาย เป็นการพูดโดย บังเอิญ เป็นคำพูดโดยบังเอิญ น่าเสียใจนะครับว่า ความระมัดระวังในเรื่องต่าง ๆ นั้น ดูออกจะด้อยมาตรฐานเท่าที่ควร ทำอะไรหลายอย่างได้โดยบังเอิญ หลังจากนั้นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า เมื่อคณะกรรมการเริ่มทำงานใกล้จะเสร็จ สิ่งเดียวที่ท่านพยายามให้สัมภาษณ์ก็คือว่า รัฐบาลคงไม่ต้องรับผิดชอบก็ไม่ว่าอะไรกันครับ ฝ่ายค้านก็ไม่ประสงค์จะเอาเรื่องนี้มาเล่นการเมือง และในที่สุดเมื่อเดือนธันวาคม ในที่สุดถูกถามเรื่อง คพป. ถามเรื่องจดหมายที่ท่านเคยมีถึงนายแพทย์ประเวศ คำตอบประทับใจมากครับ ๑๕ ธันวาคม นายกรัฐมนตรีบอกว่า ผมจำไม่ได้ เพราะฉะนั้นไม่แปลกครับว่า ร่างที่เรามีอยู่ในมือวันนี้กับ คพป. คนละเรื่องกันโดยสิ้นเชิง คพป. ไปทำอะไรกับร่างของ คพป. ครับ คพป. หรือคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองของรัฐบาลพยายามอ้าง เรื่องหลักของการประนีประนอม ซึ่งอย่างที่ผมทราบแล้ว

นะครับ ความจริงไม่ใช่เรื่องของการประนีประนอม การปฏิรูปการเมือง
 ทำได้ ๒ อย่าง ทำโดยความมุ่งมั่นตั้งใจเจตนารมณ์ของสภาแห่งนี้ กับการ
 ที่จะยอมรับว่าเราทำไม่ได้ให้คนอื่นเขาไปทำ ผมพยายามครับ ผมและ
 พรรคร่วมฝ่ายค้าน สมาชิกทุกท่านเราพยายามครับ บอกรัฐสภาแห่งนี้พิสูจน์กัน
 ใหม่ที่เราทำได้นั้นคือเหตุผลว่าทำไมเมื่อเดือนกันยายนปีที่แล้ว เราเสนอ
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่งขึ้นมา เอาเลยครับตั้งองค์กรตรวจสอบนักการเมือง
 ตามแนวทางของ คอป. ใครทำผิดทางการเมืองต่าง ๆ จะซื้อเสียงจะ
 ถอนทุน มีกระบวนการพิเศษตรวจสอบพวกเรามาได้พวกเรารอออกได้ ยึดทรัพย์
 พวกเราได้ วันนั้นรัฐบาลปฏิเสธ ผมก็ไม่แน่ใจ เพราะว่าผมก็ฟังการอภิปราย
 ตลอด ไม่ทราบเหตุผลที่แท้จริงว่าคืออะไร หรือเป็นอย่างที่นักวิชาการเขา
 กล่าวหาเราตั้งแต่แรก ว่ากลัวกระทบผลประโยชน์ของพวกเราเอง ผมอาจ
 จะเข้าใจมากขึ้น หลังจากได้เห็นข้อมูลในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ ว่าทำไม
 ท่านถึงไม่รับร่างดังกล่าว แต่นั่นคือพยายามที่จะพิสูจน์ แต่เมื่อเราเองไม่
 สามารถพิสูจน์ตัวเองได้ว่ากล่าวให้เขาเข้ามาตรวจสอบอย่างนี้ จะหวังอำนาจ
 ไว้ทำไมครับ และทำไม คอป. ต้องมาทำอย่างนี้ละครับ คือตั้งกรรมการ
 ยกร่างห้ามมีคนนอกเข้ามา แต่เสร็จแล้วก็สงวนอำนาจในการชี้ขาดให้กลับมา
 อยู่ที่สภาอยู่ดี แล้วก็ใส่เรื่องประชามติเข้าไปให้มันดูคล้ายกับข้อเสนอการ
 ปฏิรูปการเมือง แต่มันไม่มีเหตุผลรองรับ มันไม่มีเหตุผลที่อธิบายได้ตามหลัก
 วิชาการ เช่นเดียวกับข้อเสนอของ คอป. ซึ่งจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
 ก็แล้วแต่ แต่อย่างน้อยมีตรรกะ มีเหตุผลรองรับและกระชั้น คอป. เสนอมา
 ก็เอาละครับ มีกรรมการที่มีความหลากหลายขึ้น แล้วก็ให้สภาพิจารณา
 ตอนแรกก็จะมาแยกแยะระหว่างผู้แทนฯ กับสมาชิกวุฒิสภา ให้นานับคะแนนกัน
 ครานั้นแล้วก็ไปลงประชามติกัน ก็มีข้อทักท้วงในรายละเอียดต่าง ๆ มากมาย
 แต่โดยสรุปก็เป็นอย่างที่ท่านสมาชิกวุฒิสภา คือท่านอาจารย์อมร ได้กล่าว
 ไปแล้วก็ถือว่า คนละเรื่องกับ คอป. คนละเรื่องกับมาตรา ๒๑๑ เพื่อปฏิรูป

การเมืองแล้วครับ แต่ว่าเพื่อนไม่พอหรือครับ คปภ. เขาเสนอมาอย่างไร คณะรัฐมนตรียังอุทธรณ์ไปแปลสารได้ ลงประชามติก็ไปแยกแยะให้มันเกิด ปัญหาความวุ่นวายยุ่งยาก ซึ่งกระผมจะได้กราบเรียนในรายละเอียดต่อไป

ในเรื่องของการพิจารณาเป็นรายมาตราเป็นประเด็น ๆ ไป แต่ทั้งหมดก็เกี่ยวกับการพิสูจน์ว่ามันไม่ได้เป็นอย่างที่ท่านโฆษณา มันไม่ได้เป็นอย่างที่เคยแสดง ความกล้าหาญว่าจะต้องมีการปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริง เพราะว่าไม่กล้าที่จะผ่องถ่ายอำนาจตรงนี้ออกไป ทำอะไรครึ่ง ๆ กลาง ๆ ไม่มีเหตุผลรองรับ มันไม่มีประโยชน์หรือครับ เหมือนอยากทำวิทยานิพนธ์แต่ไม่อยากค้นคว้า มันคิดวัตถุประสงค์ มันไม่ใช่สิ่งที่เป็นคำตอบให้สังคมได้ ผมอยากจะกราบเรียนว่า เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เราก็ต้องมาดูกันว่า ในร่างนี้มันเป็นปัญหาอย่างไร ท่านประธานที่เคารพครับ ในร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ท่านเสนอเข้ามา อย่างที่ผมกราบเรียนแล้วว่า โดยหลักการของมันนี้ มันไม่ใช่เรื่องการปฏิรูปการเมืองของ คปภ. ในเรื่องของกระบวนการของการร่างนั้น ท่านเพิ่มกรรมการจากผู้ที่เกี่ยวข้องมาเป็นผู้แทนสาขาอาชีพด้วย และกรรมการโดยตำแหน่งด้วย รวมทั้งสิ้น ๖๐ กว่าคน ผมก็ไม่ขัดข้องนะครับ ที่เราจะให้คนหรือประชาชนในวงกว้างมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องที่ดีครับ แต่ควรจะต้องแยกแยะว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ในรูปแบบไหนระดับไหนมีเหตุผลอะไรมารองรับ ความคิดเรื่องเอาผู้แทนสาขาอาชีพมา ผมยังไม่ลงรายละเอียด แต่ผมกราบเรียนว่า เวลาที่เขาคิดในเรื่องของผู้แทนสาขาอาชีพนั้นเขาคิดในแง่ของการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มแต่ละกลุ่ม ฉะนั้นสมมุติว่าเวลาท่านจัดทำงบประมาณ อย่างนี้สิครับ ควรให้ประชาชนแต่ละกลุ่มเขามีตัวแทนมีส่วนร่วมมาแสดงออก เกษตรกรจะได้รู้ว่างบประมาณเป็นประโยชน์แก่เขาอย่างไร ข้าราชการจะได้รู้ว่างบประมาณเป็นประโยชน์ต่อเขาอย่างไร หรือเช่นเดียวกับเรื่องนโยบาย เพราะฉะนั้นอย่างเช่นกรณีที่มีการแต่งตั้งวุฒิสภามีความหลากหลายมากขึ้น และมีตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ

เข้ามามากขึ้น นั่นเป็นเรื่องถูกต้องเป็นเรื่องที่ดี แต่กระบวนการของการจัดทำรัฐธรรมนูญนี้ เรากำลังจะพูดหรือว่ารัฐธรรมนูญสำหรับเกษตรกร เป็นแบบหนึ่ง สำหรับผู้ใช้แรงงานเป็นอีกแบบหนึ่ง สำหรับนักแสดงอิสระเป็นแบบหนึ่ง สำหรับนักบัญชีเป็นอีกอย่างหนึ่ง ไม่ได้ครบ เพราะผู้แทนสาขาอาชีพไม่อาจบอกได้เลยว่าตัวแทนอาชีพนั้น ๆ ประสงค์จะได้รัฐธรรมนูญแบบไหน มันไม่ใช่เรื่องของการมารักษาสถิติ แสดงให้เห็นว่าผลประโยชน์ของกลุ่มอยู่ตรงไหน ในเรื่องของนโยบายหรือเรื่องของงบประมาณที่ผมได้ยกตัวอย่างไปแล้วเหตุผลรองรับนั้นผมก็ไม่แน่ใจว่า ที่คัดเลือกกันมานั้นแล้ววงสัดส่วนนั้นเหมาะสมหรือไม่อย่างไร มีการใช้คำว่า แพทย์หรือสาธารณสุขถูกคิดหรืออย่างไรผมไม่ทราบ เพราะว่าผมก็ไม่ใช่มือเชี่ยวชาญภาษาไทย มีการแยกแยะบางอาชีพลงไปใบรายละเอียด บางอาชีพก็ไม่ได้แยกแยะ อย่างเช่นข้าราชการประจำ ๕ คน ความจริงถ้าคำนึงว่าข้าราชการประกอบไปด้วยทั้งข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการตุลาการ อัยการ ข้าราชการครู ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย มันก็จะชัดเจนยิ่งขึ้นว่าควรจะมีตัวแทนข้าราชการกลุ่มไหนอย่างไรบ้างในสัดส่วนเท่าไร อย่างที่ท่านสมาชิกบางท่านได้อภิปรายไปแล้ว ผู้แทนองค์กรทางศาสนา ๑ คน ทำไม ๑ ละครับ ในเมื่อรัฐธรรมนูญต้องรับรองสิทธิเสรีภาพในเรื่องการนับถือศาสนา เพราะชัดเจนอยู่แล้ว คนนับถือศาสนาในบ้านเมืองของเรามีมากกว่า ๑ ศาสนา มันไม่ถูกต้อง มันไร้เหตุผลรองรับโดยสิ้นเชิง แต่ทำกันขึ้นมาเพื่ออะไรนั้นผมจะได้กราบเรียนต่อไป ท่านประธานครับ เมื่อคณะกรรมการ ๖๗ คนร่างขึ้นมาแล้วอย่างที่ผมกราบเรียน ก็ไม่ได้มีอำนาจอย่างแท้จริงดังกลับมาที่สภา เพื่อให้ความเห็นชอบว่าจะเอาหรือไม่เอา แต่ทำเป็นรายมาตรา ตรงไหนที่เห็นชอบก็พักเอาไว้ รอไว้ ตรงไหนไม่เห็นชอบตั้งกรรมการขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง มาวินิจฉัยว่ามาตรานั้นมาตรานั้นมันเป็นรายละเอียดหรือเป็นสาระสำคัญ เพื่อที่จะได้มาพิจารณาต่อไปว่า จะลงประชามติในเรื่อง

นั้นหรือไม่ เรื่องนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน และกระผมก็เชื่อว่าเขียนกันอย่างนี้ไม่มีที่ไหนในโลกเขาทำกัน เพราะว่าการปฏิรูปการเมืองนั้นคือการปฏิรูประบบ ทุกอย่างต้องไปสอดคล้องกัน แต่ว่ากระบวนการหลังจากครั้งนี้เสี่ยงต่อการสร้างให้เกิดความขัดแย้งในตัวเองของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะออกมา เพราะบางหมวดบางมาตราผ่านบางหมวดบางมาตราไม่ผ่าน ที่ไม่ผ่านบางส่วนก็ต้องไปลงประชามติ บางส่วนก็มาบอกว่าแก้ไขในเรื่องถ้อยคำทำไมไม่จัดแสดงภาพ แสดงวิสัยทัศน์ล่ะครับ ว่าตรงไหนมันเป็นอย่างไร ผมถามหมวดสถาบันพระมหากษัตริย์สมควรไหมครับ มีประชามติ ผมถามว่าถ้าสมมุติว่าเราตกลงว่าจะมีการแบ่งแยกอำนาจ มันก็มาเกี่ยวพันถึงเรื่องอำนาจกรรมการ การเกี่ยวพันถึงเรื่องระบบการเลือกตั้งที่มีความเหมาะสม แยกกันได้ไหมครับ แต่ว่าถ้าไปอย่างนี้ หัวข้อย่างหนึ่ง ตรงกลางอย่างหนึ่งหางอย่างหนึ่ง แล้วเราจะหวังว่าจะมีระบบการเมืองที่ดีขึ้นได้อย่างไร ท่านประธานครับ พอไปลงประชามติแล้วก็ยังต้องกลับมา กลับมาดูครับ ต้องมาแก้ไขให้เป็นไปตามความเห็นของการแสดงประชามติ แต่ว่าเสร็จแล้วกระบวนการก็ไม่สมบูรณ์ด้วยครับ พอไปถึงมาตรา ๒๑๑ เศรษฐพร ศวรสองบอกให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่าง โดยให้พิจารณาเฉพาะมาตราที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราให้อีกต้องตามผลของประชามติ แล้วบอกให้การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบถือเอาเสียงข้างมาก เป็นประมาณแต่ไม่บอกครับว่าถ้าไม่เห็นชอบเกิดอะไรขึ้น ทำกระบวนการให้สลับซับซ้อน ทำเรื่องง่ายเป็นเรื่องยากและคิดเพี้ยนไปจากวัตถุประสงค์เพื่ออะไร ท่านประธานครับ นอกจากนั้นแล้วยังมีความไม่สอดคล้องอีกหลายจุด ในมาตราเดียวกันในวรรคแรก เวลาออกเสียงประชามติแล้ว สมมุติประชาชนเขาไม่รับมาตราใด กรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการพิจารณาแก้ไขให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทำให้ยังกบอยู่ในขณะนั้น แล้วรู้ได้อย่างไรว่า มาตรานั้น

ในฉบับที่ใช้บังคับอยู่ อยู่ในขณะนั้นจะสอดคล้องกับร่างใหม่ที่จะจัดทำขึ้นมาปราศจาก
 เหตุผล ปราศจากภาพรวมวิสัยทัศน์โดยสิ้นเชิงว่า ที่ทำกันขึ้นมานี้จะนำ
 บ้านเมืองไปสู่จุดไหนอย่างไร ผมกราบเรียนท่านประธานครับว่ากระบวนการ
 ทั้งหมดที่สลับซับซ้อน จะรีบจะเร่งอะไรอย่างไรก็ยากที่จะทำให้เสร็จได้
 เร็ว เฉพาะเรื่องของการคัดเลือกตัวแทนมาเป็นกรรมการการอิสระที่
 เกี่ยวข้องในช่วงแรกก็ใช้เวลาอาจจะเป็นเดือนหรือ ๒ เดือน และการร่าง
 รัฐธรรมนูญถ้าจะมีการปฏิรูปใช้เวลาสั้น ๆ ไม่ได้หรือครับ ถ้าแก้ไขเล็ก ๆ
 น้อย ๆ บิบบตรงนั้น นวดตรงนี้ทำได้ ให้เร็ว แต่ถ้าจะปฏิรูปกันจริง ๆ ก็คง
 จะเป็นเวลาเป็นปีขึ้นไป เสร็จแล้วต้องมาใช้เวลาของสภาพิจารณาเป็นราย
 มาตรา ครั้งแรกอภิปราย ครั้งที่ ๒ ลงคะแนน และตรงนี้ก็เปลี่ยนหลักจาก
 การพิจารณากฎหมายโดยทั่วไปคือพวกเราแปรรูปไม่ได้ ให้ความเห็นชอบ
 หรือไม่ให้ความเห็นชอบเท่านั้น และการออกเสียงลงคะแนนก็ไม่ใช่ว่าเหมือนใน
 รัฐธรรมนูญ หลักของรัฐธรรมนูญเดิมว่าเรื่องสำคัญ ๆ อย่างนี้ต้องขานชื่อ ซึ่ง
 ท่านก็มีเหตุผลว่าจะประหยัดเวลา เพราะท่านไปสร้างกระบวนการที่สับสน
 รุนวายซับซ้อนขึ้นมาเอง นี่เป็นตัวอย่างว่าเงื่อนไขเวลาคงยาวนานเหลือเกิน
 และยิ่งเอื้อมท่านก็ไปเขียนไว้ว่า กระบวนการทั้งหมดนั้นต้องสิ้นสุดลงในกรณี
 ที่สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ เพราะฉะนั้นผมถึงกราบเรียนว่าผมอ่านดูร่าง
 รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้แล้วผมก็สลดใจ เพราะ ๑๐ เดือนที่ผ่านมา
 เป็น ๑๐ เดือนของการสร้างความสับสน และการทำลายความหมายที่แท้จริง
 ของการปฏิรูปการเมือง ร่างฉบับนี้เป็นการซื้อเวลาต่อไป เป็นการสร้าง
 ความสับสน เป็นการลดกระแสที่ท่านทำมาทั้งหมดไม่ได้เป็นคำตอบว่า
 บ้านเมืองจะดีขึ้นอย่างไร ที่ท่านทำมาทั้งหมดคือทำอะไรไม่ให้ถูกค่า
 เพราะไปสัญญาเอาไว้แล้วไม่ยอมทำ การซื้อเวลาตรงนี้ การที่อ้างการมี
 ส่วนร่วมต่าง ๆ นั้น เพื่อลดกระแสเพื่อหาแนวร่วม แต่กระผมถามว่า ถ้า

ประชาชนเขาไม่ได้ต้องการเท่านั้นละ ถึงเขาต้องการระบบที่เขามีความ
 มั่นใจในความสุขจิตเสียที ระบบที่มีประสิทธิภาพวิธีที่สร้างผู้นำที่สง่างาม ที่มี
 เกียรติภูมิ ที่ไม่ใช่แค่รูปแต่เฉพาะกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร
 แต่คำนึงถึงเจตนารมณ์ถึงจิตสำนึกถึงจริยธรรมด้วย เขาจะได้สิ่งเหล่านี้
 ไหมครับ แล้วถ้าเราทอดเวลาไปอีกปีกว่า ๆ แล้วสิ่งเหล่านี้ก็ไม่เกิดขึ้น
 อะไรจะเกิดขึ้นในสังคม ท่านให้สัญญากับประชาชน ท่านสร้างความหวัง
 กับเขาแล้ว ท่านไม่พร้อมจะให้เขา ท่านก็ลากทุกคนทุกส่วนของสังคม
 เข้าไปอยู่ในกระบวนการนี้ต้องการให้คนอื่นทำไปด้วยอย่างนั้นใช่ไหม ถึง
 ที่สุดรัฐธรรมนูญออกมาไม่ปฏิรูปการเมืองท่านก็อ้างได้ใช่ไหมว่า ประชาชน
 มีส่วนร่วมแล้วตามสาขาอาชีพต่าง ๆ มีส่วนร่วมแล้วในการลงประชามติ
 ทั้ง ๆ ที่อำนาจจริง ๆ ในการที่จะเปลี่ยนแปลงชนิดที่เรียกว่าเป็นการ
 ปฏิรูปการเมืองนั้น ท่านไม่ได้ให้อำนาจคนเหล่านั้น ถึงเวลานั้นท่านบอก
 ได้แล้วใช่ไหมว่า หันไปแล้วจากรัฐบาล เป็นเรื่องของรัฐสภา ก็คงจะ
 ต้องการเพียงเท่านั้น ท่านประธานที่เคารพ อย่างเสียครับ เวลานี้
 บ้านเมืองมาถึงจุดซึ่งต้องใช้ความกล้าหาญกันแล้ว กระผมเองนั้นอภิปราย
 อย่างนี้ก็อึดอัด เพราะว่าถึงเวลาลงคะแนนก็ตัดสินใจลำบาก ความจริงพวก
 กระผมในşikฝ่ายค้านพยายามแล้ว พยายามให้โอกาสรัฐสภาแห่งนี้พิสูจน์
 เกียรติภูมิของตัวเอง เมื่อครั้งที่เสนอร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นได้ชัดว่า ลดทอน
 อำนาจพวกเรา แล้วท่านปฏิเสธ แล้วผมรู้ว่าเพื่อนฝ่ายค้านเสนออะไรมาอีก
 ท่านก็ปฏิเสธทั้งสิ้น เพียงเพราะฝ่ายค้านเสนอ แต่ว่าถ้าในวันนี้ร่างฉบับนี้
 ไม่ผ่าน สภาทั้งสภาก็ไม่มีคำตอบให้สังคมเหมือนกันว่า สิ่งที่ดีกว่าที่เป็นอยู่วันนี้
 จะมาอย่างไร ก็ไม่เป็นไร พวกผมไม่ต้องการเอาเรื่องนี้มาเล่นการเมือง
 พวกผมไม่ต้องการขัดขวางการปฏิรูปการเมือง ผมเพียงแต่ชี้ทั้งหมดให้เห็นว่า
 ถ้าออกไปอย่างนี้ไม่ปฏิรูปการเมือง แต่ผมต้องสู้ต่อไปในวิถีทางตามอำนาจ
 หน้าที่ตามกระบวนการที่พวกผมจะทำได้ ท่านประธานที่เคารพ ในระหว่างที่

เหตุการณ์การต่อสู้ถ้าจะมีต่อไปจะเกิดขึ้นนั้น กระผมขออย่างเดียว อย่าเอาเรื่องนี้เล่นการเมือง อย่าเอาเรื่องนี้เป็นข้ออ้างเวลาที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน คิดจะเสนอปรับปรุงร่างแก้ไขบางมาตรา เพื่อจัดการซื้อเสียง แล้วอ้างว่า อย่าเลย รอร่างที่กำลังจะออกมา กระผมขอได้ไหมครับว่าท่านจะครับ ต่อจากนี้อ้างเรื่องนี้เป็นงานใหญ่ เพราะฉะนั้นรัฐบาลแสดงความรับผิดชอบในเรื่องใด ๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นผิด ทำชั่ว ทำเลวอย่างไร มิฉะนั้นก็ถือว่าเป็นการแบล็กเมล์ (Blackmail) ทางการเมือง เป็นการยึดเอาเรื่องอย่างนี้มาอ้าง งานใหญ่รออยู่ข้างหน้า วันนี้เปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น ถ้าท่านรับปากอย่างนี้ พวกกระผมในอีกฝ่ายค้านยินดีให้ความร่วมมือ แต่ต้องแก้ไข แต่ต้องสารภาพ ต้องยอมรับความจริง มีเวลาทบทวนครับ ดัดจิตใจเสียเถอะครับว่าอย่าจะถอนอันนี้กลับไปทำให้สมบูรณ์หรืออย่าจะขอผ่านไปแต่ให้คำรับรองว่า ในวาระที่ ๒ วาระที่ ๓ มาปฏิรูปการเมืองอย่างจริงจัง ตามเจตนารมณ์ ตามความหมายของมันที่ควรจะเป็น มากกว่าเป็นเรื่องของการเอาเรื่องนี้ไปขู่คะแนนเสียงเขา มา แล้วก็พยายามขว้างให้มันพ้นคอ ขว้างอย่างไรไม่พ้นหรอกครับ เพราะว่าถึงวันนี้แล้วสังคม สาธารณชนจับตามองอยู่พวกกระผมพร้อมครับถ้าท่านพร้อมที่จะปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริง ขอขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภา ได้กลับมายืนบัลลังก์ ดำเนินการประชุมต่อไป)

ประธานรัฐสภา : คุณอดิศร เพียงเกษ

นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : ขอรบกวนเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาผู้ทรงเกียรติ กระผม อดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น สังกัดพรรคนำไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานสภาที่เคารพ ณ สภาแห่งนี้

คงเห็นร่วมกันและเห็นตรงกันว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายใดจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ ผมมองไปทางซีกฝ่ายวุฒิฯ ผมรู้สึกเงินจะครบชุดรัฐธรรมนูญครั้งใด เพราะมองไปหลายคนเคยสอนผมมาที่คณะนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ธรรมคาทรีรับระบอบประชาธิปไตย อาจารย์ต้องตามมาหักคะแนนถึงที่ประชุมสภาแห่งนี้ ลูกศิษย์กับอาจารย์คงเห็นไม่ตรงกันบ้างก็คงจะไม่ใช้สิ่งที่เสียหายอะไร ผมจำได้ว่าท่านอาจารย์หลายคนสอนผมว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญนี้สูงสุดจริง ๆ และเป็นกฎหมายที่แก้ไขยาก แก้ไขไม่ง่าย ๆ เหมือนกฎหมายธรรมดาหลาย ๆ ฉบับที่เราทำกัน ยกเว้นกฎหมายตุลาการนั้นค่อนข้างจะยากหน่อย ท่านประธานครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องหลักการที่เราเห็นด้วยทุกท่าน จะมาแก้ไขเล่น ๆ นั้นไม่ได้ จึงเชิญท่านวุฒิฯ และท่านผู้แทนฯ มาประชุมร่วมกัน ซึ่งเรียกว่า ประชุมรัฐสภานี้แหละครับ แม้ใหญ่ศรีผมจะได้เข้าใจด้วยว่าประชุมรัฐสภานี้คืออะไร ท่านประธานครับ ประเทศไทยของเราก็เปลี่ยนแปลงการปกครองมา รู้เท่ากัน นั่งอยู่ตรงนี้ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ผมเป็นลมอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ ไปอยู่ที่ไหนก็ยังไม่ได้เกิด ผมจำได้ว่านักวิชาการนักเรียนนอกในขณะนั้น ก็พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศให้เป็นระบอบประชาธิปไตย ให้สอดคล้องสมกับอารยประเทศที่ตนเองไปเรียนหนังสือมา ผมขออนุญาตชมเชยและยกย่องสฤติบุรุษอาวุโสของผม ท่านปรีดี พนมยงค์ พุดเรื่องประชาธิปไตยไม่พุดถึง ท่านไม่ได้หอรอกครับ ท่านเป็นคนวางพื้นฐานในการเขียนรัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับแรก เป็นมันสมองของคณะราษฎร ไม่ว่าจะคิดจะถูกคือนั่นก็เป็นเรื่องธรรมดา เพราะมันไม่เคยมีประชาธิปไตยในเมืองไทย นี่คือการวิพากษ์วิจารณ์เราคงจะต้องเข้าใจร่วมกัน ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ การแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นเรื่องใหญ่ไม่ใช่เรื่องเล่น ไม่ใช่เรื่องทำเล่น ๆ เพราะมันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

ตั้งที่ผมกราบเรียน รัฐบาลชุดนี้พรรคนำไทยเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล ๑ ใน ๑ พรรคร่วมรัฐบาล ผมเองได้รับฉันทานุมัติจากพรรคนำไทยให้ไปเป็นคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองพร้อมกับ รศ.โท กุเทพ ไสกระจ่าง ก็ไปนั่งประชุมร่วมกับเพื่อนรักของผม คือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านโกศล พลกุล เรียนมาจากอาจารย์เดียวกัน ไปประชุมกันก็มีดารานำเก่าทั้งนั้น นักวิชาการ นักการเมืองไปคุยกันหอบเป็นตั้ง ๆ กพป. เอาไป ๑๕ เล่ม เล่มหนึ่งของศาสตราจารย์อมร จันทรมบูรณ์ ผมอ่าน ๑๐ ครั้งแล้วยังงงเลย งงมาก เพราะล่อจิก อะไรก็ไม่ทราบเออะเอะ ผมก็พยายามถอดความอ่านทีละหน้า ๆ เมื่อคืนเกือบไม่ได้หลับได้นอน อ่านแล้วงง ตื่นมาขังงงอยู่ มาฟังท่านพูดก็ยิ่งเพิ่มเข้าไปอีก ท่านประธานรัฐสภา ความคิดเห็นของนักวิชาการ นักกฎหมายมหาชน นักรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อบ้านต่อเมือง แต่ผมคิดว่าในการที่รัฐมนตรีหรือรัฐบาลชุดนี้ได้ปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐบาลที่บอกว่าจะทำการในข้อที่ ๑.๑.๒ สนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยและองค์กรประชาธิปไตยอื่น คำนึงนะครับ เข้าใจว่าคำนึงหรือไม่ ก็ขอเขาก็ได้ ไม่เอาก็ได้ ต้องตั้งใจ ตั้งสติให้ดีเสียก่อน เอามาไม่หมดก็อย่าว่ากัน หรือเอามาหมดก็อย่าว่ากัน ห้ามบอกว่าไปลอกเลียนแบบ เพราะเป็นคำปึงเฉย ๆ ท่านประธาน ผมคิดว่าวันนี้เป็นก้าวที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย เป็นก้าวสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาจาก รสช. ไม่มีใครปฏิเสธ ปี ๒๕๖๔ ก็แก้ไขกันมาทั้งฉบับครั้งหนึ่งแล้วจำได้ไหม แก้ไขมาทั้งฉบับมาครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการฯ ขวณ หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ผมจะไม่อ่านเหตุผลในการแก้ไข รัฐธรรมนูญแก้ไขได้ทั้งนั้นแหละครับ แต่มันแก้ไข

ยากเท่านั้นเอง มีฉบับเดียวแก้มไม่ได้ครับท่านประธาน ท่านประธานไปถนนราชดำเนินอยู่บนพານมันแก้มไม่ได้ ครบนั่นมันแก้มไม่ได้จริง ๆ ที่อื่นแก้มได้หมดท่าน สภาแห่งนี้ต้องมาร่วมใจกัน อย่าว่าอย่างโน้นอย่าว่าอย่างนี้เลย ผมรับฟังข้อคิดเห็น วันนี้หลักทรงจริง ๆ ผมต้องเรียนประธานรัฐสภาให้ทราบ เพื่อก่อนประชาชนจะได้เข้าใจว่า วันนี้แก้หลักการ ๒ ประการ ๑. เพิ่มเติมนบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ๒. เพิ่มเติมนบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมร่วมกันของรัฐสภา หลักการมีอยู่ ๒ ประการ จะเห็นด้วยไม่เห็นด้วยเป็นสิทธิของสมาชิกรัฐสภา ไม่สามารถที่จะไปข่มขืนใจให้ท่านยกมือหรือไม่ยกมือได้ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องของชาติบ้านเมืองจริง ๆ รัฐธรรมนูญในผู้กันมาโดยตลอด ผมเกิดในยุค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ หลายท่านที่เมื่อผู้ที่นี่ ก็ต่อสู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญตัวนี้แหละครับ อัมहाตายจากกันไม่รู้จักทำอะไร จับเข้าคุกเข้าตะรางก็เพราะรัฐธรรมนูญนี้แหละครับ ปี ๒๕๑๘ ก็รัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๘ ก็รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๓๘ ก็รัฐธรรมนูญ วันนี้ก็รัฐธรรมนูญอีก วีรชนหลายร้อยหลายพันคนเขาพลีชีพเพื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อนักวิชาการจะได้มีความสุข เพื่อสมาชิกรัฐสภาจะได้มีความสุขแก่ใจกัน ท่านประธาน ผมคิดว่าเหตุผลที่ทางรัฐบาลเสนอนั้น เราต้องทำใจเสียหน่อย ถึงแม้จะไม่เห็นด้วยต้องอ่านเหตุผลให้ชัดเจนให้ประชาชนเข้าใจว่า ปีหนึ่งโดยที่เป็นการสมควรจัดให้มีวิธีการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง นี่คือเหตุผลของร่างกฎหมายฉบับนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิรูปการเมือง ส่วนใครจะบอกว่าไม่ใช่ปฏิรูปเป็นสิทธิของท่าน แต่ผมคิดว่านี่แหละคือการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปนี้ผมไม่ได้คิดว่ามันแปลมาจากอะไรภาษาอังกฤษ ผมก็ไม่ได้เพราะอาจารย์ฮิดคินไปหมดแล้ว คงจะแปลมาจากรีฟอร์ม (Reform) คือทำให้มันดีขึ้นอะไรก็ได้ ผมเดี๋ยวนี้เป็นประธานคณะกรรมการการร่างข้อบังคับของสภา กำลังจะพัฒนาระบบประชาธิปไตย

เหมือนกัน เป็นการปฏิรูปการเมืองเหมือนกัน จะทำให้มีคณะกรรมการธิการ
 สามัญพิจารณากฎหมายงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภาผู้แทนราษฎร จะ
 ให้มีคณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และสื่อสารมวลชน จะให้มีคณะ
 กรรมการธิการสามัญประสานงานองค์กรเอกชน อย่างนี้ผมไปเอามาจากไหน
 ผมไปเอามาจากคำราชอง คพป. คพป. เป็นคนเสนอว่ามันน่าจะมี ๓ - ๔
 อย่างนี้ ผมก็ไปเอามา ภาษาอีสานว่าไปหอยมา ไปขโมยมาเลย โดยไม่ได้
 บอกท่านประเวศ วะสี นี่ก็คล้ายเหมือนกัน ทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเกิดขึ้นใน
 เมืองไทยพัฒนาให้ดีขึ้นล้วนแต่เป็นการปฏิรูปทางการเมือง ความเข้าใจผม
 เป็นอย่างนั้น เหตุผลประการที่ ๒ ให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
 ประกอบด้วยบุคคลหลายสาขาอาชีพเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มี
 เสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อที่ ๓ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม
 ในการอนุมัติรัฐธรรมนูญโดยการแสดงประชามติ นี่เป็นหลักการใหม่
 ประชาชนผมไม่เคยอนุมัติอะไรเลย ไปที่ที่ว่าการอำเภอก็ไปนั่งรออยู่นั้นแหละ
 ครับ คราวนี้จะได้มีสิทธิอนุมัติ กล้ามจะได้ใหญ่ขึ้นบ้างแล้ว ผมก็คิดว่าเป็น
 การดี แต่ว่าจะอนุมัติอย่างไรนั้นเป็นขั้นตอนในชั้นคณะกรรมการวิสามัญ ถ้า
 ไม่เห็นด้วยไปแก้ไขกัน ผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า ร่างของรัฐบาลชุดนี้
 ไม่ได้สมบูรณ์แบบ ไม่ได้สมบูรณ์แบบ ผมขอกราบเรียนว่า เมื่อรัฐมนตรีร่าง
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้เสร็จเรียบร้อย ส่งไปให้กฤษฎีกาเพื่อจะแสดงความคิดเห็น
 ท่านทราบไหมว่ากฤษฎีกาเห็นเป็นอย่างไร กฤษฎีกาไม่เห็นด้วยเยอะแยะเลย
 เยอะแยะ ผมขอกราบเรียนว่ากฤษฎีกาตั้งคณะกรรมการร่างกฎหมายคณะ
 พิเศษขึ้นมา วันนี้ถ้าพูดตามจริง ตามความเป็นกลางทางการเมือง ท่านที่เป็น
 ประธานวุฒิสภาคนหนึ่งเป็นประธานไม่ได้หรอกครับ เพราะท่านเป็นคณะ
 กรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษกับนี้ ขออนุญาตครับ ท่านสมภพ โทตะกิตย
 อาจารย์ผมสอนกฎหมายรัฐธรรมนูญมา กดคะแนนนำคุณ ผมได้ ๖๓ แต้ม

ตอบเท่าไรก็ได้แค่นั้น ท่านเป็นประธาน ท่านมีชัย อุทพันธุ์ ขอประทานเอ่ยชื่อ
 ท่านไพศาล กุมาลย์วิสิฐ ท่านไพสิฐ พิพัฒน์กุล ท่านวิญญู เครืองาม ท่าน
 อักขราทร จุฬารัตน ท่านอารีย์ วงศ์อารยะ ท่านเหล่านี้เป็นคณะกรรมการ
 พิเศษตรวจสอบร่างของคณะรัฐมนตรี มีหลายสิ่งหลายประการที่ไม่เห็นด้วย
 เพราะรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไปขอเรื่องว่ารัฐบาลจะเอาอย่างนี้
 ปลอมให้เป็นเรื่องของรัฐสภาเสียก่อนไปแก้ไขกัน ท่านประธานครับ ถ้าท่าน
 ประธานวุฒิสภาไปนั่งตรงนั้นกลัวว่าจะไม่เป็นกลาง เพราะท่านได้แสดงความ
 คิดเห็นชัดเจนอยู่ตรงนี้ แล้วก็เป็นเอกสาร เพื่อว่าคนไหนไม่เห็นด้วยกับท่าน
 ท่านจะบอกให้นั่งลงเสีย ท่านไม่ชี้ให้พูดจะทำอย่างไร อย่างเช่นกรณีที่ท่าน
 วิพากษ์วิจารณ์ว่า หากประธานรัฐสภาไปเป็นประธานของบุคคลสาขาอาชีพ
 ต่าง ๆ ประธานรัฐสภาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ นี่ท่านบอกอย่างนี้ในนี้ กลัวจะ
 ขาดความเป็นกลาง จะเป็นการไม่ไว้วางใจประธานรัฐสภา มันก็มีเหตุผล
 เหมือนกัน นี่คือการคิดเห็น นี่คือข้อคิดเห็นหลากหลายของทุกสาขาอาชีพที่
 เกิดขึ้นในประเทศไทย เราคิดว่าในวันนี้เรามาตั้งคณะกรรมการวิสามัญ
 ขึ้นมา ๑ คณะ วุฒิสภาเอาไปก็คน ผู้แทนฯ เอาไปก็คนก็แล้วแต่อัตราส่วนตาม
 กฎหมายรัฐธรรมนูญจะกำหนด แล้วไปทำหน้าที่กันเวลาจะหันหรือไม่ต้องไป
 แก้ไข ณ จุดนั้น ผมอยากผลักดันนี้ไปให้พี่น้องประชาชนได้มีโอกาสได้แสดง
 ความคิดเห็น การที่จะไปสู่ประชาคมติ ถ้าเราทั้งหมดไม่สามัคคีกันไปไม่ได้
 หรือครับ ถ้าเราไม่เห็นด้วย ด้วยกันทุกประเด็นไปไม่ได้ ไปสู่ประชาชน
 ไม่ได้เลย เพราะว่ามันถือเอาไว้ทั้งหมด แต่หากไม่เห็นชอบฟ้องต้องกัน
 ธรรมดาก็ต้องไปสู่ที่น้องประชาชนในการที่จะลงประชามติ ซึ่งเป็นครั้งแรก
 ซึ่งผมไม่มั่นใจเลยว่าพี่น้องประชาชนผมนี้จะลงประชามติอย่างไร ในการไป
 หาเสียงต้องยอมรับว่าดอกบัวมี ๔ ดอก บางดอกบาน บางดอกอยู่ที่ได้คม
 มันก็เรื่องธรรมดา ประชาธิปไตยบ้านเมืองเราไม่ได้เป็นเหมือนฝรั่งเศส

ไม่ได้เหมือนอังกฤษ ผมไม่เคยไปหรอกครับ ผมอ่านหนังสือเอา ผมอ่านเขา ประเทศไทยเรานี้ ๖๔ ปีประชาธิปไตยมีการปฏิวัติ รัฐประหาร ก่อการกบฏ ๒๘ ครั้ง สำเร็จบ้าง ไม่สำเร็จบ้าง มีชีวิตประชาธิปไตยผู้แทนราษฎรไม่เกิน ๑๓ ปี จะเอาอะไรอีกละครับ ผมก็หันล้มหน้าไปหมด เพื่อนฝูงอยู่ข้างหน้านี้ ก็ไปเพิ่งมาเหมือนกัน ผมขอยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ก็เป็นการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะเดี๋ยวนี้คอมมิวนิสต์นั่งอยู่ข้างหน้าผมนี้ครับ มาอยู่ที่ไหนหมด แล้ว อย่างนี้เป็นต้น เพราะการพัฒนาประชาธิปไตยก็เช่นกัน ไม่ใช่เรื่องเล่น กฎหมายรัฐธรรมนูญต้องการให้พี่น้องประชาชนเข้าใจว่า ผู้แทนฯ เลือกไปแล้วทำไมไม่พูดแค่เฉพาะรัฐธรรมนูญ ทำไมไม่พูดเรื่องราคามันสำปะหลัง ทำไมไม่พูดเรื่องโน้นเรื่องนี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตเกษตรกร ผมต้องชี้แจงให้พี่น้องประชาชนทราบว่า นี่เรากำลังวางหลักการทั้งหมดของระบอบประชาธิปไตย ต้องมีการเมือง การเมืองมองไม่เหมือนกัน องค์การประชาธิปไตยอื่น ๆ อาจจะมองไม่เหมือนบุคคลที่นั่งอยู่ตรงนี้ เขาบอกว่าประชาธิปไตยนั้นประกอบไปด้วยหลักการ ๕ ประการ อย่างนี้เป็นต้น องค์การที่ประชาธิปไตย เขาใช้คำว่าวิถีประชาธิปไตยด้วยซ้ำ เขาบอก ๑. ต้องมีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน อย่างนี้เราค้านเขาไหมครับ เป็นของปวงชน ไม่ใช่มาจากปวงชน เดี่ยวนี้เรามาจากเขา เอาชนชั้นผูกขาดชนชั้นโคชนชั้นหนึ่งกุมเศรษฐกิจ ไปเลือกผู้แทนฯ มา เราก็มาสวมักดิ์เขา อันนี้ก็ไปแก้สิทธิ์ อำนาจอธิปไตยต้องเป็นของปวงชนเสียก่อน ๒. เรื่องเสรีภาพบุคคล ย่อมมีเสรีภาพอย่างไรก็ว่ากันไป ๓. เรื่องความเสมอภาคทางกฎหมายจะเอากันอย่างไร ๔. หลักกฎหมาย มาตรฐานของกฎหมายจะเอากันอย่างไร และ ๕. รัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง สมาชิกรัฐสภาจะมาจากการเลือกตั้ง จะเอาอย่างไร จะซื้อเสียง ไม่ซื้อเสียงอย่างไร ต้องคิดสิครับ กฎหมายต่าง ๆ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายก-

รัฐมนตรีก็ทำงานนามรุ่งهامคำ มีชีท (Sheet) ตารางเลยว่า เราจะทำอะไรบ้าง ไปทำอะไรบ้างครับ จะต้องอย่างน้อย ๑๒ เรื่อง ที่จะต้องพัฒนา ออกกฎหมายลูกให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ๑. ขอยกตัวอย่างครับ ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน มอบให้สำนักงานกฤษฎีกา มอบให้กระทรวงกลาโหม ไปตรวจสอบแก้ไขข้อบังคับว่า โรงเรียนทหารเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องหรือไม่ เคียวนี่ผู้หญิงก็เป็นนายพลได้แล้ว อย่างนี้เป็นต้นครับ

๒. การให้ประกันผู้ต้องหาจะเอาอย่างไร ๓. การจับ การค้น จะเอาอย่างไร ผู้ต้องหาสิทธิพบทนายอย่างไร การห้ามปิดโรงพิมพ์เป็นอย่างไรรู้สึกว่าได้รับการศึกษาอย่างไร ศาลปกครองเป็นอย่างไร สิทธิข้อมูลข่าวสารซึ่งสภาเราถือกฎหมายอยู่เรื่อย ๆ ท่านประธานครับ อย่างนี้เป็นการพัฒนาประชาธิปไตย เป็นการปฏิรูปฯ ผมยังแย้งท่านรัฐมนตรีเลยว่า ท่านประธานครับ เมื่อไรกฎหมายศาลปกครองจะออกมา ผมเรียนมาตั้งแต่ ๓๐ ปี อาจารย์บางคนตายไปแล้ว เช่น คอเคอร์หยุด แสงอุทัย ตายไปแล้วครับ สอนมา กับมือเลย เคียวนี่ศาลปกครองก็ยังไม่คลอดกัน เพราะฉะนั้นรัฐบาลชุดนี้แหละครับ ส่วนนายฯ จะเป็นต่อหรือไม่อีกเรื่องหนึ่ง แต่ห้ามยุบสถานะครับ เปลี่ยนกันไปเปลี่ยนกันมาไม่เป็นไร ก็ทำเรื่องทางการเมืองการเมืองกันไป ผมอยากให้รัฐบาลหรือรัฐบาลชุดนี้ทำหน้าที่จริง ๆ ท่านประธานรัฐสภาครับ ผมเคารพความคิดเห็นของ คพป. ผมอ่านแล้วอ่านอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์อมร ก็สอนผมมา กฎหมายปกครองนั้นโดยตรงเลยครับ จากธรรมศาสตร์ ผมก็พยายามอ่านท่าน ท่านไม่ไว้วางใจ ส.ส. กับวุฒิสภา เพราะมีส่วนได้เสีย อันนี้ท่านเขียนของท่านไป องค์ประกอบของท่านนะครับ มาตรา ๒๑๑ ของท่าน ท่านจะตั้งคณะกรรมการพิเศษขึ้นมาถวายรัฐธรรมนูญแห่งชาติให้มีผู้นำทางการเมืองระดับชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ได้แก่

ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากอดีตนายกรัฐมนตรี อดีตนายกรัฐมนตรี เดียวนี้มีอยู่ ๑๐ คน มีชาติชาย ชุณหะวัณ มีชวน หลีกภัย มีเสนาธิปไตย มีเกรียงศักดิ์ มีธานินทร์ มีอำนาจ มีเปรม มีสุจินดา อีกคนผมอ่านไม่ออกครับ ๑๐ คน ท่านก็จะให้พวกนี้เป็นกรรมการ ผมว่ามันก็แทบไปหม่อมเสนาธิปไตย โทษนะครับ ท่านก็แก่แล้ว ท่านจะมาได้อย่างไร อย่างนี้ผมไม่เห็นด้วย ท่านก็ต้องยอมรับความคิดเห็นของผม ต่อไปกรรมการผู้เชี่ยวชาญได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ผู้นำทางการเมือง นายคช นั้นคัดเลือกมาจากบัญชีรายชื่อซึ่งคณะกรรมการในมหาวิทยาลัยจัดทำขึ้น ก็มีบางคนแย้งว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยไปบ้านนอกเหมือนผมไหม สอนจนแต่อยู่ในห้อง จะรู้อะไรมากมาย ก็มีสิทธิแย้งได้ครับ เพื่อนผมก็เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเอะอะแอะ ก็รู้ พอมาเจอผมพูดแต่เรื่องกฎหมายอาญาอย่างเดียว พูดแต่เรื่องศาลฎีกาอย่างเดียว ไม่ได้พูดถึงพี่น้องประชาชนอย่างไร อันนี้ความคิดเห็นอาจจะขัดแย้งกันได้

๑ ที่ปรึกษาของผู้นำทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้าน คล้าย ๆ กัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตาม คพป. วิจารณ์ได้ แต่ไม่มีสิทธิที่จะมาอภิปรายมือ ไม่ไว้ว่างใจตรงนี้เลย แต่ คพป. ต้องการให้หลาย ๆ สาขาอาชีพมารวมกัน แม้ว่าจะมีข้อบกพร่องบ้าง ไปแก้ไขกันสิครับ จะเอาครูก็คน เอาทนายความก็คน จะเอาแพทย์ก็คน เอาหมอก็คน เอานักวิชาการก็คน ก็ไปว่ากันตรงนั้น แก้ไขได้ ผมคิดว่าแก้ไขได้ครับ ผมคนหนึ่งจะอาสาพรคนนำไทยไปเป็น ไม่ทราบว่าจะเป็นถึงชุด ๒ หรือเปล่า แต่ชุดแรกเราต้องไปเป็นก่อน ชุด ๒ นั้น ๖๑ คน ท่านรัฐมนตรีบอกว่ เอ้า แก้ไขได้ ก็ค่อยไปแก้ไขตรงนั้น ท่านประธานรัฐสภาครับ ผมคิดว่าวันนี้เป็นนิมิตหมายที่ดีเป็นจุดเริ่มทางการเมือง กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไทย มีมาหลายฉบับอย่างน้อย ๑๕ ฉบับถ้าผมจำไม่ผิด แก้ไขเพิ่มเติมกันมาเพื่อต้องการพัฒนาประชาธิปไตย ปฏิรูปประชาธิปไตย ปฏิรูปการเมือง

ตามสถานการณ์ ตามความเป็นอยู่ของแต่ละระยะเวลา จะเอาปี ๒๕๖๕ มาใช้ปี ๒๕๖๕ ไม่ได้ แต่ปี ๒๕๖๕ ต้องคาดการณ์ไปอีกว่า ถ้าปี ๑๐ ปี ๒๐ ปี ประเทศไทยจะดำรงฐานะของประเทศในสถานะอย่างไร ผมจึงขออนุญาต อภิปรายด้วยความจริงใจว่า อยากวิงวอนให้บรรดาสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ หากไม่ขัดขึ้นจนเกินไปได้โปรดสนับสนุนเถอะครับ ผมไม่เคยอภิปรายอะไรสนับสนุนอย่างนี้ ยกเว้นกฎหมายตุลาการ ผมจะทำต่อ ๆ ไป ด้านก็ด้าน สนับสนุนก็สนับสนุนเป็นจุดยืนที่แน่นอนทางการเมือง จึงขออนุญาตเชิญชวนอีกครั้งหนึ่งครับ บรรดาผู้รักชาติ รักประชาธิปไตย เห็นแก่คนที่เสียชีวิตเถอะครับ เสียเลือด เสียเนื้อ เพื่อระบอบประชาธิปไตย เพื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้มีโอกาสไปสู่สรวงสวรรค์ หากท่านทั้งหลายได้โอกาสสนับสนุนกฎหมายฉบับนี้ ขอบขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านรัฐมนตรีโกสิน เชิญครับ

นายโกสิน พลกุล (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) :

กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกที่เคารพครับ กระผมคงขอใช้เวลาสักระยะหนึ่ง คือหลังจากที่ได้ฟังมาตั้งแต่เมื่อเช้าจนถึงขณะนี้ ผมเองอยากกราบเรียนชี้แจงอยู่ในหลายประเด็น แต่ก่อนอื่นกระผมมีความรู้สึกบางประการที่อยากจะกราบเรียนท่านประธานก็คือว่า กระผมคิดว่ารัฐบาลหรือสมาชิกทุกท่านก็จะยอมรับในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และจุดหนึ่งซึ่งกระผมไม่สบายใจก็คือ การแสดงความคิดเห็นในบางเรื่อง บางประเด็นหรือของบางท่านนั้นอาจจะมองว่า คนอื่นนี่เลวไปหมด ชื่อเสียง ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีวิสัยทัศน์ ไม่มีเหตุผลอะไรสารพัดคนครับ เหมือนกับว่าท่านเองนั้นท่านดีหมด ท่านไม่มีอะไรเป็นข้อบกพร่อง กระผมคิดว่าในระบบของเราของการทำงานร่วมกันนั้น กระผมคิดว่าไม่มีใครที่จะดีที่สุดหรือว่าจะใช้ไม่ได้ไปทั้งหมดก็ยังมีจุดที่ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง เข้ามาปรับปรุงแก้ไขกัน บางครั้ง

ความไม่คืนนั้นอาจจะไม่ได้เกิดจากเจตนาจะไปเลวร้ายอะไรทำนองนั้นนะครับ อาจจะ เป็นความผิดพลาดบกพร่องบางประการ ซึ่งผมคิดว่าเราพูดกันได้ แก่ใจกันได้ครับ

ประการต่อมาก็คือว่า ความหมายของการปฏิรูปการเมือง บางท่านก็อาจจะมองว่า ต้องหมายความว่าอย่างนี้เท่านั้น ต้องหมายความว่า อย่างของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยเท่านั้น ถ้าใครไปเห็นอย่างอื่น หมายความว่าอย่างอื่น เป็นอันใช้ไม่ได้ เป็นเรื่องผิด เป็นเรื่องขาดวิสัยทัศน์ เป็นเรื่องไร้เหตุผล ผมอยากกราบเรียนว่า ทุกคนก็มีสิทธิที่จะมีมุมมอง ซึ่งอาจจะตรงกันบ้างต่างกันบ้าง อย่างมองว่าคนอื่นถ้าเขามองต่างกันไป กลายเป็นเขาเป็นคนไร้เหตุผล เขาขาดวิสัยทัศน์ เขาขาดความจริงใจ ถ้า อย่างนั้นมันก็ลำบากครับ คือคง แหม หากคิดไม่ได้เลยนะครับ

ประการต่อมาก็คือ บางท่านอาจจะบอกว่ามาพูดเรื่องรัฐธรรมนูญ กันทำไม ไม่พูดเรื่องปากท้อง เรื่องคนเดือดร้อน กระผมคิดว่า ทุกเรื่อง มีความสำคัญ ถ้าจะมองว่าเรื่องรัฐธรรมนูญไม่มีความสำคัญ บางท่านก็อาจจะ ไปติดังเหมือนท่านอดิศร เมื่อสักครู่บอกว่า เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องของประชาชน เราพูดบอกว่า เป็นรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุด ทุกคนต้องอยู่ตามกติกานี้ พอจะพูดเรื่องนี้บอกเสียเวลา บอกไม่สำคัญ ไปพูดเรื่องแก้ปัญหาปากท้อง ดีกว่านะครับ มันก็คงไม่ใช่อย่างนั้น อยากจะกราบเรียนว่า ก็แล้วแต่จังหวะ แล้วแต่ช่วง เวลา แล้วแต่ปัญหาที่จะปรากฏ

ประการต่อมาก็คือว่า มีการพูดว่า รัฐบาลนั้นนะครับ อาจจะ พรรคการเมืองบางพรรคแถลงเอาไว้ในช่วงหาเสียงเลือกตั้งว่า จะปฏิรูป การเมืองตามแนวทางคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยเลย แต่ทำไมเวลา มาเขียนนโยบายไม่เขียนอย่างนั้นลงไป ผมเคยกราบเรียนชี้แจงแล้วในตอนที่ เสนอนโยบายต่อรัฐสภา ต่อสภาผู้แทนราษฎรว่า พรรคการเมืองนั้นเป็น

พรรครัฐบาลผสม กระผมไม่อยากกล่าวเลขไปถึงว่า ในอดีตคือรัฐบาลท่านอง
นี้ว่าจะไปเอานโยบายพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นนโยบายรัฐบาลไม่ได้ ก็ต้องม
หาทางตกลงกันว่า บนจุดยืนของแต่ละพรรคนั้นอะไรที่ตกลงร่วมกันได้ ในที่สุด
มีการได้เถียงกันว่า ในเรื่องการปฏิรูปทางการเมืองนั้น นี่คือสำรวม คือ
ภาพรวมต้องทำอะไรกันบ้าง ก็พูดออกมาได้ ๓ ประเด็นใหญ่

ประเด็นแรก ก็คือ การจัดทำแผนพัฒนาทางการเมือง อันนี้
รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ก็ต้องทำ จึงเขียนเป็นนโยบายเอาไว้ ผมคงไม่ต้องมา
อ้างข้อให้เสียเวลา

ประการที่ ๒ ก็คือการปฏิรูปทางการเมือง หมายถึงว่าแก่นเนื้อหา
สาระต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญในบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่าง ๆ หรือ
กฎเกณฑ์ของฝ่ายบริหารที่มันเป็นอุปสรรค ที่มันเป็นปัญหาต่อปัญหา ๓ ประการ
ที่ผมได้กราบเรียนมาแล้วก็คือว่า ทำอย่างไรจะให้การเข้าสู่อำนาจทาง
การเมืองเป็นไปโดยสุจริตที่ท่านอาจารย์อมร ท่านใช้คำว่า จะให้คนดีเข้าสู่
ระบบการเมืองได้อย่างไร จะให้คนซึ่งว่าดี แม้เข้าสู่ระบบการเมืองแล้ว
คิดตลอดได้อย่างไร ต้องถือระบบตรวจสอบ แล้วท้ายที่สุดจะส่งเสริมสิทธิ
เสรีภาพของประชาชนได้อย่างไร ผมว่าตรงนี้มีตรงกัน เป้าหมายเรา
ตรงกัน แต่วิธีการมองปัญหา วิธีการนำเสนอปัญหา วิธีการแก้ปัญหาอาจจะ
มีจุดที่แตกต่างกัน ทำไมรัฐบาลจึงเขียนว่าโดยคำนึงถึงข้อเสนอของ คพป.
และองค์กรประชาธิปไตยอื่น ๆ ก็แน่นอนครับ ถ้าไปเขียนบอกเอาตามแนว
ทาง คพป. อีกส่วนหนึ่งเหมือนท่านอดิศรพูดหรือหลายท่านได้พูดก็บอกว่า แทน
หลายอย่างอ่านยังไม่ค่อยเข้าใจ บางทีจะเป็นไปได้หรือ กระผมก็อยาก
กราบเรียนถามไปด้วย สมาชิกพรรคฝ่ายค้านในปัจจุบัน ในเมื่อ คพป.
ทำเสร็จ ท่านก็ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์อะไรกันผมไม่อยากจะเอ่ยชื่อนไปหรอก
ครับ ท่านเห็นด้วยทั้งหมดจริงหรือเปล่า ท่านเห็นด้วยกับความหมายของการ
พูดกันและขบวนการที่ คพป. เสนอทั้งหมดจริงหรือเปล่า ไม่ใช่ว่าวันนี้เรา

บอกว่าเห็นด้วยทั้งหมดร้อยเปอร์เซ็นต์ ต้องทำอย่าง . ทพ. ผมเชื่อว่าไม่มีใครหรอกครับจะไปเห็นด้วยทั้งหมดร้อยเปอร์เซ็นต์ ขณะเดียวกันก็ไม่มีใครปฏิเสธไปทั้งหมดก็น่าเอาข้อดีข้อที่เราคิดว่าน่าจะเป็นไปได้ ยอมรับกันได้เอามาทำงานกัน คงเป็นไปได้หรือครับ ที่จะอาศัยความกล้าหาญแบบบ้าป็นไม่ฟังคนอื่นเขาเลย ไม่ให้เกียรติคนอื่นเขาเลย ผมว่าในโลกนี้ไม่มีหรอกครับพอทำอย่างนั้นก็จะหาว่านี่บ้า ไม่ฟังอีร่าข้าอิรมก็อาจจะไปอีกแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นจุดนี้ผมคิดว่าต้องเป็นจุดที่พิจารณาร่วมกัน ผมคิดว่าทีนโยบายรัฐบาลเขียนเช่นนั้น เขียนอย่างดีที่สุดแล้ว ในส่วนของการที่จะต้องทำ แล้วในสุดท้ายก็คืออย่างนี้ครับ ถามว่าทำไมต้องเขียนเรื่องการแก้มาตรา ๒๑๑ ที่กระผมได้กราบเรียนที่ประชุมอันนี้ไปตอนเช้าแล้ว แต่ว่าผมอาจจะขออนุญาตย้อนบ้างเมื่อเข้าไปเกี่ยวพันถึง ผมสรุปได้ประมาณ ๖ - ๗ ประเด็นที่ท่านอภิปรายมา

ในประเด็นแรก ก็คือรัฐบาลจริงใจหรือไม่ ผมคิดว่าหลายท่านได้อภิปรายไปแล้ว กระผมเองก็ได้ชี้แจงไปแล้วว่า คงดูกันง่าย ๆ ว่า ถ้าไม่จริงใจ ประการแรก อย่าไปเขียนในนโยบายเสียเลย การเขียนนโยบายใครจะหาว่าจริงใจไม่จริงใจอย่างไรก็ตาม อย่างน้อยมันเป็นสัญญาประชาคมที่ท่านสมาชิกบางท่านพูดไป รัฐบาลไม่ทำ รัฐบาลถูกตรวจสอบโดยสภา ถูกตรวจสอบโดยสาธารณะชน ไม่ใช่ว่านี่ก็อยากเขียนอะไรสนุกก็เขียนไป เราไม่ต้องรับผิดชอบ ผมเชื่อว่าในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจะไม่ยอมท่านสมาชิกสภาที่จะไม่ยอมต้องตรวจสอบครับ เพียงแต่ว่าจะทำให้มันได้รวดเร็ว ให้มันได้ประสิทธิภาพ ให้มันได้ตั้งใจขนาดไหนนั่น อันนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ขึ้นกับจังหวะเวลาต่าง ๆ

ประการต่อมาก็คือว่า ท่านก็มองไปในเนื้อหาบ้าง บอกว่านี้กรรมการซึ่งเอามาขกร่างใน ๖๗ คน ทำงาน ๑๘๐ วัน ถ้าไม่เสร็จขอต่อได้

อีก ๒ ครั้ง ครึ่งละ ๕๐ วัน ผู้มีอำนาจให้ต่อคือประธานรัฐสภา ถ้ายังไม่เสร็จ มาขอต่อได้อีก โดยรัฐสภาเป็นผู้อนุญาต บอกว่านี่ต้องการจะฉ่าง ท่านก็บอกว่าอายุสภาจะยาวอย่างนั้นหรือเปล่า ผมก็ตอบไม่ได้ อายุสภาจะแก่ไหน ถ้าไม่มีการยุบสภา ไม่เกิดอุบัติเหตุทางการเมืองมันก็ต้องอยู่กันครบ ๔ ปี แต่จะอยู่กันแบบไหนอย่างไรก็แล้วแต่ สภานี้ละครับจะเป็นผู้กำหนดว่าใครจะเป็นรัฐบาล ใครจะไม่เป็นรัฐบาล ดังนั้นในจุดที่ ๖๗ ท่าน สมมุติว่าเป็นไปตามนี้ ไม่ได้แก้ไขขึ้นมาว่านี่ ผมได้กราบเรียนในตอนต้นแล้วว่าโดยหลักแล้วนั้นะครับ รัฐธรรมนูญที่เราใช้อยู่ หรือที่เราผ่าน ๆ มา หลายเรื่องเป็นเรื่องที่ตรงกัน ไม่น่าจะเป็นปัญหามากมายอะไร หมวดที่ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ก็ดี หรือหมวดอื่น ๆ ที่ว่าด้วยเรื่องรูปแห่งรัฐก็ดี หมวดที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพหลายประการก็ได้ปรับปรุง ได้แก้ไขกันมาพอสมควร จุดที่อาจจะเป็นปัญหานั้น อาจจะไม่มีมากนัก เช่น ในเรื่องของระบบเลือกตั้ง ระบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับสภา หรือระบบรัฐสภาเองว่าจะมีสภาเดียว ๒ สภา เนี่ยค่อนข้างหลัก ๆ เท่านั้นเอง ดังนั้นกระผมเองมีความเชื่อโดยส่วนตัวว่าการรื้อร่างนั้น น่าจะทำได้ไม่ถึงกับเสียเวลาเสียอะไรกันมากมายนัก แต่หากมันมีประเด็น มีปัญหารายละเอียดเราต้องยอมรับครับ เมื่อเข้าท่านสมาชิกบางท่านก็ได้พูดว่า มันไม่มีอะไรเสียหายการพูดกันถึงเรื่องนี้ ผมไม่อยากจะใช้คำว่า เป็นการให้การศึกษาประชาชน แต่เป็นการทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว มีความรับผิดชอบในรัฐธรรมนูญ นับวันถ้าท่านคณะครับ ข่าวเรื่องการเมือง ข่าวเรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ กลายเป็นข่าวหน้า ๑ ได้อย่างสง่าผ่าเผย สมัยก่อนจะเป็นข่าวเรื่องกล้วยออกลูกประหลาด หมูออกลูกทูลีก็กึกกืออะไรอย่างนี้ เดียวนี้ชาวบ้านความสนใจกับการเมืองของเขา กับสิ่งที่สภาแห่งนี้กำลังทำ ผมว่านี่เป็นสิ่งที่ดี การทำสิ่งนี้เมื่อเข้าท่านชุมพลก็พูดแล้ว ไม่มีอะไรขาดทุน มีแต่กำไร ประชาชนได้กำไร แต่จะสำเร็จได้มากน้อยแค่ไหน เป็นความร่วมมือของทุกฝ่าย

ประการต่อมาก็คือว่า ท่านบอกด้วยว่า ใน ๑๐ เดือนรัฐบาลสร้างความสับสน ทำให้คนไม่เข้าใจ กระผมเองคงไปตอบแทนประชาชน ไม่ได้ว่าท่านสับสนหรือเปล่า แต่ในวันนี้กระผมคิดว่ามีความชัดเจนก็คือว่า ร่างมาตรา ๒๑๑ นั้น เป็นเรื่องของวิธีการแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่มีใครเถียงแรก ๆ จริงครับ ก็พูดถึงตัวมาตรา ๒๑๑ ประชาชนทั่วไปหรือแม้แต่คนที่มีความรู้เอง อาจจะไม่ว่านั่นเรื่องอะไร แต่เมื่อมีการพูดจากันครั้งแล้วครั้งเล่า มีการอธิบายกันครั้งแล้วครั้งเล่าก็ทราบว่าเป็นเรื่องวิธีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ถามว่าในเรื่องเนื้อหาอื่น ๆ นั้น ได้มีการปรับปรุง ได้มีการแก้ไขมาที่จะทำให้ระบบการเมืองดีขึ้น กระผมกราบเรียนว่า สภาผู้แทนราษฎรก็ดีหรือวุฒิสภาก็ดี ได้มีส่วนร่วมกันอย่างมากมาย กระผมยกตัวอย่างในเรื่องของการแก้ไขในเรื่องอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งจาก ๒๐ ปีเป็น ๑๘ ปี เราได้ทำผ่านไปหมด ของระบบท้องถิ่นทั้งหมด ถามว่าสิ่งนี้ถ้าบอกว่า ไม่ใช่การปฏิรูปทางการเมืองอีก การเปิดสิทธิของผู้คนให้มากขึ้น ไม่ใช่การพัฒนาประชาธิปไตยอีก ผมก็ไม่ทราบจะตอบว่าอะไร ถามว่า ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาที่ดี วิธีพิจารณาในศาลแขวงก็ดี ที่ให้การควบคุมตัวของพนักงานสอบสวนลดลงจาก ๑ วันเหลือ ๓ วัน การมีหมายของจำเลยหรือขณะนี้รัฐบาลกำลังจะนำเสนอต่อมาก็คือ การมีหมาย คือสิทธิของผู้ต้องหาในการมีหมาย หรือจะต้องพูดจนถึงเรื่องระบบการสอบสวนต่อไปว่า จะต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างไร ถามว่าสิ่งนี้ไม่ได้เป็นการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ แล้วก็ให้หลักประกันกับประชาชนหรือ แล้วที่สำคัญก็คือว่า เมื่อวานขึ้นนี้เองสภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญ ๓ ฉบับ ฉบับแรกคือ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายฉบับนี้ฟังชื่อก็อาจจะงง ๆ แต่สาระจริง ๆ ก็คือว่า ทำอย่างไรจะให้การบริหารราชการคำสั่งทางปกครองที่ไปกระทบสิทธิคนอื่นเขาเข้า ไม่อนุมัติ ไม่อนุญาต ไปตอน

การอนุมัติ อนุญาต ต้องฟังประชาชนที่เขาได้รับผลกระทบมาได้แย้งมาคัดค้าน ต้องจัดหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่ตัวจะใช้ให้เขาได้ดู

ประการต่อมา ถ้าท่านยังยืนยันว่าจะไม่อนุมัติ ไม่อนุญาต ไปถอนใบอนุญาตเขา ท่านต้องแสดงเหตุผลในคำสั่งนั้น ๆ ฉะนั้นอย่างนี้เป็นการปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูปวิธีทำงาน ปฏิรูปการเมืองในอีกลักษณะหนึ่งหรือไม่ ผมก็เห็นว่าใช่

ประการต่อมาก็คือ ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการสภาผู้แทนฯ ก็เพิ่งอนุมัติไป เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้มากขึ้น งดข้อจำกัดต่าง ๆ ลงไป เมื่อก็สมาชิกบางท่านบอกว่า กฎหมายเรื่องแสดงทรัพย์สินของสมาชิกสภาผู้แทนฯ และวุฒิสภาเป็นกฎหมายที่ปิดกั้นไม่แสดง อันนี้ผมคงไปตอบไม่ได้แน่ครับ ก็เป็นเรื่องของสภา เป็นเรื่องของกรรมวิธีการที่พิจารณากัน ท่านกรรมวิธีการเสียงข้างน้อยที่เห็นว่าไม่เป็นไปตามท่าน ท่านจะไปบอกว่าเสียงข้างมากเป็นเผด็จการ ไปปิดกั้นอันนี้ผมก็ไม่ทราบจะไปตอบอย่างไร ในที่สุดก็ต้องกลับเข้ามาสู่สภาแห่งนี้ต้องพิจารณากัน แน่นนอนครับ การจะแสดงทรัพย์สินจะไปถึงขั้นไหนอย่างไร ตรวจสอบกันอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่สภาจะต้องไปตัดสินใจไปพิจารณาตามความเหมาะสม แล้วไม่ใช่เฉพาะสภาผู้แทนราษฎร แต่รวมไปถึงวุฒิสภาด้วย ดังนั้นกระผมอยากกราบเรียนว่า ในเนื้อหาสาระเหล่านี้รัฐบาลได้ผลักดันไปมาก เราไม่ได้ผลักดันเฉพาะเรื่องของพระราชบัญญัติเท่านั้น ผมกราบเรียนในตอนเช้าแล้วว่าได้ผลักดันในส่วนของการทำงานด้วย กระผมถึงได้เรียนว่า รัฐบาลได้รวมหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่งว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน ในนั้นจะบอกหมวดหมู่กระทรวง ทุกกรม ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อประชาชนว่า ประชาชนมาติดต่อเรื่องนี้ ที่วัน ท่านทำเสร็จ แล้วท่านต้องบอกเขาไปด้วย ค่อยไปถ้าท่านบอกว่า ๑๐ วันทำเสร็จ ท่านทำ

ไม่เสร็จ เขาไววายแล้ว เขาวิ่งมาแล้วว่า ท่านปฏิบัติหน้าที่นี้ล่าช้า
ไว้เหตุผล นี่เป็นเล่มที่กำลังจะเผยแพร่ต่อไป พยายามทำทุกอย่างแต่แน่นอน
ครับ ถ้าเราแก้ปัญหาได้ใน ๑๐ เดือนมันหมด ก็อย่างที่หลายท่านพูดคงไม่มี
ปัญหาอะไรให้เหลือ เขาชอบพูดกันอย่างนี้ครับ ปัญหามันก็มีของที่ทั้งค้างมา
มีที่เกิดขึ้นใหม่แล้วจะเกิดต่อไป ที่เข้ามาแล้วก็แก้ปัญหาที่ทั้งค้าง แก้ปัญหาที่
เกิดในปัจจุบัน แล้วก็ดูไปว่าในอนาคตจะมีปัญหาอะไรอีกบ้าง สิ่งนี้ทำกันและ
ผมเชื่อว่า ทุกรัฐบาลที่ผ่านก็ทำกันเต็มกำลัง จะประสบความสำเร็จมากบ้าง
น้อยบ้าง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับจังหวะและโอกาส แต่ถามว่ารัฐบาลนี้
ทำไหม ทำเต็มที่ ระบุว่าด้วยประชากรนั้นก็ทำ ครบถ้วนครบก็คือว่าเรา
ไม่อยากจะเห็นการต่อสู้เรียกร้องต่าง ๆ นั้นใช้มีอุปสรรคจากเหตุผลระเบียบ
ประชากรจริง ๆ อาจจะต้องออกเป็นกฎหมายให้มันดีกว่านี้ กฎหมาย
อาจจะเข้าไป เอาเป็นระเบียบของฝ่ายบริหาร ปัญหาที่เกิดขึ้นที่มีข้อโต้เถียง
หลายฝ่าย เรื่องสร้างเขื่อน เรื่องจีปาะนะ แทนที่จะเอามือมาสู้กัน
เอากระแสมากดดันกัน หรือบางท่านพูดบอกว่า ชอบทำตามกระแสวิธีนี้ก็จะ
เป็นวิธีหนึ่ง เอาเหตุเอาผลมาสู้กัน มาอยู่ในห้องประชุมด้วยกันชี้แจงซึ่งกัน
และกัน ถ้าเห็นว่าโครงการรัฐบาลนั้นมีจุดอ่อนจุดบกพร่อง เขေးรัฐบาลก็ต้อง
ทบทวน ถ้าเห็นว่ไปไม่รอดก็ต้องยกเลิก ถ้าพอไปไหวก็ต้องปรับแก้ ถ้าคิดว่า
ดีก็ยืนยันไป นี่คือการทำงาน

ประการต่อมาก็คือว่า ข้อที่กล่าวบอกว่า ทำไมไม่แก้เป็นบาง
มาตรา ทำไมมาแก้มาตรา ๒๑๑ แล้วแก้ไปแล้วจะขัดต่อมาตรา ๒๑๑ ปัจจุบัน
หรือไม่ ทำไมถึงแก้มาตรา ๒๑๑ ทำไมไม่แก้บางมาตรา กระผมคิดว่าได้
อธิบายมาแล้ว ประเด็นที่ว่า แก้มตรา ๒๑๑ ที่เสนอมมาเป็นหมวด ๑๒
จัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ จะขัดต่อหมวด ๑๑ ในเรื่องว่าด้วยการแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือเปล่า กระผมตอบได้ว่า ไม่ขัด และผมเชื่อว่า

นักกฎหมายในที่นี้ก็คงยืนยันได้ว่า ไม่ขัด ปัจจุบันหมวด ๑๑ ว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ นั้น ก็มีกระบวนการอย่างหนึ่ง เป็นกระบวนการที่พวกเราคุ้นเคย การเสนอก็โดยคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา ที่จะเสนอถามว่า ใครเป็นคนขอร่าง ก็คนเสนอนั่นละเป็นคนขอร่างมาเสร็จ ถามว่าการเสนอเพียงบางประเด็น มีการพูดกันว่า ที่เมื่อครั้งก่อนพรรคฝ่ายค้านเสนอบางประเด็น โดยเฉพาะ ๒ ประเด็นใหญ่ คือเรื่องหลักเกณฑ์ในการตั้งวุฒิ

ประการที่ ๒ ก็คือการตรวจสอบควบคุมนักการเมือง จะให้มีป.ป.ป. ก็ดี หรือว่าให้มีตุลาการอาชญาภิบาลก็ดี ถามว่า อย่างนี้ทำไมไม่สนับสนุน กระผมก็อยากทราบเรียนว่า เพราะท่านก็พูดกันเองบอกว่า ตามแนวทางป.ป.ป. นั้นทำอะไรต้องทำเป็น เนต เวิร์ค เป็นเครือข่าย ไม่ใช่แค่บางจุดบางประเด็น ต้องดูทั้งระบบให้รอบคอบ เราก็พยายามทำอย่างนั้น และขณะเดียวกันในบางประเด็น ถ้าหากท่านเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกัน มาตรา ๒๑๑ ปัจจุบันนี้ไม่ได้ห้าม ที่เราเสนอเพิ่มเติมขึ้นมา เป็นหมวด ๑๒ ขึ้นมา มาตรา ๒๑๑ ทวิ เป็นต้นไปนี่นะครับ ก็คือว่าถ้าหากจะยอมรับกันใหม่ว่า จัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับที่ผ่านมาการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ ถามว่า ใครทำ ส่วนใหญ่ก็คือ คณะปฎิวัติเป็นคนทำให้ ต่อมาก็คือ เมื่อครั้งที่ผ่านมามีมาแก้ไขแล้วก็ประกาศใช้เมื่อปี ๒๕๓๘ นี่ก็คือ รัฐสภาแห่งนี้ ก็แก้ไขไปเยอะ ก็มีอยู่ ๒ ลักษณะ ถามว่า ถ้าเราจะจัดทำรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ของสถาบัน ขององค์กรต่าง ๆ มันผัดตกรไหน ตั้งแต่การขอร่าง การพิจารณาจนถึงการลงประชามติ แล้วก็การทูลเกล้าฯ ถวายในหลวง ต่อไป ทำมันไม่ดีขึ้นไหม ถ้าเรามีรัฐธรรมนูญอย่างนี้สักฉบับหนึ่ง ซึ่งสังคมมีส่วนร่วม สังคม

เป็นเจ้าของ ประเด็นผู้ตรงนี้เป็นหลัก แต่เอาละครับ กระบวนการเมื่อเราตั้งหักตรงนี้ รายละเอียดบางประการ ข้อติดขัดบางประการ ความเห็นแตกต่างบางประการ อันนี้เกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เป็นเรื่องผิดปกติ ดังนั้นกระผมคิดว่าในจุดตรงนี้ก็คงไม่ต้องเป็นห่วง

ประการต่อมาก็คือ บางท่านมาพูดบอกว่า ๖๗ คนนี้ แหม จะดีกว่าระบบที่เป็นอยู่หรือไม่ ใครเสนอคนนั้นก็ยกร่างมา จะเสียเวลา เสียเงิน แล้วก็มองถึงขนาดว่า ๖๗ คนร่างออกมาแล้วรัฐธรรมนูญจะเป็นสัตว์ประหลาด กระผมก็อยากทราบเรียนว่า ท่านอาจจะคิดใจมองในแง่ร้ายเกินไป มันคงไม่ถึงขนาดนั้น เสียเวลา ท่านห่วงเสียเวลา เสียเงิน กระผมคิดว่าอีกฝ่ายหนึ่งเขาก็มองว่า ทำไมเราเสียเวลากับประชาธิปไตย เสียเวลา เสียเงินกับการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้เข้ามามีส่วนรับรู้ เข้ามาในกระบวนการได้เทียบ เพื่อรู้ว่ากฎหมายที่ใช้กับคนทั้งสังคมนั้นมันควรจะทำให้ดีที่สุดอย่างไร ถ้าเราบอกตรงนี้เสียเวลา เสียเงิน เดียวผมจะโยงต่อไป แล้วเรบอกว่ ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นเป็นคนทำ คนอื่นห้ามมายุ่ง แล้วอย่างนี้แปลว่าจะได้ของดี เอ๊ะ อย่างนี้มันก็ไปกันใหญ่ ผมถึงคิดว่า ตรงนี้คงจะต้องพิจารณากันให้ดี ดังนั้นในประเด็นต่อมาก็คือว่า คพป. ก็มองนิยามการปฏิรูปการเมืองอย่างหนึ่ง แล้วก็มองว่า วิธีการปฏิรูปทางการเมืองนั้นต้องทำอะไรบ้าง กระผมเองก็คิดว่า กระผมได้อ่านมาไม่รู้กี่สิบเที๊ยตั้งแต่ตอนท่านทำกัน ก็ไม่รู้ว่าตัวเองจะโง่ไปหรือเปล่าที่อ่านไม่เข้าใจ กระผมคิดว่ากระผมเข้าใจ กระผมอยากจะสรุปว่า ที่ คพป. เสนอนั้นก็มีอยู่ ๔ ประเด็นใหญ่ ๆ ย่อ ๆ ถึงลักษณะของการปฏิรูปการเมือง

ประการที่ ๑ ก็คือต้องแก้ไขปัญหของระบบการเมืองทั้งระบบ มิใช่จุดใดจุดหนึ่ง หลังจากที่ท่านวิเคราะห์มาแล้วว่า ปัญหาโดยตรงไหนบ้าง

ประการที่ ๒ ก็คือมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความสุจริตและประสิทธิภาพทางการเมือง เมื่อก่อนท่านสมาชิกบางท่านก็ได้พูดมาแล้ว

ประการที่ ๓ ก็คือยกร่างรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบ
 รัฐธรรมนูญให้เสร็จไปพร้อม ๆ กัน บางท่านก็ยังงงเสียครับ แต่ว่าเราพูด
 กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายลูกก็มี อะไรต่าง ๆ ตามว่า คืออะไร
 กระหมอยากรับเรียนว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นแนวความคิด
 ของประเทศฝรั่งเศสเฉพาะเท่านั้น ประเทศอื่นไม่ได้มีแนวความคิดเรื่อง
 กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ มีการมองว่ากฎหมายเลือกตั้ง กฎหมาย พรก
 การเมือง ยกตัวอย่างนะครับ น่าจะมีศักดิ์สูงกว่ากฎหมายธรรมดา คือรอง
 จากรัฐธรรมนูญลงมา ก็มีการกำหนดไปอย่าง ถ้าไปเอาตามแนวนั้นหมด
 บางท่านก็บอก อ้าวนี้ไปเอาของฝรั่งมาอีกแล้ว พอบอกว่า ไม่เอาตามแนวนี้นะ
 บอกว่าทำไมไม่ทำให้เป็นเนติวิธีก ทำไมไม่จัดลำดับเป็น ๓ ระดับ ไม่มีใคร
 ผิดใครถูกหรือครับ มันก็อยู่ที่ว่า ของเรานั้นตรงไหนที่เราคิดว่าเหมาะสมดี
 เราจะเอามาใช้ ระบบของเราไม่ว่าจะระบบกฎหมาย ระบบการเมือง
 ระบบเศรษฐกิจ สังคม ผมคิดว่ามันปะปนกันทั้งนั้นนะครับ ทั้งของอังกฤษ
 ฝรั่งเศส เยอรมนี อเมริกา ญี่ปุ่น มันก็มารวม ๆ อยู่ในนี้กฎหมายไทยนะครับ
 ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความต่าง ๆ
 หรือแม้แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้เป็นของไทยโดยแท้หรือครับ
 ที่เป็นของไทยโดยแท้ ก็เป็นเรื่องของครอบครัวมรดกเสียเป็นส่วนใหญ่
 ที่เหลือนั้นเอาของต่างประเทศมาทั้งสิ้น แล้วก็ปะปนกันหลายประเทศ
 เราก็ใช้กันมาจนถึงปุ่นนี้กันแล้วนี่นะครับ คนนี้ก็บอกเกิด แหม ไปเอาของ
 ต่างประเทศ ผมคิดว่า ความรู้ วัฒนธรรมเป็นเรื่องแลกเปลี่ยน เป็นเรื่อง
 การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพียงแต่ว่าปัญหาจะเกิดขึ้นถ้าเอามาใช้แล้วมัน
 เกิดขัดข้อง มันเกิดไปไม่ได้ บางเรื่องเป็นสิ่งที่ดีนะครับ แต่บังเอิญสังคม
 ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ถึงนั้นก็ไปไม่ได้ บางเรื่องนี้เป็นเรื่องบังเอิญ เป็นเรื่อง
 ไม่ได้ดีเท่าไร บังเอิญสังคมยอมรับ สังคมชอบ มันก็เลยเป็นบรรทัดฐานต่อไป

นี่คือความเป็นจริง ดังนั้นกระผมอยากทราบเรียนในประเด็นที่สำคัญประเด็นนี้ก็คือว่าเราบอกว่ารัฐธรรมนูญนั้นเป็นเรื่องของคน ถ้าจะปฏิรูปการเมืองจะแก้รัฐธรรมนูญ แก้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ต้องเป็นเรื่องของผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ต้องเป็นเรื่องของคนไม่มีส่วนได้เสีย ท่านต้องตอบลครับว่า ถูกหรือไม่ ถ้าเรามองรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของคนทุกคนในสังคมเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องอยู่ร่วมกัน ทำความเข้าใจร่วมกัน เรากลับจะไปบอกว่าจะให้คน ๑๕ คนเป็นนักวิชาการมาขอร่าง แล้วแปลว่าจะเป็นของสังคม แปลว่าเป็นของดี ถ้าคนอื่นท่านที่นั่งอยู่ในที่นี่มีส่วนพิจารณาก็ไม่ดีอีก สาขาอาชีพต่าง ๆ มาท่านก็บอกว่าเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องของปกป้องผลประโยชน์ของสาขาอาชีพ รัฐธรรมนูญก็เป็นส่วนหนึ่งของผลประโยชน์ของเขานี้ครับ เขาก็มาปกป้องไม่ได้หรือ เขาเข้ามาร่างไม่ได้หรือครับ ทำไมมันต้องมีเฉพาะนักวิชาการ ๑๕ คน แล้วนี่แปลว่า นี่คือของวิเศษ การมีส่วนร่วมเป็นของไม่ดีไปอีกแล้ว กลายเป็นรัฐธรรมนูญไม่ใช่ของทุกคนในสังคมอีกแล้ว กลายเป็นว่าถ้ามีส่วนร่วมมาก ๆ กลายเป็นไม่ใช่ความกล้าหาญ เป็นเรื่องถ่วงเวลาไปอีกแล้ว ผมคิดว่าตรงนี้ต้องเข้าใจให้ตรงกัน ส่วนได้เสียของแต่ละคนในสังคมที่พึงมีต่อรัฐธรรมนูญนั้นบางท่านก็ตรง บางท่านก็อาจจะอ้อม จะอ้อมมาก อ้อมน้อยแต่ทุกคนเกี่ยวข้องกับท่านสมาชิกแห่งนี้อาจจะตรง ที่ท่านสมาชิกบางท่านพูดไปว่า ถ้าเกิดบอกว่ามีสภาเดียว และสภาที่ ๒ ก็จะไม่บอก แหม อย่างนี้มาตัดผมได้อย่างไร ถ้าบอกว่าระบบเลือกตั้งเปลี่ยนเป็นระบบเขตละ ๑ คน หรือมีสัดส่วนเอามาผสม ท่านสมาชิกซึ่งไม่ชอบก็บอกว่า เอ๊ะ อย่างนี้ผมไม่ยอม อันนี้ธรรมดา รัฐธรรมนูญนี้ครับ ท่านครับผมอยากทราบเรียนว่าคือ ไม่ต้องไปอ้างตำรารับตำราอะไร ดูประวัติศาสตร์ของประเทศที่เขาเป็นแม่แบบ ไม่ได้เกิดขึ้นจากนักวิชาการ เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตที่เป็นจริงทางการเมือง เกิดจากกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของ ๑. ผู้นำทางการเมือง

ของอังกฤษก็คือ ระหว่างกษัตริย์กับสภา แล้วก็เกิดการเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ของประชาชน จนเป็นวิถีทางการเมือง ทำไมอังกฤษจึงไม่เปลี่ยนลักษณะอักษร เพราะกระบวนการนี้มันเกิดเป็นหลายร้อยปี หลายท่านก็คงทราบดี ทำไมประเทศถึงต้องมาเขียนมาเป็นลายลักษณ์อักษร คำตอบมันมีของมัน ก็เพราะว่าไม่สามารถไปใช้เวลาหลาย ๆ ร้อยปีแบบ อังกฤษมาพัฒนาและไปสู่นั่น ทำอย่างไรจะต้องเขียนออกมาเป็นเอกสาร ด้วยเหตุนี้แหละครับ หลักของรัฐธรรมนูญเมื่อเขียนเป็นเอกสารออกมาจึงมีหลักสำคัญอยู่ ๒ หลัก คือหลักความเป็นกฎหมายสูงสุด นั่นก็คือกฎหมายอื่นจะมาขัดหรือแย้งไม่ได้ เพื่อให้มันศักดิ์สิทธิ์ หลักที่ ๒ เมื่อเป็นกฎหมายสูงสุดมันต้องแยกจากกฎหมายธรรมดา นี่ก็คือสิ่งที่รัฐธรรมนูญวางไว้ ที่เหลือก็คือความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของสถาบันการเมือง รัฐธรรมนูญวางหลักในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ระยะแรก ๆ ก็จะพบว่า เรื่องสิทธิเสรีภาพประชาชนมันไม่ได้เขียนในรัฐธรรมนูญนะครับ โดยคำประกาศของสหรัฐอเมริกาเองนั่น แต่ละมลรัฐเป็นคำประกาศ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ และก็ยึดถือกันของฝรั่งเศส จัดทำขึ้นมาอันแรกก็คือ คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมือง นี่คือการทำอะไรบางอย่างจะจำกัดอำนาจ จะไม่ให้ผู้ใช้อำนาจนั้นคิดว่าตัวเป็นเจ้าของอำนาจ แล้วตัวจะใช้อำนาจอย่างไรก็ได้ ต้องฟังประชาชน หลักกฎหมายอาญาสมัยใหม่ก็มาจากคำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองนี่แหละครับ ทำไมจะต้องสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ทำไมคดีอาญานั้นไม่มีชี้ ๒ สถาน เป็นหน้าที่โจทก์ต้องพิสูจน์อย่างเดียว เพราะท่านกล่าวหาเขาท่านต้องพิสูจน์ ดังนั้นในคดีอาญาจำเลยต่อสู้ได้สบาย ไม่ต้องไปแก้ทุกข้อ บอกไม่ได้ทำผิดตามฟ้อง โจทก์ต้องพิสูจน์ ชี้ ๒ สถานไม่ต้องมีส่วนคดีแบ่งเป็นเรื่องราวระหว่างคน ๒ คน ต้องนำสืบ ต้องมากำหนดประเด็นกัน ว่า ประเด็นไหนพิพาท ประเด็นไหนยอมรับก็ไม่ใช่ประเด็นพิพาท ประเด็น

ไหนไม่ยอมรับก็เป็นประเด็นพิพาท นี่ละครับมันมีที่มาต่าง ๆ ของมัน ดังนั้น กระผมจึงอยากจะกราบเรียนว่า คงจะต้องยอมรับกันถึงความมีส่วนร่วม

ประเด็นก่อนสุดท้ายที่บอกว่า ในเนื้อหาสาระนั้นมันซับซ้อน มันขาดเหตุผล อ่านแล้วมันขัดกันเอง กระผมอยากกราบเรียนว่า ความจริงแต่ละเรื่องอธิบายได้ ยกตัวอย่างเช่น ที่นางท่านพูดบอกว่า กรณีที่เอาไปลงประชามติ แล้วจากนั้นประชาชนอาจจะเห็นด้วยกับผู้ร่าง ผมยกตัวอย่างของเดิมซ้ำก็แล้วกันจะได้เข้าใจง่าย เช่น ผู้ร่าง ๖๗ คน บอกว่า เปลี่ยนระบบเลือกตั้งจากเขตละ ๓ คน เป็นเขตละ ๑ คน เวลาไปลงประชามติก็ถามประชาชนเห็นด้วยไหมกับเขตละ ๑ คน ถ้าประชาชนไม่เห็นด้วยก็กลับไปใช้ของเดิมเขตละ ๓ คน ถ้าประชาชนเห็นด้วยก็แปลว่าต้องเอาเป็นเขตละคน ก็เอามาทำให้เป็นเขตละคนเสีย แล้วก็เขียนไว้ในมาตราที่เกี่ยวข้องกันว่า ครบนี้ถ้าหากไปพัวพันต้องไปแก้มาตราอื่นด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับประชามติ ท่านสามารถไปแก้ไขได้ แต่ถามว่าทำไมต้องเอากลับมารัฐสภาอีก เพราะเคารพในรัฐสภา ถามเอามาให้ท่านอนุมัติ หรือไม่อนุมัติในเนื้อหา ไม่ใช่ ให้ท่านดูว่า ๖๗ คนได้ร่าง ได้ปรับปรุงแก้ไขตามประชามติตรงตามประชามติไหม ถ้าครบท่านก็อนุมัติไป ถ้าไม่ครบท่านก็อาจจะยังไม่เห็นชอบ ก็เกิดคำถามมาว่า แล้วถ้าเกิดเห็นว่าไม่ตรงและไม่เห็นชอบ ถามว่า ทำอย่างไรต่อ ไม่เขียนไว้ กระผมอยากกราบเรียนว่า หลายเรื่องในนี้ บางทีถ้าเราไม่ยอมรับในผู้คนที่จะมาเกี่ยวข้องอันนี้กันเลย ไม่ยอมรับในคน ๔ คน คือ ประธานสภาทั้งสอง นายกฯ ผู้นำฝ่ายค้าน ว่าท่านเป็นคนตัดสินใจได้ว่า อะไร เป็นสาระสำคัญ ไปลงประชามติหรือไม่ ต้องมาให้สภาแห่งนี้ตัดสินใจ ท่านก็จะบอกว่า โอ้โฮ เท่ากับดวงแล้ว กว่าสภานี้จะตัดสินใจเรื่องก็คงพูดกันไม่รู้เรื่อง ขณะเดียวกันประเด็นตรงนั้นไม่ได้ยากเย็นเลย ถึงแม้ไม่เขียนไว้ กระบวนการก็คือว่า ถ้าสภายังไม่เห็นด้วยก็ส่งกลับไป

๖๗ คนใหม่ บอกว่า นี่ท่านยังแก้มาไม่ตรงนะ ท่านแก้ไขให้ตรง ก็กลับมาใหม่ มันก็เป็นเรื่องของการเอื้อ การแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แต่แน่นอนถ้าท่านอยากให้ชัดเจนก็เขียนต่อไปอีก ถ้าไม่ตรงให้กลับไปใหม่ก็ได้ครับ เขียนไปอีก ๗ รอบ ๘ รอบก็ได้ จนกว่าจะยุติ แต่ถามว่า ถ้ากระบวนการในการจัดทำรัฐธรรมนูญร่วมกัน ไม่ได้เกิดจากความมุ่งหมายที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นของสังคม ตรงไหนที่เราคิดว่าเรารับกันได้ เราเดินไป ตรงไหนเป็นปัญหาค่อย ๆ แก่กันไป มันเกิดขึ้น ไม่ได้หวอครับ ถ้าจะมองแม้แต่จุดเล็กน้อยให้เป็นปัญหาให้หมด ข้อสังเกตของกฤษฎีกาผมก็เดิมได้อีกเป็นร้อยข้อ ถ้าจะให้มันเป็นปัญหา แต่ถ้าเรามองว่า ปัญหาเหล่านี้มันแก้ได้ เอาละครับยอมรับว่า บางประเด็นนั้นถ้าเราเดินให้ดีขึ้น เติมนำให้ชัดเจนขึ้น จะช่วยแก้ปัญหาไปได้ อันนี้ตรงกันครับ ผมเป็นคนไปชี้แจงเองหลายท่านที่เอามาพูดก็เอาข้อสังเกตของกฤษฎีกามาพูด ความจริงบางจุดเพื่อให้ชัดเจนขึ้นก็อยากจะทำให้ปรับให้ว่ากันไป ข้อจำกัดในเรื่องเวลาอีกรัฐบาลเองอยากจะทำสักครั้งเรื่องนี้เข้ามาให้เร็วที่สุด ความจริงแล้วจะต้องเกิดตั้งแต่เดือนที่แล้วด้วยซ้ำไป ที่นี้ยังเอิญท่านประธานก็ดี หลายท่านก็คิดถึงในเรื่องของการประชุมที่ต่างประเทศ เรื่องนี้ก็เลยต้องถอยมา ณ วันนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของการไปตะลึงงัน ของการอะไรทั้งสิ้นเลย กระผมอยากจะกราบเรียนว่าประเด็นปลีกย่อยต่าง ๆ ที่เราจะเพิ่มเติมแล้วให้รัดกุม หรือบางท่านอาจจะบอกว่า ผู้แทนองค์กรศาสนามีคนเดียว เชื่อมผมเดอะครับ ท่านเขียนไปที่ตน ก็มีข้อโต้แย้งได้หมด สมมุติท่านเขียนบอก ๓ คน สมมุติจะครับ ๑. พุทธ ๒. มุสลิม ๓. คริสต์ ก็จะมีคนถามว่า พุทธนี้มีหลายนิกายนะ คริสต์นี่ก็มีทั้งคริสตัง คริสเตียน มุสลิมนี้ยังไม่ต้องมาพูด เมื่อกับบางท่านพูดมีทั้งชีอะห์ ทั้งอะไร มันก็ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร เนื่องจากรัฐธรรมนูญไทยเสรีภาพในการนับถือศาสนาไม่จำกัด ผมยังไม่รู้ว่าศาสนาในโลกมีกี่ศาสนา

อาจจะเป็นร้อยก็ได้ ดังนั้นถ้าท่านบอกว่า ผู้แทนขององค์กรศาสนาดังนี้มีครบทุกศาสนา ทำไปทำไมมันจะหลายร้อยคน เฉพาะคนตรงนี้ นี่ผมยกตัวอย่างไม่ได้หมายความว่า ๑ คนนี้ มันสมบูรณ์ แต่หมายความว่าหาสิ่งที่สมบูรณ์ที่สุดบางอย่าง บางที่เราตอบไม่ได้ เราตอบได้อย่างเดียวอย่างที่ท่านประธาน กพป. พูด มันน่าจะพอสุจริตกันตรงนี้ได้ หากมีอะไรจะต้องปรับต้องเพิ่มให้ดีขึ้น เราก็ทำเพิ่มเติมเข้าไปตรงนี้ได้ แล้วกระผมอยากกราบเรียนต่อประเด็นสุดท้ายว่า มีการมองว่า แหม เสนออันนี้ขึ้นมาเพื่อไปถ่วงเวลา แล้วก็ไปปิดกั้นการแก้ไขบางประเด็น ผมคิดว่าอันนี้คงไม่ใช่อย่างนั้น ที่ผ่านมานั้นที่มองว่า ทำไมฝ่ายรัฐบาลไม่ให้ความเห็นชอบกับเรื่องของหลักเกณฑ์ในการตั้งวัดกิติ หรือการตรวจสอบนักการเมืองโดยระบบตุลาการอาญาต่าง ๆ ก็ดีนั้น กระผมเองคงไม่บังอาจจะไปตอบแทนท่านสมาชิกซึ่งที่อยู่ในที่นี้ แต่จากข้อสังเกตที่ผมได้นั่งฟังอยู่ด้วย ส่วนหนึ่ง แน่นนอนครับ ท่านอาจจะมองว่า ท่านไม่ได้เล่นเกมการเมือง ท่านเสนอเพื่อจะปฏิรูปการเมือง อันนี้ก็ไม่ใช่ไร แต่บางฝ่ายก็อาจจะไม่ได้มองไปอย่างนั้น บางฝ่ายก็มองว่า ฟังชื่อก็งังงอยู่ว่าตุลาการอาญามันคืออะไร คำอธิบายต่าง ๆ ผมคิดว่า สังคมต้องการความเข้าใจอยู่พอสมควร ก่อนที่เราจะรับสถาบันอะไรใหม่ ๆ เข้ามา ผมคิดว่าครั้งนี้เป็นโอกาสที่ดีมาก ที่สังคมจะได้เข้ามามีส่วนรับรู้ มีส่วนทำความเข้าใจถึงสถาบันที่เป็นอยู่ ถึงสถาบันใหม่ ๆ ที่เราจะเสนอให้มีขึ้นมา แล้วผมกราบเรียนเพื่อจบว่า ไม่ได้ปิดกั้นอะไรเลย อาจจะเสนอในบางประเด็นบางเรื่อง แล้วผมคิดว่าสมาชิกรัฐสภาแห่งนี้ก็คงจะมีวิจรรณญาณพิจารณาได้ว่า เรื่องใดมันจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องทำ และต้องร่วมกันต่อสู้ร่วมกันสร้าง ท่านชุมพลได้พูดแล้วว่า บางเรื่องแก้ไขเป็นปีก็ทำไม่สำเร็จ แต่พอมีแรงผลักดันร่วมของสังคม ๔ ประเด็นนี้แก้ไขแป๊บเดียวก็เสร็จ ฉะนั้นบางทีขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ขึ้นกับจังหวะ ขึ้นกับหลายปัจจัยครับ ไม่ใช่ว่านี่ก็อาจจะทำ

อย่างนั้น นึกอยากจะทำอย่างนี้ หรือจะเป็น แหม จิตใจจะไปเลวร้ายไปหมดไม่ใช่อย่างนั้น ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภาได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้นายมิชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณสมศักดิ์ ค้อไป คุณชัชวาล

นายสมศักดิ์ คุณเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม สมศักดิ์ คุณเงิน เจริญธรรม จากขอนแก่น ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานที่เคารพครับ ด้วยความเคารพความเห็นที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความเห็นจากท่านวุฒิสมาชิก ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วก็เมื่อผมฟังคำชี้แจงของท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ท่านได้กรุณาชี้แจง อภิปรายเสียอีกยาวนั้น ผมก็ยิ่งงมมากขึ้น เพราะประเด็นที่ท่านชี้แจงนั้น เป็นเรื่องของเทคนิคในการออกกฎหมาย แต่แท้ที่จริงแล้วสภาแห่งนี้อยู่ในชั้นพิจารณาหลักการและเหตุผล คนที่จะพูดเรื่องนี้ได้มีน้ำหนักมากที่สุดคงจะไม่มีใครเกินนายกรัฐมนตรีว่าท่านจะเอาอย่างไร มีเป้าหมายปลายทางอย่างไร และจะสามารถผลักดันเรื่องนี้ให้สำเร็จเสร็จสิ้นได้ภายในกำหนดระยะเวลาสักเท่าไร ท่านประธานที่เคารพครับ สภาชุดนี้มีเวลามาแล้วประมาณ ๑๐ เดือน แล้วเหลือเวลาประมาณ ๓ ปี สมมุติเนครับ ถ้าสภาอยู่ครบ ๓ ปี ๒ เดือน ที่เหลืออยากจะกราบเรียนถามว่า ถ้าทุกอย่างเป็นไปตามร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีวันนี้ จะทันไหมครับ จะเสร็จไหม หรือว่าทำไปแล้วก็ไม่มีโอกาสกลับมาพิจารณาในที่ประชุมรัฐสภา ถ้ามีเช่นนั้นก็จะเป็นการสูญเสียลำดับที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องได้อภิปรายหลายท่านว่าจะเป็นการสูญเสียไปตลอดเวลา ทั้งทรัพย์สิน ทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

ทั้งหมดโดยสิ้นเชิง ท่านประธานที่เคารพครับ ในขณะที่เราต้องการบ้านสัก ๑ หลังที่มีความมั่นคง มีความแข็งแรง มีร่มเงาที่จะคุ้มฟ้า คุ้มฝนได้ ให้สมาชิกให้กับพี่น้องประชาชนได้อาศัยอย่างร่มเย็น แต่ปรากฏว่า จากคำชี้แจงและตัวร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทำได้อย่างเดียวคือ เปิดประตูทำนองเอง เราต้องการบ้านทั้งหลังพร้อมอาณาบริเวณ แต่เราได้ประตูเพียงประตูบานเดียว คุ้มกันไหมกับการที่ต้องใช้เวลาทั้งหมดของรัฐบาลแห่งนี้ ผมจะขออนุญาตฝากกราบเรียนถาม ผ่านท่านประธานไปยังท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประการแรก ท่านประธานที่เคารพครับ ฟังคำชี้แจงโดยเหตุโดยผลของบรรดาท่านผู้มีเกียรติที่ลุกขึ้นอภิปรายทุกท่าน ทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้าน ผมเองก็อยากจะกราบเรียนถามว่า แท้จริงแล้ว เจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายรัฐธรรมนูญในการแก้ครั้งนี้คืออะไร เจตนารมณ์ที่แท้จริงคืออะไร หากว่าจะดูในหลักการก็มีเพียง ๒ ข้อ มาดูเหตุผลก็มีเพียง ๖ บรรทัดครึ่ง ซึ่งเหตุผลนั้นก็จะพูดถึงว่า การทำกฎหมายรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานการปฏิรูปทางการเมือง แต่ก็ยังมีคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นประกอบจากบุคคลสาขาอาชีพต่าง ๆ และข้อสำคัญที่สุด ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการอนุมัติรัฐธรรมนูญ ในการแสดงประชามติ ท่านประธานที่เคารพครับ ก็มีประเด็นที่ต้องตั้งคำถามว่า จำเป็นไหมที่จะต้องทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ จำเป็นหรือไม่ที่การปฏิรูปการเมืองที่ย่างไว้ จะต้องรอเวลาได้หรือไม่ คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องมีหรือไม่ และการอนุมัติรัฐธรรมนูญโดยประชามตินั้น มีความจำเป็นแค่ไหนมาตรา หรือทั้งฉบับ รวมทั้งระยะเวลาในการทำงานค่อนข้างจะยาวนาน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขออนุญาตสั้น ๆ นะครับว่า ความจำเป็นที่จะต้องจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ แท้จริงแล้วเราก็ทำมา แก้ไขเพิ่มเติมมาทั้งหมด ๕ ฉบับแล้ว ภายใต้อารบโครงสร้างเดิม เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า รัฐบาล คณะรัฐมนตรีมีความจริงใจ

มีความจริงจัง มีความปรารถนาที่จะผลักดันจริงจัง ในประเด็นหนึ่งประเด็นใด เป็นต้นว่า ประเด็นเขตเลือกตั้ง หรือประเด็นการซื้อสิทธิขายเสียง ผมก็เชื่อว่า แยกประเด็นออกมา แล้วก็เสนอต่อรัฐสภาได้ อันนั้นก็คงเป็นไปตามกลไกปกติที่เราสามารถใช้มาตรา ๒๑๑ ได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นในสิ่งต่าง ๆ ที่บอกว่าจะทำทั้งหมด ทั้งฉบับนั้น รัฐธรรมนูญประมาณ ๑๑ หมวด อาจจะมี ความจำเป็นแก้ไขอยู่เพียง ๑ หมวด หรือ ๒ หมวดเท่านั้น ไม่น่าจะยกร่าง ใหม่ทั้งฉบับ ซึ่งจะต้องใช้เวลา และก็คิดว่าคงจะเป็นกระบวนการที่ดียาค ลำช้าค่อนข้างมาก ผมอยากจะขออนุญาตถามย้อนไปเรื่องเจตนารมณ์ เรื่อง ความจริงใจ เรื่องความจริงจังของรัฐบาล ว่าจะกระทำอย่างไร แน่หนอน หรือไม่ เพราะในขณะที่ถ้าหากว่าดูตามกฎหมายรัฐธรรมนูญเดิม ซึ่งเราใช้ บังคับอยู่ สิ่งที่เป็นภารกิจของรัฐบาล ถ้าหากว่าจะพูดถึงเรื่องการปฏิรูปทาง การเมือง ก็ต้องผลักดันกฎหมายลูก กฎหมายรองรับกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ออกมาให้ได้มากที่สุดซึ่งก็รอการพิจารณาอยู่

ประเด็นที่ ๒ มีความจำเป็นที่จะพูดเรื่องการปฏิรูปทางการเมือง รอได้หรือไม่ ท่านผู้อภิปรายหลายท่านได้พูดอยู่แล้วว่า ข้อเท็จจริง ข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิรูปทางการเมืองนั้น กองอยู่แล้ว กองอยู่เบื้องหน้าทุกท่าน อยู่แล้ว รอการตัดสินใจอยู่แล้ว ท่านอย่าอ้างเลขครีวว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับที่จะร่างขึ้นมาจะเป็นกฎหมายของสังคม แท้จริงแล้ว กระแสสังคม ไม่รอแล้ว จะไม่รอเวลาอีกปีหนึ่ง ๒ ปี ๓ ปี มันไม่มีเวลาที่จะรอกันถึง ขนาดนั้น เพราะว่าเราต้องการการเปลี่ยนแปลง เราต้องการเห็นสิ่งที่มี เสถียรภาพและมีประสิทธิภาพในวันนี้ พรุ่งนี้ หรือภายในนโยบายของ ฯพณฯ บรรหาร ศิลปอาชา ซึ่งมีแนวทางในการบริหารชาติบ้านเมืองว่าจะต้องจับไว้ แน่นถำ และทุกวันนี้จะจับไว้ แน่นถำอยู่หรือเปล่าในประเด็นรัฐธรรมนูญ

ท่านประธานที่เคารพครับ

คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ

จำเป็นต้องมีหรือไม่ ด้วยความเคารพท่านวุฒิสมาชิก ผมเชื่อว่าท่านวุฒิสมาชิกที่ได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่นั้น ประกอบไปด้วยบุคคลหลายสาขาอาชีพ และค่อนข้างจะได้รับความเชื่อถือค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสภาผู้แทนราษฎรก็ดี วุฒิสภาที่ดี โครงสร้างซึ่งประกอบกันเป็นรัฐสภา ไม่มีเกียรติยศพอที่จะทำงานชิ้นนี้หรือ หรือว่าเราต้องการสร้างองค์กรใหม่ขึ้นมาเหมือนไส้ติ่ง ซึ่งไม่มีความจำเป็นครับ เพื่อจะเอามาหาคนรับเป็นองค์กรบังคับน้ำรับทำแผน (Plan) แล้วมันจะสมประโยชน์กับตัวการ จะสมประโยชน์กับตัวที่มอบอำนาจไปหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ก็ล้วนแต่เป็นสิ่งที่วิตกกังวลว่าจะ เป็นหัวมังกรท้ายมังกรหรือไม่ จะเขียนออกไปอย่างไร โครงสร้างนี้ เพราะว่าไม่มีกรอบ ไม่มีทิศทางที่ชัดเจน มอบให้คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญเลข และข้อสำคัญที่สุดในอดีตนั้นผมเชื่อว่า คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญสมัยทรวงศ์พิสัยเหตุการณ์นั้น ใช้เวลานานมากที่จะยกย่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ ต้องรอให้พี่น้องประชาชนเดินขบวนถึงจะออกมา เพราะฉะนั้นผมไม่อยากจะเห็นตรงนี้เป็นบทเรียนที่สร้างความสับสน

ท่านประธานที่เคารพครับ

โดยเฉพาะอีกประเด็นหนึ่งที่ท่าน

อ้างว่าประชาชนจะมีส่วนร่วมในการแสดงประชามติอนุมติประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ ผมคิดว่า สิ่งเหล่านั้นถ้าหากว่าจะมองด้วยใจเป็นธรรมแล้ว ข้อมูลต่าง ๆ ข้อคิดเห็นที่แตกต่าง เหตุและผลผมเชื่อว่าพอที่จะฟัง ถ้าหากจะขอประชามติในประเด็น สมมุติเขตเลือกตั้งอันนี้ ผมคิดว่าถามประชามติประชาชนวันนี้แล้วก็เอามาเป็นทิศทางได้เลย ในการยกย่องรัฐธรรมนูญ เราจะปล่อยให้คนไปยกย่องไม่มีกรอบ ไม่มีทิศทาง ไม่นับโอบย ผมไม่ทราบว่ามันจะออกมาได้อย่างไร

ท่านประธานที่เคารพครับ ประการสุดท้ายผมอยากจะขออนุญาต
กราบเรียนก็คือว่า ถ้าหากวิเคราะห์ดูตามกฎหมายที่ยกร่างมา มาตรา ๒๑๑
ดัดด นะครับ คณะกรรมการร่างใช้เวลา ๑๕๐ วัน ท่านประธานรัฐสภา
อนุมัติให้ขยายเวลาได้อีก ๒ ครั้งไม่เกิน ๑๕๐ วัน และรัฐสภาขยายเวลาได้
อีกไม่จำกัด ครึ่งนี้หมดไปแล้วครับ ๓๖๐ วันบวกอีกเท่าไรไม่รู้ ครึ่งนี้อาจจะ
หมดไปแล้ว ๒ ปี และถ้าหากว่าในกรณีแสดงประชามติในประเด็นที่ขัดแย้งกัน
ในประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ สมมุติว่ามีประเด็นที่แตกต่างกันสัก ๕๐ มาตรา
ท่านประธานครับ เราจะให้ประชาชนไปออกประชามติทั้ง ๕๐ มาตรา ผม
กลัวตายแล้วผมมองไม่ออกจริง ๆ ว่าอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง จะใช้เวลาเท่าไร
กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้คิดว่าจะมีปัญหา และผมไม่อยากจะพยากรณ์ว่า
ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ที่ชอบบริหาร ศิลปอาษา ไม่มีโอกาสได้เห็นร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่ท่านมีความวาดความฝันให้กับรัฐสภาแห่งนี้ในวันนี้ ผม
ไม่อยากจะเห็นว่าแนวทางต่าง ๆ ที่พูดจกกันมาในวันนี้สูญเปล่า ไร้ค่า เป็น
สูญญากาศ ผมอยากจะเห็นสิ่งที่พูดกันวันนี้เป็นหลักเป็นฐาน แล้วก็มองไปสู่
อนาคตร่วมกัน ผมปรารถนาจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีความฉับไว และก็
ดำเนินการในวันนี้ รัฐบาลน่าจะมีความกล้าหาญเพียงพอ ที่จะเสนอว่าจะเอา
อย่างไร ว่ามาเลยนะครับ ก็มาตรา แก้มมาเป็นประเด็น ๆ แล้วนำสู่การ
พิจารณาของรัฐสภาตามกระบวนการนิติบัญญัติของเรา ถ้าทำได้เช่นนั้น ผม
เชื่อว่าสังคมได้ตัดสินใจกันวันนี้ และจุดที่ต่ำสุดที่สุดในทางการเมืองในวันนี้
ก็คือวันนี้ เราอย่าซื้อเวลาอีกเลย ผมอยากจะเรียกร้องเป็นประการสุดท้าย
ให้ ฯพณฯ รัฐมนตรี ให้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้กรุณาขึ้นขึ้น และกับออกสภา
บอกรัฐสภาเถอะครับว่า เจตจำนงแท้จริง เจตนารมณ์แท้จริงท่านต้องการ
อย่างไร ไม่ใช่ทำให้ท่านรัฐมนตรี ขอลภัยครับท่านรัฐมนตรีประเภท ๒ ลูกขึ้น
มาบอกรัฐสภาแห่งนี้ขาดน้ำหนักริบายเฉพาะเทคนิคกฎหมายเท่านั้น ซึ่งไม่

เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในบรรยากาศวันนี้ ผมไม่อยากจะเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเกม การซื้อเวลา และหาแพะรับผิดชอบ ขอบขอบคุณครับ ท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณชัชวาลย์ ชมภูแดง ถัดไปคุณโกวิท

(นายสุณัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) ได้ขึ้นและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มีอะไรประหว่งครับ

นายสุณัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ ผม สุณัย จุลพงษ์ธร จากพรรคชาติพัฒนา จังหวัด นครสวรรค์ ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานเพื่อหาข้อสังเกตหนึ่งว่า ในการ ประสานงานในสภานี้ ทางพรรคชาติพัฒนาได้เสนอรายชื่อในส่วนของเรา ขึ้นไป ที่นี้ว่าผมต่อจากท่านจำลอง ครุฑขุนทด ปรากฏว่ารอบ ๒ รอบ ๓ แล้ว ผมเกรงว่าเดี๋ยวจะเกิดข้อครหาว่าพรรคชาติพัฒนาไม่อภิปราย อีกครับ เหมือนเมื่อครั้งอภิปรายไม่ไว้วางใจ ไม่ทราบว่ามีหรือเปล่าครับ ความคืบหน้า

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มีครับ

นายสุณัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
มี ขอบพระคุณครับ ผมจะได้ไม่ต้องห่วงครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคไม่ได้ส่งเฉพาะลิสต์ (List) เดียว ส่งมาหลายลิสต์มากครับ พยายามส่งให้ถึงตัวด้วยครับ

นายสุณัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ขอบขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณชัชวาลย์ครับ

นายชัชวาลย์ ชมภูแดง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
 ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ชัชวาลย์ ชมภูแดง จากจังหวัดร้อยเอ็ด
 พรรคชาติไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ กระผมเองไม่อยาก
 จะพูดว่าใครจะคิดอย่างไร ในอดีตและในปัจจุบันนี้คนนั้นพูดอย่างไร เพราะ
 ว่าถ้าหากจะพูดไปแล้ว มันก็เท่ากับว่าจะก่อให้เกิดความไม่ดีไม่งามในชาติ
 บ้านเมืองเรา นั่นก็คือมันจะก่อให้เกิดการดกย่ำการแตกความสามัคคีของคน
 ในชาติมากยิ่งขึ้น แต่กระผมอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า สิ่งหนึ่งซึ่ง
 กระผมเอง ตั้งแต่เข้ามาใช้ชีวิตการเมือง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กระผมเอง
 จำได้ตลอดเวลานักการเมืองบางคน และพรรคการเมืองบางพรรค ได้พูด
 เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไว้อย่างไรบ้าง สิ่งที่พูดในอดีตและสิ่งที่พูดในปัจจุบัน ท่าที
 และการปฏิบัติที่มันไม่ค่อยจะสอดคล้องกัน บางครั้งนั้นบางคนก็พูดถึงความ
 ไม่จริงใจของคนบางคน แต่ขณะเดียวกันคนบางคนก็ขาดความจริงใจมากกว่า
 คนที่ถูกกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้กระผมไม่อยากให้เห็นในยุคปัจจุบันนี้ กระผมอยาก
 จะขอกราบเรียนท่านประธานว่า ปัญหาเกี่ยวกับ เรื่องการแก้ไขกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญ จะทำรัฐธรรมนูญอย่างไรให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และ
 เป็นประชาธิปไตย อีกทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแก้ไขกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญนั้นเราได้พูดกันมานานแล้ว ในยุคหนึ่งนั้นเมื่อเราพูดว่า จะเอา
 รัฐธรรมนูญนั้นกลับไปสู่ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เราบอกว่าจะต้อง
 ให้บุคคลต่างสาขาอาชีพได้มีส่วนร่วม ได้มีส่วนพิจารณา สิ่งที่ตามมาเราก็
 ถูกประมาทว่าเป็นพวกซ้าย และเป็นพวกคอมมิวนิสต์ สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่
 กระพือใจเราเหลือเกิน ในคนที่ยังจำได้ เว้นแต่บุคคลเหล่านั้นจะมีความ
 จำเสื่อมไปแล้ว กระผมไม่อยากให้ความคิดเหล่านั้นมันก่อให้เกิดในยุคปัจจุบัน
 กระผมอยากให้ความคิดเหล่านั้นเรามาหล่อหลอมกัน ว่าทำอย่างไรประชาชน
 จึงจะได้มีส่วนในการพิจารณากฎหมาย ซึ่งเป็นกติกาและกฎเกณฑ์ในการ

ปกครองประเทศของเขา แม้ว่าเขาจะไม่มีส่วนมาก ก็ขอให้เขามีส่วนเพียงเล็กน้อยก็ยังดี ดีกว่าที่เราจะไปพูดถึงว่าเราเป็นห่วงประชาชน ดีกว่าที่เราจะไปพูดว่าเราคิดถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน เราจะต้องเข้าไปสู่ภาคปฏิบัติ กระผมอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า เราได้สูญเสียเวลามาเป็นเวลานาน ๑๐ ปี บางช่วง บางรัฐบาล ก็ปล่อยให้เวลาได้ผ่านไปโดยไม่ปฏิบัติและไม่ได้ทำอะไรเลย บางช่วงและบางจังหวะเวลานั้น สภาแห่งนี้ก็บ่นอยู่ตลอดเวลา บอกว่า รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ สภาไม่มีส่วนเข้าไปร่วมในการร่าง ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณา สมาชิกในสภาแห่งนี้ก็บ่นอยู่ เรียกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนั้นมาจากเผด็จการท่านประธานที่เคารพครับ ในครั้งนี้นั้นกระผมเห็นว่า ถ้าหากเราจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยเพิ่มหมวด ๑๒ เข้าไปนั้น จริงอยู่ละครับ การปฏิรูปการเมืองอาจจะไม่เห็นทันตา แต่ที่ดีกว่าที่เราถ่วงเวลานาน ๑๐ ปี มันเท่ากับว่าจะเป็นการเปิดประตูออกไปสู่การปฏิรูปฯ และถ้าหากเราไม่สร้างประตูนี้ไว้ แล้วเมื่อไรการปฏิรูปจะเกิดขึ้น กระผมอยากจะขอกราบเรียนว่าการแสดงความคิดเห็นของคนต่าง ๆ ในสภาแห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายสนับสนุนหรือฝ่ายที่คัดค้านนั้น กระผมเองนั้นมีความเคารพในความคิดเห็นของแต่ละท่าน แต่อย่างไรก็ตามท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเองยังจดจำคำพังเพยที่ท่านบอกว่าการดูถูกความคิดของคนอื่นนั้นมันไม่ใช่วิสัยทัศน์ที่จะพึงกระทำและไม่พึงปฏิบัติและไม่พึงจะคิด เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านได้พูดได้แสดงความคิดเห็นในสภาแห่งนี้ นั้น กระผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องในความคิดของท่าน แต่อาจจะไม่ถูกต้องในความคิดของกระผม และอาจจะไม่ถูกต้องในความคิดของท่านประธานสภาฯ หรืออาจจะไม่ถูกต้องในความคิดของประชาชน ซึ่งเป็นชาวไร่ ชาวนา หรืออาจจะ เป็นสิ่งที่ถูกต้องถึงเป็นความคิดของบุคคลที่มีโอกาสดีในสังคมไทย ท่านประธานครับ เกี่ยวกับเรื่องการพิจารณา เกี่ยวกับเรื่องว่า คนที่จะมาเป็น

คณะกรรมการร่างนั้นมันก็มีการพูดกันอยู่ตลอดเวลาครับ หลายยุค หลายสมัย ท่านประธานรัฐสภาเองก็คงจะทราบดีว่า สมัยก่อนเราเคยพูดว่าเราจะเอาคนกลุ่มอาชีพมาช่วยร่างรัฐธรรมนูญนั้น เราจะเอาคนกลุ่มอาชีพอะไร ซึ่งท่านประธานรัฐสภาเองยังเคยให้ข้อเสนอมานะให้ความรู้แก่กระผมในสมัยก่อน เราวิตกอย่างมากว่าจะเอาคนกลุ่มอาชีพอะไร เพราะมันหลายกลุ่มอาชีพเหลือเกินในสังคมไทย และแต่ละกลุ่มอาชีพก็ไม่ได้มีการจดทะเบียนกลุ่มอาชีพให้ชัดเจน นี่ก็จุดสำคัญ เพราะฉะนั้นในการที่คณะกรรมการไปพิจารณาร่างอันนี้ขึ้นมามันจะให้สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ จะเอาทุกกลุ่มอาชีพนั้นก็คงจะเป็นไม่ได้ ก็คงต้องไปหีบเอาจากกลุ่มอาชีพใหญ่ ๆ เท่านั้นเองขึ้นมาพิจารณา ไม่เช่นนั้นก็ต้องเอาเพื่อนแม่ค้าขายลอตเตอรี่ คือกลุ่มผู้ขายลอตเตอรี่มาด้วยครับ แล้วตอนนี้เราจะไปดูว่า ถ้าจะบอกว่ากลุ่มอาชีพต่าง ๆ นี้ไม่มีความรู้ความสามารถ กระผมเองไม่สามารถที่จะประมาณได้ เพราะบางคนที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเหล่านั้น อาจจะมีความรู้เรื่องพื้นฐานของกฎหมายรัฐธรรมนูญดีกว่าคนที่อยู่ในสถาบันของท่านด้วย ยกตัวอย่างบุคคลที่อยู่ในกลุ่มอาชีพสถาปนิกก็ไม่ใช่ว่า เขาจะไม่รู้เรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือกลุ่มอาชีพที่เป็นแพทย์ก็ไม่ใช่ว่า เขาจะไม่รู้เรื่องรัฐธรรมนูญ หรือการปกครองไทย เพราะคนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ ไม่จำเป็นต้องไปศึกษาให้ได้ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เขาศึกษาโดยตัวของเขาเองก็ได้ในสมัยนี้โลกแห่งข้อมูลข่าวสารดำรงตำรามีอย่างมากมาย บางคนเขาไม่เคยเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์เลย แต่เขามีความรู้และสามารถปฏิบัติทางด้านเศรษฐกิจได้ดีกว่านักเศรษฐศาสตร์มันก็มีมาแล้ว บางคนได้มีความรู้เพียงปริญญาตรี แต่เขาสามารถไปเป็นอาจารย์สอนปริญญาโท ปริญญาเอก ก็ยังมีถมไปครับ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ผมถึงว่า เราอย่าเพิ่งไปประมาณ แล้วท่านประธานที่เคารพครับ นอกจากนั้นเรายังมีนักการเมือง ซึ่งกฎหมายก็ได้กำหนดว่า จะต้องมียุติโทษจากพรรค

การเมืองเข้าไปร่วมด้วย ตัวแทนจากรัฐสภาเข้าไปร่วมด้วย มีอย่างมากมาย
 ที่กระจายไป หรือถ้าหากว่า ท่านไม่พอใจจะเอาใครเข้าไปด้วย ในวาระ
 ที่ ๒ นั้น เราสามารถที่จะแปรญัตติเพิ่มเติมเข้าไปก็ได้ ท่านประธานครับ
 กระผมเองอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า คำว่า คนดี ที่ท่านสมาชิก
 บางท่านพูดนั้น ก็ไม่ใช่ว่าคนที่มีความรู้ความสามารถนั้นจะเป็นคนดีอย่าง
 เสมอไป พี่น้องของกระผมที่ได้นาอยู่ขณะนี้มันอาจจะเป็นคนดียิ่งกว่าหา เศรษฐี
 ที่อยู่กรุงเทพฯ พี่น้องของกระผมที่กำลังดำเนินาที่ตกกล้าอยู่ในต่างจังหวัดนั้น
 อาจจะเป็นคนดียิ่งกว่าคนที่นั่งอยู่ในสภาอันตรง เกียรติคุณก็ได้ เพราะฉะนั้น
 คำว่า คนดี คนมีความรู้ แล้วเข้าใจปัญหาของเขาก็ไม่จำเป็นว่าอยู่ในสภา
 และจะเข้าใจปัญหาของประชาชนทั้งหมด คนที่อยู่ในสภาบางทีก็เหมือนม้า
 เหมือนกัน เขาจะมองทางแคบ ๆ เมื่อมีอะไรมันอยู่ ๒ ข้าง คนแต่ละคน
 จะให้เขามีความคิดเหมือนเราไม่ได้ครับ ถ้าหากท่านยืนอยู่จุดหนึ่ง ท่านอาจ
 จะมองอีกจุดหนึ่งไม่เห็น เพราะฉะนั้นการเป็นนักคิดนี้มันคิดได้ครับ แต่จะ
 ปฏิบัติบ้างที่มันปฏิบัติไม่ได้ แต่ถ้าหากว่านักคิดแล้วปฏิบัติมารวมอยู่ด้วยกัน
 ช่วยกันคิด ช่วยกันปฏิบัติ ช่วยกันแก้ไขปัญหา เมื่อนั้นครับทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันก็
 จะสามารถแก้ไขได้ บางคนก็มักจะเอาตัวเองเป็นมาตรฐานในการคิด คิดว่า
 ตัวเองเป็นคนดี แต่ไม่ยอมรับว่าคนอื่นนั้นเขาเองตัวเขานั้นเป็นคนดีหรือไม่
 บางคนก็ไปวิพากษ์วิจารณ์คนอื่นเป็นคนชั่ว แต่ขณะเดียวกันลืมนึกว่าคนอื่นนั้น
 ก็วิจารณ์ว่า ตัวเองเป็นคนชั่วเหมือนกัน เหมือนนักเลงไก่ครับ ก็มักจะบอกว่า
 เอาไก่ไปชนกันแล้วไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดธรรมะ เป็นการแก้ตัวของคนที่ชอบ
 เล่นไก่ครับ ก็เป็นธรรมดา บางคนท่านประธานที่เคารพ บางคนก็ไปผิดกับ
 ลูกเมียเขา ก็ไปบอกว่าไม่ผิดศีลธรรม ก็ลูกเมียเขาแล้วมาอยู่กับฉันทำไม
 นี่ละครับ เพราะฉะนั้นมันอยู่ที่มุมมองของแต่ละคนที่จะมอง ถ้าหากเรามองว่า
 อย่างนี้ไม่ดี มองอย่างนี้ดี มันอยู่ที่มุมมองของเราอยู่ที่เราจะคิด เพราะฉะนั้น

กระผมถึงบอกว่า คนเรานั้นเวลาจะไปพูดอะไรวิจารณ์อะไรนั้น อย่าเอา
 ความคิดของตัวเองเป็นสรณะ กระผมพูดอยู่ตลอดเวลาว่าการตัดสินใจใครกัน
 วิเคราะห์อะไร อย่าเอาศักดา โดยเอาตัวเองเป็นศักดา เพราะโดย
 ธรรมชาติของปณฺฑิตที่เป็นมนุษย์นั้น มักจะมีความลำเอียงเข้าหาตัวเอง
 ตลอดเวลา ใครเล่าจะว่าตัวเองชั่ว ไม่มีใครหรอกครับ จะว่าตัวเองชั่วครับ
 ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องพยายาม
 ผ่านเรื่องนี้ไปให้เร็วที่สุด ถ้าหากเราทำได้เพียงกันอยู่ การที่เราบอก
 คนอื่นเขาไม่มีความจริงใจต่อการปฏิรูปฯ นั้น มันจะกลายเป็นว่าตัวเราเป็น
 คนขวาง ขวางในการปฏิรูปฯ ขวางในการที่จะเปิดประตูไปสู่การปฏิรูปฯ
 การปฏิรูปฯ อย่างที่ท่านอดิศร เพ็ชร์เกษ ขอบกั๊ยที่จะเอ่ยนาม คือการทำให้
 สิ่งที่ไม่มันดีขึ้น หรือถ้าจะเอาจริง ๆ ละครับ อย่างมาพูดถึงการปฏิรูปการ
 เมืองไทย ปฏิวัติการเมืองไทยมันเสียเลยครับ ว่าแต่จะกล้าทำกันหรือเปล่า
 คนที่ขอบกั๊ยนั้น กล้าทำไหม หรือว่าเวลาเกิดเหตุการณ์ขึ้นมาเสร็จแล้วก็
 ปรากฏว่าเป็นคนที่หายตัวไปก่อนเพื่อน เพราะฉะนั้นในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี
 นี้กระผมเองอยากจะเห็นทุกสิ่งทุกอย่างมันดีขึ้น บางครั้งนั้นท่านประธาน
 ที่เคารพครับ กระผมอยากจะขอกราบเรียนว่า ถ้าเราจะเอาตามใจเรา
 ทุกอย่างมันไม่ได้ครับ ท่านประธานก็คงจะทราบเหตุการณ์ที่ผ่านมา หลายครั้ง
 ที่เรานักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย เมื่อต่อสู้ได้มาก็จะเอาทุกอย่างตามที่ตัวเอง
 ต้องการ โดยลืมคำนึงไปถึงว่า ในสังคมนั้นมีบุคคลหลายกลุ่ม หลายอาชีพ
 มีสถานะ เศรษฐกิจและการศึกษาที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
 มีความเกี่ยวพันต่อสถาบันต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน นี่ละครับ จากจุดจุดนี้เมื่อลืม
 แล้ว ในที่สุดสิ่งที่ยากจะได้มันก็เลยไม่ได้ครับ อย่าทำให้มันเกิดประวัติศาสตร์
 ในสิ่งที่จะมาก่อให้เกิดการเดินถอยหลัง เดินไปข้างหน้าสัก ๑ ก้าว ดีกว่าจะ
 ถอยหลังไปอีก ๒๐ ก้าวท่านประธานครับ เปิดประตูไปสู่การปฏิรูปการเมือง
 เอะละครับ ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณโกวิทครับ ต่อไป
คุณพิเชษฐนะครับ

นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธาน
ที่เคารพ กระผม โกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา
กระผมใคร่ขอกราบเรียนต่อท่านประธานว่า ในช่วงเช้าที่ผ่านมากระผมดู
บรรยากาศโดยทั่วไปก็เป็นไปด้วยดี แล้วกระผมมีความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภา
ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และผมเชื่อในบุคคลที่เป็นองค์ประกอบอยู่ ณ ขณะนี้ว่า
มีความตั้งใจต่อชาติบ้านเมือง แล้วก็ได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุดในช่วงนี้ก็คือ
ทำหน้าที่ในการพิจารณาและดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ การที่
กระผมได้เรียนไว้เบื้องต้นนี้ก็เพื่อให้คนโดยทั่วไปได้รับทราบว่า ในขณะนี้
เราทุกคนได้ทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างสมบูรณ์กฎหมาย
รัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังพิจารณาอยู่ ก็เป็นกฎหมายที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเข้าไป
ในหมวด ๑๒ คือแก้ไขเพิ่มเติมจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๔ ถ้า
รัฐสภาแห่งนี้รับหลักการก็เป็นอันว่า คงจะเป็นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖)
กระผมกราบเรียนต่อท่านประธานว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย
ถ้าเราดูแล้ว เราจะเห็นได้ชัดว่ามีมาด้วยกันทั้งหมด ๑๕ ฉบับจนถึงปัจจุบันนี้
นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นมา ข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับในกฎหมาย
รัฐธรรมนูญก็คือว่า ในบางครั้งสภาพการณ์หรือสภาพการณ์โดยทั่วไปที่เกิดขึ้น
ก็คือเป็นแบบแนวประชาธิปไตยเต็มที่ในบางครั้งบางคราวกฎหมายรัฐธรรมนูญ
ก็อาจจะเกิดมาจากการปฏิบัติ รัฐประหาร แล้วก็ออกกฎหมายรัฐธรรมนูญ
ขึ้นมา บางห้วงเวลาถ้าดูกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เราจะ
เห็นได้ชัดว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนั้นค่อนข้างจะใกล้เคียงกับการแก้ไข
กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่กระผมเห็นว่า ก่อนข้างจะ
ใกล้เคียงก็คือว่า ในส่วนของการยกร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น องค์ประกอบ

แม้ว่าองค์ประกอบรายละเอียดนั้นอาจจะแตกต่างกัน แต่องค์ประกอบนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของคณะบุคคล ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผ่านประธานที่เคารพครับ ถ้าหากว่ามองดูเราจะได้เห็นว่า ในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ในส่วนที่จะเป็นตัวแทนของรัฐสภาที่มีอยู่ ในส่วนของคณะบุคคลซึ่งมาจากที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรที่มีอยู่ ที่เคยเป็นรัฐมนตรีก็มีอยู่ ที่มีคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรที่มีอยู่ ความหลากหลายของคณะบุคคลเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า เราพยายามที่จะเปิดกว้างให้กับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ถ้าเราพิจารณาในแนวทางที่เราอภิปรายกันอยู่ในปัจจุบันนี้ เราจะได้เห็นว่า ในหลักการและเหตุผลนั้นเขาสะท้อนให้เห็นว่า จะแก้ไขเพิ่มเติมในหมวด ๑๒ เดิมมีอยู่ ๑๑ หมวด จะเพิ่มเติมในหมวด ๑๒ นะครับ ส่วนที่เพิ่มเติมเข้าไปในหมวด ๑๒ นั้น จะเป็นในลักษณะของการที่จะจัดทำกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ที่จะปรับปรุงโครงสร้างทางการเมือง รวมทั้งที่จะให้ประชาชนมีประชามติ อนุมัติกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับที่จะร่างขึ้นมาใหม่ อันนี้ถ้าดูแล้ว กระผมเองถ้าไปดูสัก ๆ ลงไป ที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ในเนื้อหาของฉบับร่าง ถ้าเรามองดูเข้าไป บางคนเขาบอกว่า ในองค์ประกอบของคณะบุคคลนั้นะครับ ในองค์ประกอบของคณะบุคคลที่จะมายกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าเราดูแล้วจะมีกลุ่มของสมาชิกรัฐสภา และจะมีของนักวิชาการ และจะมีส่วนของกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ และถ้าดูสัดส่วนแล้วเราจะเห็นว่า นักหมึกจะไปตกที่กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ ในส่วนที่มาจากรัฐสภานั้นจะมีส่วนน้อยกว่า อันนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความพยายามที่จะยอมรับความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศให้มากขึ้น และในขณะเดียวกัน ถ้าเรามองต่อไปอีกเราจะเห็นว่า ในส่วนที่กฎหมายที่จะแก้ไขนั้นจะระบุว่าการปกครองนี้จะ เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น

พระประมุข นี่ก็คือการที่ฟิกซ์ (Fix) ไว้ตรงมาตรา ๒ -ในหมวดทั่วไปของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๑ นะครับ แม้ว่าในส่วนของหมวดพระมหากษัตริย์ ถ้าเราดูเราจะเห็นได้ชัดว่า ในส่วนนี้อาจจะไม่มีการพูดถึง ซึ่งสมาชิกได้พูดกันหลายคนบอกว่า ในหมวดนี้แก้ไขได้หรืออย่างไร ความจริงถ้าเราดูนะครับ ในส่วนของกรรมการร่างฯ ที่ตั้งขึ้นมา ผมคิดว่าคงเข้าใจอยู่ตลอด เข้าใจคืออะไรครับ คือเข้าใจดีว่า ในส่วนของพระมหากษัตริย์นั้นจะต้องอยู่คู่กับแผ่นดิน อันนี้ไม่มีใครปฏิเสธ ไม่ว่าประชาชนโดยทั่วไป เพราะฉะนั้นการที่จะไปข้องแวะเกี่ยวกับส่วนนี้ ผมคิดว่าไม่มีใครจะไปดำเนินการเช่นนั้น และผมมีความมั่นใจอย่างนั้น เพราะอันนี้ผมคงไม่จำเป็นต้องอธิบายว่า ทำไมเป็นเช่นนั้น เพราะผมถือว่าพระมหากษัตริย์ไทยนั้นมีบุญคุณต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างใหญ่หลวงทุกยุคทุกสมัยมา เพราะฉะนั้นผมเชื่อว่าไม่มีใครกล้าไปแตะ และในขณะที่พูดถึงถ้าดูสัก ๆ นะครับ ผมไม่ได้เป็นกรรมการปฏิรูปฯ ที่ตั้งขึ้นมา แต่ถ้าดูสัก ๆ ลงไปอีก ก่อนที่จะไปสู่ประมุขติ จะมีองค์ประกอบ คือพูดง่าย ๆ ว่า ถ้าหากว่าไม่รับในบางมาตราแล้ว จะมีประธานรัฐสภา จะมีประธานวุฒิสภา จะมีนายกรัฐมนตรี จะมีฝ่ายค้าน มาดูอีกว่าจะส่งไปประมุขติหรือไม่ ถ้าดูเจตนาลึก ๆ นั้น นั่นก็หมายความว่า ในส่วนที่น่าเสนอ คือต้องการที่จะให้ได้มีการถ่วงถ่วงกันก่อนที่จะให้ไปเป็นประมุขติ นั่นก็คือตรงนี้คือต้องการที่จะให้เกิดความรอบคอบในเรื่องของการดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญ กระผมมองดูแล้วนะครับ โดยส่วนรวมเท่าที่มองดูว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักการของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ที่รัฐบาลเสนอมา จากที่มาของการกำหนดไว้ในนโยบายและเสนอเข้ามานี้ ผมคิดว่าทุกคนก็มีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง แนวทางที่กำหนดไว้ในหลักการและเหตุผลนั้น เป็นการกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ที่คิดว่าน่าจะแก้ไขในประเด็นไหนก็ได้ ในขอบเขตของหลักการ เหตุผล ที่กำหนดซึ่ง

ค่อนข้างจะกำหนดไว้กว้าง ๆ ซึ่งอันนี้กระผมคิดว่า ถ้ามองดูแล้วจะครับ ก็น่าจะดำเนินการให้เกิดผลดีกับประเทศชาติเป็นส่วนรวมได้ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณพิเชษฐครับ คุณพิเชษฐไม่อยู่ เชิญคุณจรินทร์ครับ ถัดไป คุณเคโซ นะครับ

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พังงา) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์ จังหวัดพังงา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา แต่เดิมขอกราบเรียนกับท่านประธานว่า กระผมไม่ได้คิดว่าจะต้องมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นในที่นี้ แต่ว่าหลังจากที่ได้ฟังเพื่อนสมาชิกบางท่านได้แสดงความคิดเห็นแล้ว กระผมคิดว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่กระผมจะต้องแสดงความคิดเห็นในที่นี้ไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนั้น กระผมขออนุญาตท่านประธานเป็นการล่วงหน้าว่า อาจจะมีส่วนประเด็นที่อาจจะต้องให้ความเห็นซ้ำกับเพื่อนสมาชิกที่อภิปรายไปก่อนหน้านี้บ้าง แต่ว่าขออนุญาตกับท่านประธานว่า อันนี้ให้ท่านประธานได้กรุณาถือว่าเป็นพระสมเด็จหนึ่ง ในฐานะของผู้ที่เป็นสมาชิกรัฐสภาแห่งนี้จะพึงแสดงความคิดเห็นต่อผู้ใดก็ได้ รัฐธรรมนูญที่เราต่างอภิปรายกันอยู่ในวันนี้ ท่านประธานครับ ความจริงแล้วถ้าท่านประธานจะกรุณาย้อนกลับไปนิดเดียว ท่านประธานคงจะเห็นตรงกับผมว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยข้อเท็จจริงมีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๓๔ แต่ว่าหลังจากมีผลบังคับใช้มาได้ช่วงระยะเวลาหนึ่งเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้นมา มีการเลือกตั้งในปี ๒๕๓๕ ที่เราเรียกกันว่า ๒๕๓๕/๑ แล้วในเหตุการณ์ครั้งนั้นท่านประธานคงจำได้ พลเอก สุจินดา คราประยูร ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี กระทั่งเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬขึ้นมา และพรรคการเมืองที่ท่านนายกฯ บริหาร เป็นสมาชิกพรรคอยู่ในขณะนั้น ก็ถือเป็นพรรคการเมืองหลักพรรคหนึ่งที่เข้าร่วมรัฐบาล พลเอก สุจินดา คราประยูร ในขณะนั้นจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬขึ้น และในช่วงระยะเวลาที่เกิดปัญหาขึ้นมา เรา

มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในขณะนั้น ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๓๕ แล้ว ๔ ประเด็นหลักสำคัญ ซึ่งกระผมขอทบทวนกับท่านประธานเพื่อความเข้าใจตรงกันว่า ตอนนั้นเราแก้รัฐธรรมนูญแล้ว ๔ ประเด็น ประเด็นที่ ๑ ก็คือว่า ให้นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่า ให้ประธานรัฐสภานั้นมาจากประธานสภาผู้แทนราษฎร ในประเด็นที่ ๓ เราแก้ในประเด็นอำนาจของวุฒิสมาชิก และในประเด็นที่ ๔ เราแก้ในเรื่องอำนาจของคณะกรรมการที่ให้สามารถพิจารณาญัตติได้ทั้ง ๒ สมัยประชุม นั่นคือ ๔ ประเด็นหลักที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในขณะนั้น ซึ่งเราประมาณกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญของ รสช. ให้มีความเป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้นโดยประเด็นหลัก ๆ ถึง ๔ ประเด็น อย่างไรก็ตาม ท่านประธานครับ หลังจากนั้นมีการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งในช่วงระยะเวลาต่อเนื่องกัน เราเรียกกันว่า การเลือกตั้งปี ๒๕๓๕/๒ เราได้นายกรัฐมนตรีท่านใหม่ คือ ท่านนายท.ชวน หลีกภัย ขึ้นมาบริหารราชการแผ่นดินในขณะนั้น แล้วในช่วงรัฐบาลชุดที่แล้วนั้นเองที่กระผมกราบเรียนเมื่อสักครู่นี้ได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมา ๑ ชุด เพื่อที่จะศึกษาแนวทางในการที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง ทั้งที่ได้ดำเนินการเพ่งแล้มาในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ๔ ประเด็น แล้วก็ได้ท่านอาจารย์ชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธานของคณะกรรมการวิสามัญในขณะนั้นได้สรุปความเห็น ว่า ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ๒๕ ประเด็นด้วยกัน ในช่วงระยะเวลานั้น อย่างไรก็ตามครับท่านประธาน รัฐบาลชุดที่แล้วโดยพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลชุดที่แล้วก็ได้หยิบยก ๒๕ ประเด็นขึ้นมา ทั้งสิ้น ๘ ประเด็น เพื่อดำเนินการเสนอให้มีการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญก่อน ในขณะนั้น ๘ ประเด็นซึ่งประกอบด้วย ประเด็นที่ ๑ ก็คือว่า เราต้องการให้ผู้มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปแล้วมีสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประเด็นที่ ๒ กำหนดให้รัฐธรรมนูญมีการกำหนดให้ผู้ตรวจการรัฐสภา ประเด็นที่ ๓ กำหนดให้มีการบรรจุศาล

ปกครองเข้าไปในรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่ ๔ กำหนดจำนวนของวุฒิสมาชิกให้มีจำนวนลดน้อยลงกว่าที่ร่างไว้เดิมในปี ๒๕๓๔ ประเด็นที่ ๕ กำหนดว่าต่อไปนี้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไม่กำหนดตายตัวไว้จำนวน ๓๖๐ คน หรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็แล้วแต่ แต่ให้คิดตามจำนวนสัดส่วนของประชากร และในประเด็นที่ ๖ ก็คือว่า กำหนดว่าต่อไปนี้พรรคการเมืองจะไม่จำเป็นต้องส่ง ส.ส. จำนวนถึง ๑ ใน ๓ ของ ส.ส. ทั้งหมดที่พึงมี ขอให้ลดลงไปได้นิ่ง ๑ ใน ๔ เพื่อให้พรรคการเมืองที่ใหญ่โตมากนักมีโอกาสส่งสมาชิกได้ และเพื่อไม่ให้มือปืนรับจ้างมีมากจนเกินไป และในประการที่ ๗ ก็คือว่า เราเปิดโอกาสให้แก่ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถตั้งกระทู้ถามและให้ตอบในสภาได้ ไม่จำเป็นต้องคอยตอบในราชกิจจานุเบกษา และในประเด็นที่ ๘ ก็คือว่า เราจะต้องจัดให้มีผู้นำฝ่ายค้านเสมอ แม้ว่าพรรคการเมืองที่ใหญ่ที่สุดของฝ่ายค้านจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงจำนวนที่เราเคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ก็ตาม ก็ถือว่าจะต้องมีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เสมอ แต่ท่านประธานครับ เป็นเรื่องน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ ๘ ประเด็นจาก ๒๕ ประเด็นที่ท่านอาจารย์ชัชพลได้สรุปไว้ ซึ่งขณะนั้นท่านก็เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดียวกับท่านนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นไม่รับร่างทั้ง ๘ ร่างของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่ได้เสนอมาในขณะนั้น แต่ในทางตรงกันข้ามพรรคการเมืองของท่านนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้เสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้นมาอีกร่างหนึ่ง แต่เป็นร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ คือกำหนดว่าจะมีการแก้ทั้งฉบับ และมีการใส่รายละเอียดอะไรลงมาทั้งหมด ท่านเสนอวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ แล้วในที่สุดรัฐสภา ในขณะนั้นก็รับร่างที่ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ทั้งฉบับ จากนั้นก็มีการตั้งคณะกรรมการมาพิจารณาวิสามัญขึ้นมาพิจารณาในวันที่ ๒ ท่านรัฐมนตรีประจวบ ไซยสาสน์ เป็นประธาน ผมเป็นหนึ่งในที่ปรึกษาคณะ

จากพรรคการเมือง ที่ได้เข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญที่พิจารณา รัฐธรรมนูญในขณะนั้นในวาระที่ ๒ ท่านประธานครับ และเป็นผลให้รัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขในขณะนั้นมีผลบังคับใช้มาจนถึงขณะนี้ล่าสุด ในขณะนั้นเรามีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายประเด็น แล้วก็ในประเด็นหลายประเด็นที่เรามั่นใจว่า เราทำให้รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ แก้ไขในขณะนั้น เป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น ไม่ว่าเราจะเพิ่มเติมรายละเอียดลงไปในหมวด สิทธิเสรีภาพของประชาชน การกำหนดจำนวนวุฒิสมาชิกลดลงมาจากจำนวน ๓ ใน ๔ ให้กลายเป็นจำนวน ๒ ใน ๓ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดบัญญัติให้ผู้ตรวจการรัฐสภาเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ การกำหนดให้มีการบรรจุศาลปกครองเข้าไป ให้มีคณะกรรมการเลือกตั้งที่เป็นอิสระ และเข้ามากำกับดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และ ผลของการแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนั้น ได้มีผลให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เข้ามาใช้ จนกระทั่งถึงในปัจจุบันนี้ ท่านประธานครับ จากนั้นเรามีการยุบสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๓๘ แล้วจากนั้นก็มีการเลือกตั้งครั้งใหม่ ถือเป็นการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ท่านประธานครับ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘ รัฐบาลของท่านนายกฯ บรรหาร ศิลปอาชา ขึ้นมารับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน สิ่งหนึ่งที่นำมาสู่การที่เราต้องมาพิจารณาญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญกันในวันนี้ก็เพราะเหตุว่า ได้มีการไปปรับปากในช่วงระยะเวลาการหาเสียงในการเลือกตั้งวันที่ ๒ กรกฎาคม โดยท่านนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นว่า ท่านต้องการที่จะปฏิรูปการเมืองตามแบบที่คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งท่านอาจารย์ประเวศ วะสี ได้กรุณาสรุปไว้ในช่วงปลายรัฐบาลชุดที่แล้ว แล้วก็ได้นำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ต่อท่านประธานรัฐสภา โดยท่านอาจารย์มูฮำหมัด บุนนาค ในขณะนั้นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาและส่งให้รัฐบาลในช่วงระยะเวลาต่อมา แต่ว่าเป็นช่วงปลายรัฐบาลแล้วก็มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

ท่านไปยืนขึ้นในช่วงระยะเวลาห้าเสียง ผมคิดว่าประชาชนทั้งประเทศก็ได้ติดตามเหตุการณ์อยู่แล้วว่า ท่านจะปฏิรูปการเมืองตามแนวทางของท่าน อาจารย์ประเวศ วะสี พูดง่าย ๆ มีการวิพากษ์วิจารณ์กันในขณะที่รับท่านประธาน ว่าท่านนายกฯ บรรหาร ในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองพรรคการเมืองหนึ่ง ท่านได้อ่านแนวทางของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยของท่านอาจารย์ประเวศชัดเจนแล้วหรือ ท่านจึงไปรับปากในขณะนั้นว่าท่านจะปฏิรูปการเมืองตามแนวทางนั้น เพราะว่าแนวทางที่ท่านอาจารย์ประเวศ ซึ่งท่านเป็นประธานได้สรุปไว้มันเปิดโอกาสให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่เหมือนกัน แล้วได้มีการเสนอรูปแบบแนวทางขึ้นมาหลายรูปแบบให้เลือก เช่น อาจจะมีระบบที่มี ๒ สภา หรือมีระบบที่มี ๓ สภา หรือ ๔ สภา เหล่านี้เป็นต้น ประกอบกับสิ่งที่จะต้องปฏิบัติแน่นอน ถ้าดำเนินการไปตามแนวทางของท่านอาจารย์ประเวศ ก็คือว่า หลังจากมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่แล้วรัฐบาลจะต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรหรืออะไรท่านนั้น แล้วเปิดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน ๓ เดือน ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่า ต่อมาภายหลังแม้ท่านนายกฯ ท่านอาจจะปฏิเสธ แต่ในที่สุดเมื่อตอนเขียนนโยบายรัฐบาลผมเข้าใจว่ารัฐบาลคงได้กลับไปอ่านชัดเจน จึงมีการออกเสียงกันในบรรดาพรรคร่วมรัฐบาล ๗ พรรคในขณะนี้ บางท่านเห็นด้วย บางท่านไม่เห็นด้วย มีปรากฏหลักฐานอยู่ในสื่อมวลชนทั้งหมด แล้วในที่สุดรัฐบาลจึงถอยครับ เพราะฉะนั้นแทนที่จะเขียนว่า ท่านจะปฏิรูปการเมืองตามแนวทาง คพป. ท่านก็ใช้คำว่า จะปฏิรูปการเมืองโดยคำนึงถึงเท่านั้นเอง ซึ่งหมายความว่าท่านจะทำตามก็ได้ ไม่ทำตามก็ได้ เพียงแต่ท่านจะคำนึงถึงเท่านั้นเอง จุดนี้สะท้อนให้เห็นว่า หลังจากที่ท่านผ่านพ้นการเลือกตั้งแล้ว ท่านได้มาดูแลเสียแล้ว ท่านเปลี่ยนแนวทางไปกับที่ท่านเคยรับปากไว้ในช่วงระยะเวลาการหาเสียง เราจึงมีการวิพากษ์วิจารณ์กันต่อมาว่า เพราะฉะนั้นที่สุคนธ์โยบายชุดนี้

ก็เลยกลายเป็นนโยบายตกกระไดพลอยโจน เพราะรัฐบาลไม่มีทางปฏิเสธที่จะทำเป็นอย่างอื่น เพราะท่านได้ไปปรับปากไว้ในช่วงระยะเวลาหาเสียง และต่อมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านประธานครับ เมื่อเราได้เห็นพฤติกรรมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดนี้ ซึ่งเป็นเจ้าของร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ที่เรากำลังพิจารณาอยู่เดี๋ยวนี้ ทำให้เรามองเห็นว่าพฤติกรรมของท่าน ๑๐ เดือนที่ผ่านมาตรงข้ามกับแนวทางปฏิรูปการเมืองที่พึงจะเป็นโดยสิ้นเชิง เพราะแนวทางปฏิรูปการเมืองที่ประชาชนทั้งประเทศมุ่งหวังก็คือว่า แนวทางที่เราต้องการเห็นประชาธิปไตยของเรานั้นก้าวหน้าไปเป็นลำดับ ก้าวหน้าไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยยิ่งกว่า แต่ไม่ใช่ก้าวหน้าไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่ลดน้อยถอยลง สิ่งที่เราควรจะเปรียบเทียบของท่านประธานเมื่อสักครู่ว่า พฤติกรรมของรัฐบาลตรงข้ามกับการเดินไปสู่ทิศทางที่เป็นประชาธิปไตยยิ่งกว่า ก็อย่างเช่นกระผมขอยกตัวอย่าง พฤติกรรมในการปิดปากสื่อมวลชน ตรงนี้ กระผมคิดว่าชัดเจนครับ รายการที่ถูกสั่งเวรรายการแรกและประชาชนติดตามเฝ้ามองตลอด รายการมองต่างมุม ความคิดของรายการนี้มีประการเดียวครับ เพราะไปถามท่านนายกรัฐมนตรีในขณะนี้ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองใหญ่ในขณะนั้น แล้วเป็นคำถามที่ท่านตอบไม่ได้รายการมองต่างมุม จึงหายไปจากเวทีแสดงความคิดเห็นในทางประชาธิปไตยท่านนายกฯ อาจจะปฏิเสธ แต่สิ่งที่ท่านปฏิเสธไม่ได้ก็คือว่าเหล่านี้คือความเชื่อและความเข้าใจที่ฝังลึกอยู่ในหัวใจของประชาชนทั้งประเทศจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ พฤติกรรมต่อมาที่ชัดเจนอย่างเช่น ท่านพยายามที่จะบังคับให้สื่อ โดยเฉพาะสื่อของรัฐสนองตอบการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาล วัน ๒ วันที่ผ่านมาท่านประธานคงเห็นชัดเจน หลังจากรัฐบาลปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ ทั้งที่พวกเรายังอภิปรายกันไม่ครบ ๑๐ ท่าน กระผมดูโทรทัศน์ช่อง ๕ ในวันรุ่งขึ้น อยู่ ๆ ก็ขึ้นหัวตัวใหญ่ครับ รายการพิเศษ พวกเราตกใจกันมาก คิดว่าเกิดอะไรขึ้น

ในทางการเมืองไม่มีอะไรครับ กลายเป็นภาพของประชาชนจากจังหวัด
จังหวัดหนึ่ง กระผมไม่ขอเอ่ยว่าจังหวัดไหน นำกระเช้าดอกไม้มาให้ท่าน
นายกฯ แต่นั่นเอง แล้วก็เอาเวลาของสื่อมวลชนของรัฐไปจัดทำเป็นรายการ
พิเศษไม่แตกต่างกับพฤติกรรมในอดีตที่เคยเกิดขึ้น เมื่อรัฐบาลชุดหนึ่ง
ต้องการที่จะโฆษณาชวนเชื่อตัวเอง แล้วก็ถ่ายทอดสดให้คนทั้งประเทศจาก
หลายแห่งที่เกณฑ์มาเอากระเช้าดอกไม้ไปมอบอำนวยพรแสดงความยินดี จุดนี้
คือพฤติกรรมที่ผมคิดว่ารัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย ไม่ควรที่จะปฏิบัติและ
ดำเนินการ โดยเฉพาะรัฐบาลที่มีนโยบายชัดเจนเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ
มาในวันนี้ชัดเจนว่า ต้องการที่จะปฏิรูปการเมืองไปสู่ทิศทางที่เป็นประชา-
ธิปไตยยิ่งกว่า และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ท่านประธานครับ เป็นที่น่า
เสียดายอย่างยิ่งที่รัฐบาลชุดนี้ไม่รับร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ได้มีการเสนอมาใน
รัฐสภาชุดที่ผ่านมา ผมใช้คำว่า ชุดที่ผ่านมา ก็เพราะว่าชุดนี้ถือว่าท่านวุฒิ
สมาชิกทั้งหมดถือว่าเป็นชุดใหม่ และเราอาจจะเรียกได้ว่าเป็นรัฐสภาชุดใหม่
แม้จะมีผู้แทนราษฎรชุดเดิมก็ตามแต่ แต่ถือว่าเป็นสภาในสมัยนี้ เป็นเรื่อง
น่าเสียดาย ที่ท่านไม่ยอมรับร่างกฎหมายแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มืองค์กร
ตรวจสอบนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน เรา
ต้องการแก้ไขว่าต่อไปนี้จะมืองค์กรขึ้นมาดำเนินการกับคนทุจริต คนโกง โดย
ถ้าพบว่านักการเมืองคนไหน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนไหน ข้าราชการการ
เมืองคนไหนทุจริต เราสามารถที่จะถอดถอนออกจากตำแหน่งได้โดยกระบวนการ
การรายละเอียดที่กำหนด และนอกจากถอดถอนออกจากตำแหน่งแล้วก็ให้
สามารถดำเนินการยึดทรัพย์ได้ด้วย แต่น่าเสียดายว่าท่านไม่รับร่างแก้ไข
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมคิดว่าวันเวลาได้พิสูจน์ให้เห็นชัดเจนว่า ทำไมท่าน
ถึงไม่รับ ท่านประธานครับ การอภิปรายไม่ไว้วางใจวัน ๒ วันที่ผ่านมา
สะท้อนเป็นเหตุผลชัดเจนในตัวของมันเองว่า ที่ไม่รับเพราะว่าพฤติกรรม

หลายท่านของรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดนี้เข้าข่ายถูกยึดทรัพย์ได้ถ้ามีองค์นี้ขึ้นมา จุดนี้คือเหตุผลที่สำคัญที่สุด และสุดท้ายการปิดอภิปรายเมื่อวัน ๒ วันที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางที่ท่านปฏิบัติไม่ตรงกับความเห็นที่ท่านเคยพูดไว้กับประชาชนว่าท่านต้องการปฏิรูปการเมือง อย่างไรก็ตาม ท่านประธานครับ วันนี้รัฐบาลชุดนี้ในนามคณะรัฐมนตรี ท่านได้เสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ เข้าสู่รัฐสภา เพราะท่านไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แม้ว่าพฤติกรรม จะตรงกันข้ามก็ตาม กล่าวโดยสรุปให้ประชาชน ให้ท่านประธานได้กรุณา มองเห็นในที่นี้ก็คือว่า รัฐบาลชุดที่แล้ว รัฐบาลชุดนี้ของ ฯพณฯ บรรหาร ศิลปอาชา เพิ่งได้เคยเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ แล้วเราต้องแก้กันเสร็จทั้งฉบับ และเพิ่งมีผลบังคับใช้มาจนเดี๋ยวนี้ ประมาณแค่ ๒๐ กว่าเดือนเท่านั้นเอง วันนี้รัฐบาลของท่านนายกฯ บรรหาร ภายได้การกำกับดูแลของบุคคลคนเดียวกัน เสนอให้มีการร่างรัฐธรรมนูญ ใหม่อีกทั้งฉบับ เหล่านี้คือสิ่งที่เราต้องการคำตอบ ว่าสิ่งที่ท่านทำมาในอดีต มันไม่ผิดตรงไหน อะไรอย่างไร วันนี้จึงต้องมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ขึ้นมาอีก ทั้งฉบับ แต่ถึงอย่างไรผมกราบเรียนกับท่านประธานว่า เราไม่มีสิทธิปฏิเสธ แล้วครับ วันนี้รัฐสภาถึงอย่างไรเราก็จะต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติม มาตรา ๒๑๑ แต่สำคัญที่ผมอยากจะเรียนย้ำกับท่านประธานอีก ประเด็นหนึ่ง แม้ว่าเพื่อนสมาชิกจะได้พูดไปบ้างแล้ว เพื่อทำความเข้าใจย้ำ อีกครั้งหนึ่ง ก็คือว่าท่านพยายามที่จะเอาเรื่องการปฏิรูปการเมืองไปผูกติดกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ เพราะรัฐบาลชุดนี้ได้พูดอยู่ตลอดว่า การปฏิรูปการเมือง ก็คือการแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ท่านพูดจนทำให้คนทั้งประเทศ อาจจะเข้าใจได้ว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ก็ยาวนานวิเศษ ที่สามารถแก้ไขปัญหาก็ทุกสิ่งทุกอย่างมันคือการปฏิรูปการเมือง ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ถูกทั้งหมด แล้วก็ไม่ใช่ทั้งหมด เพราะไม่ได้แปลว่าเมื่อเราแก้ไข

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ แล้วต่อไปนี่มันคือขายนานวิเศษ การซื้อเสียงจะหมดสิ้นไปจากประเทศไทย ต่อไปนี้เราจะไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน ประชาชนจะไม่รับเงินซื้อเสียง แล้วก็ต่อไปนี่เราจะไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน เพราะการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ คือขายนานวิเศษเป็นการปฏิรูปการเมือง ซึ่งจริง ๆ แล้ว ไม่ใช่ ท่านประธานครับเพราะอะไรครับ เพราะโดยเนื้อแท้แล้ว การปฏิรูปการเมืองนั้นมันคือกระบวนการในการทำให้การเมืองดีขึ้นเดินไปสู่ทิศทางที่เป็นประชาธิปไตยที่ปฏิบัติได้ และสนองตอบการแก้ปัญหาของบ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการปฏิรูปการเมืองทั้งหมด กระผมขอกราบเรียนกับท่านประธานครับ ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ มาตรา ๒๑๑ อย่างเดียวเหมือนที่ท่านพยายามที่จะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างนั้น ประการที่ ๑ ท่านประธานครับ การปฏิรูปการเมืองจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องขึ้นอยู่กับบุคลากรในระบบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นวุฒิสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการประจำ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจ หรือไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไปในสาขาอาชีพใดก็แล้วแต่ ทั้งองค์ภาพเหล่านี้จะต้องล้วนแล้วมีส่วนเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน การปฏิรูปการเมืองจึงเกิดได้ และสำคัญไปกว่านั้นก็คือว่าทุกฝ่ายจะต้องมีจิตสำนึกประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ต้องมีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมั่นศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง วัฒนธรรมทางการเมืองจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ด้วยกฎหมายทั้งหมดที่มีอยู่จะต้องเดินไปสู่ทิศทางของการพัฒนาการเมือง ปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายลูกหรือกฎหมายหลัก ซึ่งได้แก่กฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง หรือกฎหมายอื่น ๆ เหล่านี้เป็นต้น กระผมขอกราบเรียนกับท่านประธานตรงนี้ก็เพื่อต้องการที่จะบอกว่า รัฐธรรมนูญนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งเป็นเพียง ๑ ใน ๑๐๐ ในจำนวนอีก ๙๙ ส่วน ที่เราจะต้อง

ปฏิบัติการปฏิรูปการเมืองจึงจะบรรลุผลได้ ครึ่งนี้คงชัดเจนว่า รัฐธรรมนูญเป็นส่วนเดียวที่เพราะแม้รัฐธรรมนูญจะดีถึงขนาดไหนก็ตามท่านประธานครับ แต่ถ้าประชาชน บุคลากรทั้งหมดในระบอบประชาธิปไตยโดยขาดจิตสำนึก ขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย องค์ประกอบด้านอื่น ๆ ไม่เอื้ออำนวย ก็ยากครับที่การเมืองบ้านเราจะปฏิรูปไปสู่ทิศทางที่ดีงามและเป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้นได้ สมาชิกท่านหนึ่งอภิปรายไว้เมื่อสักครู່ท่านประธานครับ ผมคงไม่เอ่ยนาม แต่ว่าท่านพูดคล้าย ๆ กับว่าความจริงเราแก้รัฐธรรมนูญมาหลายครั้งแล้ว แต่การเมืองไม่ดีขึ้น ล้มเหลว เพราะฉะนั้นจะต้องแก้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ อีกครั้งหนึ่ง แล้วคล้าย ๆ กับว่ามันถึงจะดีขึ้น ท่านแสดงความเห็นนี้เพื่อที่จะสะท้อนความคิดของผมที่ผมกราบเรียนท่านประธานก็คือว่า ความเห็นที่ท่านแสดงนั้นผมไม่มีอะไรที่จะไปคัดค้านท่าน แต่ความเห็นนี้สะท้อนว่า ความคิดทั้งหมดในการปฏิรูปการเมืองมุ่งไปที่รัฐธรรมนูญอย่างเดียว เกิดความเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญเท่านั้นที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้นได้ เรากำลังทำให้รัฐธรรมนูญกลายเป็นแพะรับบาปในทางการเมือง ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ใช่ครับ รัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งเหมือนที่กระผมกราบเรียน ท่านประธานครับ เราจะมีรัฐธรรมนูญคืออะไรก็ตาม แต่ถ้าเราไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ชื่อเสียง คาร์วไม่จับ การเมืองไปรอดไหมครับ รัฐธรรมนูญดีเลิศอย่างไรก็ตาม พูจวิตคอร์ปชั่นสุมเกาะท่านนายกรัฐมนตรีลุกขึ้นมาปกป้อง การเมืองจะดีขึ้นได้อย่างไรครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญจึงไม่ใช่ยาวนานวิเศษเหมือนที่ผมเรียนมาแล้วอีก ตรงจุดนี้คือจุดที่กระผมอยากจะกราบเรียนกับท่านประธาน แต่อย่างไรก็ตาม ท่านประธานครับ ถ้าเรามาดูเนื้อหาของมาตรา ๒๑๑ ที่รัฐบาล คณะรัฐมนตรีได้เสนอขึ้นมาในวันนี้ กระผมก็ขออนุญาตกราบเรียนกับท่านประธานตามเนื้อผ้าตรง ๆ ครับว่า เอาเข้าจริงแล้วเราก็คงไม่มีหลักประกันอะไรที่จะทำให้การเมืองดีขึ้น เพราะการ

แก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ในวันนี้เป็นแต่เพียงการเปิดทางให้คน ๖๗ คน ขึ้นมาทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ เพื่อสนองค่านิยมประชาธิปไตยพลอยใจของรัฐบาลเท่านั้นเองครับ จุดนี้ก็คือจุดที่กระผมอยากจะกราบเรียน เป็นเรื่องของการไปตายเอาดาบหน้าโดยแท้ ท่านประธานครับ เพราะไม่มีหลักประกันอะไรเลยว่ คน ๖๗ คนที่จะมายกร่างรัฐธรรมนูญนี้ร่างแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ได้มาจะดีขึ้น หรือแย่ลงกว่ารัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบันในขณะนี้ที่เราใช้อยู่ เพราะฉะนั้นผมจำได้ ท่านประธาน ท่านหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้กรุณาอภิปรายไว้ในวันอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล ท่านบอกท่านองว่า ท่านไม่เชื่อว่า งามช้างจะงอกออกมาจากปากอะไรสักอย่างหนึ่ง แต่กระผมขอกราบเรียนว่า มีความพยายามที่กำลังจะบอกคนทั้งประเทศว่า มาตรา ๒๑๑ นี้กำลังจะงอกแล้ว ท่านประธานครับ ผมคิดว่าอย่าเพิ่งด่วนสรุป เพราะสิ่งขาว ๆ ที่เห็นงอกออกมาจากปากนั้น มันอาจจะไม่ใช่งาก็ได้ครับ แต่อาจจะ เป็นมะ เริงก็ได้ จุดนี้คือจุดที่กระผมกราบเรียนกับท่านประธานว่า ยังไม่มีหลักประกันอะไรทั้งสิ้นที่จะบอกว่าการร่างรัฐธรรมนูญใหม่นั้น รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ได้มาจะดีกว่ารัฐธรรมนูญที่ใช้ในปัจจุบันนี้แล้วก็ได้โดยรายละเอียดท่านประธานครับ ยังมีจุดอ่อนอีกมากมายหลายประการเหมือนกับที่เพื่อนสมาชิกได้กราบเรียนกับท่านประธานว่า ตัวแทนสาขาอาชีพที่ว่านั้น ใครจะเป็นตัวแทนสาขาอาชีพ ตัวแทนศาสนา ๑ คน เราจะเอาศาสนาไหน เราจะคัดเลือกกันอย่างไร อย่างไรก็ตาม ตรงนี้คือรายละเอียดที่ผมไม่อยากจะอภิปรายซ้ำกับเพื่อนสมาชิก แต่ตรงนี้เพื่อชี้ให้ท่านประธานได้เห็นว่า ยังมีรายละเอียดมากมายหลายประการที่ยังเป็นจุดบกพร่อง ท่านอาจารย์จุฬพล ศิลปอาชา ผมขออภัยท่านประธานที่ต้องเอ่ยนามท่าน ท่านเป็นคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองของรัฐบาลชุดนี้ที่ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อหาแนวทางปฏิรูปการเมือง ท่านสรุปไว้เมื่อเช้า ผมมีความเห็นที่ไม่ตรงกับท่านอยู่

บวงสรวงประการ ท่านบอกว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ที่เปิดโอกาสให้คน ๖๗ คน มาร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับนั้น ท่านใช้คำว่า มีแต่ถ้าใครถูกเดียว ไม่ได้ขาดทุนอะไรเลย และจะแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองได้ตลอด ผมไม่เห็นด้วยกับท่านบางประการ

ท่านประธานครับ ประการที่ ๑ ผมไม่คิดว่าการแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ที่ขวนี้จะเป็นการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองตลอด แต่สิ่งหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือว่า จะช่วยแก้ไขวิกฤตการณ์ให้กับรัฐบาลนี้เท่านั้นครับ

ในประการที่ ๒ ท่านบอกว่ามาตรา ๒๑๑ ทวิ ตรงจุดนี้คือจุดสำคัญที่กระผมจะชี้ให้ท่านประธานเห็นว่า อาจจะสร้างวิกฤตทางการเมืองต่อไปในอนาคตก็คือว่า เพราะมาตรา ๒๑๑ ทวิ ได้บัญญัติเปิดโอกาสให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ทุกสมัยการเลือกตั้ง แปลว่าหลังจากการเลือกตั้งเทียวนี่ คือเทียวนี่ครับเราเกิดไปร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาเสร็จแล้ว หลังจากนั้นมีการเลือกตั้งอีก รัฐธรรมนูญที่เสนอมาก็แก้ไขนี้จะเปิดโอกาสให้มีการร่างรัฐธรรมนูญได้ใหม่อีกอย่างน้อยสมัยละ ๑ ครั้ง จุดนี้คือจุดที่กระผมอยากจะกราบเรียนกับท่านประธานว่า จะเป็นปัญหาแล้วก็จะสร้างวิกฤตให้กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งทุกสมัย ถ้ามีปัญหากการเมืองจะมีกระแสกดดันให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทุกสมัยการเลือกตั้ง ทั้งที่การร่างรัฐธรรมนูญแต่ละครั้ง ถ้าเราเคยยอมรับว่ามีมโนคติแล้ว ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว แก้ไขได้เฉพาะบางประเด็นไม่จำเป็นต้องร่างใหม่ แต่เพราะเงื่อนไขที่เขียนมาทำให้อาจจะมีการกดดันให้ร่างใหม่ทั้งฉบับทุกสมัยการเลือกตั้ง วิกฤตทางการเมืองจะตามมาไม่มีวันจบสิ้นเลยครับ เราศึกษาได้จากอดีต ตรงจุดนี้ก็คือจุดหนึ่งที่ผมไม่เห็นด้วยกับท่านอาจารย์ชุมพล แล้วที่สุดประชาชนอาจจะไม่ได้ทำอะไรเลย ครับท่านประธาน เพราะอะไรครับ เพราะว่าถ้าร่างรัฐธรรมนูญเทียวนี่ไม่ผ่านที่สุดก็เจ๊งกันครับ เราจะเสียเวลาไปประมาณ ๒ ปี แล้วไม่ได้

อะไรขึ้นมาเลย สำคัญไปกว่านั้นก็คือว่ารัฐบาลจะขาดทุนลูกเดียว ไม่ใช่กำไร
 ลูกเดียว เพราะอะไรคะผมกราบเรียนกับท่านประธานว่า ประชาชนจะ
 ขาดทุนลูกเดียวเพราะอะไรครับ ถ้ารัฐบาลนี้จะกล่าวอ้างว่าการแก้ไข
 รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ที่ขวนนี้คือการปฏิรูปการเมืองแล้วเหมือนที่อ้าง
 มาตลอด ท่านอาจจะได้เหตุผล ตรงนี้ไม่ดำเนินการอะไรต่อไปเลยในทาง
 การเมืองที่จะมีผลในการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะท่านบอกว่าท่านได้
 แก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ แล้วก็รอให้รัฐธรรมนูญเสร็จ ซึ่งกระบวนการ
 อย่างน้อย ๒ ปี รัฐบาลนี้จะอยู่ถึงหรือไม่ยังไม่ทราบเลยครับ ที่สุดตรงนี้จะ
 กลายมาเป็นข้ออ้างที่จะไม่ทำอะไรเลยในทางการเมือง การปราบปราม
 การซื้อเสียงก็จะไม่มีการดำเนินการ การแก้กฎหมายเลือกตั้งให้นานับคะแนน
 ที่อำเภอก็จะถูกระงับไป ด้วยข้ออ้างที่บอกว่าจะรอให้แก้มาตรา ๒๑๑ เสร็จ
 ไม่เกิน ๒ ปี การทุจริตคอร์รัปชันการปราบปรามคอร์รัปชันทุกอย่างมาตรา ๒๑๑
 จะกลายเป็นแพะรับบาปทำให้รัฐบาลนี้โยนไปตรงนั้นได้ตลอดระยะเวลาที่ท่าน
 ต้องการที่จะกล่าวอ้าง แล้วในที่สุดท่านประธานครับ เราก็จะไม่ได้อะไร
 ขึ้นมาเลย ในที่สุดประชาชนก็จะขาดทุนจากการดำเนินการของรัฐบาล
 ในครั้งนี้ จุดนี้คือจุดที่กระผมอยากจะกราบเรียนกับท่านประธาน

ท่านประธานครับ มีประเด็นหนึ่งที่ผมคิดว่าจำเป็นจะต้องชี้แจง
 ทำความเข้าใจคือ ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกฯ ได้กรุณาพูดเมื่อสักครู่
 ประเด็นหนึ่งก่อนที่กระผมจะจบ ท่านบอกว่าร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็น
 การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกอาชีพได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ผิด
 ตรงไหน ท่านประธานครับ ท่านพูดคล้าย ๆ กับว่าพวกกระผมหลายท่านที่ได้
 อภิปรายไปนั้นคัดค้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ผมขอกราบเรียนกับท่าน
 ประธานว่า พวกกระผมไม่เคยมีความคิดคัดค้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
 เพราะพวกกระผมตระหนักดีว่าในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนย่อมมี

อำนาจเต็มในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามสถานภาพและอำนาจหน้าที่ที่
 หวังมี ท่านประธานครับ กระผมกราบเรียนว่าท่านทำให้เกิดความเข้าใจผิด
 ก็เพราะว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นไม่ได้แปลว่าจะต้องมีส่วนร่วม
 ในสถานภาพหน้าที่ที่เหมือนกันเสมอไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
 มีส่วนร่วมในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างไรครับ พวกเรา
 จะมีส่วนร่วมก็ในการเข้ามาทำหน้าที่ในสภาในรัฐสภา ในการกำหนด
 ออกกฎหมายที่เป็นประโยชน์กับประชาชน คัดค้านกฎหมายที่ไม่เป็นประโยชน์
 กับประชาชน นั่นคือภารกิจของพวกเราที่เป็นสมาชิกรัฐสภาที่จะเข้าไปมี
 ส่วนร่วมทางการเมือง ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับไหนครับ
 ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองก็โดยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำ
 หน้าที่ประชาชนที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ไม่รับเงินซื้อเสียงทำหน้าที่ไป
 เลือกตัวแทนของเขาเข้ามาทำหน้าที่ออกกฎหมายในสภา เข้ามาทำหน้าที่
 ในรัฐสภา อันนั้นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำ
 หน้าที่ กระผมกราบเรียนว่า ถ้าท่านจะบอกว่าการที่พวกเราบอกว่าประชาชน
 เข้ามามีส่วนร่วมร่างรัฐธรรมนูญผิดตรงไหน พวกกระผมก็ไม่ได้คัดค้านหรอก
 ครับถ้าเป็นความเห็นท่าน แต่ถ้าวันหนึ่งประชาชนบอกว่าประชาชนขอ
 เข้ามามีส่วนร่วมเป็นนายกรัฐมนตรีบ้าง ท่านนายกฯ จะถูกจากเก้าอี้ไหมครับ
 ประชาชนเขาพร้อมที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีแทนท่าน โดยข้ออ้างที่ว่า
 ประชาชนจะมีส่วนร่วมเป็นนายกฯ ผิดตรงไหนครับ จุดนี้จึงเป็นจุดที่กระผม
 อยากกราบเรียนกับท่านประธานว่า การแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องให้
 ความรู้ที่ถูกต้องกับประชาชน ไม่ใช่ให้ความรู้ในทิศทางที่ทำให้ประชาชน
 ยิ่งเข้าใจผิดเข้าไปใหญ่ในทางการเมือง เพราะฉะนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อการ
 ปฏิรูปการเมือง

สุดท้ายท่านประธานครับ อย่างไรก็ตามผมขออนุญาตกราบเรียน
กับท่านประธานครับว่า เมื่อรัฐบาลอ้างว่าจำเป็นต้องเสนอร่างแก้ไข
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ตามที่ได้ไปหาเสียงไว้เหมือนกับที่กระผมกราบเรียน
กระผมขอกราบเรียนจุดยืนของพวกกระผมว่า พวกกระผมไม่ขวางหรือกีดกัน
แต่สิ่งหนึ่งที่ท่านนายกรัฐมนตรีที่รัฐบาลชุดนี้จะต้องตอบก็คือว่า

ประการที่ ๑ ท่านต้องให้สัญญาไว้ ณ รัฐสภาแห่งนี้ว่า ท่านจะ
ต้องรับผิดชอบต่อผลที่จะติดตามมาในอนาคต เพราะพวกเราได้ห้วงถึง
เอาไว้แล้ว เราไม่อยากเห็นการกระทำใด ๆ เกิดขึ้นเหมือนเหตุการณ์ของ
รัฐบาลที่ผ่านมาในช่วง ๑๐ เดือนนี้ นั่นคือการโยนความรับผิดชอบให้คนอื่น
ตลอด รัฐบาลชุดนี้หลายครั้งไม่เคยยอมรับความจริง โทษรัฐบาลชุดที่แล้วไทย
ตรงโน้น โทษตรงนี้ ผมไม่อยากให้ผลที่ตามมาถ้าเป็นผลเสียหายต่อระบอบ
ประชาธิปไตย ถ้าอาจจะเพิ่งเกิดขึ้นในอนาคต ผมไม่อยากเห็นนายกรัฐมนตรี
ขึ้นมาโยนบาปให้รัฐสภาแห่งนี้ว่า เพราะรัฐสภาเป็นคนผ่านไปให้เอง เพราะ
ฉะนั้นผมไม่ต้องรับผิดชอบ ผมต้องการคำมั่นสัญญาตรงนี้ไว้ก่อนในฐานะที่ท่าน
นายกรัฐมนตรี คือหัวหน้าคณะรัฐบาล คือหัวหน้าคณะรัฐมนตรีที่เป็นผู้เสนอร่าง
กฎหมายในวันนี้ นั่นคือประการที่ ๑ ครับ

ประการที่ ๒ ท่านประธานครับ ท่านจะต้องแสดงวิสัยทัศน์ว่า
เนื้อหาจริง ๆ ที่ท่านตั้งใจปฏิรูปการเมืองของท่านคืออะไร เพราะที่ผ่านมา
ท่านไม่เคยพูดเลยว่า ท่านต้องการปฏิรูปการเมืองในเนื้อหาอย่างไร ทุกแต่
ว่าจะให้คน ๖๑ คน ขึ้นมาร่างรัฐธรรมนูญใหม่แล้วก็ไปตายเอาดาบหน้า
เพราะไม่มีหลักประกันว่าจะดีขึ้นหรือเลวลง จะแก้ปัญหการปฏิรูปการเมือง
ได้จริงหรือไม่ท่านจะต้องบอกพวกเราในที่นี้และบอกคนทั้งประเทศว่า ความ
เห็นของท่านที่ท่านบอกว่าจะทำให้การเมืองดีขึ้น ท่านจะทำอะไรบ้าง การ
ปราบปรามการทุจริตการซื้อเสียง การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันทุกสิ่ง

ทุกอย่าง วิสัยทัศน์ของท่านที่จะนำพาประเทศนี้ไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย
ยิ่งขึ้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คอบสนองการบริหารราชการแผ่นดินและการทำหน้าที่ของ
องคภาพทั้งหมดในระบบไปสู่ทิศทางที่เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นคืออะไร ครองนี้คือสิ่งที่ท่านจะต้องตอบให้พวกเรา
ได้ประกอบการตัดสินใจในวันนี้ ผมขอกราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญท่านนายกฯ ครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา (นายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานสภา
ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม นายบรรหาร ศิลปอาชา สมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุพรรณบุรี นายกรัฐมนตรี ท่านประธานครับ ผมขอ
ประธานกราบเรียนว่า ตามที่รัฐบาลนั้นได้เสนอการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ
เข้าสู่สภาพิจารณาในวันนี้ ซึ่งผมเองได้สดับตรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
สมาชิกทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาด้วย ผมคิดว่าครั้งนี้แหละครับ
เป็นสิ่งที่ดี ความคิดของผู้คนหลากหลาย แต่ว่าทำอย่างไรที่จะให้ความคิด
ดังกล่าวนั้นออกมาแสดงให้ชัดเจนว่าแต่ละท่านนั้นมีความคิดเห็นอย่างไร จุดที่
สำคัญที่สุดที่เพื่อนสมาชิกรัฐสภาหลายท่านได้ถามผมว่า ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล
นั้น มีวัตถุประสงค์อะไร

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ
ประธานรัฐสภา ได้กลับมายืนบัลลังก์ ดำเนินการประชุมต่อไป)

(นายสุนัย จุลพงศธร ได้ขึ้นและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ ผม สุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จาก
นครสวรรค์ พรรคชาติพัฒนา เมื่อสักครู่นี้ผมได้กราบเรียนท่านประธานไว้

ว่า เราได้มีการประสานงานกันแล้วบัญชีรายชื่อไม่ทราบว่าได้พูดหรือไม่ แต่
ที่นี้ผมก็เลย อยากจะกราบเรียนว่าท่านนายกฯ พูดแล้วจะปิดเลยหรือไม่
ถ้าปิดเลย ผมก็ไม่ค้านอะไรนะครับ ไม่เหมือนคราวก่อน ผมจะเดินออกไปดื่ม
น้ำเท่านั้นแหละครับ

ประธานรัฐสภา : ยังปิดไม่ได้

นายสุชัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ยังไม่ปิดนะครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา (นายกรัฐมนตรี) : ท่านประธาน
ครับ ผมพูดทีหลังก็ได้ ถ้าหากคุณสุชัยถึงคิวแล้ว ไม่เป็นไรครับ พูดต่ออีกไหม
ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา (นายกรัฐมนตรี) : มีหลายท่านนะครับ
อยากจะทราบว่า ผมมีเจตนารมณ์อะไรในการที่จะปฏิรูปการเมือง หรือเอา
รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๑ มาพูดในการหาเสียงของการเลือกตั้งวันที่ ๒ กรกฎาคม
ท่านประธานครับ ผมอยากจะฝากเรียนให้บรรดาเพื่อนสมาชิกรัฐสภาทุกท่าน
ได้ทราบด้วย ที่จริงแล้วผมไม่เกิดความคิดเลยนะครับ ไม่เกิดความคิดเลย ถ้า
หากว่าไม่มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม มาซึ่งเหตุ แนวความคิดผม
ยังไม่มี แนวความคิดของหมอประเวศ วะสี นี่ไม่มีอยู่ในความคิดผมแม้แต่
นิดเดียว ท่านประธานครับ ผมอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรมา ๒๐ ปี ผ่านการ
เลือกตั้งมา ๙ ครั้ง การเลือกตั้งใหญ่ ผมผ่านการเลือกตั้งซ่อมมา ๑๕ ครั้ง
ผมเป็นผู้หนึ่งอยู่ในส่วนที่มีการร่วมร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อปี ๒๕๑๖ กับท่าน
อาจารย์ช่ออกเตอร์อมร จันทรมบูรณ์ การร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนั้นร่างโดย
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เลือกกันมาทั่วทั้งประเทศ มีผู้แทนราษฎร
บางท่านในฐานะที่เป็นอดีตเข้ามาร่วมร่างด้วย ในตรงจุดนั้นเมื่อร่างเข้าไป

เสร็จแล้ว...เพื่อน ๆ สมาชิกคงจะทราบว่าหลังจากนั้นก็มีการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปการปกครองแผ่นดินขึ้นมาอีก รัฐธรรมนูญก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยตลอดเวลา ผมอยากเรียนการเลือกตั้งวันที่ ๒ กรกฎาคมนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการใช้อำนาจอธิปไตย การใช้อำนาจเงินเข้าไปสู่การเลือกตั้ง ผมไม่เคยเห็นการเลือกตั้งครั้งใดที่โหดที่สุด ทารุณที่สุดเหมือนกับวันที่ ๒ กรกฎาคม ที่ผ่านมามานานประธานครับ ครั้งนี้ผมจึงบอกว่าเราจะต้องมาปฏิรูปการเมืองกันเสียที ผมอยากกราบเรียนนะครับ ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับที่ปัจจุบันนี้ในมาตรา ๒๑๑ นั้น ก็เป็นช่องทางหนึ่งในการที่เราจะร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา จะแก้ไขบางส่วนหรือจะร่างทั้งฉบับก็อยู่ในมาตรา ๒๑๑ ในวรรคหนึ่ง ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ ใน ๓ ของสภานั้นยื่นเสนอญัตติขึ้นมา หรือ ๑ ใน ๓ ของสมาชิกวุฒิสภา หรือ ๒ สภาพร้อมกัน หรือมาจากคณะรัฐมนตรี เราถึงจะมีสิทธิแก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ เป็นช่องทางหนึ่งเท่านั้นเอง ไม่ใช่ว่ามาตรา ๒๑๑ นั้น จะเป็นยารักษาโรครสชาติ จะรักษาได้ทุกโรค ไม่ใช่ แม้แต่จะเร่งจะรักษาได้ ก็ไม่ใช่ เป็นเพียงช่องทางหนึ่งที่จะบังเกิดว่า เราจะทำอะไรแก้ไขการเมือง ผมอยากจะกราบเรียนว่า แนวความคิดของท่านอาจารย์คอกเตอร์อมร จันทรมานูญ ที่ร่างมาแต่เดิมของ คพป. นั้น หมายความว่า จะไม่ต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเข้ามามีส่วนร่วมเลยแม้แต่นิดเดียว จะให้ห้องอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกันกับสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นผู้ร่างครั้งนี้ที่เป็นแนวความคิด สาระย่อ ๆ ส่วนใหญ่ด้วยกัน ที่นี้ผมอยากประธานกราบเรียนท่าน เพื่อนสมาชิกรัฐสภาที่เคารพครับ เมื่อเป็นเช่นนี้ผมก็คิดว่า ถ้าหากว่าแนวทางของคุณหมอประเวศ ผมเคยไปพบกับท่านที่พิทยฯ ก่อนจะเสนอร่างดังกล่าวนี้ ท่านบอกว่า คุณบรรหารครับ แนวความคิดของผมเอง ไม่จำเป็นต้องยึดถือเป็นหลัก แต่เป็นแนวทางเท่านั้นเอง แต่ถ้าหากรัฐบาลรับไป ไปดูว่าอะไรควรจะแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ฟังความคิดเห็นของ

ทั่ว ๆ ไปแล้วอะไร เป็นสิ่งที่ดีก็กระทำให้ บ้านเมืองถึงเวลาที่จะต้องปรับปรุง เลือทหนึ่ง แล้วก็ส่วนถ้าหากว่าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จหรือว่าจะใช้นโยบาย อันยาวนานแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่ที่ความร่วมมือของสมาชิกรัฐสภา ท่านหมดหน้า ที่ท่านหมดภาระ สิ่งที่ผมพบกับท่าน ท่านบอกผมอย่างนี้ ฉะนั้นผมอยากจะเรียน เมื่อเป็นเช่นนี้ไปแล้วนั้น ทางกรรมการซึ่งผมเองได้ตั้งขึ้น กรรมการ คพป. ก็ได้มาพิจารณาอยู่แล้วนะครับ เพื่อให้บังเกิดความเป็นไปได้อยู่หลายประการ ด้วยกัน ถ้าหากว่าเราไม่เอา ดูตามมาตรา ๒๑๑ คีรี ซึ่งในนั้นตั้งกรรมการ ๖๗ ท่านขึ้นมา มีประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านแล้วมีตัวแทนพรรคการเมือง ตัวแทนของวุฒิสมาชิก แล้วมีตัวแทน ของหลายสาขาวิชาชีพเข้ามาเป็น ๖๗ คนแล้ว นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง หรือแม้แต่ในมาตรา ๒๑๑ นว ที่บอกว่าในวาระแรกนั้นในการอภิปรายไม่มี การลงมติก็เพื่อจะต้องการ ให้สมาชิกรัฐสภาทุกท่านนั้นสามารถใช้ความคิดเห็น ได้อย่างทั่วถึง และในวาระต่อไป ในการลงมติในครั้งที่ ๒ นี่แหละถึงจะ โหวต (Vote) ใช้มติของรัฐสภาด้วยกัน หรือแม้แต่มาตรา ๒๑๑ สัดด ที่บอก ว่าถ้ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนั้นพิจารณาไม่ทันไม่เสร็จ ก็อนุโลมให้ประธาน สภานั้นสามารถต่ออายุต่อเวลาได้ ๒ ครั้ง ๆ ละไม่เกิน ๙๐ วัน นี่ก็หลายสิ่ง หลายอย่างที่อยู่ ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมประธานกรรปเรียนด้วยครับ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่รัฐบาลส่งเข้ามาไม่ใช่เป็นร่างที่เลวร้ายแม้แต่นิดเดียว ผมดูละเอียดหมดทุกอย่าง เป็นเพียงว่าเค้าโครงของการที่เราจะตั้งองค์กร ขึ้นมาองค์กรหนึ่งมาร่างรัฐธรรมนูญอย่างไรเท่านั้นเอง ข้อกำหนดที่ว่า รัฐธรรมนูญเราจะมีอะไรข้างนั้นเรายังไม่พูดถึง สิ่งที่ผมอยากจะประธาน กรรปเรียนว่าเมื่อเราตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งแล้ว เราจะมีตัวแทนของ หลายสาขาอาชีพ มีทั้งผู้แทนราษฎร มีทั้งวุฒิสมาชิกเข้ามาอีกด้วย สิ่งสำคัญ ที่สุดผมจะประธานกรรปเรียนว่า เราต้องการเห็นการดำเนินงานของรัฐสภา

หรือการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เราจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องปัญหาการใช้อำนาจรัฐ การใช้อำนาจเงิน การเลือกตั้ง หรือการซื้อสิทธิขายเสียง ผมอยากทราบเรียนว่ามีสมาชิกหลายท่านบอกว่าทำไมเราจะแก้ไขบ้างหมวดไม่ได้หรือ บางมาตราไม่ได้ตรงนั้นผมประธานกรรมาธิการเรียนว่า ตอนที่รัฐบาลชุดที่แล้วเสนอมาแก้ไข ๘ มาตรานั้น เรามองเห็นว่าการแก้ไข ๘ มาตรานั้น ต้องโยงอีกหลายมาตรา ข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้ถึงได้มีการดำเนินการถ้าหากว่าเป็นไปได้แล้ว เราเอารัฐธรรมนูญขึ้นมาทั้งฉบับมาดูกันว่าเราควรจะทำตรงไหนบ้าง วิธีการเลือกตั้งจะทำอย่างไร หมวดของสภาผู้แทนราษฎรจะทำอย่างไร หมวดของวุฒิสภาจะทำอย่างไรหมวดของศาลจะทำอย่างไร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าหากว่าเราสามารถดำเนินการร่างกันได้แล้ว ปัญหาทั้งหมดไป มันก็สามารถคลี่คลายกันได้ ท่านประธานครับ ผมอยากจะทราบอย่างนี้ว่ามีสมาชิกหลายท่านได้กล่าวบอกว่า ทำไมในร่างของรัฐบาลที่มีมา ผมอยากจะทราบเรียนด้วยว่าผมเองที่ได้เสนอเข้ามาในนามของรัฐบาลนั้น ที่จริงแล้วร่างรัฐบาลที่ได้แก้ไขซึ่งท่านรัฐมนตรีโกศล ได้ชี้แจงไปแล้วว่า แก้ไขเพื่อให้เกิดความอ่อนตัวในการดำเนินการ จริงอยู่ครับผมเองในตอนหาเสียงเลือกตั้งนั้นมีการประกาศไปว่าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ โดยคำนึงหรือ โดยตามแนวทางของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย แต่เมื่อเราไปเป็นรัฐบาลร่วมกันอยู่หลายพรรคด้วยกัน เราต้องฟังความคิดเห็น ไม่มีหรือครับที่พรรคไหนร่วมกันหลายพรรคแล้วจะถือความคิดเห็นของพรรคตนเองเป็นใหญ่ไม่มี ต้องฟังพรรคร่วมรัฐบาล หรือแม้แต่ในอดีตที่ผ่านมาก็เช่นเดียวกันหลายเรื่องถ้าพรรคร่วมรัฐบาลมีความเห็นส่วนใหญ่เป็นอย่างนั้น ก็ต้องไปตามอย่างนั้น ฉะนั้นเมื่อความเห็นของพรรคร่วมรัฐบาลมีความเห็นว่า น่าจะคำนึงถึงองค์กรอื่น ๆ ด้วย ถ้าเราไปกำหนดอย่างเดียวแล้วไม่คำนึงถึงองค์กรประชาธิปไตย

อื่น ๆ แล้ว จะทำให้เกิดการแคบเขี้ยวและไม่กว้างขึ้น นี่คือการที่ม้าว้าทำไม จึงได้ออกมาในลักษณะที่ว่า คำนึงถึงคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยและ องค์การอื่น ๆ ด้วยที่มีแนวทางอยู่ ท่านประธานครับ ผมอยากจะกราบเรียนว่า สิ่งที่ผมเองกราบเรียนมานี้ นั้น เป็นเรื่องของการทำงานที่รัฐบาลไม่ได้จะใช้ รัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้มาเป็นการซื้อเวลาหรือ เพื่อความอยู่รอดและยังมีความ จริงแค่ไหน ผมอยากกราบเรียนว่าในรายละเอียดนั้นที่จริงแล้วผมอยาก เรียนว่าบ้านเมืองในขณะนี้ไม่ใช่เวลาที่เราจะใช้การมาใช้คำพูดมาประชดหรือ กระทบกระแทกกัน ถึงเวลาที่เราร่วมมือกันว่าจะทำอะไรให้เกิด ประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด ผมอยากกราบเรียนว่าชีวิตของการเป็น นักการเมืองผมนี่นะครับ ถ้าผมหมดภาระหน้าที่ตรงนี้แล้ว ผมคงจะไม่หวน กลับมาอีก แต่มีอีกหลายท่านยังคิดที่จะหวนกลับมาตรงนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ ฉะนั้น ผมมีเวลาเหลือน้อยเต็มทีในการที่จะทำงานนั้น ผมเรียนตรง ๆ ว่าถ้าหาก ผมจะทำอะไรให้เกิดประโยชน์แก่แผ่นดินที่เกิดนั้น ผมทำทันทีและทำด้วยความ จริงใจด้วย ฉะนั้นการที่จะดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ผมขอ ประธานกราบเรียนว่าตรงนี้ละครับเป็นเป้าหมาย ซึ่งเราต้องช่วยกันคิด ช่วยกันหาว่าเราจะทำอะไร แก้ไขให้มันดีขึ้นประสานประโยชน์ประสาน ความคิด แนวความคิดต่าง ๆ ทั้งหมดของเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ของเพื่อนวุฒิสมาชิกด้วยกันเอาความคิดมารวมกัน อะไรเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเรารีบหลักการกันได้แล้วเราไปแก้ไขนะครับ เมื่อไป แก้ไขกันแล้วคณะกรรมการที่ตั้งมา ๖๗ คน เมื่อร่างขึ้นมาแล้วอะไรมันไม่ถูก ต้องไม่ดีเราก็ดู ดีเบต (Debate) กันได้ในสภาผู้แทนราษฎร เอาให้มันดี ที่สุดให้มันแก้ไขได้ในทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างเช่นเรื่องการเลือกตั้ง บอกว่า เรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงทำอย่างไรมันก็แก้ไขไม่ได้ เราอาจจะเปลี่ยนวิธีการ

เลือกตั้งใหม่ : อาจจะเป็นแบบสัดส่วนหรืออะไรต่าง ๆ ทั้งหมดมันจะแก้กันได้หรือไม่ นี่สิ่งที่ต้องฝากความคิดเอาไว้ ฉะนั้นขอประทานกราบเรียนท่านประธานด้วยว่าที่รัฐบาลหรือผมเอง เสนอนั้น เสนอมาคือความจริงใจแล้วก็พยายามจะทำให้สำเร็จ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากเพื่อนสมาชิกทุกคน ผมเองทำคนเดียวไม่สำเร็จและไม่มีใครที่ทำงานแล้วไม่เกิดข้อบกพร่อง แต่ถ้ามีเจตนาดีและมีความจริงใจทุกอย่างแล้วต้องสำเร็จอย่างแน่นอน ผมกราบเรียนว่าผมชอบทำและไม่ชอบพูดครับ กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญอาจารย์เคโซครับ เมื่อที่นั่งพักผ่อนอยู่เชิญครับ

นายเคโซ สวานานท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม เคโซ สวานานท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร ประชากรไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมลุกขึ้นยืนตรงนี้ก็ต้องการเรียนตรง ๆ ละครับ เพื่อสนับสนุนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) เข้าใจว่าที่ ๖ พุทธศักราช แต่ที่ลุกขึ้นมาสนับสนุนไม่ใช่ว่าเป็นเพราะว่ากลัวคำพูดของหลายต่อหลายคนที่ยกมา ถ้าไม่ผ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้วันนี้คงจะมีเรื่องมีราวใหญ่โต ที่ลุกขึ้นยืนพูดตรงนี้ก็ไม่ได้หมายความว่ากระผมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรครัฐบาล จึงต้องสนับสนุนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่รัฐบาลเป็นผู้เสนอ แต่กระผมขอประทานกราบเรียนท่านประธานรัฐสภาว่ากระผมมีเหตุผลที่จะกราบเรียนสนับสนุนคำสนับสนุนของกระผม

ในประการแรกเหตุที่กระผมสนับสนุนนั้น กระผมไม่เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องที่จะให้มีการปฏิรูปการเมืองตามแนวทางของ คพป. อย่างเดียว กระผมไม่เห็นด้วยที่จะมานั่งอ้างอิงว่าสิ่งที่ คพป. เสนอนั้นเป็นครรณะ กระผมรับทราบกระนั้นไม่ได้ เพราะว่าครรณะจะรับได้ก็คือเมื่อสมมุติฐานที่มาแห่ง

ตรรกะนั้นเป็นความจริง แต่ถ้าสมมุติฐานที่มาแห่งตรรกะนั้นไม่เป็นความจริง เพราะเราจะไม่สรุปคงไม่ได้ ทำไมกระผมบอกไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริงก็เพราะว่าผู้ที่ คพป. เสนอให้ยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับนั้นเป็นผู้ที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง กระผมได้กราบเรียนในเรื่องนี้ต่อสาธารณะมาหลายครั้งว่าหน้าที่ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ดี ในการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ดี ในการเขียนกติกาใด ๆ ก็ดี มันเป็นเรื่องของประชาชนเขา โดยประชาชนเพื่อประชาชนของประชาชน เราก็รับทราบกันดีอยู่ ผู้แทนราษฎรทุกคนก่อนจะไปหาเสียงเลือกตั้งก็ไปบอกพี่น้องประชาชนบอกว่าจะไปแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนั้นเอาไหม ทุกพรรคการเมืองไม่เฉพาะแต่พรรคชาติไทยของท่านนายกฯ บรรหาร พรรคประชากรไทยของกระผมที่กระผมสังกัดก็ไปถามประชาชนเช่นกัน กระผมถือว่ากระผมได้รับอาณัติมอบหมายจากประชาชนมา เขาบอกว่าให้มาแก้ไขข้อนี้ ๆ เพราะฉะนั้นกระผมไม่เห็นด้วยในเมืองต้นบอกว่าถ้าใครก็ตาม ๑๕ อรหันต์ของคำจะมากบอกว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้วิเศษสามารถจะยกร่างเขียนกติการัฐธรรมนูญให้ท่าน เราเขียนกฎกติกาปกครองให้ท่านโดยที่ท่านไม่ต้องมีหน้าที่มารับผิดชอบ ข้าพเจ้าเขียนให้ก็แล้วกัน อุบมาเหมือนกับว่าเป็นวิศวกรหรือเป็นสถาปนิกในการออกแบบสร้างบ้าน ท่านประธานครับ การออกแบบสร้างบ้านก็เหมือนกัน ปลูกบ้านก็ต้องตามใจผู้อยู่ ผูกูก็จะต้องตามใจผู้นอน ไม่ใช่ว่าสถาปนิกอยากจะทำแบบอย่างไร ก็ออกแบบไปไม่คำนึงถึงว่าประชาชนเจ้าของแผ่นดินหรือเจ้าของอำนาจนั้น เขาจะพอใจหรือไม่พอใจ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นด้วยเหลือเกินกับที่รัฐบาลนี้ได้แก้ไขหลักการ กระผมจะไม่พูดหรอกครับว่า ที่มาของหลักการที่ปรากฏในนโยบายของรัฐบาล ที่มาของรัฐบาลจะเป็นมาอย่างไร จะมีคำอธิบายของเพื่อนสมาชิกที่บอกว่า ก่อนจะมาเป็นอย่างนั้นมันวุ่นวายสับสนซับซ้อน กระผมไม่รับทราบ กระผมรับทราบบนข้อเท็จจริงอันหลักการที่มันเกิดขึ้นเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่ได้ประกาศ

แล้วว่าจะพัฒนาปฏิรูปการเมืองโดยคำนึงถึงแนวทางของ คปป. และองค์กรประชาชนไทยอื่น ๆ มาประกอบ ด้วยเหตุผลอันนั้นกระผมจึงขอสนับสนุนเต็มใจสนับสนุนในเรื่องนี้อย่างเต็มที่

ท่านประธานที่เคารพครับ เหตุผลอีกข้อหนึ่งที่กระผมคิดว่ากระผมจำเป็นต้องกล่าวอ้างเป็นหลักฐานให้ชัดเจนว่า กระผมสนับสนุนเพราะอะไร กระผมเชื่อมั่นโดยบริสุทธิ์ใจว่า บัดนี้เมืองไทยของเรา สังคมไทยของเรานั้นก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ ยุคใหม่ที่ว่านี้เรากำลังตระหนักตกใจกับมันว่าภัยพิภพที่มันจะเกิดแก่สังคมของเรานั้นคืออะไร ยุคใหม่ที่ว่านี้เรารู้กันดีคลื่นลูกที่ ๓ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีอุปสรรคขวางกั้นอีกต่อไป แนวทางประชาธิปไตยที่เราเคยใช้ก่อนปี ๒๔๗๕ ก็ดี หลังปี ๒๔๗๕ ก็ดี ก็จำเป็นต้องมาพิจารณาว่า แนวทางอันนั้นมีอนาคตอันดีจริงของโลกยุคนั้น ๆ ไม่ใช่ยุคปัจจุบัน ท่านประธานจะและเห็นได้ครับ ช่องว่าง ช่องโหว่ที่มันเกิดขึ้นในสภาก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางการเมืองในสภาก็หลายครั้งหลายหน กฎกติกาต่าง ๆ ที่เขียนขึ้นไว้ และก่อให้เกิดความวุ่นวายสับสนในการอภิปรายไม่ไว้วางใจก็เกิดขึ้นแล้ว ก็เห็นชัดแล้ว ว่าเราจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริง เสียที ท่านประธานครับ กระผมเห็นด้วย ขนาดประชาธิปไตยที่เราเมื่ออยู่เกือบ ๖๐ ปี ๖๐ ปีกว่านั้น มีประตูปิดออก ๓ ทาง ถ้าเราจะมีประตูขึ้นมาอีกทางหนึ่ง มันก็ไม่น่าจะเสียประโยชน์อะไร แต่สิ่งที่เราต้องคำนึงถึงว่าประตูที่เราจะเปิดใหม่นั้น มันมีความจำเป็นต้องเปิดประตูอันนี้หรือไม่ กระผมกราบเรียนว่าจำเป็น เพราะว่าข้อเสนอที่รัฐบาลเสนอมานี้ไม่อาจกระทำได้ โดย ๓ ประตูที่มีอยู่แล้ว ท่านประธานครับ กระผมคิดว่าผมจำเป็นต้องขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานในรายละเอียดเล็กน้อยบอกว่า แต่เดิม ๓ ประตูทำได้เอาคนนอกมาเขียนเอาก็ได้ ในลักษณะของกรรมาธิการวิสามัญ แต่การที่เอาคนนอกมาเขียนในลักษณะวิสามัญนี้ สักส่วนของคนนอก

ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภานั้นต้องแตกต่างกัน ความคิดเห็นหลัก ความคิดเห็นส่วนใหญ่จะต้องเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ หากใช้ถูกชักนำโดยนักวิชาการในส่วนของ ๑ คน หรือ ๑๐ คนแล้วแต่กรรมวิธีการวิสามัญที่มีอยู่นั้นไม่ ด้วยเหตุนี้ท่านประธานครับ กระผมคิดว่าจำเป็นจะต้องเปิดประตูที่ ๓ แต่ประตูที่ ๓ ที่เปิดกลับกว้างใหญ่ไพศาลใหญ่กว่า ๓ ประตูที่มีอยู่แล้ว ประตูที่ ๔ ขอบประธานไทย ประตูที่ ๔ มันใหญ่กว่า มันกว้างกว่า และเป็นอันตรายยิ่งกว่า ตรงจุดนี้ต้องขอเวลาสกาเล็กน้อยครับ เพื่อจะกราบเรียนชี้แจงว่า อันตรายมันอยู่ตรงไหน จะต้องเดินไปด้วยความระมัดระวังอย่างไร แต่กระผมมั่นใจว่า สิ่งเหล่านี้เราอาจจะไปแก้ไขกันได้ในชั้นแปรญัตติ กระผมขอยกตัวอย่างเพียง ๔ ประเด็นเท่านั้น เพื่อจะชี้ให้เห็นจะได้ใช้เวลาของสภาอันทรงเกียรตินี้ในระยะเวลาพอสมควร

ประเด็นแรกคราวนี้นั้นรัฐธรรมนูญเปิดช่องทางให้ปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างของประชาธิปไตย ท่านประธานที่เคารพครับ น่ากลัวอย่างยิ่งครับ การพัฒนาโครงสร้างของประชาธิปไตย กระผมไม่แน่ใจคำว่า โครงสร้างนี้คืออะไร ประกอบด้วยอะไร ว่าเราเข้าใจตรงกันไหมครับ เฉพาะแค่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น คือ โครงสร้างหรือไม่ นั่นคือโครงสร้างหลักหรือ หรือว่าประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งเดียว อันแบ่งแยกมิได้ ไม่ใช่เป็นโครงสร้าง การเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรงจะกระทำต่อไปหรือไม่ เป็นโครงสร้างหรือไม่ พระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การสืบสันตติวงศ์เป็นโครงสร้างหรือไม่ ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางนิติบัญญัติก็ดี ทางบริหารก็ดี ทางตุลาการก็ดี เป็นโครงสร้างหรือไม่ ไม่มีเอาไว้ น่ากลัวนะครับ ถ้าปรับปรุงมาเช่นนี้ แต่น่ากลัวอย่างไร กระผมก็เชื่อมั่นโดยบริสุทธิ์ใจคงไม่มีใครคิดอย่างนั้น เพราะความคิดแต่นั้นก็ชั่วเสียแล้ว ทำลายบ้านเมืองเสียแล้ว

ไม่เชื่อว่าจะเกิดเป็นเช่นนั้น แต่เราก็ต้องมองดูด้วยความระมัดระวัง
ประเด็นที่ ๒ ท่านประธานครับ ผมขอฝากไว้เลย โครงสร้าง
ถ้าจะปรับปรุง เราจะเป็นไปได้ไหมที่จะไม่ใช่ฟังแค่เสียงเพียงข้างมาก
เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ปกติที่ไหนในโลกหลักสากลเวลาเปลี่ยนแปลง
ข้อใหญ่ ๆ นั้นก็จำเป็นจะต้องใช้เสียงเอกฉันท์ หรือมีคะแนนเสียงที่เขาเรียกว่า
แอบโซลูท มาจอร์ตี (Absolute majority) อย่างน้อยเสียง ๒ ใน ๓
ก็ยังดี เพราะ ๔๘ กับ ๕๑ นั้น ท่านประธานครับ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ความคิด ๔๘ กับ ๕๑ คัดลึงกันตรงนั้น ความแตกต่างกันเพียง ๑ คน ๒
คนนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กระผมกราบเรียนย้ำ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เป็น
เรื่องใหญ่ ถ้าเป็นโครงสร้าง ถ้าเป็นเรื่องธรรมาภิบาลไม่พูดถึง แต่ขณะนี้
เปิดโอกาสให้เปลี่ยนโครงสร้าง ฉะนั้นกระผมจำเป็นจะต้องกราบเรียนบันทึก
เอาไว้ว่าเป็นอย่างนั้น

ประการที่ ๓ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดโอกาสให้กระทำการซึ่งยังไม่
เคยกระทำการมาก่อน คือการทำประชามติ ถามว่าดีไหมครับ กระผมเชื่อมั่น
ว่าเพื่อนสมาชิกทุกท่านที่นั่งอยู่ในนี้ตอบว่าดี หลักการนั้นดี ของดี แต่ในฐานะที่
กระผมก็เป็นนักสถิติเก่า เคยรับราชการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติมานาน การ
ที่จะรวบรวมประชามติจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกับมันเล็กน้อย การที่จะ
อาศัยสถิติทั้งหลายทั้งปวงมาตัดสินชะตากรรมใด ๆ นั้นต้องทำความเข้าใจกับ
นักสถิติเขามีสุภาษิตที่ขี้เกียจบอกว่า ลี แดมส์ ลี แอนด์ สแตติสติกส์ (Lie
damns lie and statistics) แปลเป็นภาษาไทยว่า โกหกแล้วก็ต่อแหล
แล้วก็มาถึงสถิติ ท่านประธานครับ ขณะนี้โพล (Poll) หลายสำนักกำลังขึง
กำลังขึงคนนั้นได้ ๖๐ เปอร์เซนต์ คนนั้นได้ ๓๐ เปอร์เซนต์ คนนั้นได้
๑๐ เปอร์เซนต์ และขึงอย่างนั้นตลอด เรากำลังจะเอาประชามติมาตัดสิน

อย่างนั้นหรือ กระผมถามเบื้องต้นเท่านั้น ท่านประธานบอกว่า ถ้าสมมติว่า ประชามติที่จะมาลงคะแนนเสียงตัดสินใจรัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง คราวนี้มาใช้สิทธิออกเสียงเพียง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรอีก ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ท่านจะมีคำตอบอย่างไร จะรับไหมครับ จะรับไหมครับท่าน ไม่ได้เขียนเอาไว้เลยแม้แต่น้อย ถ้า ๒๐ เปอร์เซ็นต์ หรือ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ของผู้คนทั้งแผ่นดินนี้มาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลัก และบอกว่านี่คือประชามติ กระผมรับไม่ได้ อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ก็จะต้องฝากไว้ว่าเรามีเวลาอีก ถ้าหากว่ามีการแปรญัตติกันเกิดขึ้น กระผมจำเป็นจะต้องขออนุญาตนำเอาสิ่งเหล่านี้ไปขอแปรญัตติเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นมาได้ กระผม ก็ได้ใช้เวลาของท่านประธานมากพอสมควรแล้ว กระผมมีประเด็นเพิ่มเติม อีก ๒ - ๓ ประเด็น แต่คิดว่าท่านเพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังยกมือกันอยู่และ อาจจะได้อีกาสบ้าง ก็ขอยุติการอภิปรายแต่เพียงเท่านี้ กราบขอบพระคุณ มากครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณศูนย์ จุลพงษ์ธร

นายศูนย์ จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ ผม ศูนย์ จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากจังหวัด นครสวรรค์ พรรคชาติพัฒนา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมต้องขอประทานอภัย ที่เมื่อสักครูผมได้ขึ้นมาในขณะที่ท่านนายกรัฐมนตรีกำลังอภิปรายอยู่นั้น ผม ไม่ได้มีเจตนาที่จะท้วงติงท่านเพื่อขัดจังหวะท่าน แต่กราบเรียนท่านประธาน ตรง ๆ ว่ามันเสียครับ พอเห็นท่านนายกรัฐมนตรีขึ้นพูดแล้วผมคิดว่าจะปิด ประชุมแล้วก็เลยจะถามท่านว่าถ้าปิดประชุมก็ไม่ว่ากัน ก็ต้องขออภัยนะครับ ที่ผมต้องขออนุญาตเพราะว่า ประเด็นหลายประเด็นที่ฝ่ายค้านยังมีความเห็น ทักท้วงด้วยเจตนาดีต่อรัฐบาลนี้ ถ้าไม่ได้พูดเสีย การแก้ไขรัฐธรรมนูญวันนี้ อาจจะมีผิดพลาดได้ เริ่มต้นเลขจริง ๆ นั้นก่อนอื่นขออนุญาตยกอาจารย์ขึ้นก่อน

นะครับ ผมเป็นลูกศิษย์ของท่านอาจารย์อมร จันทรสมบูรณ์ ความจริงอาจารย์
 ของผมหลายคนที่นั่งอยู่ในแถบวุฒิสภา แต่ว่าต้องยกอาจารย์อมรนั้นเพราะ
 เป็นอาจารย์ที่สอนรัฐธรรมนูญผม เป็นธรรมดาครับเราเป็นลูกศิษย์ก็รัก
 อาจารย์ อาจารย์ก็มาบอกแล้วว่า การเสนอการปฏิรูปทางการเมืองโดยอาศัย
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะ เป็นไปไม่ได้ แต่ปรากฏว่าก็มีคนมาพาดพิงอาจารย์
 ผมเยอะอะ ท่านก็ไม่มีเวลาทักท้วง ผมก็เห็นว่าจะต้องเป็นลูกศิษย์ที่ดีมา
 ทักท้วงแทนท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมมีฐานะคล้าย ๆ กับท่านนายกรัฐมนตรี
 ที่เป็นศิษย์ที่มีครูเหมือนกัน อาจารย์อมรเป็นครูของกระผม ท่านนายกฯ
 มีอาจารย์โกศลเป็นอาจารย์ เมื่ออาจารย์โกศลมาว่าอาจารย์ผม ผมก็ต้องขอ
 ทักท้วงด้วยเหตุผล เมื่อผมทักท้วงท่านอาจารย์โกศลแล้ว ท่านลูกศิษย์คือท่าน
 นายกรัฐมนตรีจะขึ้นมาทักท้วง กระผมก็ไม่ใช่ไร เป็นการแสดงความกตัญญู
 ต่อท่านอาจารย์ กระผมบอกได้เลยว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญอันนี้จะนำท่าน
 นายกรัฐมนตรีไปสู่ทางอับจน ท่านประธานครับ ตั้งแต่เริ่มต้นท่านนายกฯ
 ประกาศว่าจะปฏิรูปทางการเมือง โดยใช้ถ้อยคำที่หนังสือพิมพ์โค้ด (Code)
 มาว่า หากเลือกผมมาเป็นรัฐบาล ผมจะแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ เพื่อ
 ดำเนินการปฏิรูปทางการเมือง พอท่านมาเป็นนายกรัฐมนตรีแล้วท่านก็เสนอ
 โขบายเข้ามา ท่านจะมาบอกว่ามันไม่เกี่ยวกันนะ ไม่เกี่ยวกับ คพ. ไม่
 เกี่ยวกับอะไรนั้นไม่ได้หรอกครับ เพราะนโยบายนี้นั้นเขียนชัดเจนครับท่าน
 เป็นนโยบายที่เขียนร่วมกัน ๑ พรรค อย่างทำที่ท่าจะถอนพรรคไหน ๆ
 ไม่ได้ นะครับ ต้องร่วมรับผิดชอบกันก่อน ในหน้า ๔ ข้อ ๑.๑.๒ สนับสนุนให้มี
 การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ทั้งนี้
 โดยคำนึงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนั้นการที่ท่าน
 นายกฯ ขึ้นมาพูดบอกว่า ไม่มีอยู่ในหัวผมหรือครับของอาจารย์ประเวศมัน
 ไม่ได้ครับ มันขัดกับนโยบายของรัฐบาลเสียแล้ว แต่ท่านอาจจะหวังดิงว่า

ไม่ใช่ เขายังมีตกเดิมอีก ตกเดิมกันกลางสภาซึ่งถือเป็นนโยบายฉบับแรกของรัฐบาลไทยที่ตกเดิมกันด้วยลายมือได้ และองค์กรประชาธิปไตยอื่น ๆ แต่มาวันนี้ร่างรัฐธรรมนูญของท่านอาจารย์โกวิท พลกุล พุคกันชัดเจนเลยมีลักษณะที่ไม่ได้เอาแนวทางของคณะกรรมการใดทั้งนั้นเลย ซึ่งเป็นที่สบายใจท่านนายกฯ ก็ตอบไปแล้วว่า ให้อ่านางแก่คน ๖๗ คน ไปว่ากันก็แล้วกันอย่างนี้ ท่านอาจารย์อมรได้กราบเรียนไปแล้วว่า เสร็จแล้ว ๖๗ คนก็ไปว่ากันแล้วก็มาลงมติที่ละมาตรา ๆ ในที่สุดแล้วมันจะกลายเป็นรัฐธรรมนูญฉบับง่ายแล้วตอนนี้ไม่มีโครงสร้าง ตรงนี้ละครับที่ผมบอกว่าต้องขออนุญาตขึ้นมาชี้แจงสิ่งที่สำคัญที่สุดนั้นว่าจริง ๆ แล้วพอท่านนายกฯ ประกาศว่าจะปฏิรูปการเมือง ท่านพลเอก ชชาติชาย พุฒนะวัณ ในฐานะที่คนคุ้นเคยกันและท่านเป็นผู้บังคับบัญชา นายกรัฐมนตรีมานานแล้ว หัวเราะก๊ากเลย บอกย้ายเตียงอยู่แล้ว ขอประทานโทษนะครับ คือท่านบอกว่าย้ายเตียงจะเป็นนักวิชาการแล้ว คำคำนี้มีความหมายลึกซึ้งมากครับท่านประธาน ผมถามตรงนี้เลยว่าถ้านายกฯ ไม่ประกาศตอนหาเสียงว่าจะปฏิรูปทางการเมือง ถามว่าพรรคชาติไทยจะมาที่ ๑ โหม ผมกล้ายืนยันว่ามาที่ ๑ ถามว่าท่านจะได้เป็นนายกฯ โหม ท่านจะได้เป็นนายกฯ อย่างสง่างามโดยไม่มีพันธกรณี ท่านประธานครับ อันนี้พรรคชาติไทยประเท้วผมใช้โหมครับ

(นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านโกวิทครับ

นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม โกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา อันที่จริงแล้วกระผมคิดว่าเพียงจะเสนอว่าอยากจะทำให้พูดให้ตรงประเด็น แต่เมื่อผู้อภิปรายบอกว่าจะประเท้ว ผมก็เลยขออนุญาตประเท้วนะครับ โดยอาศัยข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๕๑ ในส่วนที่กล่าวหาผิดฟัง อันนี้

กระผมคิดว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้พูดให้อยู่ในประเด็น อันนี้ผมขอ
ประท้วงครับ

ประธานรัฐสภา : คุณสุนัยครับ คืออย่างนั้นครับ
ยังมีผู้จะขออภิปรายอีกหลายท่าน ถ้าจะพูดให้จบมันก็คงอีกยาว ถ้าจะสรุป
เอาแต่เนื้อหาจริง ๆ อย่าไปกระทบ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ ขอบพระคุณมาก ผมจะพยายามปฏิบัติตามที่ท่านประธานบอก
แต่ผมก็อยากกราบเรียนว่าขอขอบพระคุณที่ท่านสมาชิกผู้มีความเกียรตินี้ขึ้นมาประท้วง
ผมนั้นตอนที่ท่านพูดไม่ได้อยู่ในประเด็นเลย ผมก็ไม่ได้ประท้วงเลย ไม่ทราบ
ว่าท่านมีความโกรธในส่วนตัวผมหรือเปล่าที่ผมไปอภิปรายถึงพี่ชายของท่านใน
สถานื่ออิทธิกรรมประมง ไข่หรือเปล่าครับ

ประธานรัฐสภา : คุณโกวิทครับ ผมเตือนคุณสุนัยแล้ว คุณสุนัย
ไม่เอาครับ เอาอยู่ในประเด็นเลยอภิปรายต่อไปอย่าให้มีกระทบททางอื่นเลย
นะครับ ขอความกรุณาเถอะครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ผมจะพยายามอย่างยิ่งที่จะทำตามคำของท่านประธาน แต่ว่าผมไม่ได้กระทบใคร
ผมกำลังจะกราบเรียนอย่างนี้ครับท่านประธานว่า ถ้าท่านนายกรัฐมนตรี
ไม่ประกาศเรื่องนี้จะครับปัญหาไม่มี เพราะอะไรครับ เพราะโดยตัวของท่าน
นายกรัฐมนตรีเองนั้น ท่านมีภาพพจน์ที่ดี ในฐานะเป็นนักปฏิบัติไม่ใช่
นักวิชาการ ท่านประสบความสำเร็จทางการเมืองด้วยความอดทนทำงาน
อย่างหนัก จากคนยากจนจนกระทั่งร่ำรวย จนกระทั่งเป็นบุคคลอันดับหนึ่ง
ของประเทศ ถ้าท่านประกาศในการหาเสียงว่าผมจะปฏิรูปเศรษฐกิจนี้สบาย
แล้ววันนี้ แต่พอท่านมาพูดครั้งนี้เองดิฉันก็ทันทีที่ใครละครับไปแนะนำท่าน
ปัญหาใหญ่ที่สุดของนายกรัฐมนตรีที่วันนี้ดาวน (Down) ลง ๆ เพราะที่ปรึกษา

เท่านั้นที่อาศัยแต่ข้อกฎหมาย เขียนกฎหมายมาอย่างเฉียว มีอย่างไหนใน วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ไปแนะนำท่านได้อย่างไรว่าการอภิปรายนั้นถือว่าการ อภิปรายหมดแล้วชี้ประมุขได้ คนที่เรียนกฎหมายมานั้นบางครั้งไม่เข้าใจ หรือคิดว่าชอบด้วยกฎหมายแต่ไม่ชอบธรรมทางการเมือง ไม่เข้าใจตรงนี้ มาพูดถึงเรื่องรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องใหญ่มากครับ ท่านประธานครับ เหมือนกับที่เรากำลังจะบอก เราต้องการผู้นำที่จะนำ สมาชิกของเราทั้งหมดนั้น ถ้านำประชาชนนั้นไปแก้ปัญหาไปสู่แสงสว่างต้อง ปฏิรูปทางการเมือง การเมืองเหลวไหลแล้วแน่แล้วจะต้องนำไป ผมเสียใจ ที่สุด พยายามเอาใจช่วยท่านนายกฯ เริ่มต้นการนำเสนอที่ถูกที่ควรชอบด้วย กฎหมาย ใครควรจะเป็นคนนำเสนอครับ เป็นเรื่องใหญ่ที่สุดของสภาแล้วสภา แห่งนี้ก็ประชุมกันเป็นครั้งแรกร่วมกัน แต่ปรากฏว่าท่านนายกฯ ไม่เป็นคน นำเสนอเอง นายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้แทนราษฎร เป็นคนของประเทศ ผมเคย คำหานายกฯ ที่ไหนไม่เคย ผมถือว่าเป็นนายกฯ ของประชาชนคนไทยทั้งหมด เมื่อจะแก้ปัญหาของบ้านเมืองที่ใหญ่ที่สุดนายกฯ ต้องนำเสนอเอง แต่ปรากฏ เปล่า ให้ท่านรัฐมนตรีโกศลเป็นคนนำเสนอ อาจารย์โกศลไม่ได้เลวร้ายเป็น คนดี ผมไม่เคยตำหนิต่าน แต่ท่านไม่ได้อยู่ในสถานะทางการเมืองที่ชอบธรรม ทางการเมืองที่จะ เสนอการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญครั้งนี้ อาจารย์โกศลไม่ได้ เป็นผู้แทนราษฎร ไม่มีฐานความชอบธรรมจากประชาชนเลย ท่านไม่ได้ เลวร้าย คนเป็นผู้แทนฯ ไม่ใช่คนคืออย่างที่เรากราบเรียน ความคิดความงาม ไม่ใช่ออยู่ตรงนั้น แต่ในหลักการนั้น เรื่องใหญ่ ๆ อย่างนี้นายกรัฐมนตรีในฐานะ ผู้แทนราษฎร หัวหน้ารัฐบาลควรจะเป็นคนนำเสนอ ครองนี้เองเป็นจุดบอด อย่างยิ่งในขณะที่คนหลายคนก็พยากรณ์กันว่า รัฐบาลกำลังจะแก้หน้าจาก เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๐ ผมเห็นใจมากท่านประธานครับ ท่านประธานผมเห็น

ความทุกข์ร้อนของท่านประธานอย่างยิ่งใหญ่ ผมเห็นความทุกข์ร้อนของนายกรัฐมนตรีอย่างยิ่งใหญ่ ข่าวดอกมามีการโทรศัพท์ไปที่บ้านท่าน โทร. แล้ว โทร. อีก ลูกหลานท่านครอบครัวท่านเดือดร้อนไปหมด แต่สิ่งเหล่านี้

ประธานรัฐสภา : ผมขอความกรุณาคุณสุนัย เวลาอภิปราย ผมอยากจะให้เข้าประเด็นและก็อยากให้รวบรัดนิด ยังมีสมาชิกของเราอีกหลายท่าน น่าเห็นใจนะครับ กำลังรออยู่ ถ้าจะใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ก็จะเป็นพระคุณอย่างสูงเลยนะครับ เชิญต่อไปเลยครับ สรุปได้ก็จะดีนะครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) : ท่านประธานครับ ถ้าพูดอย่างนี้แล้ว ท่านซึ่งเป็นกลาง

(นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : คุณโกวิทประท้วงอีก เชิญครับ

นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม โกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา อันที่จริงแล้วกระผมในฐานะสมาชิกวุฒิสภา กระผมไม่ควรจะทำอย่างนี้ แต่ที่ผมกระทำนั้นผมฟังมาโดยตลอดไม่เข้าประเด็น แล้วก็มีลักษณะเป็นในลักษณะที่ไปพาดพิง ซึ่งอันนี้ผมคิดว่าเนื่องจากวันนี้เป็นวันที่ถ่ายทอดไปถึงทางบ้านด้วย ผมอยากที่จะให้การอภิปรายนั้นเข้าประเด็น แล้วก็ป็นเนื้อหาสาระที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง แล้วผมขอประท้วงตามข้อ ๕๓ ตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร ขอให้กราบเรียนท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : ขอขอบคุณท่านโกวิทด้วย ก็เป็นความคิดของผมเหมือนกัน ประท้วงแล้วเขาก็ไม่ยอมฟัง ไม่ทราบอย่างไร เพราะฉะนั้นผมจะให้เวลาอีก

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) : ท่านประธานครับ มิได้ครับ ไม่ใช่ความคิดของท่าน

ประธานรัฐสภา : ผมจะให้เวลาอีก ๑๐ นาที เชิญได้
ต่อไปเลย ให้ ๑๐ นาที

นายสุณัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ ไม่ใช่ความผิดของท่าน ผมในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ท่านเป็นพ่อของสภา ไม่ใช่ความผิดของท่าน

(นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส)
ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ เกี่ยวกับคุณสุณัย มีประท้วงอีก

นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ ส.ส. จากจังหวัด
นราธิวาส พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขอประท้วงท่าน
ประธานครับ ผู้ที่จะประท้วงนั้นเป็นสิทธิของผู้ประท้วงว่าคิดในข้อบังคับข้อที่
เท่าไร แต่ท่านประธาน ไม่ใช่ข้อบังคับข้อ ๕๕ ว่าผู้ประท้วงหรือผู้อภิปราย
ทำผิดฝ่าฝืนข้อบังคับข้อไหน ข้อ ๕๓ ข้อ ๕๕ ได้บอกว่า เป็นอำนาจของท่าน
ประธานที่จะวินิจฉัยว่าฝ่าฝืนหรือไม่ ไม่ใช่ผู้ชี้มาให้ท่านประธานบอกว่า
ให้ต้องหยุดว่าฝ่าฝืนในข้อนี้ท่านประธานจะเป็นผู้วินิจฉัย ไม่ใช่ว่า
สมาชิกจะนำชี้มาให้ท่านประธานจะต้องทำตามอย่างนั้น เพราะฉะนั้นตรงนี้ผม
ขอประท้วงท่านประธานว่า ผู้อภิปรายในขณะนี้ทำผิดหรือฝ่าฝืนข้อบังคับหรือไม่

ประธานรัฐสภา : ก็เป็นความจริงตามที่คุณสุรเชษฐ์ ก็อยากจะ
สรุปให้สั้นเข้า ไม่อยากให้เกิดเวลา ความจริงคุณสุณัยผมก็เตือนหลายครั้ง
แล้วว่าไปกระทบทางโน้นที ทางนี้ทีก็ข้อ ๕๓ ผมเคยพิมพ์ไว้ให้อ่านก็อ่านกัน
แล้ว ผมให้เกียรติท่าน ถือว่าวุฒิภาวะของเรานั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ไม่ใช่เด็กนักเรียนที่เราจะต้องบังคับกันเสมอไป เพราะฉะนั้นผมพูดเท่านั้น
คงเข้าใจ เชิญคุณสุณัย เชิญครับ

นายสุณัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ขอพระคุณท่านประธานสภาที่ยังเมตตากระผม

ประธานรัฐสภา : เข้าประเด็น

นายสุณัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
กราบเรียนจริง ๆ ผมยังไม่ได้กระทบบอะไรเลย กระผมพูดว่าท่านนายกฯ

ประธานรัฐสภา : ผมจะให้เวลาอีก ๑๐ นาทีพอครับ

นายสุณัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ ขอความกรุณาท่านอย่าทำอย่างนั้นเลย เหตุการณ์มันยัง
คุกรุ่นอยู่ เราจะคำหนิท่านได้ว่าท่านไม่เป็นธรรมกับผม

ประธานรัฐสภา : ให้เป็นธรรมแล้ว เชิญครับ แต่นั่นพอแล้ว

นายสุณัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ท่านประธานครับ คือที่ผมได้กราบเรียน ผมได้บอกถึงสาเหตุว่าจริง ๆ แล้ว
เราสนับสนุนการปฏิรูปทางการเมืองนี้ฝ่ายค้านก็เห็นด้วยทั้งนั้น เขาอยากจะ
แก้รัฐธรรมนูญให้ดีขึ้น ผมต่อสู้เรื่องรัฐธรรมนูญมาเมื่อปี ๒๕๑๖ รัฐธรรมนูญ
ทุกฉบับนั้นมีเล็ดมีเนื้ออยู่ในนั้น ของผมปนอยู่ในนั้นด้วย ปี ๒๕๑๗ ผมเป็น
อนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยท่าน พลตรี หม่อมราชวงศ์ถนัดถนี ปราโมช
เป็นประธาน ผมได้ร่วมช่วยด้วย ดังนั้นจิตใจของเรานั้นอยากจะสนับสนุนให้มีการ
การปฏิรูปฯ อยากจะสนับสนุนให้มีการแก้ไข แต่ว่าเราทำไม่ถึงต้องมาขออภัย
ชี้แจงเพราะอะไร ท่านประธาน มีคนพูดในเรื่องเนื้อหาเยอะแล้ว แต่จุดหนึ่ง
ยังไม่ได้มีใครพูดถึงเลย คนที่จะนำการปฏิรูปฯ นั้นต้องมีศรัทธา เจือปนอยู่ด้วย
มันต้องมีศรัทธาด้วย แต่ปรากฏว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาท่านนายกฯ
รัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงนั้น ท่านกำลังจะถือธงนำเรานั้น
มันทำให้ศรัทธาเราหมด เริ่มต้นวันนี้ท่านก็ไม่ได้แสดงเป็นผู้นำเลยในสภา
นอกจากนั้นลำดับเหตุการณ์ที่ผ่านมาที่ฝ่ายค้านไม่แน่ใจว่าการเสนอรัฐธรรมนูญ

ครั้งนี้เป็นการเสนอด้วยเจตนาสุจริตหรือเพียงแค่ปิดโป้ครั้งหนึ่ง ๆ เท่านั้นเอง สิ่งที่ผมจะอธิบายถึงเหตุผลของรัฐธรรมบัญญัติได้นั้นคงจะต้องลำดับเวลา มาเล่าให้ฟัง พอท่านประกาศเสร็จท่านก็มีนโยบายฉบับนี้ขึ้นมาเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘ พอวันที่ ๒๗ นักข่าวเขาลงข่าวอย่างไรรู้ไหมครับ

ประธานรัฐสภา : อย่าไปอ่านเอกสาร

นายสุชัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ไม่ได้อ่าน จดมาครับ

ประธานรัฐสภา : อย่าไปทำความเข้าใจมากเกินไป เคี้ยวต้อง
ประห้วงอีก

นายสุชัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ผมลำดับประวัติศาสตร์ครับ เหมือนกับที่คุญจรินทร์ลำดับเหตุการณ์ แต่ผมลำดับ
ไถ่ลึกว่า วันที่ ๒๗ หนังสือพิมพ์ลงข่าวบอกว่า รัฐบาลได้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการ
การยกย่องชื่นชมด้วยออฟฟิศ (Office) เล็ก ๆ เป็นเรือนไม้ ๒ ชั้น
อยู่หลังสำนักงานฯเก่า ๆ เขาใช้คำว่า โกโรโกโส สำนักงานนะครับ
หนังสือพิมพ์สยามโพสต์เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน แล้วเขาลงข่าวอย่างไรรู้ไหม
ครับ เขาบอกว่า

ประธานรัฐสภา : เอาอย่างนี้ดีกว่าครับ พูดถึงเรื่องประเด็น
รัฐธรรมนูญ

นายสุชัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
กำลังจะอธิบายให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่มาเป็นอย่างไร แล้วจะจริงไหม
จะแก้ไขได้ไหม

ประธานรัฐสภา : จะเสียเวลามากไป

นายสุชัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
เป็นข้อเท็จจริงเลยครับ เขาลงข่าวบอกว่า ท่านนายกฯ บรรหาร นั้นไม่เคย

เหยียบไปสู่นักงานคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองแค่ครั้งเดียว ถ้าไม่จริง
อย่างไร เดี่ยวท่านขึ้นมาบอกได้ เหตุการณ์นั้นบอกให้เห็นว่าท่านนายกฯ ไม่ได้
ให้ความสนใจกับมันเท่าที่ควรเพราะอะไร เพราะโดยรูปแบบของท่านนั้น
ท่านไม่ได้มีภาพพจน์ ไม่ได้มีจุดขายในเรื่องปฏิรูปการเมือง แต่ท่านมีจุดขาย
ในเรื่องการปฏิบัติการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตลอดเวลาที่ท่านเป็นอย่างนี้

ประธานรัฐสภา : พูดถึงเรื่องตัวรัฐธรรมนูญ อย่าไปพูดถึง
ตัวบุคคลเลย ขอความกรุณาเถอะครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
เสร็จเรียบร้อยแล้ว วันที่ ๑๘ อาจารย์ประเวศก็พูดอีกนะครับ

ประธานรัฐสภา : ไม่เอา เอาเข้าประเด็นเรื่องรัฐธรรมนูญ
ตัวรัฐธรรมนูญเลย อย่าไปพาดพิงถึงคนโน้นคนนี้เลยครับ ขอความกรุณา
เถอะครับ เดี่ยวผมจะให้

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
เมื่อสักครู่นี้ท่านนายกฯ บอกว่า ท่านบอกกับอาจารย์ประเวศตั้งแต่แรก แต่
อาจารย์ประเวศเขามีหลักฐานอยู่ว่า เขาไม่ได้พูดอย่างนั้น ข่าวดังวันที่ ๑๘
ธันวาคม ๒๕๖๘

ประธานรัฐสภา : ไม่เอาครับ ไม่เออ้นะครับ ถ้าหากว่าพูดอีก
ครั้งเดียวจะให้หนึ่งเลย

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
เสร็จแล้วผมจะอ้างอิงอย่างไรละครับ เดี่ยวก็กลายเป็นอภิปรายไม่มีหลักฐาน
เลยสักอย่างเดียว ท่านพยายามจะมีการอภิปรายของผม ผมก็พยายาม
จะพูดในกรอบที่ท่านให้ แม้จะอ้างไม่ได้ ผมก็จะอ้างได้ว่า สำคัญที่สุดครับ
ท่านประธาน ในเรื่องธรรมะใครก็อยากเห็นดีเห็นงามทั้งนั้น แต่คนที่จะมา
เผยแพร่ธรรมะนั้นเราต้องมีศรัทธา ถ้าบอกรวันนี้จะให้เทวดามาเผยแพร่

ธรรมะของพระพุทธองค์ ผมไม่ฟังนะครับ เพราะพวกตนกำลังจะถูกรณินูป
อยู่แล้ว ดังนั้นจุดนี้จึงเป็นจุดสำคัญที่ผมได้กราบเรียนท่านประธานว่า สำคัญ
ที่สุดนั้นก็คือภาพพจน์ของรัฐบาล เสร็จเรียบร้อยแล้วตามลำดับเวลาสุดท้าย
ท่านนายกฯ บอกอย่างไรรู้ไหมครับ ท่านบอกว่าหากร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑๑ ไม่ผ่านสภา ก็ไม่ใช่เรื่องที่รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบ การที่
รัฐบาลได้ผลักดันและรับข้อเสนอของ คพ. ก็ถือว่าได้ทำหน้าที่และทำตาม
สิ่งที่รับปากกับประชาชนแล้ว ท่านพูดตรงนี้หมดเลยครับ แสดงว่าวันนี้ผ่านหรือ
ไม่ผ่านท่านไม่เกี่ยวแล้ว แต่บังเอิญข้อความตรงนี้เป็นประเด็นข้อกฎหมายว่า
ถ้าไม่ผ่านรัฐบาลต้องรับผิดชอบไหม บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่ง ผมขออนุญาตที่จะ
ต้องกราบเรียนเอ่ยนามของท่าน ท่านเป็นอาจารย์ ท่านประธานมีชัย ฤชุพันธุ์
ได้ให้สัมภาษณ์ไว้เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ บอกว่า

ประธานรัฐสภา : ไปเอาจากข่าว

นายสุชัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
รัฐบาลก็มีนโยบายว่าต้องปฏิรูปการเมือง ถ้าไม่สำเร็จไม่ว่าจะทำด้วยวิธีใด
ก็ตามรัฐบาลต้องรับผิดชอบอยู่นั่นเอง ตรงจุดนี้เองครับว่า เหตุการณ์ในวันนี้
ถ้าเราจะได้พูดถึงว่า สิ่งที่รัฐบาลนำเสนอ นั้นเหมาะสมไหมที่ฝ่ายค้านจะ
ไว้วางใจได้ ฝ่ายค้านจะยกมือให้ได้ไหม ก็อย่างที่ผมได้กราบเรียนแล้วว่า
เรื่องราวต่าง ๆ นั้นในเมื่อตัวท่านนายกรัฐมนตรีเอง ท่านก็ไม่ได้มีความคิด
ความอ่านเป็นกรณีพิเศษที่จะนำเสนอ เมื่อเป็นอย่างนี้เราในฐานะประชาชน
จะติดตามท่านได้อย่างไร เราติดตามไม่ได้หรอกครับ แล้วดูเถอะครับว่า
เรื่องราวต่าง ๆ ในวันนี้มันดูที่ชนะของประชาชนในวันรุ่งขึ้น เมื่อจะกลับ
มาถึงอีกจุดหนึ่งเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายแท้ ๆ เลย เมื่อสักครู่นี้พูดถึงว่าสภา
แวดล้อม พยานแวดล้อมต่าง ๆ เป็นอย่างไร ดูการจัดลำดับดูเถอะครับ
เฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับนี้ละครับ ครั้งแรกตั้งกรมการกำหนดทุนผล มี

กรรมการอยู่ ๔๕ คน ลำดับต่อมากรรมการท่านประจวบก็เพิ่งแก้รัฐธรรมนูญ ทั้งฉบับหมดไปหยก ๆ กรรมการ ๔๕ คน ต่อมากรรมการ คพป. อีก หนึ่งประเวศเป็นประธาน ๕๘ คน เสร็จแล้วมี คปก. อีก ท่านชุมพลอีล ๓๖ คน ก็ยังไม่ได้อีก ยังจะต้องมาตั้งกรรมการอีก ๖๑ คน ๖๑ คนนี้ใน ทิศทางที่เป็นจริงแล้วจะเป็นไปไม่ได้เลยครับท่านประธานผมยกง่าย ๆ ให้ ท่านอุดมตราเดียว เชิญเถอะครับ ท่านที่ประท้วงผมลองเปิดดูมาตรา ๒๑๑ นว ก็ได้นะครับ มาตรา ๒๑๑ นว

ประธานรัฐสภา : คุณสมัยเดี่ยวผมจะให้ชาติพัฒนา พรรคของท่านอภิปรายอีก ๒ ท่าน คือ ท่านกร ทัพพะรังสี และคุณทินิจ จันทรสุรินทร์ คุณหมดเวลาแล้วครับ

นายสมัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) : ท่านกรบอกให้เวลาผม

ประธานรัฐสภา : ไม่ครับ ขอเชิญ

นายสมัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) : มาตรา ๒๑๑ นว (๑) แปลกมากครับท่านครับ ดูกฎหมายอันนี้เถอะ บอกว่า การพิจารณาว่าระที่ ๑ นั้นให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานรัฐสภา : ไม่อ่านละครับสรุปได้เลย ไม่อย่างนั้นเดี่ยว ผมจะให้นั่ง

นายสมัย จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) : มีสิทธิอภิปรายแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่มีการลงมติ แปลกใหม่ครับ วาระที่ ๑ ลงมติไม่ได้เลยตามกฎหมายนี้ เสร็จแล้วมี (๒) บอกว่า เมื่อพิจารณาแล้วตาม (๑) เสร็จแล้วให้รอ ๑๕ วันไม่ใช่ว่าลงมติแล้วครับ ให้เข้าวาระที่ ๒ เลย ก็แปลกเหมือนกันเดี่ยวท่านอาจารย์ก็ต้องชี้แจงแล้วว่าเป็นอย่างไร

กฎหมายแบบนี้ บอกว่าเข้าวาระ ๒ หลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาวาระที่ ๒ เพื่อลงมติว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่าง รัฐธรรมนูญการออกเสียงลงคะแนนทำทีละรายมาตรา ท่านประธานครับ มี ๒๓๐ มาตรา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ บอกว่าการลงมติรัฐธรรมนูญนั้นให้ใช้วิธีขานชื่อ เราชานชื่อ ส.ส. ๓๕๑ คนใช้เวลาประมาณครึ่งละประมาณ ๑ ชั่วโมง ถ้ารวมท่านวุฒิสมาชิกเข้ามาด้วยก็เฉลี่ย ๒ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง ๒๓๐ มาตรา คุณเข้าไปประมาณ ๔๔๐ ชั่วโมง ถ้าจะโหวตกันตามกฎหมายที่ท่านว่า ที่อาจารย์จากฝรั่งเศสว่ามานั้นก็จะใช้เวลา ๔๔๐ ชั่วโมง ถ้าจะใช้เวลาวัน ยกมือขานชื่อกันทุกวันต้องใช้เวลา ๑๐ ชั่วโมงต่อหนึ่งวัน ก็จะใช้เวลา ๔๔ วัน อันนี้เป็นจุดเห็นง่าย ๆ ว่ารัฐธรรมนูญเสนอเข้ามาเสนอแก้ขัดแก้กัน หรือว่าเสนอด้วยเจตนาจริง ๆ หรือว่าเสนอเพียงเพื่อที่จะลบภาพของฝ่าย รัฐบาลที่เกิดการเสื่อมศรัทธา เสื่อมศรัทธาเป็นวิกฤตศรัทธาอันยิ่งใหญ่ ท่าน ประธานครับ ผมได้กราบเรียนท่านนายกฯ หลายทีแล้วว่า ตัวท่านเองมีความ สามารถอยู่ในตัวแล้วอย่าไปฟัง อย่าไปฟังที่ปรึกษา ที่เรียนแต่กฎหมาย ผม ไม่ได้ว่าท่านนะมีหลายคนที่มีปรึกษาของท่านนายกฯ แล้วไม่เข้าใจประเด็นทาง การเมืองมืออย่างที่ไหนไปแนะนำกันอย่างไรบอกว่า ท่านหัวหน้าพรรคก็พูดหมดแล้ว หัวหน้าพรรคอาชีพก็พูดแล้ว ดังนั้นจึงเป็นการพูดเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นท่านปิดได้ไม่เสียหาย ตรงจุดนี้เองเช่นเดียวกันกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นะครับ ผมกราบเรียนตอนช่วงสุดท้ายนี้ว่า ท่านประธานครับ คนที่จะนำผมไป แก้ปัญหามันเมืองนั้น ต้องมีภูมิหลังที่ประชาชนมีศรัทธา ผมต้องศรัทธาด้วย รัฐบาลนี้กำลังจะนำพวกเราไปแก้ปัญหารัฐธรรมนูญ แต่ขอประทานโทษเถิด ท่านหัวหน้ารัฐบาลก็ถูกฟ้องเป็นคดีหมายเลข ๓๐๕๑/๒๕๓๕ ที่ศาลอาญา นัด ไล่สวนมูลฟ้องวันที่ ๑๔ มิถุนายน

ประธานรัฐสภา : ไม่เอาแล้วครับคุณสุนัย นั่งได้ พอแล้ว ค่อยไป ขอเชิญท่าน พลเรือเอก เกาเหล่หลัก เจริญรุขย์ เชิญครับ

พลเรือเอก เกาเหลัก เจริญรุขร์ สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียน
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระหม พลเรือเอก เกาเหลัก เจริญรุขร์
สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างยิ่ง
ที่ได้ให้โอกาสผมได้มาแสดงความเห็นต่อที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้ กระผมใน
ฐานะสมาชิกวุฒิสภา ผมอยากจะขอกราบเรียนว่า อยากจะทำหน้าที่ในฐานะ
ที่เป็นวุฒิสภาให้สมบูรณ์ กระผมจะขออภิปรายและขอซักถามเพื่อประโยชน์
ของพวกเราทุกคนที่อยู่ที่นี่ เพื่อจะได้รับฟังในประเด็นที่ยังขาดตกบกพร่องอยู่
จะได้ประกอบการพิจารณาของท่านว่า เราควรจะมีความเห็นอย่างไรกับร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ กระผมอยากจะขอกราบเรียนเสียก่อนว่า
การดำเนินการครั้งนี้ของรัฐบาลนั้น รู้สึกว่าจะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์
เหมือนกับที่ทุกท่านได้มองตั้งข้อสังเกตไว้ ก็คือว่าจะเปิดประตูไปสู่การร่าง
รัฐธรรมนูญใหม่ เพื่อประหารรัฐธรรมนูญเก่า การกระทำเช่นนั้นนับแต่เดิม
เคยมีมาเฉพาะแต่คำสั่งคณะปฏิวัติเท่านั้น แต่ขณะนี้เรากำลังจะทำได้ไม่เป็นไร
ถ้าพวกเราพร้อมใจกันเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นการสมควร แต่ขอ
อย่างเดียวว่า การกระทำนั้นจงเป็นไปเพื่อประชาชนมิได้เป็นไปเพื่อหมู่ใด
คณะใดเป็นการเฉพาะ หรือเป็นไปเพราะกระแสทางการเมือง ซึ่งไปอ้าง
ประชาชนทั้งหมดออกมาสนับสนุน

อีกประการหนึ่ง ก็คือนี้เป็นเรื่องของความสำคัญของรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้เหตุผลที่ผมนั่งฟังมาตลอดเวลานั้น ก็รู้สึกขอบคุณท่านเพื่อนสมาชิกทุกท่าน
ที่กรุณาให้เหตุผลทุกแง่ทุกมุม บางท่านก็อาจจะอภิปรายด้วยความคับอกคับใจ
บางท่านก็อาจจะอภิปรายด้วยความที่จะแสดงสำนวนโวหาร บางท่านก็อาจจะ
อภิปรายด้วยต้องการสำแดงภูมิปัญญาในทางวิชาการ บางท่านก็อยากจะ
สำแดงเพื่อให้เห็นว่า เราก็เข้าร่วมอภิปรายกับเขาเหมือนกัน ผมก็อยาก
จะแสดงในฐานะที่ต้องมองประชาชนเป็นหลัก ในฐานะที่เป็นสมาชิก จะเข้า

ข่าวไหน กรณีไหนแล้วแต่ท่านจะตัดสินใจ เขาก็แล้วกันครับ เหตุผลที่ท่านจะนำ
 ยกมา ท่านนำเอาการปฏิรูปทางการเมืองมาเป็นหลัก อ้างความเลอะเทอะ
 สกปรกของการปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งในขณะที่ตัวกันนั้นเอง ท่านรัฐมนตรี
 ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีขอภัยโทษ ท่านรัฐมนตรีโกศล ท่านก็บอกว่า
 สิ่งเหล่านี้ได้ทำไปแล้ว ๆ นั่นก็แสดงว่าก็สามารถจะกระทำได้ แต่ท่านก็บอกว่า
 ถ้าอย่างนั้นต้องมีการยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ผมก็ยังมองไม่ค่อยจะชัดเจนนัก
 ว่าถ้าอย่างนั้นจะยกร่างทำไม ก็มีหลายท่านที่อธิบายถึงการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 ใหม่ด้วยโวหารต่าง ๆ ทั้งหลาย บางท่านอธิบายผมก็เข้าใจ บางครั้งผมก็
 ไม่ค่อยเข้าใจว่าท่านพูดถึงเรื่องอะไรเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม ผมอยาก
 จะขอทราบเรียนว่า เหตุผลที่จะมาอ้างถึงเรื่องการปฏิรูปการเมืองนั้น มันคง
 ห่างไกลจากการที่จะไปยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ผมใช้คำว่า ยกร่าง
 รัฐธรรมนูญใหม่ นะครับ มันคงจะห่างไกล มันมีเหตุผลใกล้ ๆ ที่จะทำ แล้วก็
 การปฏิรูปการเมืองหรือการเมืองที่มันสกปรกเลอะเทอะเปรอะเปื้อน ขณะนี้
 มันอยู่ที่ใครครับ อยู่ที่ระบบ อยู่ที่รัฐธรรมนูญ หรืออยู่ที่พวกผม พวกท่าน
 ทั้งหลายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายที่ทำให้สกปรก เปรอะเปื้อน ถ้ามันอยู่ตรงนี้
 ทำไมเราไม่มาอาบน้ำทำความสะอาดตัวเองของเราเสียก่อนละครับ ก่อนที่
 จะไปโทษระบบมัน ถ้าเรามาอาบน้ำชำระตัวเราเองเสียก่อน พิจารณาพุดจา
 ในทางที่เกิดความสร้างสรรค์นำไปสู่การเมืองที่ดีขึ้นแล้ว ผมก็ว่าทุกอย่างคง
 จะดีขึ้นส่วนหนึ่ง แม้ละครับระบบอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ขณะนี้เชื่อว่า
 ผมรับฟังมาตั้งแต่การอภิปรายเมื่ออาทิตย์ที่แล้ว ก็ไม่มีท่านผู้ใดเลยในที่นี้ที่อ้าง
 ระบบว่า... เป็นตัวขัดที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เช่นนั้น ทุกคนอ้างบุคคลทั้งสิ้น
 เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วจะมายกระบบเป็นข้ออ้างอย่างนี้ ก็คงจะฟังได้ไม่ค่อยจะ
 ชัดเจนนัก

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี : ขออนุญาตถามต่อ

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี :

อีกประการหนึ่ง ในเรื่องที่เราจะต้องพูดจากันก็คือว่า ถ้าเพื่อเราจะไม่นำปฏิรูปการเมืองมาผูกกับการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ กระผมก็อยากจะเรียนถามว่าเช่นนั้น ประสงค์จะยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทำไมของเก่าก็คิดแล้วหรือพอไปได้แล้ว ก็ยังตอบกันไม่ได้ แต่ไม่เป็นไรครับ เรามาดูอีกประเด็นหนึ่ง ประเด็นของการอ้างประชาธิปไตย ในการอ้างที่ว่าป็นประชาธิปไตย ผมขออภัยครับ ๗๗๙ ตอนนี้ท่านก็ไม่อยู่เสียแล้ว ๗๗๙ รองนายกรัฐมนตรีอานวย ท่านกล่าวไว้เมื่อวานนี้เองครับ ที่ศูนย์สิริกิติ์ กระผมขออนุญาตนึกหนึ่งนะครับ ท่านกล่าวไว้ในการอภิปรายของท่าน ท่านเป็นรองนายกรัฐมนตรี ท่านบอกว่า ระบบการเมืองที่เป็นที่พึงของประชาชนมี ๑๑ ข้อ แล้วท่านก็ว่าไปทั้ง ๑๑ ข้อ แล้วใน ๑๑ ข้อนั้นละครับท่านก็บอกว่า รัฐธรรมนูญของเราฉบับปัจจุบันนี้ให้ความสมบูรณ์ ให้ความบริบูรณ์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์แล้วฟังนะครับ ท่านบอกเองนะครับ ๙๕ เปอร์เซ็นต์แล้ว แล้วก็เวลานี้หลาย ๆ ประเทศต้องการที่จะแก้ไขให้ไปสู ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ไม่มีประเทศใดในโลกที่มีเสรีประชาธิปไตย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เอาอย่างนั้นแล้วมีอะไรละครับที่เป็นจุดบกพร่องที่จะต้องก้าวต่อไป ก็มีอยู่ ๓ - ๔ ประเด็นที่ท่านว่าประธานโทชมชินอยู่กับของเดิมครับขออภัยครับ ก็มีอยู่ ๓ - ๔ ประเด็นที่ว่าจะต้องมาพิจารณากัน ก็คือ ๑. การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ๒. การหาเสียงเสมอภาค ๓. รัฐบาลที่ซื่อสัตย์และเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ๔. ปกป้องภัยจากการคุกคามทางการเมือง ท่านบอกว่าดวงนี้ ๔ ประเด็นนี้ก็จะต้องพูดจากันต่อไปให้แน่ชัดขึ้น ท่านก็ไม่ได้ว่าอะไรมากไปกว่านี้ แต่สังเกตไหมครับ ๔ ประเด็น ที่ว่านี่เป็นเรื่องของบุคคลทั้งนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องของระบบเป็นใหญ่เลย เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็ทำให้ผมเกิดความคิดว่า มีความจำเป็นถึงขนาดไหนที่จะต้องมาร่างรัฐธรรมนูญใหม่

คราวนี้มาถึงอีกประเด็นหนึ่ง ฟัง ๆ ดูแล้วในการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ที่ว่านี้ เข้าใจว่าจะร่างกันใหม่แล้วก็ไม่และกับหมวด ๑ หมวด ๒ ก็หมายความว่าท่านจะไปดูแลใหม่ตั้งแต่หมวด ๓ ถึงหมวด ๑๑ ถ้าอย่างนั้นก็ไม่ใช่เป็นการยกร่างใหม่ ปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตรงนี้เราก็เคยทำมาแล้วเมื่อปีที่แล้ว จากหมวด ๓ ถึงหมวด ๑๑ ก็ไม่ได้ยกร่างใหม่ ก็ถ้าท่านไม่และเลยตั้งแต่หมวด ๑ หมวด ๒ ก็ไม่ใช่เป็นการยกร่างใหม่ ผมคิดว่าท่านคงจะมีเจตนาอย่างที่ผมว่านี้ แต่พอเข้าไปเขียนว่าเป็นการยกร่างใหม่ก็เลยเถิดไปเท่านั้นเอง ผมคิดว่าคงจะเป็นเช่นนี้ ถ้าเป็นเช่นนี้จริงก็ขอให้ท่านยืนยันด้วยจะได้ง่ายต่อการตัดสินใจจะครับ

อีกประการหนึ่ง ก็คือว่าสำหรับเรื่องที่เราจะกล่าวกันต่อไปนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ถ้าเผื่อว่าการที่ท่านเขียนใช้คำพูดว่า ยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่นั้น คือการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญเดิมนั้น ทุกมาตราและก็เพิ่มหมวด ๑๒ เข้าไป โดยไม่และหมวด ๑ หมวด ๒ สำหรับผม ผมถือว่านั้นเป็นการปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญ ถ้าท่านจะบอกว่าเป็นการปฏิรูปการเมืองก็คิดว่าเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่ส่วนอื่นท่านจะดำเนินไปกรุณาให้คำยืนยันด้วยว่า ท่านจะดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้งและโดยรวดเร็ว เพื่อให้เกิดการเมืองที่ดีขึ้น และส่วนที่ท่านจะยกร่างปรับปรุงแก้ไขใหม่ท่านก็ว่ากันไป

อีกประเด็นหนึ่งที่ผมอยากจะขอความกรุณาว่า ขอให้ยืนยันกับผมด้วยก็คือว่าในเรื่องของหลักการ ถ้าท่านที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อสมัยที่แล้ว และท่านวุฒิสมาชิกซึ่งอยู่ในสมัยที่แล้ว ท่านคงจำได้เมื่อคราวร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว เราถามกันว่าที่ว่าการที่ยอมรับนั้นคืออะไรอยู่ที่ข้างหน้า คือให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญร่างใหม่แล้วก็เท่านั้นหรือ หรือว่ามาตราทั้งหลายเป็นหลักการด้วย หรือว่าเหตุผลและที่ว่านั้นคือสาระของหลักการและต้องไม่ได้ อะไรกันแน่ ไม่มีคำตอบจากสภาแห่งนี้ ผมจำได้

เพราะผมเป็นผู้ที่สนใจมาก เมื่อไม่มีคำตอบตรงนี้วนกลับมาอีกแล้วครับ
วนกลับมาอีกแล้วรับหลักการแล้วไปแก้ไขในชั้นประชุมมติ ผมถามว่าหลักการ
ที่ท่านว่านั้น หมายถึง คำพูดบรรทัดแรก ๑ และย่อหน้าที่ ๒ เท่านั้นใช่ไหม
ข้างในนั้นไม่ว่าเหตุผลที่ว่าจะต้องมีการ ๖๑ ท่าน จะต้องให้ประชาคม
ตรงนั้นไม่ใช้หลักการ สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขกันได้ตามแต่ที่จะเห็น
เป็นการสมควรอย่างนั้นใช่ไหม ขอให้ยืนยันต่อสภาแห่งนี้ด้วยเพื่อจะได้เป็น
บรรทัดฐานในการทำงานต่อไป เพราะว่าถ้าจะพูดถึงตัวหนังสือแล้วหลักการ
จะอยู่ข้างหน้า แต่หลายมาตราที่อยู่ข้างในพอไปแตะ เขาก็บอกอันนี้เป็นสาระ
ของหลักการแก้ไขไม่ได้ แต่ถ้าท่านต้องการจะแก้ไขท่านก็บอกว่าตรงนี้เป็น
รายละเอียดปลีกย่อย ผมก็เลยไม่ทราบว่าจะไรคือหลักการหรือไม่หลักการ
กรุณาเถอะครับ ผมเข้ามาอยู่ในสภาแห่งนี้ก็เพียง ๔ - ๕ ปี มันน้อยเกินไป
ที่จะทราบว่าอะไรคือหลักการ และไม่หลักการจากการแก้ไขในลักษณะเช่นนี้
ขอได้โปรดได้ยืนยันให้ผมได้ทราบด้วย เพื่อจะประกอบการตัดสินใจนะครับ
สรุปแล้วก็

ประการที่ ๑ การแก้ไขรัฐธรรมนูญของท่านที่ท่านเสนอขึ้นมานี้เป็น
การเปิดประตูไปสู่การปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ โดยที่ข้อใดก็ตามใจ
ที่นำไปสู่การปฏิรูปการเมืองแล้วรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้สามารถจะดำเนินการได้
ท่านจะเร่งรีบดำเนินการต่อไปอย่างเร่งด่วนความเจตนารมณ์ของพวกเราทุกคน

ประการที่ ๒ ความละเอียดรอบคอบเรื่องทางการเมืองขณะนี้
ส่วนใหญ่แล้วอยู่ที่บุคคล พวกเราก็ควรจะให้สัถยปฏิบัติตรงนี้ว่าเราจะอาบน้ำ
ชำระร่างกายเราให้หมดมลทินเหล่านั้น เราจะทำงานตามหน้าที่ ตามที่ได้ให้
สัถยปฏิบัติต่อหน้าพระบรมสาธิตลัญจณ์ตรงนี้ก่อนที่จะทำหน้าที่ของเรา

ประการที่ ๓ การที่รับหลักการไปแล้ว การแก้ไขตรงนั้นขอให้เป็นการ
การแก้ไขได้ทุกมาตรา หลักการนั้นคือให้มีการเพิ่มหมวด ๑๒ เข้าไป แต่เพิ่ม

ไปอย่างไรนั้นให้เป็นไปตามครรลองวัฒนธรรมประเพณี และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แบบไทยด้วยนะครับ ไม่ใช่เป็นประมุขแบบฝรั่ง ตรงนี้สำคัญมากเพราะมันไม่เหมือนกัน

สุดท้ายนี้กระผมอยากจะกราบเรียนว่า พวกเราทุกคนมีความปรารถนาที่จะพัฒนาประชาธิปไตยหรือปฏิรูปประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นผมว่าวิธีการที่เราทำอยู่ทุกคนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจะต้องได้โน่นได้นี่ ตรงนี้ก่อให้เกิดปัญหามากมาย กรุณาองกลับได้ไหมครับ เราจะเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น เราจะเคารพความคิดของบุคคลอื่นไม่ใช่ว่าบุคคลอื่นคิดไม่ตรงกับเรา แล้วพวกนั่นคือพวกเต่าล้านปี ผมเท่านั้นที่เก่ง ถ้าประชาธิปไตยคิดอย่างนี้มองคนอื่นเป็นหลักเคารพสิทธิของเขา เคารพในเสรีภาพของเขา ให้ความเคารพและรับฟังความคิดของเขาแล้วละก็การพัฒนาประชาธิปไตยจะเป็นไปได้ดี แล้วตรงนี้คือการรักษาการเปิดสิทธิเสรีภาพนั่นเอง แต่มองอีกมุมหนึ่งเท่านั้นถ้าเรามาปรับกันเสียใหม่ในลักษณะเช่นนี้จะ เป็นการสมควรไหม กระผมก็อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า กรุณาให้รัฐบาลช่วยยืนยันตอบคำถามของผมอย่างนี้ด้วย ไม่ยากเลยครับ ตอบไม่ยากหรอกครับ ตอบง่าย ๆ แต่ขอให้ตอบนิดหนึ่ง เพื่อให้เป็นหลักฐานเอาไว้ประเดี๋ยวต่อไป จะได้ไม่ไปเถียงกัน เท่านั้นแหละครับด้วยความขอบคุณท่านประธานเป็นอย่างยิ่ง แล้วขอบคุณท่านเพื่อนสมาชิกทุกท่านที่ให้ความสนใจรับฟังขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ท่านกร หัตพะรังสี เชิญครับ

นายกร หัตพะรังสี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นกรราชสีมา) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม กร หัตพะรังสี นกรราชสีมาชาติพัฒนา ในฐานะสมาชิกสภา ผมขออนุญาตเรียนว่า คงจะเป็นที่แปลกใจสำหรับท่านเพื่อนสมาชิกจำนวนมากนะครับ เพราะธรรมดาแล้ว ๑๓ ปีในห้องประชุมแห่งนี้ ผมจะลุกขึ้นมาใช้สิทธิเฉพาะ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม คนไทยทั้งประเทศรวมทั้งผมนด้วย ผมเชื่อว่าท่านสมาชิกวุฒิสภาจำนวนมากก็รู้สึกคล้าย ๆ กันว่าเราคงจะได้เห็นการแก้ไขพัฒนาการเมืองจะใช้ศัพท์ภาษาไทยอะไรนั้นเป็นเรื่องของภาษา แก้ไขให้ดีขึ้นคือความต้องการของความรูสึกของเรา เราคงกำลังเฝ้ารอกู่ว่าจะแก้ไขให้ดีขึ้นในเรื่องไหนละครับ อัดอัดกันมานานเรื่องวิธีการเลือกตั้ง อัดอัดกันมานานเรื่องคุณภาพของวิธีการสรรหาผู้แทนราษฎร เราก็นึกว่ามันจะเป็นประเด็นหนึ่งที่น่าเข้ามาสู่ผลของคณะกรรมการที่เรียกตัวเองว่า คปก. เราได้ขึ้นได้ฟังการแถลงข่าวของคณะกรรมการชุดนี้มาโดยตลอด ซึ่งตั้งโดยคณะรัฐบาล ผมอยากจะขอใช้เวลาตรงนี้กราบเรียนท่านประธานถึงท่านเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาด้วยว่า คปก. นั้น แต่งตั้งโดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีและที่เพื่อนสมาชิกของพรรคฝ่ายค้านเสียใจว่าไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของ คปก. ดังกล่าว เพราะเราไม่สามารถจะไปอยู่ใต้อาณัติของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีให้ คปก. จะต้องทำรายงานเสนอต่อท่านนายกรัฐมนตรีทุก ๆ เท่านั้นวันเท่านั้น ถ้าเอาท่านชวน หลีกภัย ถ้าเอาท่านชาติชายเข้าไปเป็นคณะกรรมการ คปก. ต้องไปทำรายงานเสนอต่อท่านนายกรัฐมนตรีอย่างนั้นหรือครับ อย่างไรก็ตามผ่านมาแล้ว ๑๐ เดือน ทุกคนก็ใจจืดใจจ่อว่า คปก. คงจะมีอะไรออกมาให้เห็นถึงความก้าวหน้าในด้านการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศชาติ แต่แล้ว คปก. เสนออะไรเข้ามาครับ นี่คือการเอกสารที่ คปก. ใช้เวลา ๑๐ เดือน เสนอเข้ามาแล้วก็คือให้ตั้งกรรมการ มีอะไรใหม่ครับในแผ่นดินไทยท่านประธานที่เคารพ ๑๐ เดือนนั่งทำงานกันมาแล้ว ประชุมกันมาแล้ว กรรมการลาออกกันไปแล้วเยอะแยะสรุปออกมาก็คือตั้งกรรมการ ๑๐ เดือนเพื่อไปตั้งกรรมการหรือครับ ท่านประธานครับ เรากำลังนั่งรอกันอยู่ตั้งแต่หลายสมัยมาแล้ว พวกเรานั่งอยู่ในห้องประชุมนี้เคารพในกติกาเชื่อมั่นในครรลอง เรารู้ว่าเราจะต้องร่วม

เศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ แต่ในวันนี้ผมหนึ่งฟังมาตั้งแต่เช้าแล้วครับ ท่านประธานที่เคารพ ผมอยากจะขอให้ความเห็นไม่ใช่ในฐานะของผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย เพราะผมไม่ได้มีแบกราวด์ (Background) ทางนั้น ผมก็คงจะไม่ลุกขึ้นมาพูดว่า ผมเชี่ยวชาญในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เคยเป็นคณะกรรมการการชุนั้น เคยเกี่ยวข้องกับกรรมการการชุนี่ก็คงจะไม่ใช่ แต่ผมคงจะขออนุญาตพูดในฐานะคนไทยธรรมดา ๆ คนหนึ่ง ซึ่งเฝ้าติดตามดูการเมืองของประเทศไทยมาโดยตลอด เข้ามาสัมผัสด้วยตนเองนั่งดูอยู่ข้างนอก ศึกษา มาโดยตลอดว่าประเทศของเรา กำลังจะไปไหนกันครับท่านประธาน แม้บทของกฎหมายทั้งปวงคือรัฐธรรมนูญพวกเรา ๖๕๑ ชีวิตนี้อยู่ในห้องนี้ กำลังทำอะไรกันอยู่ และจะต้องมีส่วนรับผิดชอบอย่างไรบ้าง หลายครั้งที่ท่านเพื่อนสมาชิกได้อภิปรายกันไปแล้วในวันนี้ถึงวิวัฒนาการ และแนวทางการพยายามของกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย หลายรัฐบาล หลายสภาที่ต้องการแสดงออกให้คนอื่นเห็นว่าฉันกำลังจะพัฒนาการเมือง ฉันกำลังจะปฏิรูปการเมือง คนข้างนอกฟังดูแล้วก็สรรเสริญแซ่ซ้องเก่งเหลือเกินขอปรบมือให้ พัฒนาประชาธิปไตยทุกคนปรบมือให้ พัฒนาการเมืองทุกคนสรรเสริญและจริง ๆ ได้ทำไหมครับท่านประธาน หลายครั้งเหลือเกิน เมื่อครูนี้อะไรผมฝากคุณสุนัยได้อภิปรายไปแล้ว เพราะผมไม่นึกว่าจะถึงผมหรือไม่ ว่าเรามีความเท่ากันเหลือเกิน ภูมิใจกันเหลือเกินได้รับความชื่นชมกันเหลือเกินทุกครั้งที่เรากำลังคณะกรรมการ ภูมิใจไหมครับว่า ผมกำลังทำอีกครั้งหนึ่งเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศชาติ กรรมการของคุณชุมพล ๔๕ ท่าน กรรมการของคุณประจวบ ๔๕ ท่าน คณะกรรมการ คพป. หมอประเวศ ๕๘ ท่าน คณะกรรมการ คปท. ของคุณชุมพลอีก ๓๖ ท่าน เรารอกันมา ๑๐ เดือนแล้ว ว่า คปท. จะมีอะไรออกมา พอประกาศตั้ง คปท. ออกมาทุกฝ่ายบอก เอาละครับ รัฐบาลทำตามนโยบายที่แถลงไว้ มาตรา ๒๑๑ ซึ่งเขียนผูกมัดไว้แล้วด้วยนโยบายเล่นนี้

รับผิดชอบด้วยกัน และทุกครั้งที่พูดเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญก็ต้องโยนโยนไปถึงภาพใหญ่โยนโยนไปถึงภาพรวม โยนโยนไปถึงองค์กร บุคลากรต่าง ๆ มากมาย ซึ่งฟังดูแล้วไม่มีใครเถียง แต่ในทางปฏิบัติที่ออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อการแก้ไขให้เกิดขึ้นไม่มีครั้งนี้อีกละครับ เพราะว่าเริ่มต้นให้คณะกรรมการ ๖๑ ท่าน ได้ทำงาน แล้ว ๖๑ ท่านเมื่อเกิดขึ้นเต็มคณะแล้ว ๑๘๐ บวก ๘๐ บวก ๘๐ แต่ก่อนที่ ๑๘๐ จะนับ ๑ เมื่อไรละครับท่านประธาน ยังไม่ได้กำหนดเลยครับ เขียนไว้ในพระราชบัญญัติกฎหมายฉบับนี้แต่ยังไม่ได้กำหนดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต่างหาก คือสิ่งที่ทำให้จำเป็นที่กระผมในฐานะคนที่ไม่ได้รู้เรื่องลึกซึ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญต้องถูกขืนมาพูด เพราะก็คงจะเป็นความรู้สึกคล้าย ๆ กันของเพื่อนสมาชิกรัฐสภาและคนไทยอีกจำนวนมากว่าเราต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนว่าประเด็นไหน เรื่องไหนที่จะทำให้ปฏิรูปการเมืองดีขึ้นเอาเรื่องนั้นเข้ามาในห้องนี้ให้ ๖๕๐ ท่านพิจารณา นั่นคือจุดยืนที่เราอยากให้เห็น แต่วันนี้เราก็ไม่ได้เห็น วันนี้เราเห็นอะไรครับ เห็นทางที่จะไปตั้งกรรมการแล้วก็โยนไปให้กรรมการ ซึ่งท่านเพื่อนสมาชิกจากวุฒิสภาก็ได้อภิปรายกันไปหลายท่าน ซึ่งผมก็นั่งฟังด้วยความชื่นชมว่าท่านเห็นคล้าย ๆ เรา ครั้งสุดท้ายที่คุณประจวบเป็นประธานกรรมาธิการขออ้างอิงโดยไม่ได้เจตนาก็ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญกันไปแล้ว และได้มีเอกสารออกมาแล้วอย่างชัดเจนจากห้องประชุมคณะรัฐมนตรีเองว่ากฎหมายลูกอีก ๒๑ ประเด็น ยังไม่ออกเลย การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๕ ซึ่งผ่านไปแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ยังมีกฎหมายลูกไม่ได้ออกมาอีกตั้งที่ประเด็นท่านประธานอยู่ในเอกสารนี้ทั้งหมด สิ่งที่จะใช้บังคับในทางปฏิบัติแก่พี่น้องประชาชนได้ไม่ใช่โดยรัฐธรรมนูญนะครับท่านประธาน ท่านประธานทราบดีกว่าผมเยอะ จะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติ ซึ่งเราเรียกกันภาษาการเมืองว่ากฎหมายลูก แก้ไขครั้งที่ ๕ ไปแล้วรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กฎหมายลูกเหลืออีกก็

สืบฉบับ ไม่มีการพูดถึงกันเลย เพราะกฎหมายถูกถือทางปฏิบัติของการปฏิรูปฯ และการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม... เพราะถ้าไม่มีพระราชบัญญัติก็ใช้บังคับกันไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญหลายมาตราท่านสมาชิกผู้ที่มีเกียรติก็คงจะได้อ่านเห็นว่า ให้เห็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทีนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังค้างอยู่ของเดิมอีก ก็หมายความว่าผ่านกันไป นี่คือสิ่งที่ผมคนธรรมดา ๆ ที่ไม่ได้มีความลึกซึ้งทางด้านกฎหมายจะมีความรู้สึกอย่างนี้ท่านประธาน ตอนที่รัฐบาลแถลงนโยบายไว้ เขียนไว้อย่างชัดเจนว่า สนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ทั้งนี้โดยคำนึงอะไร ก็ว่ากันไปอ่านกันแล้ว หลายครั้งประโยคนี้ พวกเราความนึกคิดธรรมดา ๆ ก็นึกว่าคงจะมีการแก้ไข ตามนัยที่ระบุไว้ในหมวด ๑๑ มาตรา ๒๑๑ อยู่ตรงนั้น เสนอเรื่องเข้ามา เป็นญัตติเข้ามา แก้ไขรัฐธรรมนูญเข้ามาให้สมาชิกรัฐสภาพิจารณาเราก็นึกว่าอย่างนั้น จะเอาเรื่องไหนก่อนละครับ เปลี่ยนแปลงวิธีการเลือกตั้งคุณสมบัติรัฐมนตรี วิธีการคัดเลือกรัฐมนตรีให้มีคุณภาพดีกว่านี้หน่อย เรานึกว่าจะเห็นอย่างนั้น แต่ ๑๐ เดือนมาแล้วเราเห็นว่าเสนอเข้ามาก็คือ ไปตั้งกรรมการ และวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการก็ว่ากันไปออกมาอีก ๖๑ ท่าน แต่อยากจะเรียนว่าที่เขียนไว้ในนโยบายว่า จะให้แก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปตามมาตรา ๒๑๑ แต่เวลาท่านเสนอเข้ามาจริง ๆ ท่านไม่ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกวุฒิสภาได้พูดไปแล้วเมื่อสักครู่นี้ ที่เสนอเข้ามาใหม่นี้ใช้คำพูดอย่างชัดเจนว่าการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ได้แก้ไขอะไรตามนัยที่ระบุไว้ในนโยบายซึ่งประกาศเมื่อเดือนกรกฎาคมปีที่แล้วเลย สิ่งเหล่านี้ท่านประธานที่เคารพ คือสิ่งที่ผมนั่งอยู่ในห้องประชุมนี้มา ๑๐ กว่าปีแล้ว ผ่านการเลือกตั้งมา ๖ สมัยแล้ว ชอบศึกษาและอยากจะหาความรู้ว่ารัฐธรรมนูญแม่บทของพวกเราจะนำชีวิตการเมืองของพวกเราในห้องประชุมนี้ และคนไทยทั้งประเทศ ไปสู่ออนาคตอย่างไรบ้างอยากจะเห็นจริง ๆ ว่าสิ่งที่คนนอกห้องประชุมนี้พูดกัน

นักหนาว่าการเลือกตั้งจะต้องเปลี่ยนให้มีผู้แทนราษฎรที่คุณภาพดีกว่านี้ ให้มี
 แนวทางการคัดเลือกรัฐมนตรีที่ดีกว่านี้ อย่างจะเห็นเข้าสู่ห้องประชุมนี้เป็น
 ลายลักษณ์อักษร เราก็นึกว่า คปภ. ก็น่าจะเอาประเด็นเหล่านี้ออกมา แต่
 แล้ว คปภ. ก็เสนอกลับเข้ามา แต่ที่ผมจะไม่พูดเพิ่มปากนักกว่า คปภ. เสนอ
 เพราะผมไม่แน่ใจว่าเอกสารซึ่งรัฐบาลเสนอมานี้คำต่อคำ ประโยคต่อ
 ประโยคนั้นตรงกับที่ คปภ. เสนอหรือไม่ ไม่แน่ใจ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ใน
 คปภ. หลายคนเขาอ่านให้ฟังและถ้าผ่านวันนี้ไปแล้วก็จะไปนั่งรอกันอีก ตั้ง
 ๖๒ ให้ครบ เมื่อ ๖๒ ครบแล้ว ก็นับ ๑ ไป ๑๙๐ ๑๙๐ ไปบวก ๕๐ ๕๐
 แล้วเมื่อใดห้องประชุมนี้จะได้เห็นสาระประเด็นที่คนไทยทั้งชาติรออยู่ วิธีการ
 เลือกตั้ง คุณสมบัติ ส.ส. คุณสมบัติรัฐมนตรี เมื่อไรเราจะได้เห็นครบถ้วน
 ประธาน และกฎหมายเก่า ๆ กฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 ครั้งที่แล้วก็ยังคาอยู่ เมื่อไรเราจะได้เห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือเวลาที่มีค่ายิ่ง
 ในชีวิตของมนุษยชาติที่เราเสียไปพร้อมแห่งการสร้างภาพ เพราะเป็นการ
 ประกาศออกไปแล้วคนสรรเสริญแซ่ซ้อง แต่หาว่าไม่รู้ทางปฏิบัติในรูปธรรม
 ไม่เกิด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผมจะไม่ใช้เวลาให้มากกว่านี้ แต่ต้องลุกขึ้นมาพูด
 ตรงนี้ใช้เวลาไม่มาก แต่ตรงเข้าสู่ประเด็นเลย เพราะนี่คือความรู้สึกของคน
 ธรรมดา ๆ อย่างผมที่อยู่ในห้องนี้และอยู่นอกห้องประชุมนี้ด้วยว่าเมื่อไรเรา
 จะได้เห็นการแก้ไขที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิรูป การพัฒนาที่ดีขึ้น
 สักทีสำหรับการเมือง สำหรับสังคมของพวกเราที่อยู่ในแวดวงนี้ เพราะพวก
 เราก็คือตัวแทนของประชาชน พวกเราก็คือผู้ที่จะต้องรับผิดชอบกฎหมายของ
 ประเทศชาติที่ใช้บังคับต่อคนทั้งประเทศ เขาอยากจะเห็น ผมก็อยากจะเห็น
 ความรู้สึกของพวกเราครั้งนี้ก็อยากจะเห็น แต่เรายังไม่ได้เห็น และไม่แน่ใจ
 ว่าจะได้เห็นไหมในสมัยนี้ของสภา เพราะเวลาที่กำหนดไว้กับแนวทางที่จะ
 ทำการแก้ไขนั้นมันยังห่างไกลเหลือเกิน และนี่คือประเด็นที่พรรคชาติพัฒนา

ยืนยืนมาโดยตลอดว่า อยากจะแก้ตรงไหน อยากจะเอาประเด็นไหนขึ้นก่อน หลังเสนอเข้ามาสิครับ มาว่ากันตรงนี้ และนี่แหละครับคือสิ่งที่ผมคิดหวัง อย่างยิ่งที่มีเอกสารฉบับนี้ขึ้นมาจากรัฐบาล เพราะเราคิดว่าจะมีโอกาสหนึ่ง ประชุมร่วมกับสมาชิกของวุฒิสภา เป็นครั้งแรกหลังจากที่ท่านได้รับการแต่งตั้ง เข้ามาแล้ว แต่แล้วเราก็มาเพียงแต่จะให้ความเห็นชอบเพื่อให้ไปตั้ง กรรมการเท่านั้นหรือ และนี่คือสิ่งที่เวลาที่เสียไปตั้งแต่เช้า มันไม่ได้คุ้มค่า เลยครับกับการตั้งกรรมการ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้นายมิชัย อุชุกันธุ์ รองประธาน รัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณธำรงค์

นายธำรงค์ ไทยมงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ธำรงค์ ไทยมงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากจังหวัดอุบลราชธานีพรรคกิจสังคม ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขอสนับสนุน ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ของคณะรัฐมนตรี

เหตุผลประการแรกก็คือ เพื่อประชาชนเป็นการสร้างความหวัง ให้กับประชาชนจะเห็นได้ว่ามีเสียงเรียกร้องของประชาชนตลอดมาว่าควรจะมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยให้พี่น้องประชาชนมีส่วนร่วมจนกระทั่ง ถึงบัดนี้รัฐธรรมนูญมี ๑๕ ฉบับที่ผ่านมาผู้มีส่วนร่วมในการร่าง มี ๓ กลุ่ม คือ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วก็วุฒิสภา เพราะฉะนั้นร่าง รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ เป็นการให้ความหวังที่พี่น้องประชาชนว่า ต่อไปนี้จะให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้แล้วท่านประธาน ครับยังเป็นการเคารพความคิดเห็นของประชาชน พี่น้องประชาชนมีความ ต้องการที่จะให้เห็นระบบการเมืองดีขึ้น ผมมีผลการสำรวจความคิดเห็นของ

ที่ห้องประชาชนกระทำโดยสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา นำสนใจครบ
ท่านประธาน จากการสำรวจของสถาบันดังกล่าวนี้ทั่วประเทศทุกภาค ปรากฏ
ว่าประชาชนร้อยละ ๕๔.๑ ต้องการให้ปฏิรูปการเมือง แล้วถ้าแยกเป็น
ภาค ๆ จะเห็นตัวเลขที่น่าสนใจว่าทางภาคใต้นั้น ร้อยละ ๕๖.๓ ต้องการ
ให้ปฏิรูปการเมือง ส่วนกรุงเทพฯ ร้อยละ ๕๕.๓ แล้วก็ในเขตปริมณฑล
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ ๕๒.๔
ส่วนภาคเหนือและภาคกลางนั้นก็ ๕๒.๔ เช่นกัน นอกจากนี้แล้วผลการสำรวจ
นี้ยังชี้ชัดไปว่าที่ห้องประชาชนมีความคิดเห็นว่าร้อยละ ๗๒.๖ เชื่อว่าการ
ปฏิรูปการเมืองจะทำให้ปัญหาการซื้อเสียงน้อยลง แล้วก็ประชาชนร้อยละ
๗๐.๓ เชื่อว่าการปฏิรูปการเมืองจะแก้ปัญหาเสถียรภาพของรัฐบาลได้ และ
ประชาชนอีกร้อยละ ๔๗.๖ เชื่อว่าการปฏิรูปการเมืองจะช่วยแก้ปัญหาในด้าน
ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้

ท่านประธานที่เคารพ เหตุผลประการที่ ๒ เป็นการกระทำตาม
นโยบายของรัฐบาลที่ประกาศว่าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตรา ๒๐๑
ซึ่งก็เป็นการทำตามนโยบาย ผมเชื่อว่าที่ห้องประชาชนที่เป็นกลางย่อมจะเห็น
ว่า นี่คือผลงานของรัฐบาล แต่ที่สำคัญนั้นผมอยากเรียนท่านประธานถึงรัฐบาล
ว่าการปฏิรูปการเมืองจะต้องทำงานอีกเยอะมาก รัฐบาลจะต้องทำอีกเยอะ
อย่าเพิ่งหยุด แล้วต้องทำให้เร็ว ที่สำคัญนั้นผมอยากจะฝากข้อคิดไปถึงรัฐบาล
ว่านักวิชาการได้ให้ความเห็นที่สำคัญที่ผมขอกราบเรียน ๒ ข้อ ข้อแรก
นักวิชาการได้ชี้ให้เห็นว่าอันตรายของระบบการเมืองในปัจจุบันนั้น ระบบ
การเมืองในปัจจุบันเป็นระบบที่แข่งขันกันทั้งทุกฝ่าย นับตั้งแต่ฝ่ายผู้สมัคร
รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ฝ่ายที่ห้องประชาชน ฝ่ายพรรคการเมือง ระบบ
ราชการและสังคม และวัฒนธรรม แข่งกันทั้งทุกฝ่าย ข้อ ๒ ที่นักวิชาการ
เตือนก็เตือนให้รู้ถึงอนาคต นักวิชาการชี้ให้เห็นว่าอนาคตนั้นประเทศ

มหาอำนาจที่มีอิทธิพลทางการค้าจะดึงเงื่อนไขเอากับประเทศไทยว่าประชาธิปไตยจะต้องพัฒนาให้สูงขึ้น ให้ไปรุ่งโรจน์ขึ้น เพราะฉะนั้นข้อคิดของนักวิชาการทั้ง ๒ ข้อนี้เป็นเรื่องที่รัฐบาลควรสังวร

เหตุผลประการที่ ๓ สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ผมเห็นว่าดี แม้ว่าไม่ถึงกับดีที่สุดก็น่าจะถือว่าดี สิ่งที่คิดที่สุดนั้นผมเห็นว่าในโลกนี้ไม่มี ดังคำกล่าวของนักปราชญ์ที่ว่า ดอกไม้ที่สวยงามที่สุดไม่มี ภาพวาดที่สวยงามที่สุดก็ไม่มี เพลงที่ไพเราะที่สุดก็ไม่มี และคนที่ดีที่สุดก็ยังไม่มี เพราะฉะนั้นผมเห็นว่า ด้วยสาระสำคัญที่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ก็คือว่าดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งถือได้ว่ามีมาตรการที่เป็นหลักประกันที่เอื้อประโยชน์ให้กับพี่น้องประชาชนได้ตามสมควร มาตรการหลักประกันดังกล่าวผมเห็นว่า ก็คือองค์ประกอบของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีจำนวน ๖๙ คน ใน ๖๙ คนนี้ ถ้าแบ่งออกเป็นฝ่าย ฝ่ายแรกคือ ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านและนายกรัฐมนตรี แล้วก็มีผู้แทนพรรคการเมืองอีก ๑๑ คน แล้วก็วุฒิสมาชิกอีก ๕ คนนี่คือฝ่ายการเมือง ๒๐ คน ส่วนอีก ๔๙ คนนั้น ประกอบด้วย นักวิชาการ ๑๕ คน และผู้แทนสาขาอาชีพ ๒๐ อาชีพ ๗๒ คน ถ้าแบ่ง แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายการเมืองมี ๒๐ คน แล้วฝ่ายที่พี่น้องประชาชนซึ่งรวมนักวิชาการกับผู้แทนสาขาอาชีพ ๔๙ คน องค์ประกอบดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าเสียงข้างมากอยู่ที่ฝ่ายที่พี่น้องประชาชน ถ้าคิดเป็นร้อยละจะเห็นได้ว่าฝ่ายที่พี่น้องประชาชนมีเสียงมากถึง ๙๐ เปอร์เซนต์ ใน ๑๐๐ เสียง พี่น้องประชาชนมี ๙๐ เสียง เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าฝ่ายการเมืองจะมีส่วนได้เสีย แต่ก็ไม่น่าจะไม่ใช่ปัญหา เพราะว่าเสียงที่พี่น้องประชาชนในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นข้างมากยกตัวอย่าง ถ้าฝ่าย ๔๙ คน คือฝ่ายที่พี่น้องประชาชน ต้องการแก้ไขให้ชัดเจนดังเป็น

เขตละ ๑ คน แต่ถ้าฝ่ายการเมืองไม่เห็นด้วย เขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดออกมาก็หน้าจะเป็นเขตละ ๑ คนได้ นอกจากนี้
นี้แล้ว สาระสำคัญให้มีการทำประชามตินั้นผมเห็นว่าเป็นอีกส่วนหนึ่งของ
มาตรการที่เป็นหลักประกัน เพราะว่าในกรณีที่เป็นประเด็นที่คณะกรรมการ
๔ คน กำหนดให้ทำประชามตินั้น อันนี้คือมาตรการกลั่นกรองที่จะเสริมกับ
มาตรการ ทั้งสาระสำคัญของตัวร่างที่จะได้มาตรการที่เป็นหลักประกัน เพื่อ
คุ้มครองประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชนได้ เพราะฉะนั้นองค์ประกอบของ
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น ถึงแม้มีฝ่ายการเมืองที่มีส่วนได้เสีย
แต่ทำไมไม่มีปัญหา เพราะว่าเสียงที่น้องประชาชนเป็นข้างมากด้วยเหตุผลทั้ง ๓
ประการ ที่กระผมได้เรียนมานั้น ผมเห็นว่าควรที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันควร
จะมีบทบัญญัติเพิ่ม ว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพราะฉะนั้นโดยสรุป
ผมจึงขอสนับสนุนให้รับหลักการ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ ผม
มีรายชื่ออยู่ในมืออีก ๓ ท่านเท่านั้น เพราะฉะนั้นท่านที่ออกไปประชุม
ข้างนอกห้อง กรุณากลับมาเพื่อเตรียมลงมติได้ ผมมีคุณชานี คุณพนิจ และ
คุณประจวบ เชิญคุณชานีครับ

นายชานี ศักดิเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช)
: ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชานี ศักดิเศรษฐ์ พรรคประชาธิปัตย์ จาก
จังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธาน ถ้าท่าน
ประธานได้กรุณานั่งฟัง เพื่อนสมาชิกได้อภิปรายไปตั้งแต่เมื่อเช้าแล้ว เราจะ
เห็นได้ทีเดียวว่า มาถึงขณะนี้ไม่มีใครที่ไม่เข้าใจร่างรัฐธรรมนูญที่ทางรัฐบาล
เป็นผู้เสนอ ไม่มีใครไม่เข้าใจขั้นตอนลำดับเรียงมาตราที่ทางรัฐบาลได้
เสนอมานี้ แต่สิ่งที่สมาชิกได้เรียกร้องต่อท่านนายกรัฐมนตรี ได้ขอให้ท่าน
นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ต่อนั้นก็คือว่า ทั้งเอ็งเราเอาเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ไปผูกมัดไว้กับการปฏิรูปทางการเมือง ในเมื่อเราเอา ๒ เรื่องนี้มาทำให้เป็นเรื่องเดียวกัน ผมถือว่าข้อชี้แจงที่จะเกิดขึ้นต่อไปนี้นั้นไม่ใช่เป็นข้อชี้แจงที่สมาชิกอยากทราบฟังว่า โดยเทคนิคทางกฎหมายแล้วจะเป็นอย่างไร โดยกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้วเป็นอย่างไร ปัญหาอยู่ตรงที่ว่าข้อเสนอนี้เป็นนโยบายของรัฐบาล ข้อเสนอนี้เป็นแนวทางที่รัฐบาลประกาศไว้อย่างชัดเจนว่าเราจะมี การปฏิรูปทางการเมือง ท่านประธานครับ เป็นที่รับทราบกันโดยทั่วไปว่า การปฏิรูปทางการเมืองนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่ทุกคนได้ง่าย ๆ การปฏิรูปทางการเมืองนั้นหมายถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแห่งการบริหารรัฐนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประเทศนี้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านสมาชิกได้กรุณาเรียกร้องและกดดันต่อท่านนายกฯ ตลอดจนผมไม่มีความจำเป็นเลย ถ้าหากว่าคำตอบของท่านนายกฯ เมื่อสักครู่นี้ไม่ได้เป็นคำตอบโดยทั่วไปเหมือนกับที่สมาชิกเขาต้องการ เพื่อนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เช่น คุณอลงกรณ์ พลบุตร คุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ คุณจรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์ ล้วนแล้วแต่ได้ถูกขึ้นมาแสดงทัศนะของพรรคประชาธิปัตย์ ต่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ออย่างชัดเจน แต่ผมอยากทราบเรียนท่านประธานครับว่าตัวท่านนายกฯ นั้น ต้องแสดงออกที่ชัดเจนต่อการเป็นผู้นำของการปฏิรูปในทางการเมือง ถ้ามว่าถ้าแสดงออกอย่างไรในการที่จะเป็นผู้นำในวันนี้ เพื่อนสมาชิกอย่างเช่น คุณสุนัย จุลพงศธร ได้พยายามที่จะพูด แต่ท่านประธานบุญเอื้อก็ไม่อนุญาต เขากำลังเรียกร้องว่าท่านนายกฯ ควรจะลุกขึ้นเป็นคนเสนอกฎหมายฉบับนี้ เอาละครับท่านประธานผ่านไป แล้วเรื่องนั้นเกิดขึ้นเมื่อเช้า แต่ว่าถ้อยคำอย่างนั้นขึ้นต่อไป ท่านนายกฯ ควรจะลุกขึ้นยืนในสภานี้บอกกับสภาสิครับว่าท่านมีแนวทางในการปฏิรูปอย่างไร จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของบ้านเมืองนี้อย่างไร จะนำพาประชาชนไปทางไหน จะแก้ไขปัญหามันเมืองนี้ได้ด้วยวิธีการอย่างไร เขาต้องการเรียกร้อง และต้องการ

จะรู้แนวความคิดที่เราพูดกันมาตั้งแต่ต้นว่า วิสัยทัศน์นั้นเอง ท่านนายกฯ จะทำเป็นเพียงชี้แจงโดยทั่วไปไม่ได้ ท่านนายกฯ ต้องให้ความมั่นใจกับสภาฯ ว่าแนวทางการปฏิรูปที่ท่านพูดถึงนั้นเป็นอย่างไร แล้วท่านคิดว่าการปฏิรูปนี้ จะแล้วเสร็จเมื่อใด ประชาชนจะได้ผลประโยชน์จากกฎปฏิรูปนี้หรือไม่ อย่างไร แล้วหลังจากที่สภาได้มอบอำนาจ อำนาจการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเรื่องของพวกเราที่นั่งอยู่ตรงนี้ทุกคน ถามว่าวันนี้ท่านนายกฯ กำลังมาขอ อำนาจนี้จากรัฐสภาไปให้บุคคล ๖๗ คนทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ ท่านนายกฯ บอกกับสภาเขาหน่อยได้ไหมว่า ท่านคิดอย่างไร บอกเขาหน่อยได้ไหมครับ ส่วนที่จะเอาอำนาจนี้ไปให้คน ๖๗ คนร่างนั้น ท่านจะนำพามันเมืองไป ทางไหน เรามั่นใจได้อย่างไรว่า เมื่ออนุมัติร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไป แล้ว สิ่งเหล่านั้นจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน จะเป็นไปตามเจตนารมณ์ แห่งมวลสมาชิก แห่งรัฐสภาที่ท่านอนุมัติให้ไป นี่คือการที่เราเรียกร้อง นี่คือการ ในสิ่งที่ขอให้ท่านนายกฯ ทำคือ ผมไม่ได้ดูหมิ่นดูแคลนท่านอาจารย์โภคินเลย แต่ผมเห็นด้วยกับคุณสุนัยว่า ท่านไม่มีสถานะจะบอกกับสภาฯ ว่าจะปฏิรูปทางการเมืองท่านทำได้สูงสุดลูกชิ้นชี้แจง เทคนิคตามกฎหมายในฐานะที่ปรึกษาท่าน นายกฯ เท่านั้น ตัวท่านนายกฯ ต้องทำกับสภามากกว่านี้ ผมคิดหวังจาก คำชี้แจง ผมยังเรียกร้องต่อท่านประธานอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนั่งลง ท่าน นายกฯ โปรดได้แสดงความเป็นผู้นำในการปฏิรูปฯ นี้ให้สภาฯ ได้เห็นเถอะครับ ท่านนายกฯ โปรดได้แสดงแนวทางของการปฏิรูปทางการเมืองที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตให้กับสภาฯ ได้ยินเถอะครับ ท่านนายกฯ กรุณาบอกเถอะครับว่า หนทางการปฏิรูปนั้นจะสำเร็จลงได้ด้วยอย่างไร และสิ่งเหล่านี้จะเกิด ประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน ณ เวลาไหน เมื่อใด กราบเรียนท่านประธาน ทั้ง ๓ ข้อนี้ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายรัฐธรรมนูญครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพินิจ จันทรสุรินทร์

นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ต่างปาร์ตี้) :
 ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 จังหวัดลำปาง พรรคชาติพัฒนา ท่านประธานที่เคารพครับ ตามที่รัฐบาลได้
 เสนอหลักการและเหตุผลของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผมเรียก
 ไม่ถูกเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอยากจะขอแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ผมอยาก
 จะขอกราบเรียนว่า เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่อ้างในเหตุผลของร่างรัฐธรรมนูญนี้
 ก็คือเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปทางการเมือง ให้มีคณะกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญ และโครงสร้างทางการเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 อยากจะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการอนุมัติร่างรัฐธรรมนูญ อันนี้คือสาระ
 สำคัญเหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ท่านประธานที่เคารพ ไม่ใช่
 จำเพาะในมาตรา ๒๑๑ เท่านั้นที่ทางรัฐบาลได้เสนอมา เกี่ยวข้อง บังคับให้
 แก้ไขรัฐธรรมนูญในมาตรา ๑๖๐ ด้วย ผมอยากจะขอประทามกราบเรียนว่า
 ที่อยากจะขอให้ดูความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เราได้ถือ
 ปฏิบัติมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขรัฐธรรมนูญอย่างไร ก็ตามนั้นถือว่าเป็น
 เป็นเรื่องที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการให้รัฐสภาซึ่ง
 ประกอบด้วย วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญทุกฉบับ
 แต่ถ้าหากว่าที่รัฐบาลได้เสนอขึ้นมานั้นเพื่อจะยกร่างใหม่ จะแก้ไขใหม่
 อย่างไรก็ตาม ถ้ามาดูยกร่างว่าจะมีกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ แสดง
 ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้แย่มากเสียเหลือเกิน เลวเสียเหลือเกิน จนกระทั่งอยู่ไม่ได้
 ผมอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า ตลอดระยะเวลาที่เรามีรัฐธรรมนูญ
 ใหม่ มันเป็นการสอคัดลอกแก้ไขเพิ่มเติมมาตลอด โดยอาศัยหลักเดิมตั้งแต่
 ฉบับแรก ท่านประธานครับ ท่านประธานก็คงจะได้รับทราบ จนปัจจุบันนี้
 ไม่เคยละของเดิม คือนอกจากจะแก้ไขเพิ่มเติมและให้มีชาติประเพณีนิยมที่
 เราประเพณีปฏิบัติให้สอดคล้องกับนานาประเทศอีกประการหนึ่งด้วย สาระ

สำคัญที่รัฐบาลพยายามที่จะทำลายล้าง หรือจะให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่
 นับแต่เดิมผมก็ตกใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาที่เคยร่วมงานกัน
 แก่ไขรัฐธรรมนูญมาแล้วไม่ใช่จำเฉพาะฉบับที่แล้ว ถึงแม้ว่าผมไม่ได้เป็น
 กรรมการร่วมร่างบางฉบับก็ตาม ก็เคยมีโอกาสได้รับใช้ หาข้อมูลหรือติดตาม
 ผลงานของผู้ร่างรัฐธรรมนูญหลายฉบับด้วยกัน ท่านประธานครับ ผมอยากจะ
 ขอประพจน์กราบเรียนว่า ในการทำลายระบบอย่างไหนว่านี่โดยจะให้บุคคล
 กลุ่มหนึ่งนั่นก็คือเมื่อครั้งแล้วครั้งเล่าที่เกิดการรอกจะขอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ
 มาตรา ๒๑๑ นั้น ผมอยากจะขอกราบเรียนว่าเราต้องการอำนาจอย่างเดียว
 ท่านประธาน เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือฉบับอื่นที่เราจะ
 ต้องแก้ไข เพียงแต่ขออำนาจไปไว้ในบุคคลกลุ่มเดียว โดยไม่คำนึงถึงว่า
 วุฒิสมาชิกและผู้แทนราษฎร คือผู้แทนของปวงชน ท่านประธานครับ เมื่อ
 เร็ว ๆ นี้มีการตั้งวุฒิสมาชิกซึ่งมาจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ถือว่าเป็นยอดคน
 ของประเทศ มีความรู้ ความสามารถ นานาประการเกี่ยวกับวิชาชีพนั้น ๆ
 และองค์กรต่าง ๆ เพราะฉะนั้นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ นั่งอยู่ตรงนี้แล้ว
 แต่ปรากฏว่าในมาตรา ๒๑๑ ครี ซึ่งจะตั้งคณะกรรมการร่าง ก็ปรากฏว่า
 ไปตั้งบุคคลภายนอก ผมก็ไม่เข้าใจว่ารัฐบาลนี้ทำอะไรอยู่ เอาละจะปฏิรูป
 ทางการเมือง จะพัฒนาทางการเมืองรัฐธรรมนูญฉบับที่เราใช้อยู่ทุกวันนี้ก็ระบุ
 ไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐ เขาว่าอย่างนี้ครับ ท่านประธาน ขออนุญาต
 นิดหนึ่ง มาตรา ๑๐ รัฐพึงจัดให้มีแผนพัฒนาการเมืองที่สอดคล้องกับแนว
 นโยบายแห่งรัฐและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
 ทรงเป็นพระประมุข ใครก็รู้รัฐบาลทำได้ทั้งนั้น จะปฏิรูป จะปฏิวัติ ในเรื่อง
 ของการเมืองอย่างไรทำได้ทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะประกาศไปแล้วในนโยบาย
 แห่งรัฐ ท่านประกาศในนโยบายแห่งรัฐเท่านั้น นั่นคือคำมั่นสัญญาที่ท่านจะต้อง
 ปฏิรูปทางการเมือง แต่ว่าท่านไปขอแก้ไข ท่านต้องการอำนาจใช่หรือไม่

อันนี้เป็นประการสำคัญ ท่านประธาน สามารถกระทำได้ แล้วทำเพื่อใคร อันนี้ผมอยากจะเรียนถาม เอาละในเมื่อปฏิเสธกันเหลือเกินว่าไม่ได้คัดลอก รัฐธรรมนูญ คพ. อะไร ผมไม่อยากจะพูดตั้งแต่เมื่อเอามาเปรียบเทียบแล้ว ท่านประธาน มาตราคล้ายคลึงกันเกือบทั้งสิ้น มีแต่คำพูดแปลกบ้าง ตรงนั้น ไปไว้ตรงนี้ ขยายความบ้าง กำจัดออกไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะ คล้ายคลึงกันทั้งสิ้น อันนี้ผมไม่เข้าใจว่าจะปฏิบัติตามไหน ผมอยากจะขอ ประธานทราบเรียนว่า ผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งอยู่ตรงนี้หมด ถือว่าเป็นห้วกะทิกของ ประเทศ เอาละ ดัดเอาผู้แทนราษฎรออกไปก็แล้วกัน ถือเอาว่าวุฒิสมาชิก เป็นห้วกะทิกทั้งสิ้น แล้วก็เคยร่วมเคยรู้เคยต่อสู้มาด้วยกันกับผมนี้แหละครับ ท่าน ประธานเคยร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาด้วยกัน เพราะฉะนั้นผมถือว่า ทุกคนมีความรู้ความสามารถ ซึ่งผมจะต้องอภิปรายในวาระ ๒ อีกครั้งหนึ่ง ถ้าหากมีความเปลี่ยนแปลงซึ่งลักษณะที่ไม่ต้องการ หรือให้เกิดประโยชน์แก่ ประชาชน ท่านประธานครับ มีใครผู้ใดบ้างที่ไม่ต้องการให้ประเทศชาติของ ตัวเองเจริญก้าวหน้า ใครบ้างไม่ต้องการให้ระบบทุกระบบให้มีความ ก้าวหน้า ท่านจะพูดบอกว่าเอาละ จะมีการซื้อเสียงขายเสียงไม่ต้องยก ตัวอย่างใคร ที่ผมออกมาจากพรรคชาติไทย นายกรัฐมนตรีผู้ดีที่สุด ผมอยาก จะขอประธานทราบเรียนว่าทำอะไร ผมกับรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี มองกันไม่ค่อยตรงกันอยู่เสมอ ผมบอกว่าปฏิรูปการเมืองจะทำอย่างไรก็ได้ ตามมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญไม่ต้องไปห่วง ไม่ต้องห่วง ในเรื่องของ มาตรา ๒๑๑ ก็ปรากฏว่าเมื่อที่ผู้ก็คือ ท่าน พลเอก เปาะหลัก ได้มาถามว่า แก้รัฐธรรมนูญเฉพาะหมวด ๓ ถึงหมวด ๑๑ หรือไม่ ไม่ใช่ เพราะอะไรไว้เสร็จ แม้แต่มาตรา ๑๖๐ ก็แก้ไขว่า วิธีการอย่างนี้ต้องเอามาลงคะแนนมาลงต้อง ประชุมร่วมกัน ข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๑๘ อะไรมีหมด ไม่ต้องถามเลยความชัดเจน อยู่ตรงนั้นว่า ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ท่านประธานรู้สึกว่าคุณ เพราะเรามีเรื่อง

อะไรเราก็ปรึกษาท่านอยู่ เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอประธานกราบเรียนว่า มีไหมที่ไม่ทำ มีอะไรบ้างที่บกพร่อง จากหมวดต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ ๑๑ หมวด มีบ้างไหม หมวด ๑ หมวดทั่วไป หมวดพระมหากษัตริย์ หมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย อาจจะเพิ่มเติมได้ก็ขอแก้ไขได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ที่ว่า หน้าที่ของปวงชนชาวไทย เขียนไว้เต็มที่ มีผู้หลักผู้ใหญ่นั่งอยู่ที่นี่ แก่งจนแล้วจนรอด แก่หลายครั้งหลายหน แต่อันนั้นนโยบายแห่งรัฐ ท่านทำได้ทันที ใส่ไปทุกอย่างแล้วให้ว่าจะมีปฏิรูปการเมืองไหม มีแน่นอน นอกจากท่านละเลยไม่ประพฤติปฏิบัติ เพราะฉะนั้นผมอยากจะกราบเรียนว่า เรื่องปฏิรูปท่านเอามาอ้างในเรื่องเหตุผลไม่ใช่สาระ ท่านต้องบอกว่าตอนนี้ ที่เสนอมาตรา ๒๑๑ หมวด ๑๒ เพิ่มเติมขึ้นมา ต้องการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ยกร่างใหม่ทั้งหมด ไม่ใช่อ้างปฏิรูปครับ เราต้องบอกว่าโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินก็ดี หมวดพระมหากษัตริย์ท่านจะเปลี่ยนแปลงไหม ผมยังไม่รู้เรื่องเลขยกอย่างนี้ ทำอะไรกัน เราไม่รู้ท่านประธานครับ ผมอยากจะเรียนว่า อย่างรัฐสภา ท่านจะไม่เอาวุฒิสภา ใช่ไหมต้องบอกมาครับ ถ้าจะตัดวุฒิสภาออกไปไหม หรือวุฒิสภา มีการเลือกตั้ง เราไม่รู้ คณะรัฐมนตรีจะเปลี่ยนแปลงไหม ศาลเป็นอย่างไบบ้าง เราบอกว่าไม่มี เมื่อเข้ามาฟังแล้ว ผู้นำ คพป. บอกแก้ไขอย่างเดียว อายุ ๑๘ ปี โททสภา เราแก้มาตั้ง ๑๘ เรื่อง ทำอยู่ด้วยกัน ทำมาตั้ง ๑๘ เรื่องใน ๒๕ เรื่อง ทำมาแล้ว ก็บอกว่า แก้อายุ ๑๘ ปีอันเดียว ศาลปกครองก็เลขทำไว้ให้หมด แต่รัฐบาลไม่ทำไม่ใส่ใจก็มีมาโททสภา มันใช้ไม่ได้ครับ การปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณพิณิจ ผมขอประธานโทท ขอดัดจังหวะนิดเดียว ท่านสมาชิกครับ ในขณะนี้เรามีแกลงผู้มีเกียรติจาก สาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี จู หลง จี ได้นำคณะ รัฐมนตรีหลายท่านมาเยี่ยมชม โดยท่านประธานรัฐสภาของเราได้นำท่าน เชื่อมชมอยู่ ขอความกรุณาปรบมือต้อนรับท่าน

(สมาชิกในที่ประชุมปรามมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพิณิจ ต่อไปเลยครับ

นายพิณิจ จันทรสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :

ท่านประธานที่เคารพ แม้แต่การปกครองส่วนท้องถิ่น เราจะระบุไว้ใน มาตรา ๖๕ นอกจากนี้แล้วเรายังระบุไว้ในหมวด ๕ อีก เรื่องการปกครอง ส่วนท้องถิ่นแยกออกไปอีกครับท่านประธาน เราจะยืดถึงขนาดนั้น มาตรา ๖๕ ระบุว่าต้องส่งเสริมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ใน หมวด ๕ ไปเขียนบทเฉพาะพิเศษอีกอย่างนี้เป็นต้น มันมีตรงไหน ผมกำลังจะ ดูดูว่ามีเพิ่มเติมใหม่ที่ท่านจะทำ ผมจะดูว่าจะเขียนแบบเก่า ๆ หรือเปล่า ผมกลัวจะเอาอันเก่ามาอีก ท่านประธานคอยดู ศาลรัฐธรรมนูญอันนี้ที่เรา ไม่ได้ทำ ตุลาการรัฐธรรมนูญเราต้องรับรองหรือยอมรับ เพราะฉะนั้นผม อยากจะขอประธานทราบเรียนว่า เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ สาระสำคัญที่จะปฏิรูป การเมืองมีใครบ้างไม่ต้องการ ยิ่งผมคนจนอย่างพิณิจ จันทรสุนทร ก็ยิ่ง ต้องการเพราะไม่มีเงิน ผมนี้ถ้าประชาชนไม่สงสาร ผมไม่ได้เข้ามานิติบัญญัติ อยู่ที่นี่เป็น ๘ สมัยแล้ว เพราะประชาชนสงสารเอ็นดูเพราะไม่มีสตางค์ ผม อยากจะให้ระบบพัฒนาการเมืองเป็นไปได้ ผมอยากจะขอประธานทราบเรียน ไม่มีใคร แต่เราต้องใช้ให้ถูกต้อง เพราะฉะนั้นสภาแห่งนี้ถ้าหากว่าไปใช้ รัฐธรรมนูญอย่างฟุ่มเฟือยแก่ตรงโน้น เอาตรงนี้มาใช้ แล้วเอาคนที่ไหนไม่รู้ เกิดปัญหาเกิดขึ้นแน่นอน อย่างคณะกรรมการที่เกิดขึ้น หลายคนอภิปรายไว้ นักวิชาการ ๕ คน เอาตรงไหน ๕ คน เท่ากับวุฒินี้เลข ๕ คน ผู้แทน องค์การต่าง ๆ จะเอาที่ไหน เอาประธานมา ประธานมาความจริงไม่รู้เรื่อง บางทีก็มายกมือไม่ได้คิด แต่ละแห่งบางที่ไม่คิด ท่านประธานครับ แล้วแต่ ยกมือก็ว่ากันไป

ท่านประธานครับ ผมอยากจะขอทราบเรียนอีกเรื่องหนึ่งซึ่งสำคัญ

ในเมื่ออำนาจอาจจะต้องการให้อำนาจให้บุคคลคนหนึ่งตามที่ คพป. เสนอไว้ ทำไมจะต้องทำอย่างนั้น ต้องไปเอาข้างนอกมาทำ ทำไมไม่คิดแก้ทำทำไมไม่คิดแก้ด้วยตนเองว่าเมื่อระบบ ในเมื่อประธานหรือนายกรัฐมนตรีเห็นว่าการบริหารเมืองใช้ไม่ได้ ทำไมไม่คิดเองว่าจะแก้ไขทำตรงไหน ก็ในเมื่อเขาเสนอขึ้นมาแล้ว ก็ทำเป็นส่วนหนึ่งก็ได้ไม่ขัดข้อง ความคิดเห็นต้องรับฟัง แต่ในระบบในรัฐธรรมนูญต้องทำให้ถูกต้อง ในเมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญได้ แต่ถ้าหากรัฐธรรมนูญมีค่าสนิท ผมไม่ว่า เราอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ นี่ผมยังไม่เห็นว่าเมื่อกรรมวิธีการยกร่างมาแล้วไม่เหมือนอย่างนี้ ท่านประธาน การเป็นรัฐบาลจะปฏิรูปการเมืองขอให้แสดงความจริงใจในการกำกับจริง ปฏิรูปการเมืองในคณะรัฐบาลเสียก่อน อันนี้ถ้าฟังดูผมก็ตกใจเหมือนกัน เพราะฉะนั้นสิ่งปฏิรูปการเมืองของรัฐบาลก็ไปตีความเอาเอง ผมอยากจะฝากท่านประธานไปอีกเรื่องหนึ่งว่า จะชอบธรรมไหมครับ แก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ อำนาจกับความชอบธรรมไม่เหมือนกัน ท่านได้อำนาจไป โดยเสียงส่วนใหญ่ยกมือ ผมก็ไม่ว่า ถ้าหากจริงใจแล้วจะเป็นคราบาป ผมเคยพูดที่นี่ แล้วก็คราบาปอย่างที่ผมพูดจริง ๆ วันนี้ละแสดงครับท่านประธาน ผมอยากจะให้เป็นครรลองของรัฐธรรมนูญ อยากจะแก้ไขส่วนไหนก็ทำไปอย่างที่ท่านกรว่า รองหัวหน้าพรรคของกระผมได้พูดไปตรงไหน มีบทพร่องก็ขอแก้ไขในจุดนั้น จะเพิ่มเติมปฏิรูปเรื่องอะไรที่ผอม ๆ ไว้เอามาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญก็ไม่ว่า ไม่ขัดข้อง ถอนไปได้ไหม ถอนไปเสียใหม่ได้ไหม เสนอขึ้นมาใหม่ มันจะได้พิจารณาเลยครับ ท่านจะปฏิรูปการเมืองให้ถูกต้องตรงอย่างที่ต้องการ เขียนมาให้เสร็จ แล้วมาพิจารณาถั่นเลย ไม่ต้องตั้งกรรมการอย่างนี้ อันเก่ามันใช้ได้ มันจะได้รับทำเสีย มันจะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม แล้วมันไม่แน่ ดีไม่ดี อีกไม่กี่วันจะยุบสภาก็ไม่รู้มันเป็นอย่างนี้ ไม่แน่ เพราะฉะนั้นเราจะช่วยกันรับได้ไหม ถ้าหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้นั้นไม่เกิด

ประโยชน์ต่อประเทศชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวันหลังใครสอนเรื่องรัฐธรรมนูญ เอาเถอะ รุ่นหลังเขาจะมาดูว่า อย่างนี้เองสภาฯ รุน พ.ศ.
 เท่านั้น ๆ อย่างจะจัดตั้งรกรากรัฐธรรมนูญก็เป็นอย่างนี้อีก ผมก็เพิ่งมาเห็น
 นี้ครับ ถ้ารัฐธรรมนูญมันเหลวแหลก แะเหลือเกิน ประเทศชาติอยู่ไม่ได้แล้ว
 มันเป็นเรื่องแล้วท่านประธานครับ ตอนนี้เรายังอยู่ได้ ยังไปอยู่ชาติช่วง
 ชั่วเวลา ยังจะก้าวไปข้างหน้าถ้าไม่มีการโกงกินกัน อันนี้ก็พูดอีกนิดหนึ่ง
 ประชาชนไม่ได้อะไรหรอก ท่านจำได้ไหม ผมอยากจะเล่าให้ฟัง เมื่อไม่กี่วัน
 เมื่อวานนี้ . . . ท่านสุเมธ เลขาธิการได้กล่าวในที่ประชุม ผมพอสรุปความที่
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีกระแสรับสั่ง . . . ครบใจที่ยังแก้ปัญหา
 ชนบทไม่ได้ ประชาชนยังยากจน ยังไม่มีเสรีภาพ ประชาธิปไตยเป็นไปไม่ได้
 คำว่าเสรีภาพ ไปขยายความชนบทเป็นอย่างไร อันนี้ก็เป็นเรื่องที่กำลังหา
 แก้ปัญหาไม่ได้ ไม่มีทาง ขอขอบคุณ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณประจวบครับ

นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภา กระผม ประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี พรรคชาติพัฒนา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา
 ต้องขอขอบพระคุณ ท่านประธานที่ให้โอกาสกระผมขึ้นมา ทั้ง ๆ ที่มีท่าน
 สมาชิกผู้ทรงเกียรติได้กรุณาเอ่ยถึง พาดพิงมาตลอดเวลา หากกระผมไม่มี
 โอกาสขึ้นมาพูดในวันนี้ ก็คงจะมีความเคลือบแคลงสงสัยในเรื่องของ
 พฤติกรรมทางการเมืองของกระผมและคณะหลายคนที่เกี่ยวข้อง ท่านประธาน
 ที่เคารพครับ กระผมเองอยู่ในเหตุการณ์ทางการเมืองที่หน้าตื่นเต้นเร้าใจ
 แล้วก็เศร้าใจ หลายครั้งหลายหน : ครั้งหนึ่งผมจำได้ว่า ภายหลังจากการ
 เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๓๕ ที่เราเข้าใจว่า ๓๕/๑
 นั้น เกิดความผิดพลาดนึกเดียวครับท่านประธาน เกิดขึ้นจากผู้นำทางการเมือง

ท่านหนึ่ง ซึ่งตอนนั้นเขาให้สมญานามว่า เป็นผู้จัดการรัฐบาล ปฏิเสธคำเรียกร้องของมวลชนที่ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๔ มาตรา ช่วงระยะเวลาห่างกัน ไม่ชั้วข้ามวันข้ามคืนผู้คนเต็มถนน แล้วก็เกิดสิ่งที่น่าเศร้าสลดใจตามมา ท่านประธานที่เคารพครับ ภายหลังจากนั้นได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช ๒๕๓๔ แยกเป็นรายประเด็นถึง ๔ ฉบับ แล้วครั้งสุดท้ายจากคำเรียกร้องของพี่น้องประชาชนว่า รัฐธรรมนูญฉบับที่เราใช้กันอยู่นั้นมีที่มาที่ไปไม่น่าพึงประสงค์ ก็อยากจะมีกระบวนการในการฟอกรัฐธรรมนูญให้ขาวสะอาด จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการ อะไรต่าง ๆ ขึ้นมาศึกษาแนวทางในการแก้ไขมากมาย กระผมคงไม่ย้อนประเด็นตรงนั้น แล้วเมื่อมีความเห็นพ้องต้องกันว่า เราควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญทั้งฉบับซึ่งกระผมเองได้รับเกียรติจากท่านสมาชิกสภาแห่งนี้ ให้ทำหน้าที่เป็นประธานในการเสนอญัตติคราวนั้นก็มีการพูดกันว่า เราจะแก้กันทั้งฉบับได้ไหมได้ ตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ เราพูดกันว่า หมวด ๑ กับหมวด ๒ นั้นจะแก้ว่าอย่างไร ทุกคนก็บอกว่า ไม่มีความคิดที่จะแก้ แล้วไม่มีศัพท์ภาษาทางการเมือง หรือรัฐธรรมนูญใด ๆ ที่จะแก้ไขได้ ดังนั้นจึงไม่แก้ไปเริ่มจากหมวด ๓ มาตรา ๒๔ เป็นต้นไป ท่านประธานที่เคารพครับ เราพลิกดูทีละตัวอักษรเลखละครับท่านประธาน เอรายางงานการประชุมการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่มีมาในประเทศไทยที่ผู้คนใช้ภาษาในการเขียนกฎหมายรัฐธรรมนูญ พลิกแล้วพลิกอีก ค้นแล้วค้นอีกในที่สุดเราก็ได้มีการเพิ่มเติมหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญ ไปในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๘ ดังปรากฏที่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายได้เห็นและได้ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ จามว่าสมบูรณ์หรือยัง กระผมต้องรับสารภาพตรงนี้ละครับ ว่ามีสิ่งหนึ่งที่ตัดสินใจยากเหลือเกิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบ และวิธีการเลือกตั้ง ได้มีผู้ออกประมุขคติในหลายรูปแบบ แล้วก็วิธีการในการที่ได้มา

ซึ่งอำนาจ และในการที่จะใช้อำนาจสิ่งต่างๆ เหล่านี้กระผมต้องขอยอมรับว่า อะไรก็ตามที่คาดคิดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาหลายทศวรรษนั้น จะกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรมได้หรือไม่ ถ้าได้ก็ถือว่าการแก้ไขอะไร ที่ล่วงเลยไปถึงการแก้ไขวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของผู้คนในบ้านเมืองนั้นยาก ท่านประธานที่เคารพครับ เราจะมีความพยายามกันอีกต่อไปไหม กระผมขอกราบเรียนว่า เรามีความพยายามที่จะกระทำกันต่อไป แล้วกระผมอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า เมื่อคราวเลือกตั้งคราวที่แล้วได้มีกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่ง กระผมอยากจะขอสงวนไม่เอ่ยนาม ได้มีการทาบตามไปยังพรรคการเมืองต่าง ๆ ว่า ขอให้พรรคการเมืองเหล่านั้นแสดงความจริงใจโดยการเขียนไว้ในนโยบาย หรือประกาศไว้ในนโยบายทางโทรทัศน์ ทางวิทยุ และทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่าจะปฏิรูปทางการเมือง เพราะว่า เป็นความเรียกร้องต้องการของประชาชน กระแสว่าอย่างนั้น กระผมในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นเลขาธิการของพรรคคนนั้น ต้องขอประธานกราบเรียนท่านประธาน กระผมถูกเรียกตัวให้เข้ามาเพื่อที่จะกำหนดแนวทางในการปฏิรูปทางการเมือง กระผมเองเป็นคนริเริ่มเสนอญัตติเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรครั้งที่แล้วว่า ถ้าการปฏิรูปทางการเมืองจะเกิดขึ้นนั้นจะต้องมีแผนแม่บทไม่ว่าใครคิดอยากจะทำอะไรก็ใส่เข้ามา เจกเช่นเหมือนการแก้ไขปัญหาราจรของเรา ซึ่งเมื่อก่อนนี้ไม่มีแผนแม่บท ต่างคนต่างทำ อยากจะทำอะไรไปเลยสักก็ทำ อยากจะทำได้ดึนก็ทำ ลอยฟ้าก็ทำ อยากจะเปลี่ยนสีแยกหมูนไปหมูนมา ก็ทำ เตี้ยวจะเอาคอมพิวเตอร์ แล้วไม่เอาคอมพิวเตอร์สารพัดที่จะเกิดขึ้นเพราะเราไม่มีกรอบ ไม่มีแผนแม่บทที่แน่นอน ญัตติค้างสภามา จนคราวที่แล้วได้มีการรับหลักการแล้ว ขณะนี้ตั้งกรรมาธิการไปแล้ว ท่านประธานที่เคารพคนนั้นกระผมมาแล้ว กระผมได้ร่าง ซึ่งถือว่าเป็นสัญญาประชาคมของพรรคชาติพัฒนาว่า พรรคชาติพัฒนาจะปฏิรูปทางการเมือง โดยยึดหลักของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ ซึ่งท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติเพื่อนของกระผมได้กล่าวไว้เรียบร้อยแล้ว มาตรา ๗๐ นั้น ได้กำหนดขึ้นเมื่อคราวที่แล้วกำหนดให้รัฐพึงจัดทำแผนพัฒนาทางการเมืองอย่างมีระบบ แผนพัฒนาทางการเมืองจะต้องเป็นแผนพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขด้วย กระผมเองได้ยกร่างตรงนี้ แล้วออกหน้าหนังสือพิมพ์ เต็มหน้าอยู่หลายวันหลายฉบับ โดยจะดำเนินการพัฒนาองค์กรทางการเมือง เพื่อที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามแนวทางของรัฐธรรมนูญ เช่น เสนอให้มีการจัดตั้งศาลปกครอง เสนอให้มีการจัดตั้งผู้ตรวจการรัฐสภา เสนอให้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นแล้วแต่เป็นองคาพยพ และกระบวนการในการปฏิรูปทางการเมืองทั้งนั้น กระผมได้ถูกทาบถามว่า เขียนไว้ได้ไหม บอกว่าจะแก้ไขมาตรา ๒๑๑ กระผมไม่เชื่อ เพราะคราวที่แล้วในการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นได้มีผู้คนมาคัดค้านคณะกรรมการร่างและแก้ไขรัฐธรรมนูญ ว่าจะต้องแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ไปในแนวทางดังกล่าวนี้ กระผมต้องขอขึ้นอยู่กับเพื่อนสมาชิก ที่คราวที่แล้วได้ร่วมกันในการแก้ไขรัฐธรรมนูญจนประสบความสำเร็จว่าเราได้พิจารณา แต่เราไม่เห็นชอบด้วยที่จะแก้ไข ฉะนั้นกระบวนการในการปฏิรูปทางการเมือง เมื่อมีแผนแม่บทแล้วน่าจะจัดลำดับความสำคัญว่าจะทำอะไรก่อนหลัง และจะใช้ในองคาพยพเหล่านั้นไปกระตุ้นไปทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างไร ท่านประธานที่เคารพ เมื่อการเลือกตั้งผ่านพ้นไป กระผมเองก็ต้องเห็นใจท่านนายกฯ เพราะท่านไปตกปากกรับคำ มีผู้คนเขามาบอกว่า ถ้าเหมือนนิทานว่า ถ้าอยากได้เงิน พระราชาจะต้องขี่ม้าหรือรับประทานยาไปเม็ดหนึ่ง แล้วจะได้เป็นพระราชา บังเอิญยาเม็ดนั้นมันมีพิษ ทั้ง ๆ ที่ท่านเองก็บอกว่า ท่านไม่เคยมีความคิดในสารบบ ในสมองมหาบัณฑิตคืออย่างท่านเลยว่ายอยากจะมีการปฏิรูปทางการเมือง

ใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เนื่องจากว่าเกิดเหตุการณ์ทางการเมือง เพราะไปตกปาก
รับคำเขาไว้ บรรดาภาศในการร่างนโยบายรัฐบาล ผู้คนได้ทักท้วงบอกว่า
ไม่เขียนได้ไหม เขียนกว้าง ๆ ได้ไหม ท่านนายกรัฐมนตรีท่านมาบอกว่า
ไม่ได้หรอก เพราะว่ามันอยู่ในปากผมแล้ว เพราะผมไปตกปากรับคำกับเขา
แล้วต้องเขียนอย่างนี้ แก๊ไขได้ไม่ได้ไปตายเอาดาบหน้า ท่านประธาน
คณะชอกราบเรียนว่า เมื่อที่ท่านนายกรัฐมนตรีต้องขอบคุณท่านว่าท่านพูดอย่าง
นั้นจริง ๆ แล้วผมเองได้พบกับคณะกรรมการที่ลาออกจากคณะกรรมการ
ชุดนี้ คณะชออนุญาตไม่เอชนาม ก่อนที่จะลาออกท่านกรรมการคนนั้นไปชอ
ลาท่านนายกรัฐมนตรี ว่าคงจะร่วมสังฆกรรมต่อไปไม่ได้อีกแล้ว เขาถามท่าน
นายกรัฐมนตรี ตรง ๆ เอะว่า ท่านนายกรัฐมนตรีมีความตั้งใจและเข้าใจ
อะไรแค่ไหนในเรื่องนี้ ท่านสารภาพกับคนเหล่านั้นบอกว่า สารภาพตรง ๆ
ว่าท่านไม่เข้าใจเลย และท่านก็ไม่มีมีความตั้งใจเลยว่าจะให้มันเกิดขึ้น แล้ว
สิ่งนี้ผมชอพูดกับท่านนายกรัฐมนตรี ทั้ง ๆ ที่ท่านไม่อยู่ตรงนี้ ในวันเกิดของ
พลเอก ชาดิชาช ชุณหะวัณ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณประจวบ เข้าประเด็น
หน่อยได้ไหมครับ

นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ประเด็นอยู่ตรงนี้ ผมถามท่านนายกฯ ถามว่าท่านจะแก้ไขจริง ๆ หรือ
มาตรา ๒๑๑ ท่านจะร่างรัฐธรรมนูญใหม่จริง ๆ หรือ ท่านบอกในเมื่อเป็น
การะ เป็นพันธะ เป็นความรับผิดชอบ เป็นสัญญาประชาคมก็เลนอไป แล้ว
แก้เพื่อจะไม่แก้รัฐธรรมนูญ แก้เพื่อจะให้มันคาสภาอยู่อย่างนี้ แล้วจะไม่มี
การแก้ไขรัฐธรรมนูญใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งเพื่อนสมาชิกทั้งหลายได้กล่าวมาจน
หมดสิ้นแล้ว คณะชอชอขึ้นชอคำพูดของท่าน นายกฯ ตรงนี้ และชอเรียนชอขึ้น
อย่างคำพูดของท่านคณะกรรมการดังกล่าวว่าท่านนายกรัฐมนตรี ท่านประธาน

ประเด็นสุดท้ายมันเป็นประเด็น คำพูดของท่านประธาน ซึ่งมีท่านสมาชิกได้กล่าวอ้างถึงว่า ในเมื่อเป็นนโยบายของรัฐบาลแถลงต่อรัฐสภาแล้ว ถ้ารัฐบาลไม่กระทำคงจะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาล ถูกต้อง แต่เมื่อรัฐบาลทำแล้วไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐบาลจะมีความรับผิดชอบทางการเมืองหรือไม่ กระผมต้องขอกราบเรียนว่า กระผมเข้าใจไปคนละอย่างกับท่านประธาน กระผมเข้าใจว่านายกรัฐมนตรีนั้นรับผิดชอบต่อรัฐสภา แต่ในส่วนของความรับผิดชอบในการอยู่หรือไปของรัฐบาลหรือของนายกรัฐมนตรีนั้น น่าจะเป็นเรื่องของสภาผู้แทนราษฎร หากนายกรัฐมนตรีคงสภาพความเป็นเสียงข้างมากไว้ในสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ นายกรัฐมนตรีก็ยอมที่จะแพ้และใช้อำนาจในการยุบสภาหรือลาออกก็ได้ แต่ในกรณีของรัฐสภานั้น รัฐบาลไม่มีเสียงข้างมากในรัฐสภา มีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ถ้ารัฐบาลมีเสียงข้างมากในรัฐสภาเมื่อใดความเป็นอิสระของวุฒิสมาชิกจะสูญสิ้นไปถึงแม้ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นผู้สรรหานำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งแล้ว ท่านจะต้องมีความเป็นอิสระ ปราศจากการชี้นำใด ๆ ทั้งสิ้นไม่ว่าของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐบาล หรือนายกรัฐมนตรี มิฉะนั้นแล้วท่านจะผิดคำปฏิญาณของท่าน กระผมไม่อยากจะพูดว่า ท่านผู้ที่มีเกียรติทั้งหลายที่เป็นวุฒิสมาชิกนั้นไม่สบายใจกลัวรัฐบาลจะแพ้ เสียไม่สบายใจุ่งง่วนในการลงมติครั้งนี้ ท่านลงมติด้อย เสรีชนเถอะครับ ท่านไม่เห็นด้วย ท่านก็ลงมติไป รัฐบาลไม่ต้องรับผิดชอบทางการเมือง แต่รับผิดชอบในฐานะที่ท่านรัฐบาลได้ทำแล้ว ได้เสนอแล้ว ในเมื่อสมาชิกรัฐสภาที่ไม่ได้เห็นด้วย รัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีไม่ต้องรับผิดชอบ ให้สมความตั้งใจของท่านนายกรัฐมนตรี ท่านไม่ยากให้มันผ่านจริง ๆ ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอกราบขอขมาลงตรงนี้ว่าจุดยืนของพรรคชาติพัฒนาที่กระผมจำเป็นต้องถูกขืนมาพูดนั้น เรามีสัญญาประชาคมที่ประกาศไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในหน้าหนังสือพิมพ์ โฆษณาวิทู

และใบปลิวโฆษณา ว่าพรรคชาติพัฒนานั้นจะทำการปฏิรูปทางการเมือง ดังที่
 กระผมได้อภิปรายไปแล้ว ดังนั้นกระผมไม่เห็นด้วยในนามของพรรคชาติพัฒนา
 ที่จะให้การรับรองการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับตามที่รัฐบาลได้เสนอมาแต่ประการใด สุดท้าย
 หวังใจว่า ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่รอคอยคำตอบและคำยืนยันจากรัฐบาล ที่แสดง
 ความจริงใจจากรัฐบาลหรือแม้แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกรัฐสภา
 หลายคน ว่ารัฐบาลได้แสดงความจริงใจในกรณีที่จะดำเนินการให้เป็นไปตาม
 แผนพัฒนาทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐ อย่างไรหรือไม่ แล้ว
 ก็ขอเรียกร้องและวิงวอนให้ท่านทั้งหลาย ได้ทบทวนในเรื่องของคำปฏิญาณตน
 ของท่านว่า ท่านนั้นไม่อยู่ในอาณัติของใคร ท่านจะแสดงออกในลักษณะที่ท่าน
 จะต้องฝึกไปทางการเมือง สนับสนุนผู้ใดก็สุดวิสัยที่กระผมจะกราบเรียน
 ได้ว่าสังคมไทยวัฒนธรรมไทยนั้นคงจะต้องตอบแทนในสิ่งที่ผู้มีพระคุณหยิบยื่นให้
 อันนั้นเป็นวัฒนธรรมที่ดี แต่ในทางการเมืองนั้น กระผมคิดว่าคงจะต้องใช้
 มาตรฐานอื่นในการพิจารณาและไตร่ตรองตรงนี้ ขอบพระคุณท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิก ถึงแม้ว่า
 จะยังมีสมาชิกอีก ๒ - ๓ ท่าน ที่อยากจะอภิปราย เช่น คุณมาลีรัตน์ แก้วก่า
 คุณจาตุรนต์ ฉายแสง คุณโสภณ เพชรสว่าง แต่ว่าเราได้อภิปรายกันมาเป็น
 เวลานาน ผมจะขอหาหรือต่อที่ประชุมว่าจะสมควรปิดอภิปรายหรือยัง

(ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภามีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุม
 ทราบก่อนลงมติ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมจะหาหรือว่า จะสมควรปิด
 อภิปรายหรือยัง ท่านผู้ใดเห็นสมควรปิดอภิปราย กรุณยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๒๔๔ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นสมควรเปิดอภิปรายต่อไป กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๕๔ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มีผู้เห็นสมควรเปิดอภิปราย ๒๔๔ ท่าน เห็นสมควรเปิดอภิปราย ๕๔ ท่าน เป็นอันปิดอภิปราย เชิญคณะรัฐมนตรีสรุปครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา (นายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ กระผมขอประทานกราบเรียนอีกครั้งหนึ่งในการที่รัฐบาลได้เสนอร่างของการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๑ และเราไปเพิ่มมาตรา ๒๑๑ ทวิ ขึ้น ก่อนอื่นนั้นคงยากจะกราบเรียนด้วยว่า ก่อนจะมีการเสนอการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรืออีกนัยหนึ่งหลายฝ่ายที่เรียกว่าปฏิรูปการเมืองนั้น มีหลายกระแสบอกว่าถ้ารัฐบาลแท้จริงรัฐบาลต้องเสนอเอง แล้วถ้าหากว่ารัฐบาลเสนอเองแล้ว ก็ไม่จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบเป็นเรื่องของรัฐสภา บางฝ่ายก็บอกว่าน่าที่จะเป็นเรื่องของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่เสนอเข้าสู่รัฐสภา ท่านประธาน ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ ผมอยากเรียนว่าผมนั้นอยู่ในวงการเมืองบอกแล้วว่า ๒๐ กว่าปี ผมมีเจตนาที่จะทำให้การเมืองในรัฐสภาดีขึ้นเป็นไปตามลำดับ เพราะในขณะนี้หลายต่อหลายคนชอบพูดเรื่องวิสัยทัศน์ แต่ผมไม่ทราบว่าคุณวิสัยทัศน์ เอาอะไรมาเป็นเครื่องวัดว่าใครสั้นใครยาวกว่ากันหรือใครดีกว่ากัน มันขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของคน ผมอยากเรียนว่า สิ่งที่มีบางท่านบอกว่าผมไม่รู้เรื่องปฏิรูปการเมืองเลย ได้ฟังจากการบอกเล่าเก่าสืบ ท่านผู้สงสัยลองมาคุยกับผมสิครับตัวต่อตัว ผมรู้จักว่าท่านอีกด้วยท่านประธาน การเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ วัดดูประสงค่นั้นเราต้องการที่ว่าอยากจะนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญ ที่ให้ประชาชนอย่างกว้างขวางนั้นได้มีส่วนมาร่วมกันมากกว่าเท่าที่เป็นรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้

ประการที่ ๒ เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวที่อาจจะมีการร่างขึ้นมาใหม่มีความเข้มแข็ง สามารถจะประกาศสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างดี มีหลายต่อหลายข้อ เช่น ผู้ตรวจการรัฐสภา หรือแม้แต่เพื่อนสมาชิกบางท่านบอกว่าเขาจะถึงตรวจสอบทรัพย์สินของนักการเมือง นี่ก็โอเคมาชยัคตัวอย่างย่อ ๆ

ประการต่อไปนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นให้ดีขึ้นในอีกระดับหนึ่ง เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ผมอยากจะเรียนว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความจริงใจ บางท่านถามบอกว่าประโยชน์ที่จะได้รับคืออะไร ประชาชนจะได้อะไร ผมอยากกราบเรียนว่าทุกคนนั้นผมคิดว่าไม่มีใครหรอกครับที่ไม่รักประเทศชาติ นอกจากที่ว่าปากพูดอย่างใจทำอย่างผมมีความมั่นใจเหลือเกินว่า ถึงอย่างไรก็แล้วแต่นั้นคณะกรรมการที่เราตั้งขึ้นมาในมาตรา ๒๑๑ ครี นั้น หรืออาจจะโยกอีกหลายมาตราด้วยกัน ผมคิดว่าเขาจะมีความจริงใจในการร่างรัฐธรรมนูญ ผมเคยเรียนไปแล้วว่ารัฐธรรมนูญที่เราร่างกันมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เราเป็นแกนนำในการจัดร่างด้วยกัน ที่นี้ร่างรัฐธรรมนูญของคุณหมอบระเวศ วะสี ท่านไม่ต้องการที่จะให้ของท่านหยกเตอรัช เวย์น อมร จันทรมบูรณ์ ท่านไม่ต้องการให้ผู้ที่มีส่วนเสียในการเลือกตั้งเข้ามาร่างรัฐธรรมนูญ เพราะอาจจะเกิดความลำเอียง เพราะคนเองนั่นขึ้นอยู่บนตรงจุดที่ตนเองต้องเข้ามาเลือกตั้งด้วย อยากจะลองดูสูตรนี้จะเป็นอย่างไร ท่านประธาน ผมอยากกราบเรียนว่าบ้านเมืองของเรานั้น มันมีอยู่ ๒ ประการด้วยกัน นักวิชาการกับนักปฏิบัติแต่เราทำอย่างไรที่เอาวิชาการและปฏิบัตินั้นมาทำให้บังเกิดผลทางรูปธรรมตรงนี้สำคัญ ผมยอมรับในความคิดเห็นของนักวิชาการอยู่ตลอดเวลา ผมพยายามที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติของผมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้อนุวัตเป็นไปตามกลไกหรือการพัฒนาของการเมือง

ไปตามระดับชั้นตอนทั้งหมดที่มีอยู่ “ฉะนั้นผมอยากจะเรียนว่า ความเห็นของนักวิชาการเราควรจะรับฟังเอาไว้ทุกฝ่ายด้วยกัน แล้ววิชาการดังกล่าวนั้นอะไรก็ไม่ได้อยู่ในดุลพินิจของเราที่ไปทำ สิ่งไหนไม่ดีเราก็ไม่เอามา อย่างเช่นร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ ผมดูแล้วรู้สึกเป็นเค้าโครงของการกำหนดวิธีการร่างรัฐธรรมนูญ มันก็ไม่ใช่สิ่งที่จะเลวร้ายมันก็เป็นสิ่งที่ดี และอะไรที่มันไม่ดีตามข้อสังเกตของเพื่อนสมาชิกทุกท่านที่พูดมาเมื่อสักครู่นี้ เราค่อยแก้ไขกันได้ไม่ว่าจะในวาระที่ ๒ ถ้าหากไปกำหนดว่าสาขาอาชีพต่าง ๆ นั้นเกิดมีมากขึ้นหรือใครจะเข้าไปเป็นตัวแทนเราดูกันได้ ให้ข้อกำหนดได้เปลี่ยนแปลงได้ ทุกอย่างอยู่ในวาระที่ ๒ แล้วก็ประกาศสำคัญ เมื่ออนุมัติออกไปแล้วสภารับวาระที่ ๓ ไปแล้ว เราก็มาดูสิครับ เพื่อนสมาชิกฝากความคิดเห็นได้ ครบนี้ควรเป็นอย่างนี้ ส่วนนี้ควรเป็นอย่างนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทพระมหากษัตริย์บท ๒ และต้องไม่ได้แม้แต่คิดเดียว คราบโศกที่ผมยังมีชีวิตอยู่ ผมอยากกราบเรียนอย่างนี้ ฉะนั้นอยากเรียนว่า ที่พูดกันว่าผู้นำรัฐบาลมีความจริงใจแค่ไหน ผมอยากจะเรียนว่าตัวเองนั้นมีความจริงใจมากกับผู้ที่พูดอีกหลายสิบเท่าด้วยกันในการทำงาน ฉะนั้นอยากจะกราบเรียนเพื่อนสมาชิกว่า ในวันนี้ในที่ทางรัฐบาลได้เสนอขังปัญหาเมื่อเช้านี้ผมมาไม่ทัน ผมมาผมจะเป็นผู้เสนอเอง บังเอิญเมื่อเช้านี้ท่านรองนายกรัฐมนตรีของประเทศจีนขอพบผม กำหนดเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา แล้วต่อไปท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเกาหลีขอพบเช่นเดียวกันผมปลื้มมาไม่ได้ ผมเรียนให้ท่านรัฐมนตรีไปแล้ว มิฉะนั้นผมจะเป็นผู้เสนอเองไม่ได้หลบหนีแล้วไม่หนีไปไหนด้วย

ท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติครับ ผมก็ต้องขอขอบคุณว่า เรื่องร่างดังกล่าวนี้ก็ขึ้นอยู่ในดุลพินิจของเพื่อนสมาชิกทุกท่านว่าจะมีความเห็นประการใด แต่เมื่อเรารับหลักการไปแล้วเราไปแก้ไขแปรญัตติกันเองทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายวุฒิสมาชิก เพราะเหตุว่าความคิดของพวกเขา

ท่านนั้นเป็นความคิดที่ดีทั้งนั้น ทุกท่านมีเจตนาดี เป็นการร่างพรกนี้อยอกมาให้มันเกิดผลดีกับประชาชน ไม่มีใครที่จะบอกว่า ร่างรัฐธรรมนูญออกมาแล้วนั้นไม่ได้เกิดผลดีต่อประชาชน ไม่ใช่อย่างนั้น ผมขอขอบคุณท่านประธานและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับต่อไปจะเป็นการรับหลักการในวาระที่ ๑ ซึ่งมาตรา ๒๑๑ (๓) กำหนดให้ใช้วิธีชำนชื้อและลงคะแนนโดยเปิดเผย ผมจะขอกำหนดให้ท่านเห็นว่าควรรับหลักการให้ใช้คำว่า รับหลักการ ท่านที่ไม่รับหลักการก็ใช้ว่า ไม่รับหลักการ ท่านไม่ต้องการออกเสียงก็ใช้คำว่า จดออกเสียง ในการลงคะแนนรับหลักการในวาระที่ ๑ รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าจะต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง กึ่งหนึ่งของเราในที่นี้คือ ๓๒๖ คน

ต่อไปขอเชิญท่านสมาชิกผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการตรวจนับคะแนนฝ่ายวุฒิสภา คุณโกวิท สุรัสวดี คุณไพฑูรย์ ช่างเรือน ฝ่ายสภาผู้แทนราษฎร คุณเงิน ไชยสีวามงคล คุณวิฑูรย์ นามบุตร นายแพทย์เปรมศักดิ์ เพียยุระ คุณประวัฒน์ อุตตะโมต อยู่ครบทั้ง ๖ ท่านนะครับ ถ้าอยู่ก็ขอเชิญเดะครับ

(คณะกรรมการตรวจนับคะแนนเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : กรรมาการพร้อมเชิญท่านเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายกนก ลัมตระกูล

(นายกนก ลัมตระกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายกร หัพะรังสี

นายก ร ทัฬหะรังสี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายกพรณ์ อัครวินิจิตร

นายกพรณ์ อัครวินิจิตร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นางกรรณิกาญณ์ วิสมหมาย

นางกรรณิกาญณ์ วิสมหมาย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นางกรรณิกแก้ว อัครชิน

นางกรรณิกแก้ว อัครชิน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายกวิช กงเพชร

นายกวิช กงเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายกวี สุทธิระ

(นายกวี สุทธิระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่อยู่ในที่ประชุม)
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นางสาวกัญญา ศิลปอาชา
นางสาวกัญญา ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี)
: รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายกัณตธีร์ สุขมงคล

นายกัณฑ์ธีร์ ศุภมงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายการุณ ไสงาม

นายการุณ ไสงาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

ร้อยโท การุณย์ เหมวนิช

(ร้อยโท การุณย์ เหมวนิช สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายก่ำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์

(นายก่ำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สุรินทร์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายกิรินทร์ ชัชวาลวงศ์

นายกิรินทร์ ชัชวาลวงศ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นางกิ่งกาญจน์ ณ เชียงใหม่

(นางกิ่งกาญจน์ ณ เชียงใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(เชียงใหม่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

พันจ่าอากาศโท กิตติคุณ นาคะบุตร

พันจ่าอากาศโท กิตติคุณ นาคะบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(เพชรบูรณ์) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นางธีระณา สุมาวงศ์

นางธีระณา สุมาวงศ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายกู้เกียรติ สุนทรบุระ

นายกู้เกียรติ สุนทรบุระ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเกรียง กัลป์ตินันท์

นายเกรียง กัลป์ตินันท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลประทาน)

: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลอากาศเอก เกรียงไกร สันธวานนท์

(พลอากาศเอก เกรียงไกร สันธวานนท์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายเกษม ณรงค์เดช

นายเกษม ณรงค์เดช สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลอากาศเอก เกษม ทวีวัฒน์

(พลอากาศเอก เกษม ทวีวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเกษม รุ่งธนเกียรติ

นายเกษม รุ่งธนเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเกษม วัฒนชัย

นายเกษม วัฒนชัย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา สมาชิกวุฒิสภา : งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเกษม สรศักดิ์เกษม

นายเกษม สรศักดิ์เกษม สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์

นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายแก้ว บัวสุวรรณ

นายแก้ว บัวสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบูรณ์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายโกวิท วรพิพัฒน์

นายโกวิท วรพิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายโกวิท สุรัสวดี

นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายโกวิท ธารณา

นายโกวิท ธารณา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)

: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายขจรศักดิ์ ศรีสวัสดิ์

นายขจรศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายขจิตร์ ชัยนิคม

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นางไขศรี ศรีอรุณ

นางไขศรี ศรีอรุณ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นางสาวคณิง ไทยประสิทธิ์

นางสาวคณิง ไทยประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กำแพงเพชร) : รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นางสาวคมคาย เฟื่องประยูร

นางสาวคมคาย เฟื่องประยูร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (จันทบุรี)
: งดออกเสียงค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายคำรณ ณ ลำพูน

นายคำรณ ณ ลำพูน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (น่าน) : งดออก
เสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายไวยิต บั่นเปี่ยมรัมย์

(นายโหมิต บั้นเปี่ยมรัษฎ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายเงิน ไชยศิวามงคล

บาทเงิน ไชยศิวามงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ภาพสนธิ์):

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)

: พลอากาศเอก จรยุทธ สุคนทรทรัพย์

พลอากาศเอก จรยุทธ สุคนทรทรัพย์ สมาชิกวุฒิสภา :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

พลเอก จรัส ฤทธะวงษ์

พลเอก จรัส ฤทธะวงษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายจรัส พัวช่วย

(นายจรัส พัวช่วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบูรณ์)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายเกษม สุวรรณกุล

นายเกษม สุวรรณกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

พลเรือเอก เกษะหลัก เจริญรักษ์

พลเรือเอก เกษะหลัก เจริญรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

ครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายจรัส ตูยานนท์

นายจริย ุตทยานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายจองชัย เทียงธรรม

นายจองชัย เทียงธรรม สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

หม่อมราชวงศ์ จัตุรงค ไสนกุล

(หม่อมราชวงศ์ จัตุรงค ไสนกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์

นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายจาตุรงค์ ฉายแสง

นายจาตุรงค์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉะเชิงเทรา)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลตรี จารึก อารีราชการัณย์

พลตรีจารึก อารีราชการัณย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายจ่านงค์ ทองประเสริฐ

(นายจ่านงค์ ทองประเสริฐ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายจ่านงค์ โพธิสาโร

นายจ่านงค์ โพธิสาโร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายจำลอง กรุทขุนทด

(นายจำลอง กรุทขุนทด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายจิรายุทธ์ วสุรัตน์

นายจิรายุทธ์ วสุรัตน์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายจุติ ไกรฤกษ์

นายจุติ ไกรฤกษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิษณุโลก) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลเรือโท จุมพล หงส์ทอง

(พลเรือโท จุมพล หงส์ทอง สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายจุนทร์ ลักษณะวิศิษฎ์

นายจุนทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พังงา) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายเจริญ คันธวงศ์

นายเจริญ คันธวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเจริญ จรรย์โกมล

นายเจริญ จรรย์โกมล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยภูมิ) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเจื้อย กักพล

นายเจื้อย กักพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรสาคร) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลโท ฉลองชัย แยมสระโศ

(พลโท ฉลองชัย แยมสระโศ สมาชิกวุฒิสภา 'ไม่อยู่ในที่ประชุม')

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายฉลาด ขามช่วง

นายฉลาด ขามช่วง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :

งคออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายฉัฐวิทย์ มุตตามระ

(นายฉัฐวิทย์ มุตตามระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่))

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

ร้อยตำรวจโท จักรชัย บุญชะอนันต์

(ร้อยตำรวจโท จักรชัย บุญชะอนันต์ สมาชิกวุฒิสภา 'ไม่อยู่ในที่ประชุม')

ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายจักรชัย เขียวสกุล

นายจักรชัย เอื้อสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองคาย) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายเฉลิม เชื้อวสกุล

นายเฉลิม เชื้อวสกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย

นายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
คุณหญิงชนิด์ ปิยะอุบ

คุณหญิงชนิด์ ปิยะอุบ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ
ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชวน หลีกภัย

นายชวน หลีกภัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตรัง) : งดออก
เสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลเอก ขวลิต ขงใจยุทธ

พลเอก ขวลิต ขงใจยุทธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายชัชวาล อภิบาลศรี

นายชัชวาล อภิบาลศรี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายชัชวาลย์ ชมภูแดง

นายชัชวาลย์ ชมภูแดง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

พลเอก ชัชวาลย์ ปายะนันท์

พลเอก ชัชวาลย์ ปายะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายชัย ชิดชอบ

นายชัย ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) : รับ

หลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายชัยเขต สุนทรพิพิธ

(นายชัยเขต สุนทรพิพิธ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายชัยพร ทองประเสริฐ

นายชัยพร ทองประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อำนาจเจริญ)

: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายชัยศักดิ์ ศิริวัฒน์

นายชัยศักดิ์ ศิริวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุตรดิตถ์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง

(นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัชนาท)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชัยศักดิ์ ทะไกรราช

นายชัยศักดิ์ ทะไกรราช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชัยอนันต์ สมุทวณิช

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชาญ อัสวโชค

(นายชาญ อัสวโชค สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง

นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม)
: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชาญชัย ปทุมารักษ์

นายชาญชัย ปทุมารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครปฐม) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์

นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(นครนายก) : จดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเอก ชวติชชาย ชูณหะวัณ

พลเอก ชวติชชาย ชูณหะวัณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(นครราชสีมา) : จดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชาติเชื้อ วรรณสุด

นายชาติเชื้อ วรรณสุด สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชาติรี โสภณพานิช

(นายชาติรี โสภณพานิช สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธานี สักดิเศรษฐ์

นายธานี สักดิเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(นครศรีธรรมราช) : จดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชิงชัย มงคลธรรม

นายชิงชัย มงคลธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(นครศรีธรรมราช) : จดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชุมพล กาญจนะ

นายชุมพล กาญจนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชุมพล ศิลปอาชา

นายชุมพล ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชุมสาย หัสดีน

นายชุมสาย หัสดีน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชูชัย มุ่งเจริญพร

นายชูชัย มุ่งเจริญพร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชูชาติ หาญสวัสดิ์

นายชูชาติ หาญสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปทุมธานี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชูชีพ หาญสวัสดิ์

นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปทุมธานี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ

นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี)

: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายชูศักดิ์ แอทอง

นายชูศักดิ์ แอทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเอก เชมฐา ฐานะจาโร

(พลเอก เชมฐา ฐานะจาโร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเชาวน์วิศ สุตลาภา

นายเชาวน์วิศ สุตลาภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉะบุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

ร้อยตำรวจโท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ

(ร้อยตำรวจโท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(ราชบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไชลชัย อักษรนันท์

(นายไชลชัย อักษรนันท์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไชยยศ สะสมทรัพย์

นายไชยยศ สะสมทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครปฐม) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายไชยวัฒน์ สิ้นสุดวงค์

นายไชยวัฒน์ สิ้นสุดวงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายไชยา พรหมา

นายไชยา พรหมา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองบัวลำภู) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายไชยา สะสมทรัพย์

นายไชยา สะสมทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครปฐม) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายณรงค์ ปฏิบัติสรกิจ

นายณรงค์ ปฏิบัติสรกิจ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลตำรวจเอก ณรงค์ มหานนท์

พลตำรวจเอก ณรงค์ มหานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายณรงค์ชัย อัครเศรณี

(นายณรงค์ชัย อัครเศรณี สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายคณัฏฐ์ วัชรภรณ์

นายคณัฏฐ์ วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :
 รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายดำรง พุฒตาล

นายดำรง พุฒตาล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายดิลก มหาดำรงศักกุล

นายดิลก มหาดำรงศักกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายดุสิต รังคสิริ

นายดุสิต รังคสิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แพร่) :
 รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายดุสิต ศิริวรรณ

นายดุสิต ศิริวรรณ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายเดช บุญ-หลง

(นายเดช บุญ-หลง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครนายก)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นาวาโท เดชา สุขารมณ์

นาวาโท เดชา สุขารมณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาญจนบุรี)
 รับหลักการ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายเดโช สวานานนท์

นายเดโช สวานานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายตรีพล เจาะจิตต์

(นายตรีพล เจาะจิตต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายคุ่น จินตะเวช

นายคุ่น จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์

(คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี

(นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

พลโท อนอม วัชรพุท

(พลโท อนอม วัชรพุท สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

พลโท อวิชัย แสงพรรณค์

พลโท ถวัลย์ แสงพรรค สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
 ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายถวิล จันทรประสงค์

นายถวิล จันทรประสงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นนทบุรี) :
 รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายถวิล ไพรสงค์

นายถวิล ไพรสงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :
 รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบวร กาสมสัน

นายบวร กาสมสัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตาก) :
 งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายถาวร เสนเนียม

นายถาวร เสนเนียม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :
 งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเลิ่ง ชำรงนาวาสวัสดิ์

(นายเลิ่ง ชำรงนาวาสวัสดิ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายทรง องค์ชัยวัฒน์

นายทรง องค์ชัยวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายทรงศักดิ์ ทองศรี

นายทรงศักดิ์ ทองศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทวี ไกรคุปต์
(นายทวี ไกรคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) ไม่อยู่
ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทวี สุระบาล
นายทวี สุระบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตรัง) : งดออก
เสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทวี หนูนักดี

นายทวี หนูนักดี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
พลเรือโท ทวีศักดิ์ ศรีประยูร

พลเรือโท ทวีศักดิ์ ศรีประยูร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทวิศักดิ์ สุภาศรี

(นายทวิศักดิ์ สุภาศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทศพร มูลศาสตรสาทร

นายทศพร มูลศาสตรสาทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์):
รับหลักการครับ

นายเงิน ไชยสีวามงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ภาพลิ้น) :
ขอโทษครับ กรุณาลดความเร็วในการขานชื่อนิดหนึ่ง เพราะว่าทางคณะกรรมการตรวจสอบไม่ทัน ถ้าจะเกิดความผิดพลาดขึ้น ขอบุญเฉลี่ยด้วยครับ
ไม่ได้ยินเสียง คุณเฉลี่ยไม่มาใช่ไหมครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทองดี นาครัมย์

นายทองดี นาครัมย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นางทักษิณา สนวนานนท์

นางทักษิณา สนวนานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
พันตำรวจเอก ทิน วงศ์ปลั่ง

พันตำรวจเอก ทิน วงศ์ปลั่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)
: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
นายทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์

นายทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):
หม่อมราชวงศ์เทพ เทวกุล

(หม่อมราชวงศ์เทพ เทวกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์

นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตง) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์

พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลอากาศโท ธนวิทย์ เนียมทนต์

(พลอากาศโท ธนวิทย์ เนียมทนต์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่

ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธนู กุลชล

นายธนู กุลชล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลตำรวจโท ธนู หอมหวล

พลตำรวจโท ธนู หอมหวล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สิงห์บุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธรรมบุญ เจริญดี

นายธรรมบุญ เจริญดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองคาย) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธรรมบุญ ประจวบเหมาะ

นายธรรมบุญ ประจวบเหมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธรรมบุญ หวังหลี

นายธรรมบุญ หวังหลี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธรรมมา ปิ่นสุกาญจนะ

นายธรรมมา ปิ่นสุกาญจนะ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธวัชชัย อนามพงษ์

นายธวัชชัย อนามพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (จันทบุรี) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่

(นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(เชียงใหม่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธัญ การพัฒนาศิริกุล

นายธัญ การพัฒนาศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำพูน) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายชาติรี ประภาพันท์

นายชาติรี ประภาพันท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธานินทร์ ใจสมุทร

นายธานินทร์ ใจสมุทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส) :
งคออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธานี ยี่สาร

นายธานี ยี่สาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบุรี) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นางสาวธารทอง ทองสวัสดิ์

(นางสาวธารทอง ทองสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลอากาศโท ชำรง เจริญรัชต์

พลอากาศโท ชำรง เจริญรัชต์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเรือเอก ชำรง วิบูลเสถียร

พลเรือเอก ชำรง วิบูลเสถียร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธีรพงศ์ ไทยมงคล

นายธีรพงศ์ ไทยมงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี)
: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายธีรพงษ์ จรูญศรี

นายธีรพงษ์ จรูญศรี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลอากาศโท ชีร์ศิลป์ คัมภีรญาณนท์

พลอากาศโท ชีร์ศิลป์ คัมภีร์ญาณนท์ (สมาชิกวุฒิสภา) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธีระ พันธุวนิช

นายธีระ พันธุวนิช สมาชิกวุฒิสภา : งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเรือโท ธีระ ห้าวเจริญ

พลเรือโท ธีระ ห้าวเจริญ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาธิต

นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาธิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์

คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพิเชต สุนทรพิทักษ์

นายพิเชต สุนทรพิทักษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายนิพนธ์ ธาราภูมิ

(นายนิพนธ์ ธาราภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลพบุรี) ไม่อยู่

ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายนิพนธ์ บุญญามณี

นายนิพนธ์ บุญญามณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :
 งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์

นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :
 งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายนิพนธ์ วิชัยวุฒิศาสตร์

นายนิพนธ์ วิชัยวุฒิศาสตร์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายนิพนธ์ สรการ

นายนิพนธ์ สรการ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พัทลุง) :
 งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นางนิภา พริ้งสุกละ

นางนิภา พริ้งสุกละ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี) :
 งดออกเสียงค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
 นายนิมุศดาร์ วาบา

นายนิมิตต์ วาบา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายนิคม วรรณปัญญา

นายนิคม วรรณปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลพบุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

คุณหญิงนิรมล สุริยศักดิ์

(คุณหญิงนิรมล สุริยศักดิ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายกนิวัฒน์ พันธุ์

นายกนิวัฒน์ พันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

ร้อยตรี นฤท ธิกุล

(ร้อยตรี นฤท ธิกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรสงคราม)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเนวิน ชิดชอบ

นายเนวิน ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบติ จุณณานนท์

นายบติ จุณณานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบรม ต้นเถียร

นายบรม ต้นเถียร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบรรลู่ สุทธิวารี .

นายบรรลู่ สุทธิวารี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตราด) :

งคออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบรรหาร ศิลปอาชา

นายบรรหาร ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี)

: งคออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบัญญัติ วงษ์ประยูร

นายบัญญัติ วงษ์ประยูร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สระบุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเรือเอก บัณฑิตย์ จุณหะวัณ

พลเรือเอก บัณฑิตย์ จุณหะวัณ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเอก บัณฑิตย์ มลายอริสุนย์

พลเอก บัณฑิตย์ มลายอริสุนย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบัวสอน ประชามอญ

นายบัวสอน ประชามอญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายบุญซง วิสมหมาย

นายบุญซง วิสมหมาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายบุญชัย พงษ์เกศรา

นายบุญชัย พงษ์เกศรา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายบุญช่วย ภูจินาพันธุ์

นายบุญช่วย ภูจินาพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายบุญชู ศรีทอง

นายบุญชู ศรีทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายบุญชู โรจนเสถียร

(นายบุญชู โรจนเสถียร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลตำรวจเอก บุญชู วังกานนท์

(พลตำรวจเอก บุญชู วังกานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(ลพบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญธง สงฆ์ประชา

(นายบุญธง สงฆ์ประชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยนาท)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญฤทธิ์ จาตุามระ

นายบุญฤทธิ์ จาตุามระ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญพันธ์ แววัฒนะ

นายบุญพันธ์ แววัฒนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(พระนครศรีอยุธยา) . รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญมาก ศิริเนาวกุล

นายบุญมาก ศิริเนาวกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญยงค์ วงศ์รักมิตร

นายบุญยงค์ วงศ์รักมิตร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญเลิศ สว่างกุล

นายบุญเลิศ สว่างกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แม่ฮ่องสอน) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญส่ง สมใจ

นายบุญส่ง สมใจ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปราจีนบุรี) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายบุญรอด สายสร

นายบุญรอด สายสร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ
นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปรินทร์ หิรัญบุรณะ

นายปรินทร์ หิรัญบุรณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สระแก้ว) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลเอก บุญฤทธิ์ บรรลือสุข

(พลเอก บุญฤทธิ์ บรรลือสุข สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบุรพา อัครากร
(นายบุรพา อัครากร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายบราฮมานัน อึ้ง
นายบราฮมานัน อึ้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ยะลา) :

รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปิติ พัฒนกุล

นายปภิต พัฒนกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์

นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลอากาศเอก ประกอบ บุรพรัตน์

พลอากาศเอก ประกอบ บุรพรัตน์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

ครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประกอบ สังข์โต

นายประกอบ สังข์โต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นนทบุรี) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประจวบ ไชยสาส์น

นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุตรธานี) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประจวบ ทองอุไร

นายประจวบ ทองอุไร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเรือเอก ประเจตน์ ศิริเดช

(พลเรือเอก ประเจตน์ ศิริเดช สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์

(นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประชา คุณะเกษม

นายประชา คุณะเกษม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประชา โทธิพิพิธ

(นายประชา โทธิพิพิธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาญจนบุรี)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประชา มาสินนถ์

นายประชา มาสินนถ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประชา เหวระกูล

นายประชา เหวระกูล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประชาธิปไตย คำสิงห์นอก

นายประชาธิปไตย คำสิงห์นอก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(นครราชสีมา) : งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์

นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิจิตร) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประดิษฐ์ ชั่งอิน

(นายประดิษฐ์ อังฮิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรปราการ
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประทวน เขียวฤทธิ์

(นายประทวน เขียวฤทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุโขทัย)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประเทือง คำประกอบ

นายประเทือง คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์)
: จดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประเทือง ปานลักษณ์

นายประเทือง ปานลักษณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำพูน) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลตำรวจตรี ประชาน สว่างวโรธ

พลตำรวจตรี ประชาน สว่างวโรธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(เพชรบูรณ์) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลอากาศเอก ประพันธ์ ชูปะเตมีย์

พลอากาศเอก ประพันธ์ ชูปะเตมีย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
ครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
ร้อยตรี ประพาส ถิมปะพันธุ์

- (ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(สุโขทัย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
- ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประภัตร โพธสุธน
- นายประภัตร โพธสุธน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุพรรณบุรี) :
รับหลักการครับ
- ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลเอก ประมณฑ์ ผลาสินธุ์
- (พลเอก ประมณฑ์ ผลาสินธุ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
- ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประมวล สภาวสุ
- (นายประมวล สภาวสุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
- ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลตำรวจเอก ประमाण อติเรกสาร
- พลตำรวจเอก ประमाण อติเรกสาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(สระบุรี) : รับหลักการครับ
- ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประยอม ชองทอง
- นายประยอม ชองทอง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
- ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประยุทธ์ นิจนานิชย์
- นายประยุทธ์ นิจนานิชย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ยโสธร) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประยูทธ์ ศิริพานิชย์

นายประยูทธ์ ศิริพานิชย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประวัฒน์ อุดตะโมต

นายประวัฒน์ อุดตะโมต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (จันทบุรี) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประวิติ ทองสมบูรณ์

นายประวิติ ทองสมบูรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประวิช นิลวัชรณี

นายประวิช นิลวัชรณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี)

: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประวิทย์ ไรจนเพียรสถิต

นายประวิทย์ ไรจนเพียรสถิต สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประศาสตร์ ทองปากน้ำ

(นายประศาสตร์ ทองปากน้ำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุโขทัย)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสงค์ ไฉนदानนท์

นายประสงค์ ไฉนิตานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสงค์ บุรณพงค์

นายประสงค์ บุรณพงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสพ บุษราคัม

นายประสพ บุษราคัม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสพ รัตนากร

นายประสพ รัตนากร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสิทธิ์ จันทาทอง

นายประสิทธิ์ จันทาทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองคาย) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสิทธิ์ ณรงค์เดช

(นายประสิทธิ์ ณรงค์เดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล

นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลโท ประเสริฐ ชูหมื่นไวย

พลโท ประเสริฐ ชูหมื่นไวย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประเสริฐ พงษ์สุวรรณศิริ

(นายประเสริฐ พงษ์สุวรรณศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(ยะลา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประเสริฐ ม่วงศิริ

นายประเสริฐ ม่วงศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายประเสริฐ สมะลาภา

นายประเสริฐ สมะลาภา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปราโมทย์ สุขุม

(นายปราโมทย์ สุขุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปริญญ์ จินดาประเสริฐ

นายปริญญ์ จินดาประเสริฐ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปรีชา มุสิกุล

นายปรีชา มุสิกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กำแพงเพชร) :
งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เดย) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปรีชา เลาหพงศ์ชนะ

นายปรีชา เลาหพงศ์ชนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี)
: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นางปวีณา หงสกุล

นางปวีณา หงสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปองพล อติเรกสาร

นายปองพล อติเรกสาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สระบุรี) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปัญญา เกสรทอง

(นายปัญญา เกสรทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบูรณ์)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายปัญญา จินตะเวช

นายปัญญา จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี)
: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปัญญา ศรีปัญญา

นายปัญญา ศรีปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลโท ปานเทพ ภูวนารณรักษ์

(พลโท ปานเทพ ภูวนารณรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่

ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปิติพงศ์ เต็มเจริญ

นายปิติพงศ์ เต็มเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปิยะ ปิตุเตชะ

นายปิยะ ปิตุเตชะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ระยอง) :

งดออกเสียง

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปิยะพันธุ์ วัชรภรณ์

นายปิยะพันธุ์ วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์

นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ

นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายผจญ อุลปาท

นายผจญ อุลปาท สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายคัน จันทรปาน
นายคัน จันทรปาน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายเผ่าเทพ อุปการนิติเกษตร

(นายเผ่าเทพ อุปการนิติเกษตร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพงษ์อุดม ศรีสุชี
(นายพงษ์อุดม ศรีสุชี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พลตำรวจเอก พงษ์ บุญยะจินดา

พลตำรวจเอก พงษ์ บุญยะจินดา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
ครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพชร ยุติธรรมดำรง

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพนม พิลาบุตร

นายพนม ฟิลาบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพนัส ไทยล้วน

นายพนัส ไทยล้วน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพรเทพ เตชะไพบูลย์

นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพรเทพ พรประภา

(นายพรเทพ พรประภา สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นางพรพิชญ์ พัฒนกุลเลิศ

นางพรพิชญ์ พัฒนกุลเลิศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส)

: งดออกเสียงค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพรศักดิ์ เปี่ยมกล้า

นายพรศักดิ์ เปี่ยมกล้า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครปฐม) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พันเอก พล เรืองประเสริฐวิทย์

(พันเอก พล เรืองประเสริฐวิทย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(อุทัยธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพลกฤษณ์ หงษ์ทอง

นายพลกฤษณ์ หงษ์ทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พระนคร - ศรีอยุธยา) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นางพวงเล็ก บุญเชียง

นางพวงเล็ก บุญเชียง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พะเยา) :
รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเรือเอก พัฒพงษ์ ศรีเพ็ญ

พลเรือเอก พัฒพงษ์ ศรีเพ็ญ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพากเพียร วิริยะพันธุ์

นายพากเพียร วิริยะพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพานิชย์ เจริญเผ่า

นายพานิชย์ เจริญเผ่า สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา

(นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพิชัย มงคลวิรุณ

นายพิชัย มงคลวิรุณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพิชัย รัตตกุล

นายพิชัย รัตตกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)

: งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพิชัย วาสนาส่ง

นายพิชัย วาสนาส่ง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล

นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กระบี่) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพิทักษ์ ศรีตะบุตร

(นายพิทักษ์ ศรีตะบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองคาย)

ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพินิจ จันทรสุรินทร์

นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพินิจ จารุสมบัติ

นายพินิจ จารุสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองคาย) :

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร):

นายพินิจ สิทธิโ

นายพินิจ สิทธิโห สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลย) : งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพินิจ อารยะศิริ

นายพินิจ อารยะศิริ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นางพิมพ์า จันทร์ประสงค์

นางพิมพ์า จันทร์ประสงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นนทบุรี) :
รับหลักการค่ะ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพิศิษฐ์ ณ พัทลุง

นายพิศิษฐ์ ณ พัทลุง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพีรพันธุ์ พาลุสุข

นายพีรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ยโสธร) :
รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพีระพงศ์ อนุพงษ์พันธ์

นายพีระพงศ์ อนุพงษ์พันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายพีระพงศ์ สาดริก

นายพีระพงศ์ สาดริก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์

นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพูนสวัสดิ์ มูลศาสตรสาทร

นายพูนสวัสดิ์ มูลศาสตรสาทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สุรินทร์) : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายพุดศักดิ์ อยู่ประเสริฐ

นายพุดศักดิ์ อยู่ประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี)

งดออกเสียงครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายเพรา นิवादวงศ์

(นายเพรา นิवादวงศ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายโพธิพงษ์ ลำ่าชา

(นายโพธิพงษ์ ลำ่าชา สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพจิต ศรีวรขาน

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพฑูรย์ แก้วทอง

นายไพฑูรย์ แก้วทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิจิตร) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพบูลย์ ช่างเรียน

นายไพบูลย์ ช่างเรียน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพบูลย์ พิมพ์พิสิฐถาวร

นายไพบูลย์ พิมพ์พิสิฐถาวร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาญจนบุรี)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพบูลย์ ลิมปพยอม

นายไพบูลย์ ลิมปพยอม สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม

นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

พลเอก ไพบูลย์ เอมพันธุ์

(พลเอก ไพบูลย์ เอมพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพรัช นุชิต

นายไพรัช นุชิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองบัวลำภู) :

รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :

นายไพโรจน์ เกรือรัตน์

นายไพโรจน์ เกรือรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)

: รับหลักการครับ

ศาสตราจารย์ไพสิฐ พัฒนากุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
นายไพโรจน์ นิงสานนท์

นายไพโรจน์ นิงสานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไพโรจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์
นายไพโรจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร
(นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ว่าที่ร้อยตรี ไพโรจน์ สุวรรณฉวี

ว่าที่ร้อยตรี ไพโรจน์ สุวรรณฉวี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(นครราชสีมา) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไพศาล ภูมลาชัยวิสัย

นายไพศาล ภูมลาชัยวิสัย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไพศาล พิฆังมงคล

นายไพศาล พิฆังมงคล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไพสิฐ พัฒนากุล

นายไพสิฐ พัฒนากุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายภัทรศักดิ์ โอสถานุเคราะห์

นายภัทรศักดิ์ โอสถานเคราะห์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายภิญโญ นิโรจน์

นายภิญโญ นิโรจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์

นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมงคล จงสุทธนามณี

(นายมงคล จงสุทธนามณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์

(พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมงคล ไกรวิถุสสรณ์

นายมงคล ไกรวิถุสสรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรสาคร)
: รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมนตรี คำนโพนุทธ์

นายมนตรี คำนโพนุทธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำพูน) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมนตรี พงษ์พานิช

นายมนตรี พงษ์พานิช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พระนครศรีอยุธยา) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมนัส รุ่งเรือง

นายมนัส รุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมนัส สุขสมาน

(นายมนัส สุขสมาน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมหิตล จันทรางกูร

นายมหิตล จันทรางกูร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมะรีเป็ง จะปะกียา

นายมะรีเป็ง จะปะกียา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมัน พัทธโนทัย

(นายมัน พัทธโนทัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรปราการ)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมานพ จรัสดำรงนิตย์

นายมานพ จรัสดำรงนิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)
: รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมานะ อุตกุล

นายมานะ อุตกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมานะ แพรสกล

นายมานะ แพรสกล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมาโนชญ์ วิชัยกุล

นายมาโนชญ์ วิชัยกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช)
: งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางมาลีรัตน์ แก้วก่า

นางมาลีรัตน์ แก้วก่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :
งดออกเสียงค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมิชัย วีระไวทยะ

(นายมิชัย วีระไวทยะ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมิชัย ฤชุพันธุ์

นายมิชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา : งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายมุข สุโลมาน

(นาย मुख สุไลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัดดาณี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเมธา เอื้ออภิญญกุล

นายเมธา เอื้ออภิญญกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แพร่) :
รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายชงยศ อรุณเวสสะเศรษฐ

(นายชงยศ อรุณเวสสะเศรษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ระยอง) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายชงยุทธ ดิยะไพรัช

นายชงยุทธ ดิยะไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
งดออกเสียงครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายชงยุทธ เลอถก

นายชงยุทธ เลอถก สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันตำรวจตรี ชงยุทธ สาระสมบัติ

(พันตำรวจตรี ชงยุทธ สาระสมบัติ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายชรรยง ร่วมพัฒนา

(นายชรรยง ร่วมพัฒนา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอึ้งพันธ์ มนะสิการ

นายอึ้งพันธ์ มนะสิการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิษณุโลก) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายยุทธ อังกินันท์

นายยุทธ อังกินันท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบุรี) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา

พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายรณฤทธิ์ชัย คานเขต

นายรณฤทธิ์ชัย คานเขต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ยโสธร) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายระวี กิ่งคำวงศ์

นายระวี กิ่งคำวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายรักเกียรติ สุขธนะ

นายรักเกียรติ สุขธนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายรักษ์ ดำนกุล

นายรักษ์ ด้านกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายรักษ์ คณิตสุนทร

นายรักษ์ คณิตสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตาก) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายรังสรรค์ แสงสุข

(นายรังสรรค์ แสงสุข สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายรัตน์ ศรีไกรวิน

นายรัตน์ ศรีไกรวิน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางรัตนา จงสุทธานามณี

นางรัตนา จงสุทธานามณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
งดออกเสียงค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายร่ำริ มามะ

(นายร่ำริ มามะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส) ไม่อยู่
ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเรวัต สิริกุล

นายเรวัต สิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาญจนบุรี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเรืองวิทย์ ลิกค์

นายเรืองวิทย์ ลิกค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กำแพงเพชร) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์

นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พะเยา) :
งคออกเสียงค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางลลิตา ฤกษ์สำราญ

นางลลิตา ฤกษ์สำราญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพฯ-
มหานคร) : รับหลักการค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายลากศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ

นายลากศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา)
: งคออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายลำพอง พิลาสมบัติ

(นายลำพอง พิลาสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายลิขิต เทอดสณิศักดิ์

นายลิขิต เทอดสณิศักดิ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสาวลินดา ทุนนาค

(นางสาวจินดา บุญนาค สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ร้อยตำรวจตรี วรณ ชันชื้อ

(ร้อยตำรวจตรี วรณ ชันชื้อ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล

นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)
: งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวรรณไว พันธ์นัย

นายวรรณไว พันธ์นัย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางวรสุดี เชาวศิริกุล

นางวรสุดี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :
งดออกเสียงค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวราเทพ รัตนากร

นายวราเทพ รัตนากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กำแพงเพชร)
: รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร

พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวัชรินทร์ พันทะกุล

นายวัชรินทร์ จันทร์กุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์)
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวัชรินทร์ ศรีถาพร

นายวัชรินทร์ ศรีถาพร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร)
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ร้อยตรี วัฒนา แก้วศิริ

ร้อยตรี วัฒนา แก้วศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร)
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก วัฒนา สรรพพานิช

พลเอก วัฒนา สรรพพานิช สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวัฒนา อัครพนม

(นายวัฒนา อัครพนม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ยะลา) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิชัยโรจน์ พิพิธภักดี

(นายวัยโรจน์ พิพิธภักดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวัลลภ ตังคณานุก์

นายวัลลภ ตังคณานุก์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ว่าที่เรือโท วัลลภ ยังตรง

ว่าที่เรือโท วัลลภ ยังตรง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(สมุทรปราการ) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวัลลภ สุปรียศิลป์

นายวัลลภ สุปรียศิลป์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (น่าน) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางวาณี หาญสวัสดิ์

นางวาณี หาญสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปทุมธานี) :
รับหลักการค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายवासิต พยัคฆบุตร

นายवासิต พยัคฆบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิชัย วัฒนาประสิทธิ์

นายวิชัย วัฒนาประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิจารณ์ ฤทธิบุญ

นายวิจารณ์ ฤทธิบุญ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเรือเอก วิจิตร ชำนาญการณ์

(พลเรือเอก วิจิตร ชำนาญการณ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่
ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิจิตร ณ ระนอง

นายวิจิตร ณ ระนอง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิจิตร ศรีस्थำน

นายวิจิตร ศรีस्थำน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิจิตร สุทธิณ

(นายวิจิตร สุทธิณ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันตำรวจโท วิจิตร สุทธิณ

พันตำรวจโท วิจิตร สุทธิณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลโท วิชัย คงสุวรรณ

(พลโท วิชัย คงสุวรรณ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิชัย ชัยจิตวัฒนกุล

นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิชัย โสสุวรรณจินดา

นายวิชัย โสสุวรรณจินดา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิชัย พรหมศิลป์

นายวิชัย พรหมศิลป์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิชัย วงศ์ไชย

นายวิชัย วงศ์ไชย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก วิจิต บุญยะวัฒน์

พลเอก วิจิต บุญยะวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิจิต แสงทอง

(นายวิจิต แสงทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิเชียร ขาวขำ

นายวิเชียร ขาวขำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิเชียร คันถ้อง

นายวิเชียร คำน้อย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตริง) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิเชียร จันทากุล

(นายวิเชียร จันทากุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิเชียร เตชะไพบูลย์

(นายวิเชียร เตชะไพบูลย์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิเชียร อัครวิเศษศิริกุล

นายวิเชียร อัครวิเศษศิริกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิฑูรย์ นามบุตร

นายวิฑูรย์ นามบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : เรือโท วิฑูร แสงสิงแก้ว

เรือโท วิฑูร แสงสิงแก้ว สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิทยา แก้วภราดัย

นายวิทยา แก้วภราดัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช)
: งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิทยา คุณปลื้ม

นายวิทยา คุณปลื้ม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิทยา เทียนทอง

นายวิทยา เทียนทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สระแก้ว) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิทยา ภูมิเหล่าแจ้ง

(นายวิทยา ภูมิเหล่าแจ้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวินัย สมะ墩

นายวินัย สมะ墩 สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวินัย เสนเนียม

นายวินัย เสนเนียม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลโท วินิจ กระจ่างสนธิ์

พลโท วินิจ กระจ่างสนธิ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิบูลย์ เข้มเฉลิม

นายวิบูลย์ เข้มเฉลิม สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิรัช ร่มเย็น

นายวิรัช ร่มเย็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ระนอง) : จดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิรัตน์ คอยางคนนท์

นายวิรัตน์ คอยางคนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์

(พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อ่างทอง) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิโรจน์ ภู่อรรถกุล

(นายวิโรจน์ ภู่อรรถกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท

(พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ

นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิเศษ ใจใหญ่

นายวิเศษ ใจใหญ่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ประจวบคีรีขันธ์) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิญญู เครืองาม

นายวิญญู เครืองาม สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์

นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่)
: รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวีรพงษ์ รามางกูร

(นายวีรพงษ์ รามางกูร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวีระ ปัทมศิริวัฒน์

นายวีระ ปัทมศิริวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิษณุโลก) :
งดออกเสียงครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวีระ ปิตุชาติ

นายวีระ ปิตุชาติ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวีระ ลิมปะพันธุ์

นายวีระ ลิมปะพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวีระกร คำประกอบ

นายวีระกร คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์)
: รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวีระชัย สุตรสุวรรณ

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ
 นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลอากาศโท วีระพงษ์ สิงหนเสนี
 พลอากาศโท วีระพงษ์ สิงหนเสนี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
 ครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตำรวจตรี วุฒิ สุโกศล
 พลตำรวจตรี วุฒิ สุโกศล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)
 : งดออกเสียงครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย
 นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยภูมิ) :
 งดออกเสียงครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตรี ศรชัย มนตรีวัต
 พลตรี ศรชัย มนตรีวัต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาญจนบุรี) :
 รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางศรีนวล ศรีตรัย
 นางศรีนวล ศรีตรัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
 รับหลักการ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย
 นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายศักดิ์ กงเพชร

(นายศักดิ์ กงเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายศักดิ์ชัย ธนบุญชัย

นายศักดิ์ชัย ธนบุญชัย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสาวคันสนีย์ นาคพงษ์

(นางสาวคันสนีย์ นาคพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายศิริ เกวลินสฤกษ์

นายศิริ เกวลินสฤกษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก ศิริ ทิวะพันธุ์

พลเอก ศิริ ทิวะพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิษณุโลก) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายศิริชัย บุณฑกุล

นายศิริชัย บุณฑกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก ศิริรินทร์ ชูปเกล้า

พลเอก ศิริรินทร์ ชูปเกล้า สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใหญ่
(พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใหญ่ สมาชิกวุฒิสภา
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู

นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แพร่) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย

นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชุมพร) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายศิลปชัย นัยปรี

นายศิลปชัย นัยปรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุทัยธานี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุภชัย พานิชภักดิ์

(นายสุภชัย พานิชภักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุภสิทธิ์ เตชะदानนท์

นายสุภสิทธิ์ เตชะदानนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเศกสิทธิ์ ไวนิยมพงศ์

นายเศกสิทธิ์ ไวนิยมพงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสกุล ศรีพรหม

นายสกุล ศรีพรหม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสง่า ธนสงวนวงศ์

นายสง่า ธนสงวนวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสง่า สรรพศรี

(นายสง่า สรรพศรี สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสถาพร กวิตานนท์

นายสถาพร กวิตานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสนธยา คุณปลื้ม

นายสนธยา คุณปลื้ม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขานุการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์

- (พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิจิตร)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก สนั่น เสวตเศรณี

พลเอก สนั่น เสวตเศรณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (น่าน) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสนั่น สบายเมือง

นายสนั่น สบายเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กำแพงเพชร) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสนั่น สุชากุล

นายสนั่น สุชากุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สตูล) : งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสนธิ กุลเจริญ

นายสนธิ กุลเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรปราการ) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสม จาคุศรีพิทักษ์

นายสม จาคุศรีพิทักษ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตำรวจโท สมควร หริกุล

พลตำรวจโท สมควร หริกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมควร โอบอ้อม

นายสมควร โอบอ้อม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมคิด นวลเปียน

นายสมคิด นวลเปียน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พัทลุง) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมชัย วุฒิปรีชา

นายสมชัย วุฒิปรีชา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ

(พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(นครราชสีมา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมชาย สหชัยรุ่งเรือง

นายสมชาย สหชัยรุ่งเรือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมชาย สุนทรวัฒน์

นายสมชาย สุนทรวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สระบุรี) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ร้อยตรี สมนึก เกิดเกษ

ร้อยตรี สมนึก เกิดเกษ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมบัติ ศรีสุรินทร์

นายสมบัติ ศรีสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมบูรณ์ วันไชยธนวงศ์

นายสมบูรณ์ วันไชยธนวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงราย)
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมพงษ์ ศรียะพันธุ์

นายสมพงษ์ ศรียะพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์

(นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมพร เทพสิทธา

นายสมพร เทพสิทธา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมพร อัสวเหม

นายสมพร อัสวเหม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรปราการ)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมพล เกียรติไพบูลย์

นายสมพล เกียรติไพบูลย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
 นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร .
 นายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครปฐม) :
 รับหลักการ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมภพ ไชตระกิตย์

นายสมภพ ไชตระกิตย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
 นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมลักษณ์ อัสวเหม

(นายสมลักษณ์ อัสวเหม สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : คุณหญิงสมศรี กันธมาลา

คุณหญิงสมศรี กันธมาลา สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
 นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์

นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น)
 : รับหลักการ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมศักดิ์ คุณเงิน

นายสมศักดิ์ คุณเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
 งดออกเสียง

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมศักดิ์ เทพสุทิน

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุโขทัย) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล

นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อ่างทอง)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมศักดิ์ พันธุ์เกษม

นายสมศักดิ์ พันธุ์เกษม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลอากาศเอก สมศักดิ์ เวสุวรรณ์

พลอากาศเอก สมศักดิ์ เวสุวรรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมศักดิ์ แสงเจริญรัตน์

นายสมศักดิ์ แสงเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลย) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมหมาย สุรกุล

นายสมหมาย สุรกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมักร สุนทรเวช

นายสมักร สุนทรเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมัย เจริญช่าง

นายสมัย เจริญช่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมาน ภูมิภานุฉนะ

นายสมาน ภูมิภานุฉนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปราจีนบุรี)
: งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมาน โอภาสวงศ์

(นายสมาน โอภาสวงศ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมุทร มงคลกิติ

นายสมุทร มงคลกิติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ว่าที่ร้อยเอก สรชาติ สุวรรณพรหม

ว่าที่ร้อยเอก สรชาติ สุวรรณพรหม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(หนองบัวลำภู) : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสรรเสริญ ไกรจิตติ

นายสรรเสริญ ไกรจิตติ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสรอรรถ กลิ่นประทุม

นายสรอรรถ กลิ่นประทุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสราวุธ วัชรพล

นายสราวุธ วัชรพล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสฤกษ์ อึ้งอินันท์

นายสฤกษ์ อึ้งอินันท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พะเยา) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสฤกษ์ ประดับศรี

นายสฤกษ์ ประดับศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ยโสธร) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสวัสดิ์ ห่อรุ่งเรือง

นายสวัสดิ์ ห่อรุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสังข์ทอง ศรีเรศ

นายสังข์ทอง ศรีเรศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสันต์ศักดิ์ งามพิเชษฐ์

นายสันต์ศักดิ์ งามพิเชษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสันติ ชัยวิรัตนะ

นายสันติ ชัยวิรัตนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยภูมิ) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสันติ พร้อมพัฒน์

นายสันติ พร้อมพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบูรณ์) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสัมพันธ์ ทองสมัคร

นายสัมพันธ์ ทองสมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(นครศรีธรรมราช) : งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสากล สกลไทย

นายสากล สกลไทย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตรัง) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสาวสุวิ จุติกุล

นางสาวสุวิ จุติกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลโท สำเภา ชูศรี

(พลโท สำเภา ชูศรี สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสำเภา ประจวบเหมาะ

นายสำเภา ประจวบเหมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(ประจวบคีรีขันธ์) : รับหลักการ

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิจิตร) :
ท่านประธานครับ กระผม พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ขออนุญาตครับ เมื่อ
ออกเสียงไม่ทัน ผมขออนุญาตใช้สิทธิ งดออกเสียงครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านที่ขานชื่อเลยไปแล้ว
รอสักครู่ เมื่อจบการขานชื่อแล้วจะให้โอกาสท่านลงคะแนนอีกครั้งนะครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเรือโท สำราญ อำสาอาจค์

(พลเรือโท สำราญ อำสาอาจค์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่
ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสำเริง อังฉริยะประสิทธิ์

นายสำเริง อังฉริยะประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นนทบุรี)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสิงห์โต จ่างตระกูล

นายสิงห์โต จ่างตระกูล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

(พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสิทธิชัย ไควสุรัตน์

นายสิทธิชัย ไควสุรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี)
: งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสิทธิรัตน์ รัตนวิจารณ์

นายสิทธิรัตน์ รัตนวิจารณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร)
: งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลตำรวจตรี สันสมุทร มุกดาหาร

พลตำรวจตรี สันสมุทร มุกดาหาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสิปปนนท์ เกตุทัต

นายสิปปนนท์ เกตุทัต สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสุกัญญา ชลสีกัน

นางสุกัญญา ชลสีกัน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชุม เชิดชื่น

นายสุชุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชุม เลาว์ณศิริ

นายสุชุม เลาว์ณศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสาวสุคนธ์ กาญจนาลัย

นางสาวสุคนธ์ กาญจนาลัย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุจินต์ จินายน

นายสุจินต์ จินายน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชน ชามพูนท

(นายสุชน ชามพูนท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิษณุโลก) ไม่อยู่ใน
ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชน ชาลีเครือ

นายสุชน ชาลีเครือ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชาติ แก้วนาโพธิ์

(นายสุชาติ แก้วนาโพธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชุมพร)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชาติ โชคชัยวัฒนากร

นายสุชาติ โชคชัยวัฒนากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชาติ ตันเจริญ

(นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ระยอง)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์

นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุชาติ ศรีสังข์

นายสุชาติ ศรีสังข์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสุดารัตน์ เกตุราพันธุ์

นางสุดารัตน์ เกตุราพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุติน ฤทธานนท์

นายสุติน ฤทธานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันตำรวจเอก สุทธิ คะสุวรรณ

พันตำรวจเอก สุทธิ คะสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(บุรีรัมย์) : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุทัศน์ เงินหมื่น

นายสุทัศน์ เงินหมื่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อำนาจเจริญ) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุทิน นพเกตุ

นายสุทิน นพเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุเทพ เทือกสุบรรณ

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี)
: งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุเทพ วงศ์วรเศรษฐ

นายสุเทพ วงศ์วรเศรษฐ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุธรรม จิตรานูเคราะห์

นายสุธรรม จิตรานูเคราะห์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุธรรม วิชชุไตรภพ

นายสุธรรม วิชชุไตรภพ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุธรรม แสงประทุม

นายสุธรรม แสงประทุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุธี สิงห์เสน่ห์

นายสุธี สิงห์เสน่ห์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุนทร วิลาวัลย์

นายสุนทร วิลาวัลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปราจีนบุรี) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุนทร เติญไทย

นายสุนทร เติญไทย สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุนัย จุลพงศธร

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุวัฒน์ ธรรมเพชร

นายสุวัฒน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พัทลุง) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(นครศรีธรรมราช) : งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสุนน สมสาร

นางสุนน สมสาร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสมิตร สุนทรเวช

นายสมิตร สุนทรเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุเมธ ตันติเวชกุล

(นายสุเมธ ตันติเวชกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุเมธ พรหมพันธุ์

นายสุเมธ พรหมพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองคาย) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรชาติ ชำนาญศิลป์

นายสุรชาติ ชำนาญศิลป์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรเชษฐ์ มาศคัตถ์

นายสุรเชษฐ์ มาศคัตถ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช)
: งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ

นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส) :
งดออกเสียง

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรพร คณัยตั้งตระกูล

นายสุรพร คณัยตั้งตระกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
รับหลักการ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรพล เกียรติไชยากร

(นายสุรพล เกียรติไชยากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรพันธ์ ชินวัตร

นายสุรพันธ์ ชินวัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลโท สุรยุทธ์ จุลานนท์

พลโท สุรยุทธ์ จุลานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์

นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยภูมิ) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเรือเอก สุรวุฒิ มหารมณ

พลเรือเอก สุรวุฒิ มหารมณ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ

(นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(อุบลราชธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรสิทธิ์ เจียมวิจิตร

(นายสุรสิทธิ์ เจียมวิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงราย)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรสิทธิ์ นิติวรรักษ์

นายสุรสิทธิ์ นิติวรรักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรัฐ ศิลปอนันต์

นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช)
: จดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุลัยมลัย วังษ์พานิช

นายสุลัยมลัย วังษ์พานิช สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุวรรณ ปัญญาภาส

นายสุวรรณ ปัญญาภาส สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุวโรช พะลัง

นายสุวโรช พะลัง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชุมพร) :
จดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :
จดออกเสียงครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล

นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) : รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : คุณหญิงสุวัฒนา เพชรทองคำ

คุณหญิงสุวัฒนา เพชรทอง สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายสุวิทย์ คุณกิตติ

นายสุวิทย์ คุณกิตติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเสนาะ เทียนทอง

นายเสนาะ เทียนทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สระแก้ว) :
รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเสริมศักดิ์ ภารุญ

นายเสริมศักดิ์ ภารุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ระยอง) :
รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย

นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเสรี สุขสถาพร

นายเสรี สุขสถาพร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายโสภณ เพชรสว่าง

นายโสภณ เพชรสว่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์)
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายโสภณ สุภาพงษ์

(นายโสภณ สุภาพงษ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไสว พัฒโน

(นายไสว พัฒโน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) ไม่อยู่
ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายห้างทอง ธรรมวัฒนะ

นายห้างทอง ธรรมวัฒนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอดิเรก ศรีประทักษ์

(นายอดิเรก ศรีประทักษ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายชดิศร เพียงเกษ

นายชดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอดิศักดิ์ โพธารามิก

นายอดิษฐ์ โพธารามิก สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันตำรวจโท อดุลย์ บุญเสฐ

พันตำรวจโท อดุลย์ บุญเสฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิจิตร)
: รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอนันต์ กาญจนพาสน์

นายอนันต์ กาญจนพาสน์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอนันต์ อนันตกุล

นายอนันต์ อนันตกุล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอนุชาติ บรรจงสุขมิตร

(นายอนุชาติ บรรจงสุขมิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรดิต์)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอนุรักษ์ จูริมาศ

นายอนุรักษ์ จูริมาศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอนุศักดิ์ อินทรภูวศักดิ์

(นายอนุศักดิ์ อินทรภูวศักดิ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอบ ทองไข่มุกด์

นายอบ ทองไข่มุกด์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอภิชาติ การิกาญจน์

นายอภิชาติ การิกาญจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(นครศรีธรรมราช) : งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอภิชาติ ทิรสวัสดิชัย

นายอภิชาติ ทิรสวัสดิชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) : งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลอากาศเอก อมร แนวนวลี

พลอากาศเอก อมร แนวนวลี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางอรดี สุทธรศรี

นางอรดี สุทธรศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์) :
งดออกเสียงค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางอรนุช ไอสถาณนท์

นางอรนุช ไอศานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางสาวอรัญญา กาญจนชูศักดิ์

นางสาวอรัญญา กาญจนชูศักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : รับหลักการค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก อรพันธ์ วัฒนวิบูลย์

พลเอก อรพันธ์ วัฒนวิบูลย์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรรถสิทธิ์ ททรัพย์สิทธิ์

นายอรรถสิทธิ์ ททรัพย์สิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(นายอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรรถ ธรรมโน

นายอรรถ ธรรมโน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางอรัญญา สุนัน

(นางอรัญญา สุนัน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรรณ โสฬ์วีระ

นายอรรณ โสฬ์วีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยภูมิ) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอร่าม อามระดิษ

นายอร่าม อามระดิษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอริสมันต์ พงศ์เรืองรอง

นายอริสมันต์ พงศ์เรืองรอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพฯ-
มหานคร) : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรุณ ชัยเสรี

นายอรุณ ชัยเสรี สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันโท อรุณ ชาลีรินทร์

พันโท อรุณ ชาลีรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชัยภูมิ) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรุณ เชิดบุญชาติ

นายอรุณ เชิดบุญชาติ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรุณ เผ่าสวัสดิ์

(นายอรุณ เผ่าสวัสดิ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอรุณ ภาณุพงศ์

นายอรุณ ภาณุพงศ์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอลงกรณ์ พลบุตร

นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบุรี) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอวยชัย สุวรรณ

(นายอวยชัย สุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นางอัญชลี วานิช เทพบุตร

นางอัญชลี วานิช เทพบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ภูเก็ต) :
งดออกเสียงค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : คุณหญิงอัมพร มีสุข

(คุณหญิงอัมพร มีสุข สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พันเอก (พิเศษ) หญิง อัสนีย์ เสาวภาพ

พันเอก (พิเศษ) หญิง อัสนีย์ เสาวภาพ สมาชิกวุฒิสภา :
รับหลักการค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอาคม เองฉ้วน

นายชาคม เอ่งฉ้วน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กระบี่) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอาซิส เบ็ญหาวัน

นายอาซิส เบ็ญหาวัน สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก

(พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลข)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอาทิตย์ อุไรรัตน์

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉะเชิงเทรา) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลโท อาวุธ วรรณสุต

พลโท อาวุธ วรรณสุต สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอารีย์ วงศ์อารยะ

นายอารีย์ วงศ์อารยะ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์

นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายชาติล พิทักษ์คุมพล

นายอาศิล พิทักษ์อุมพล สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอาษา เมฆสวรรค์

นายอาษา เมฆสวรรค์ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอำนาจ อศสุข

นายอำนาจ อศสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอำนาจ วีรธรรม

(นายอำนาจ วีรธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอำนาจ สุวรรณศิริ

นายอำนาจ สุวรรณศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอำนาจ ชนวงค์

นายอำนาจ ชนวงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอำนาจ สอนอัมมาตร

นายอำนาจ สอนอัมมาตร สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : พลอากาศโท ชัยพล อินทรีทองวงศ์

พลอากาศโท อำพล อินทรไทยวงศ์ สมาชิกวุฒิสภา :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอิทธิ ศิริลัทธยากร

นายอิทธิ ศิริลัทธยากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉะเชิงเทรา)
: งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอิสสระ สมชัย

นายอิสสระ สมชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุบลราชธานี) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์

นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทรสาคร)
: รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุดมเดช รัตนเสถียร

นายอุดมเดช รัตนเสถียร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นนทบุรี) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง

(นายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ประจวบคีรีขันธ์)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุดมศักดิ์ อุซชิน

นายอุดมศักดิ์ อุซชิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พิษณุโลก) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุดม บุญประกอบ

(นายอุดม บุญประกอบ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม

(นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลพบุรี)
ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายอุส่าห์ สรมาลา

นายอุส่าห์ สรมาลา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
: รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเอกภาพ พลซื่อ

นายเอกภาพ พลซื่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเอี่ยม ฉายางาม

(นายเอี่ยม ฉายางาม สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายเอี่ยม ทองใจสด

นายเอี่ยม ทองใจสด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพชรบูรณ์) :
รับหลักการครับ

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : นายไอลง โกลิน

(นายไอลง โกลิน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : และนายโอฬาร ไชยประวัติ

นายโอฬาร ไชยประวัติ สมาชิกวุฒิสภา : รับหลักการครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านใดยังไม่ได้ลงคะแนน
ซ้ำ ๆ นะครับ ทางด้านนี้ก่อน เชิญครับ เชื่อว่าทุกคนจะได้ไม่สับสน เชิญ
คุณไตรรงค์ครับ

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :
กระผม ไตรรงค์ สุวรรณคีรี ขอใช้สิทธิครับ งดออกเสียง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญออกเตอร์ครับ

นางสาวธารทอง ทองสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง)
: ดิฉัน ธารทอง ทองสวัสดิ์ ขอใช้สิทธิ งดออกเสียงค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณทวี

นายทวี ไกรคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :
งดออกเสียง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญครับ ข้างหลังครับ

นายกำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(สุรินทร์) : ผม กำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์ อันดับที่ ๑๓ งดออกเสียงครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณคันสนีย์ ไช้ไหมครับ
เชิญครับ

นางสาวคันสนีย์ นาคพงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
มหานคร) : ขอบคุณมากค่ะ ดิฉัน ส.ส. คันสนีย์ นาคพงศ์ ขอใช้สิทธิ
รับหลักการ ขอบคุณมากค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญครับ

นายมนั พัทธโนทัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สมุทปรการ) :
ผม มั่น พัทธโนทัย ส.ส. เบอร์ ๒๐๒ ใช้สิทธิ รับหลักการครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณวัฒนาครับ

นายวัฒนา รัตนวิจิตร สมาชิกวุฒิสภา : ผม วัฒนา รัตนวิจิตร
รับหลักการครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณโชคชัย

นายโชคชัย อัสวานันท์ สมาชิกวุฒิสภา : ผม โชคชัย อัสวานันท์
ครับ ขอใช้สิทธิ รับหลักการครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญ คุณไฉสิด

คุณไฉสิด ปิ่นเปี่ยมรัมย์ สมาชิกวุฒิสภา : ผม ไฉสิด ปิ่นเปี่ยมรัมย์
ขอใช้สิทธิ รับหลักการครับ

นายเดช บุญ-หลง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครนายก) :

ผม เดช บุญ-หลง ส.ส. เบอร์ ๖๕ รับหลักการครับ

นางอรัญญา สูงนิล สมาชิกวุฒิสภา : ดิฉัน นางอรัญญา สูงนิล
ขอใช้สิทธิ รับหลักการ ขอบพระคุณค่ะ

นางสาวลินดา บุญนาค สมาชิกวุฒิสภา : ดิฉัน นางสาวลินดา
บุญนาค ขอใช้สิทธิ รับหลักการค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณวิชัย เชิญ

นายวิชัย โสสุวรรณจินดา สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธาน
ผม วิชัย โสสุวรรณจินดา หมายเลข ๔๐๒ เมื่อกี้โหวตไปแล้ว แต่ว่า
ไมโครโฟน ผมเปิดไม่ดัง รับหลักการครับ

นายพงษ์อุดม ศรีสุชี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พระนครศรีอยุธยา)
: ผม พงษ์อุดม ศรีสุชี สมาชิกวุฒิสภา ขอใช้สิทธิ รับหลักการครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มีอีกไหมครับ เชิญครับ

นายร่ำรี มามะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นราธิวาส) : ผม

ร่ำรี มามะ จดออกเสียงครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ข้างหลัง เชิญครับ

นายวัยโรจน์ พิพิธภักดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) :

ผม วัยโรจน์ พิพิธภักดี จดออกเสียงครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : หมาหรือยังครับ หมาแล้ว

นะครับ

(กรรมการตรวจนับคะแนนได้ทำการตรวจนับคะแนนเสร็จแล้ว

เสนอผลต่อประธาน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผลการนับคะแนนปรากฏว่า

มีสมาชิกรับหลักการ ๓๕๗ ท่าน จดออกเสียง ๑๓๓ ท่าน ไม่รับหลักการ

ไม่มี มีผู้รับหลักการเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เป็นอันว่าลงมติ
รับหลักการ

ต่อไปเป็นเรื่องกรรมาธิการ คณะรัฐมนตรีจะเสนอกรรมาธิการ

กี่คนครับ คณะรัฐมนตรีจะกำหนดจำนวนกรรมาธิการใหม่ครับ คณะรัฐมนตรี
ในฐานะเป็นเจ้าของร่าง

นายโกถิ่น พลกุล (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) :

กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิก รัฐมนตรีขอเสนอกรรมาธิการ

๔๕ ท่าน โดยเป็นของวุฒิสภา ๑๘ ท่าน และสภาผู้แทนราษฎร ๒๗ ท่าน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คณะรัฐมนตรีไม่เสนออะไร

มีท่านผู้ใดจะเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มี ก็ถือเอาตามจำนวนนั้น

ขอเชิญท่านสมาชิกเสนอชื่อครับ สำหรับวุฒิสภา ๑๘ ท่าน เชิญคุณเพชรครับ

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียน
ท่านประธานรัฐสภา กระผม พชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ขอเสนอ
รายนามคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของวุฒิสภา
จำนวน ๑๘ ท่าน ดังต่อไปนี้ ๑. นายเกษม สุวรรณกุล ๒. พลเรือเอก
เกาเหล่หลัก เจริญบุรุษ ๓. พลเอก จรัส กุลละวณิชย์ ๔. นายชัยอนันต์
สมทวณิช ๕. พลเอก เทียนชัย ศิริสัมพันธ์ ๖. นายธีรภัทร เสรีรังสรรค์
๗. นายณรนิติ เศรษฐบุตร ๘. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์
๙. นายนิพนธ์ วิสินธุยุทธศาสตร์ ๑๐. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
๑๑. นายลิขิต ทิระเวคิน ๑๒. นายวิญญู เครื่องงาม ๑๓. นายสมภพ
โหดระกิตย์ ๑๔. นายสุชน ชาลีเครือ ๑๕. นายอมร จันทรมบูรณ์
๑๖. นายอัษฎาพร จุฬารัตน ๑๗. นายอัษฎางค์ ปาณิกบุตร และ
๑๘. นายอำนาจ สอนอัมสารัตร์ ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง สัดส่วน
ของสภาผู้แทนราษฎร ๒๗ ท่าน มีดังนี้ พรรคชาติไทย ๖ ท่าน ประชาธิปัตย์
๖ ท่าน ความหวังใหม่ ๔ ท่าน ชาติพัฒนา ๔ ท่าน พลังธรรม ๒ ท่าน พรรค
กิจสังคม ประชากรไทย นำไทย เสรีธรรม พรรคละ ๑ ท่าน พรรคเอกภาพ
และมวลชน ๑ ท่าน ขอเชิญพรรคชาติไทยเสนอ ๖ ท่าน เชิญครับ

นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ)
: กราบเรียนท่านประธานสภา กระผม นายแพทย์จาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ พรรคชาติไทย ขอเสนอ
กรรมการในสัดส่วนของพรรคชาติไทย ๖ ท่าน ดังต่อไปนี้ ๑. นายโกดิน
พลกุล ๒. นายชุมพล ศิลปอาชา ๓. นายพิรพันธุ์ พาลุสุข ๔. นายเงิน
ไชยทิวามงคล ๕. นายสวัสดิ์ คำประกอบ และ ๖. นายแพทย์สันต์ หัตถิรัตน์
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง เชิญพรรค
ประชาธิปัตย์ เชิญครับ

นายบุญมาก ศิริเนาวกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :
กระผม บุญมาก ศิริเนาวกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรี พรรค
ประชาธิปัตย์ กระผมขอเสนอคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
ในสัดส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ ดังนี้ ๑. นายสุทัศน์ เงินหมื่น ๒. นายชำนาญ
ศักดิ์เศรษฐ์ ๓. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ๔. นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์
๕. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ๖. นายอลงกรณ์ พลบุตร ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้องนะครับ
ต่อไปเชิญ พรรคความหวังใหม่ครับ ๔ ท่าน เชิญ

นายทศพร มูลศาสตรสาทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์)
: กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ทศพร มูลศาสตรสาทร
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุรินทร์ ขอเสนอรายชื่อกรรมาธิการวิสามัญ
ในสัดส่วนพรรคความหวังใหม่ ดังนี้ ๑. นายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย
๒. นายจาตุรนต์ ฉายแสง ๓. นายสังข์ทอง ศรีเรศ ๔. นายสมยศ
เชื้อไทย ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง เชิญพรรค
ชาติพัฒนา ๔ ท่าน เชิญครับ

นางมาลิรัตน์ แก้วก่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :
กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ดิฉัน มาลิรัตน์ แก้วก่า สมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร พรรคชาติพัฒนา ขอเสนอรายชื่อกรรมการ
 วิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ในสัดส่วนพรรคชาติพัฒนา ดังนี้ ๑. นายประสพ
 บุษราคัม ๒. นายพินิจ จันทรสุรินทร์ ๓. นายจำลอง ครุฑขุนทด และ
 ๔. นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ ขอผู้รับรองด้วยค่ะ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง เชิญพรรค
 พลังธรรมครับ

นายพีระพงษ์ สาคกริก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
 : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม พีระพงษ์ สาคกริก พรรคพลังธรรม
 กรุงเทพมหานคร ขอเสนอกรรมการในสัดส่วนของพรรคพลังธรรมคือ
 ๑. นายถวิล ไพรสมณ์ ๒. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา ขอผู้รับรองด้วยครับ
 (มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง พรรค
 กิจสังคม

นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาธิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์)
 : ท่านประธานที่เคารพ ผม ธีระวัฒน์ ศิริวันสาธิต พรรคกิจสังคม
 นครสวรรค์ ขอเสนอรายชื่อกรรมการในสัดส่วนของพรรคกิจสังคม ๑ ท่าน
 คือ นายดุสิต โสภิตชา ขอผู้รับรองครับ
 (มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง พรรค
 ประชากรไทยครับ

นายสมิตร สุนทรเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ-
 มหานคร) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สมิตร สุนทรเวช พรรค

ประชากรไทย กรุงเทพมหานคร ขอเสนอนายเคไซ สวานานนท์ ในสัดส่วน
ของพรรคประชากรไทย ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ต่อไปพรรคนำไทย ๑ ท่าน
ครับ

นายวิชัย วัฒนาประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายวิชัย วัฒนาประสิทธิ์ ราชบุรี
ขอเสนอกรรมการในนามของพรรคนำไทย คุณอดิสร เพ็ญเกษ ขอผู้
รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้องครับ พรรค
เสรีธรรมครับ

นายเอกภาพ พลซื่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม เอกภาพ พลซื่อ พรรคเสรีธรรม จากจังหวัด
ร้อยเอ็ด สักส่วนของเสรีธรรมเสนอคุณสมบัติ คุณเงิน ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เอกภาพ มวลชน ๑ ท่าน
เชิญครับ

นายสุชาติ ศรีสังข์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มหาสารคาม) :
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม สุชาติ ศรีสังข์ พรรคเอกภาพ จังหวัด
มหาสารคาม ในสัดส่วนของพรรคเอกภาพขอเสนอ นายขงยุทธ ดิยะไพรัช
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง มีท่านผู้ใด
จะเสนอท่านอื่นอีกไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มี ก็ถือว่ารายชื่อดังกล่าว
เป็นกรรมาธิการตามที่สภามีมติครับ เชิญท่านเลขาธิการฯ อ่านรายชื่อ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)

: รายนามคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ๑. นายเกษม สุวรรณกุล
๒. พลเรือเอก เกาะหลัก เจริญรักษ์ ๓. พลเอก จรัส กุลละวณิชย์
๔. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช ๕. พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์ ๖. นายธีรภัทร
เสรีรังสรรค์ ๗. นายบรรณิทธิ์ เศรษฐบุตร ๘. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์
๙. นายนิพนธ์ วิทัยยุทศาสตร์ ๑๐. นายไพศาล กุมลขวิสัย
๑๑. นายฉัตรชัย ชีรเวทิน ๑๒. นายวิญญู เครืองาม ๑๓. นายสมภพ
ไพฑูริย์ ๑๔. นายสุชน ชาลีเครือ ๑๕. นายอมร จันทรมบูรณ์
๑๖. นายอักษราทร จุฬารัตน ๑๗. นายอัมฤงค์ ปาณิกบุตร ๑๘. นายอำนาจ
สอนอิมสาคร ๑๙. นายโกสิน พลกุล ๒๐. นายชุมพล ศิลปอาชา
๒๑. นายพิรพันธุ์ พาลุสุข ๒๒. นายเงิน ชัยคิวงงกค ๒๓. นายสวัสดิ์
คำประกอบ ๒๔. นายสันต์ หัตถรัตน์ ๒๕. นายสุทัศน์ เงินหมื่น
๒๖. นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์ ๒๗. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ๒๘. นายจรินทร์
ลักษณ์วิศิษฐ์ ๒๙. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ๓๐. นายอลงกรณ์ พลบุตร
๓๑. นายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย ๓๒. นายจาตุรนต์ ฉายแสง
๓๓. นายสังข์ทอง ศรีเรศ ๓๔. นายสมยศ เชื้อไทย ๓๕. นายประสพ
บุษราคัม ๓๖. นายจำลอง ครุฑขุนทด ๓๗. นายพินิจ จันทสุรินทร์
๓๘. นายบรรศักดิ์ สุวรรณโณ ๓๙. นายถวิล ไพรสณฑ์ ๔๐. นายพงศ์เทพ
เทพกาญจนา ๔๑. นายดุสิต ไสภิตา ๔๒. นายเดโช สวานานนท์
๔๓. นายอดิสร เพียงเกษ ๔๔. นายสมศักดิ์ คุณเงิน ๔๕. นายชงยุทธ
ติยะไพรัช

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : กำหนดการแปดผู้คัดค้าน
ท่านรัฐมนตรี เชิญ

นายโลกิน พลกุล (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) :
กราบเรียนท่านประธาน ขอแปดผู้คัดค้านข้อบังคับครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คณะรัฐมนตรีเสนอให้มีการ
การแปดผู้คัดค้าน ๗ วัน ตามข้อบังคับ มีท่านผู้ใดจะเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ
(ไม่มีสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มีนะครับ ถือว่า ๗ วัน
ตามข้อบังคับ

ต่อไประเบียบวาระที่ ๓ ระเบียบวาระที่ ๔ ระเบียบวาระที่ ๕
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ เลือกตั้งกรรมการร่าง
ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๑ ขอเชิญท่าน
สมาชิกเสนอจำนวนกรรมการที่จะพึงมี มีท่านผู้ใดจะเสนอบ้าง เชิญครับ

นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ผม อดิศร เพียงเกษ นำไทย ขอนแก่น
ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผมขออนุญาตเสนอคณะกรรมการร่างข้อบังคับ
การประชุมของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๑ จำนวน ๔๕ ท่าน
วุฒิสภา ๑๘ ท่าน แล้วก็สภาผู้แทนราษฎร ๒๗ ท่าน ขออนุญาตผู้รับรอง
(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง มีท่านผู้ใด
จะเสนอเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มีก็ถือตามจำนวนนั้น
นะครับ เชิญเสนอรายชื่อ คุณโกวิท เชิญครับ วุฒิสภา ๑๘ ท่าน

นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม โกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ขอเสนอรายชื่อกรรมการร่างข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ในส่วนของสมาชิกวุฒิสภา ดังมีรายนามต่อไปนี้ ๑. นายกิริณทร์ ชัชวาลวงศ์ ๒. นายเกษม สรศักดิ์เกษม ๓. นายโกวิท สุรัสวดี ๔. นายคุตติ์ ศิริวรรณ ๕. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ ๖. นายพชร ยุติธรรมดำรง ๗. นายพิชัย วาสนาส่ง ๘. นายพินิต อารยะศิริ ๙. นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์ ๑๐. นายรังสรรค์ แสงสุข ๑๑. นายวัฒนา รัตนวิจิตร ๑๒. นายวิชัย โสสุวรรณจินดา ๑๓. พลเอก ศิริจันทร์ ฐปกล้า ๑๔. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ๑๕. พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ ๑๖. นายสุชาติ ไครประสิทธิ์ ๑๗. นายอุดม บุญประกอบ ๑๘. นายโอสภ โกสิน ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง สักส่วนของสภาผู้แทนราษฎรก็เป็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการการของรัฐธรรมนูญ เชิญพรรคชาติไทย ๖ ท่าน

นายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลบุรี) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชลบุรี พรรคชาติไทย ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ขอเสนอรายชื่อกรรมการร่างข้อบังคับในสัดส่วนของพรรคชาติไทยจำนวน ๖ ท่าน ดังนี้ ๑. นางสาวกนิ้ง ไทยประสิทธิ์ ๒. นายเจริญ จรรย์โกมล ๓. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์ ๔. นายมัน พันธ์ไทย ๕. นายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรักษ์ และ ๖. นายสุกสิทธิ์ เตชะตานนท์ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคประชาธิปัตย์

นายสนั่น สุชากุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส) : ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม สนั่น สุชากุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากจังหวัดสตูล พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอเสนอกรรมาธิการยกร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในสัดส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ ๖ ท่าน ดังนี้ ๑. นายอำนาจ สุวรรณทีรี ๒. นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ ๓. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ๔. นายเจริญ คันธวงศ์ ๕. นายสุวโรช พะลัง และ ๖. นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคความหวังใหม่ครับ พรรคชาติพัฒนา ก่อนก็ได้ คุณมาลีรัตน์ เชิญ

นางมาลีรัตน์ แก้วก่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส) : ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ คิณ มาลีรัตน์ แก้วก่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร ขอเสนอรายชื่อกรรมาธิการวิสามัญร่างข้อบังคับ ในสัดส่วนพรรคชาติพัฒนา ดังนี้ ๑. นายปัญญา เกสรทอง ๒. นายถ้ำทอง พิลาสมบัติ ๓. นางสาววรทอง ทองสวัสดิ์ ๔. นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย ขอผู้รับรองด้วยค่ะ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคความหวังใหม่ พร้อมหรือยังครับ

ว่าที่ร้อยเอก สรชาติ สุวรรณพรหม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หนองบัวลำภู) : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม สรชาติ สุวรรณพรหม หนองบัวลำภู ขอเสนอกรรมาธิการในสัดส่วนของพรรคความหวังใหม่ ๔ ท่าน ๑. นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์ ๒. นายสุพรรณน้อยตั้งตระกูล ๓. นายขจิตร ชัยนิคม ๔. นายวิทยา ชันอาสา ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคพลังธรรม ๒ ท่าน

นายสุทิน นพเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภา กระผม นายสุทิน นพเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคพลังธรรม ในนามของสมาชิกรัฐสภา ขอเสนอกรณมาติการยกร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๑ ตามสัดส่วนของพรรคพลังธรรม ๒ ท่าน ๑. นายพีระพงศ์ ศาคริก ๒. นายสุธรรม แสงประทุม ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคกิจสังคม

นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาธต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) : ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ผม ธีระวัฒน์ ศิริวันสาธต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ พรรคกิจสังคม ขอเสนอรายชื่อกฎมาติการยกร่างข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ในสัดส่วนของพรรคกิจสังคม ๑ ท่าน คือ นายวิเชียร ขาวขำ จากอุดรธานี ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคประชากรไทย

นายสุมิตร สุนทรเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุมิตร สุนทรเวช ประชากรไทย กรุงเทพมหานคร ขอเสนอนางลลิตา ฤกษ์สำราญ ในสัดส่วนพรรคประชากรไทย ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคนำไทยครับ

นายวิจิธ วัฒนาประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายวิจิธ วัฒนาประสิทธิ์ จากราชบุรี ขอเสนอ
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญร่างข้อบังคับ ในนามของพรรคนาไทย คุณอดีตร
เพียงเกษ ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้องครับ
พรรคเสรีธรรม เชิญ

นายเอกภาพ พลซื่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร้อยเอ็ด) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายเอกภาพ พลซื่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จากจังหวัดร้อยเอ็ด พรรคเสรีธรรม ในสัดส่วนของพรรคเสรีธรรมนั้น เสนอ
คุณพลศักดิ์ อยู่ประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี ขอผู้รับรอง
ด้วยครับ

(มีสมาชิยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พรรคเอกภาพ และพรรค
मतชน เชิญครับ

นายบัวสอน ประชามอญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงราย)
: ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายบัวสอน ประชามอญ สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงราย พรรคเอกภาพ ขอเสนอกรรมการ ใน
โควตาในสัดส่วนของพรรคเอกภาพ คือคุณสุชาติ ศรีสังข์ ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง มีท่านผู้ใด
จะเสนอท่านอื่นอีกไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มี เชิญท่านเลขาธิการฯ
อ่านรายชื่อครับ

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)

: รายนามคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา พ.ศ. ๑. นายกิริรินทร์ ชัชวาลวงศ์ ๒. นายเกษม สรศักดิ์เกษม ๓. นายโกวิท สุรัสวดี ๔. นายดุสิต ศิริวรรณ* ๕. คุณหญิงนันทกา สุประภาคนันทน์ ๖. นายพชร ยุติธรรมดำรง ๗. นายพิชัย วาศนาส่ง ๘. นายพนิต อารยะศิริ ๙. นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์ ๑๐. นายรังสรรค์ แสงสุข ๑๑. นายวัฒนา รัตนวิจิตร ๑๒. นายวิชัย ไถสุวรรณจินดา ๑๓. พลเอก ศิริจันทร์ รูปกล้า ๑๔. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ๑๕. พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ ๑๖. นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์ ๑๗. นายอุดม บุญประกอบ ๑๘. นายโสมถ โกสิน ๑๙. นางสาวกนิง ไทยประสิทธิ์ ๒๐. นายเจริญ จรรย์โกมล ๒๑. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์ ๒๒. นายมัน พัทธโนทัย ๒๓. นายสุรสิทธิ์ นิดิวฒิวรักษ์ ๒๔. นายศุภสิทธิ์ เฑชะตานนท์ ๒๕. นายอำนาจ สุวรรณศิริ ๒๖. นายพรเทพ เฑชะไพบูลย์ ๒๗. คุณหญิง สุพัตรา มาศดิตถ์ ๒๘. นายเจริญ คันธวงศ์ ๒๙. นายสุวโรช พะลัง ๓๐. นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู ๓๑. นายอรรถสิทธิ์ ททรัพย์สิทธิ์ ๓๒. นายสุพร ดนัยตั้งตระกูล ๓๓. นายขจิตร ชัยนิคม ๓๔. นายวิทยา ชันอาสา ๓๕. นายปัญญา เกสรทอง ๓๖. นายคำทอง ฟิลาสมบัติ ๓๗. นางสาวารทอง ทองสวัสดิ์ ๓๘. นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย ๓๙. นายพิระพงศ์ สาคริก ๔๐. นายสุธรรม แสงประทุม ๔๑. นายวิเชียร ขาวขำ ๔๒. นางลลิตา ฤกษ์สำราญ ๔๓. นายอดิศร เพียงเกษ ๔๔. นายพลศักดิ์ อยู่ประเสริฐ ๔๕. นายสุชาติ ศรีสังข์

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : สภาจะกำหนดระยะเวลาการทำงานของคณะกรรมการชุดนี้หรือไม่ เชิญคุณอดิศรครับ

นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
กระผม อดิศร เพียงเกษ ขอเสนอ ๕๐ วัน ขออนุญาตผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผู้รับรองถูกต้อง มีท่านผู้ใด
จะเสนอเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มี ก็ถือว่าที่ประชุมนี้
เห็นชอบตามนั้นนะครับ ท่านสมาชิกครับ โดยที่สภาจะหมดสมัยประชุม แล้วก็
กรรมาธิการทั้ง ๒ คณะที่ได้เลือกตั้งกันไปแล้วนั้นคงจำเป็นต้องทำงานนอก
สมัยประชุม ผมจะขออนุญาตจากที่ประชุมนี้อนุญาตให้กรรมาธิการทั้ง ๒ คณะ
ทำงานนอกสมัยประชุมด้วย จะมีท่านผู้ใดขัดข้องไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกขัดข้อง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มี วันนี้หมดระเบียบวาระ
แล้ว ขอขอบพระคุณทุกท่าน ผมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา